

Informe 2011

L'estat del racisme a Catalunya

S.O.S. RACISME

Crèdits

Coordinació de l'edició: Alba Cuevas

Equip informe: Estefania Arcos, Mar Carrera, Juliana Catania, Beatriu Guarro, Laura Jorge, Claudia Malca, Sandra Nafria, Andreu Porta, Teresa Ridel Józwiak, Alícia Rodríguez, Annalisa Spinazzola i Xènia Vergès.

Fotografies: Ignasi Torrent i Fons fotogràfic SOS Racisme Catalunya

Fotografia de portada: Plaça Catalunya: intent de desallotjament de la Plaça, 27 de maig de 2011. No ho van aconseguir, un altre món és possible! Ignasi Torrent

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

pàg. 5

BLOC 1. RACISME INSTITUCIONAL

pàg. 6

Recull de Premsa

- Conseqüències de la legislació en matèria d'estrangeria
- Política Catalana: Generalitat i Municipis.
- Menors Immigrants No Acompanyats: Maltractament Institucional

Fets en Profunditat

- Mocions per vincular faltes d'incivisme i informes d'arrelament social i reagrupament familiar
- Seguiment de l'actualitat municipal a Salt entorn a pràctiques administratives discriminatòries vinculades a la tramitació dels informes d'arrelament

Casos del discriminació i racisme

- Abús i maltractament en els cossos de seguretat pública

Reflexió

- Comissió de Defensa dels Drets de la Persona de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. *Accions de defensa dels Drets fonamentals dels ciutadans estrangers: alguns fronts oberts contra la discriminació durant el 2011.*
- Alba Gómez i Mar carrera: *Presons Administratives: ciutadans a l'espera, a l'espera de ser ciutadans.*
- Hamid Benhammou. *En Muhammad. Una història de vida a través de l'experiència d'un educador*
- Alicia Rodríguez i Josep Granados. *Discriminació per cossos de seguretat pública. Una carrera d'obstacles.*

BLOC 2. DESIGUALTAT EN L'ACCÉS ALS DRETS

pàg. 57

Recull de Premsa

- Drets polítics
- Dret a l'educació
- Drets socials
- Dret al treball

Fets en Profunditat

- Drets Laborals: Proliferació d'expedients sancionadors en base a la percepció indeguda de la prestació/subsidi d'atur.
- Dret d'admissió: SOS Racisme Catalunya treu a la llum el racisme al locals d'oci nocturn.

Casos del discriminació i racisme

- Serveis socials
- Discriminació Laboral
- Serveis no bàsics
- Dret admissió

Reflexió

- Ana Arriba González de Durana i Francisco Javier Moreno Fuentes. *Rentas Mínimas de Inserción, inmigración y recortes.*
- Josep Granados. *Els escenaris de la xenofòbia i anàlisi legislatiu del servei d'ocupació municipal*
- Maria del Mar Grieria i Llonch. *Diversitat religiosa a Catalunya.*

BLOC 3. RACISME SOCIAL

pàg. 105

Recull de Premsa

- Un discurs polític racista en creixement
- L'estat de la qüestió: mitjans de comunicació, publicacions i enquestes
- Racisme social, convivència i conflictes.

Fets en Profunditat

- Eleccions Municipals
- Querella contra Garcia Albiol per delictes d'incitació a l'odi

Casos de discriminació i racisme

- Casos de racisme en els mitjans de comunicació, denunciats per la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya.
- Entre particulars
- Seguretat privada

Reflexió

- Xavier Rius Sant. 2010-2011. *L'ascens del vot i el discurs xenòfob*
- Nicolás Lorite García. *Algunas claves sobre el tratamiento mediático de la diversidad en tiempos de crisis.*
- Albert Sales i Campos. *Immigració, mà d'obra d'usar i llençar?*
- Loredana Craciun i Teresa Sordé. *L'assignatura pendent: acabar amb la discriminació del poble gitano*
- Teresa Ridel Józwiak. *Sobre la situación actual de las bandas latinas*

BLOC 4. EXTREMA DRETA

pàg. 154

Recull de premsa

- Plataforma per Catalunya
- Altres grups

Fets en Profunditat

- Llibreria Kalki

Casos de discriminació i racisme

- Agressions d'Extrema Dreta

Reflexió

- Oscar Vicario. *El caso librería Kalki: estimábamos que aquello era delito y resulta que era libertad de expresión.*

BLOC 5. LLUITA ANTIRACISTA

pàg. 180

Recull de premsa

- Bones pràctiques des de les institucions
- Teixit associatiu, societat civil i antiracisme
- Bones pràctiques arreu

Fets en Profunditat.

- SOS Racisme Catalunya. *Diguem Prou. Campanya de SOS Racisme Catalunya, en contra del racisme i la xenofòbia i en defensa de la Democràcia.*
- SOS Racisme Catalunya. *Pack anti-incendis. "Cap racista als ajuntaments". Una iniciativa de SOS Racisme Catalunya davant els resultats de les eleccions municipals del maig de 2011.*
- SOS Racisme Catalunya *L'experiència de SOS Racisme en la construcció d'una xarxa d'entitats a nivell territorial i sectorial.*

CONCLUSIONS

pàg. 201

MEMÒRIA

Servei Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia

PRESENTACIÓ

L'Estat del racisme a Catalunya 2011; és ja la 3a edició d'aquest informe independent que elaborem des de SOS Racisme Catalunya, es tracta d'un document d'anàlisi i de denúncia de les diverses causes, manifestacions i situacions de racisme i xenofòbia que es desenvolupen a Catalunya.

Són tres les finalitats a les que respon l'elaboració del present informe:

- Fer una denúncia pública de l'existència de situacions discriminatòries i de la presència del racisme al nostre país.
- Elaborar un material de sensibilització social que permeti a la ciutadania apropiarse a la defensa de la igualtat de drets i oportunitats i a la lluita contra el racisme.
- Esdevenir una eina per les administracions catalanes que ajudi a planificar polítiques per lluitar contra la discriminació i el racisme a partir d'un diagnòstic.

Els continguts de l'informe es treballen de la següent manera:

- Recull de premsa, que mitjançant una cronologia de notícies intenta recollir els esdeveniments que han tingut lloc a Catalunya, que tenen relació amb el racisme i la igualtat de drets i oportunitats, així com també amb aspectes relacionats amb la convivència i la cohesió social.
- Fets en profunditat, es realitza un anàlisi detallat d'aquells fets que considerem important destacar per la influència que han tingut. En diverses ocasions aquests relats en profunditat estan elaborats per associacions o institucions que col·laboren amb SOS Racisme, i que per la seva especificitat poden aportar una visió més detallada de l'esdeveniment en qüestió.
- Casos, es recullen casos, en la seva majoria del Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia de SOS Racisme, que exemplifiquen situacions de discriminació, vulneració de drets, abusos i agressions amb motivació racista que es donen a Catalunya.
- Reflexió, a partir de la col·laboració de diferents articulistes, professionals de diferents àmbits (jurídic, polític, sociològic,...) es plantegen diferents aspectes i elements per contribuir en la reflexió i anàlisi sobre el racisme.

Enguany l'informe està estructurat en 6 blocs que pretenen recollir les diferents tipologies i espais on es manifesta el racisme.

- Racisme Institucional
- Desigualtat en l'accés als drets
- Racisme Social
- Extrema Dreta
- Lluita Antiracista
- Memòria del Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia.

El racisme és un fenomen complex en el que intervenen factors polítics i socials, jugant un paper clau els fonaments ideològics, psicològics, així com també les relacions interpersonals i grupals d'una societat. Està totalment relacionat amb el context polític i social i lligat, també, a les desigualtats socials i les relacions de poder. La seva complexitat i evolució fa que cada cop sigui més necessari un anàlisi global des de diferents perspectives.

Esperem, doncs, que aquesta 3a edició sigui una eina més la construcció d'una societat cohesionada, igualitària i inclusiva en la que no hi tinguin cabuda les manifestacions racistes.

SUMARI. BLOC 1

RACISME INSTITUCIONAL

Recull de Premsa

- Conseqüències de la legislació en matèria d'estrangeria
- Política Catalana: Generalitat i Municipis.
- Menors Immigrants No Acompanyats: Maltractament Institucional

Fets en Profunditat

- Mocions per vincular faltes d'incivisme i informes d'arrelament social i reagrupament familiar
- Seguiment de l'actualitat municipal a Salt entorn a pràctiques administratives discriminatòries vinculades a la tramitació dels informes d'arrelament

Casos del discriminació i racisme

- Abús i maltractament en els cossos de seguretat pública

Reflexió

- Comissió de Defensa dels Drets de la Persona de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. *Accions de defensa dels Drets fonamentals dels ciutadans estrangers: alguns fronts oberts contra la discriminació durant el 2011.*
- Alba Gómez i Mar carrera: *Presons Administratives: ciutadans a l'espera, a l'espera de ser ciutadans.*
- Hamid Benhammou. *En Muhammad. Una història de vida a través de l'experiència d'un educador*
- Alcía Rodríguez i Josep Granados. *Discriminació per cossos de seguretat pública. Una carrera d'obstacles.*

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat volem abordar aquelles polítiques i pràctiques desenvolupades per les institucions i que podem definir com a racistes; el racisme institucional o racisme d'estat és aquell que s'exerceix de les institucions i administracions públiques, a través de les lleis i altres documents legislatius, els programes de govern, les actituds i pràctiques dels i les governants i representants de l'administració, així com també per part de les forces de seguretat de l'estat.

En aquest context de crisi econòmica i social l'enduriment i **les restriccions en relació a la regulació del drets i llibertats de les persones estrangeres i de les minories ètniques han estat un exemple de consolidació del racisme institucional**, i ho hem pogut constatar en diferents nivells i àmbits.

Per una banda, el paraigües de tot plegat: la legislació d'estrangeria i/o la política migratòria de la Unió Europea i Espanya, com a estat membre; que continua cega a la realitat dels fluxos migratoris i advoca per endurir més les seves línies de criminalització, persecució i expulsió de les persones estrangeres; i és així com es va consolidant, dia a dia, una situació d'apartheid jurídic que aboca una part important de la població a l'exclusió social i a la marginació.

A l'estat espanyol s'aprova el Reglament de la Llei d'Estrangeria, la seva publicació el mes d'abril ha suposat la novetat normativa més important d'aquest any 2011, però no ha contribuït a flexibilitzar el rigor normatiu al que han d'enfrontar-se milers de persones estrangeres.

Un document fortament criticat per organitzacions socials que consideren que no protegeix els drets de les persones estrangeres, que s'estructura al voltant d'una visió utilitarista de la població immigrant, que òbvia aspectes fonamentals, denunciats en diverses ocasions, com les identificacions policials per perfil ètnic,... entre d'altres.

La consolidació del racisme institucional a través del que podem anomenar apartheid jurídic es fa palpable amb aquestes lleis i altres documents, que fan possible per activa o per passiva la persecució de les persones estrangeres, que es dur a terme exercint pràctiques il·legals com les ja anomenades identificacions policials per perfil ètnic, que no deixen de ser la punta del iceberg de la maquinària d'expulsió que tant Espanya com Europa alimenta.

Una part protagonista d'aquesta maquinària són els Centres d'Internament per a persones Estrangeres (CIE), que han estat també motiu d'actualitat durant aquest any 2011; uns dels fets destacables és la no publicació per part del Ministeri d'Interior del Reglament de Règim Intern d'aquests centres, que des de la darrera reforma de la llei d'estrangeria (desembre de 2009) està pendent de ser publicat. I mentrestant la manca de garanties i la contínua vulneració de drets humans en els CIE continua sent la crua realitat.

Creiem important destacar una iniciativa social de lluita contra la vulneració de drets humans als CIE, es tracta d'una plataforma que agrupa una trentena d'entitats estatals que sota el nom "*Que el derecho no de detenga a la puerta de los CIE*", ha desenvolupat una tasca excel·lent de denuncia i sensibilització.

No podem deixar de parlar, tampoc, de la hipocresia europea en la gestió de les fronteres; davant els esdeveniments a Tunísia, Egipte i Llívia va impedir a qualsevol

preu l'entrada a aquells que fugien dels conflictes, alhora que deia donar suport a les seves revoltes populars

Un altre fet destacable és el paper que han jugat les administracions locals, els ajuntaments són la instància de relació més propera que té la ciutadania amb l'estat; i durant molt de temps han estat garants de l'acollida de les persones nouvingudes, desenvolupant un paper clau a l'hora d'afavorir la convivència i la cohesió entre veïns i veïnes.

Lamentablement, i possiblement degut a manca de recursos i pressions de diferents tipus, han canviat radicalment el seu paper, deixant, en gran part, el treball al voltant de l'acollida i la gestió de la diversitat; per centrar-se en debats i polèmiques relacionades amb la gestió del fet migratori des de les polítiques d'estrangeria. Com a exemple, les polèmiques mocions que molts municipis van consensuar en els seus plens, per demanar a l'estat espanyol que en els processos d'arrelament i agrupament familiar es tinguessin en compte les faltes de civisme dels ciutadans i ciutadanes que ho sol·licitessin, fet que suposa un doble càstig per la mateixa falta. Altres exemples són l'enduriment de les polítiques municipals en relació al fenomen de la venda ambulants, les iniciatives per a prohibir el vel integral en els espais públics,... entre altres.

És imprescindible ressaltar aquest canvi de rumb de moltes administracions locals, que han posat per davant la política d'estrangeria a la gestió de la diversitat per la convivència, fet que ha suposat i suposarà conseqüències negatives per la cohesió als barris i ciutats catalanes.

Una altra mostra del racisme institucional que recollim en aquest bloc és la situació dels menors no acompanyats, en aquest cas podríem parlar de manca d'atenció i/o fins i tot de negligència per part de l'estat, ja que no es garanteix la protecció al menor, al que acaba tractant primer com a estranger i en segona instància com a menor. És una realitat especialment dura, tenint en compte la vulnerabilitat d'aquests nois i noies i la situació de desprotecció en la que viuen.

La protecció dels menors acompanyats continua sent una assignatura pendent del govern, per acabar amb un model d'atenció que a part de ser injust i ineficax, dificulta la integració dels i les menors, i a més, en molts casos els aboca a la irregularitat administrativa un cop adults.

Els cossos de seguretat pública com agents de la força de l'estat, poden ser en algunes ocasions responsables i executors de pràctiques de racisme institucional o d'estat; en l'aplicació de circulars que des del ministeri o departaments d'interior (segons el novell administratiu) donen instruccions sobre identificacions o batudes per detenir a persones estrangeres en situació administrativa irregular. Així com també en la mala praxis d'alguns agents que abusant de la seva situació de poder protagonitzen situacions de discriminació, abusos o maltractament a persones per motiu d'origen nacional o ètnic, color de pell, cultura o religió.

En aquest apartat recollim alguns casos d'abusos i maltractament per part de cossos de seguretat pública, que des del Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia de SOS Racisme assumim. També es fa referència a les dificultats amb les que es troba el Servei a l'hora d'atendre, acompanyar i assessorar un cas el possible agressor del qual és un agent de la policia pública.

El racisme institucional està totalment lligat amb el racisme social, el que es viu en el dia a dia... i també per exemple amb el que fa referència a la denegació d'accés a drets, ja que aquesta limitació en l'accés sol estar vinculada amb una llei, decret, circular o ordenança elaborada per càrrecs públics.

Així com també el discurs racista i xenòfob per part dels partits polítics, que obviat les seves responsabilitats com a representants socials, i per tant el poder que també representen; opten per fer un discurs encès i racista per obtenir rèdit electoral, sense pensar en les nefastes conseqüències que pot tenir per la convivència.

Aquests són temes que abordarem en diferents apartats, però val tenir present la connexió que hi ha entre tots ells.

RECULL DE PREMSA

CONSEQÜÈNCIES DE LA LEGISLACIÓ D'ESTRANGERIA

En matèria d'estrangeria

BARCELONA. Febrer. **La Defensora del Pueblo tanca les Oficines d'Estrangers a Barcelona.** La Defensora del Pueblo, María Luisa Cava de Llano, va suspendre el funcionament de les oficines d'Estrangeria a Barcelona. En una resolució, va denunciar que el personal per atendre els tràmits en aquestes oficines és *"clarament insuficient, sense formació específica adequada, la qual cosa pot generar retards constatats particularment en les renovacions de les autoritzacions de residència i en la resolució de recursos administratius"*.

L'informe que va presentar fa tres recomanacions clares a la Secretaria d'Estat d'Immigració: dotar, amb caràcter d'urgència, a les oficines d'Estrangeria amb un nombre de funcionaris interins suficients per atendre el volum d'expedients, que l'any passat va ser de 55.331; realitzar una inspecció interina per definir si els llocs de treball d'aquestes dependències són suficients davant del volum de documents que s'han d'atendre; i que els nous perfils de professionals siguin adequats. Aquest document forma part de l'expedient obert per la Defensora del Pueblo després de la queixa formulada per l'Associació Catalana de Professionals de l'Estrangeria (ACPE). *El Periódico*.

ESTAT ESPANYOL. Febrer. **Presentació del nou reglament d'estrangeria.** El Ministeri de Treball i Immigració ha presentat el Reglament que desenvolupa l'última reforma de la Llei d'estrangeria, del 2009. Aquest exposa, per primera vegada, els criteris d'expulsió de les persones migrades.

Regula, de manera unificada, els criteris de "l'Informe d'Integració", que hauran de fer les Comunitats Autònomes; aquest és necessari per a qualsevol persona que vulgui obtenir el permís de residència. Es valoren aspectes com el coneixement de les llengües oficials, de la Constitució, o mostrar respecte i tolerància cap a determinats valors, etc.

L'esborrany que ha presentat el Govern atorgarà el permís per arrelament als i a les estrangeres que tinguin fills amb la nacionalitat espanyola, requisit que forma part de la nova figura del reagrupament familiar, que permetrà la regulació de la situació dels pares, mentre el menor estigui al seu càrrec i convisqui amb ells. També es concedirà quan es tracti de fills de pare o mare que originàriament eren de ciutadania espanyola.

Aquest Reglament també concreta les figures d'arrelament laboral, determina que podran obtenir una autorització els i les estrangeres que acreditin la permanència continuada a Espanya, durant un període mínim de dos anys, sempre que no tinguin antecedents a l'Estat Espanyol, al país d'origen o als països que hagin residit els últims cinc anys. A més de demostrar l'existència de relacions laborals amb una durada superior als sis mesos.

D'altra banda, l'arrelament social es concedirà a les persones estrangeres que acreditin la permanència continuada a l'Estat durant un període mínim de tres anys, sense antecedents penals en els últims cinc, i tenint un contracte de treball per un període superior a un any.

Un punt a destacar és que les dones estrangeres en situació irregular, víctimes de la violència de gènere, rebran un permís de residència provisional quan denunciïn el seu presumpte agressor. Només si es prova la culpabilitat d'aquest, la dona rebrà un permís que tindrà una durada de cinc anys, inclòs el de treball, extensible, també, als

fills i que si tenen més de 16 anys també disposaran de permís de treball. En cas que el maltractament no sigui provat, s'iniciaran els tràmits per a dur a terme el procés d'expulsió, tan a la dona com als seus fills.

Una part que queda pendent és la que ha de determinar quin serà el funcionament dels Centres d'Internament d'Estrangers, qüestionats per diverses organitzacions.

Cadena SER, ABC,

BARCELONA. Febrer. **Sindicats rebutgen la directiva del permís únic.** CCOO i UGT han lliurat a la Comissió Europea una resolució contra la directiva de l'anomenat 'permís únic' que votarà pròximament el Parlament Europeu. Els sindicats denuncien que restringeix els drets laborals de les persones immigrants i "crea una subcategoria de treballadors de segona, amb pitjors condicions laborals. Aquesta directiva ja va ser rebutjada pel Parlament Europeu el passat 14 de desembre, però la comissió d'Interior, Justícia i Llibertats Civils (*LIBE) ha aprovat un nou text que es votarà pròximament.

Segons el comunicat dels sindicats, aquesta directiva té com a objectiu tenir mà d'obra amb el mínim cost, no només salarial sinó també social. També nega altres drets bàsics; Ghassan Saliba, responsable d'immigració de CCOO a Catalunya, ha declarat que *"el permís de treball als extracomunitaris no és únic, sinó que en funció del tipus de permís de treball que obtingui el treballador tindrà diferents drets"*.

EFE.

BRUSSEL·LES. Març. **La Eurocambra aprova el 'permís únic'.** El Ple del Parlament Europeu ha aprovat la directiva del permís únic per a persones immigrades en situació regular. Aquesta és la Directiva que ha de facilitar i agilitar l'obtenció de permisos de treball i residència en els 27 estats membres a través d'una sola sol·licitud. Aquestes normes s'aplicaran a les persones estrangeres que sol·licitin la residència per treballar en un dels estats membres o que ja resideixen legalment a la Unió Europea.

L'Eurocambra ha recolzat la proposta amb un resultat de 311 vots a favor i 216 en contra.

El Mundo

ESTAT ESPANYOL. Abril. **Més de 80 entitats unides contra el nou Reglament d'estrangeria.** Un total de 84 organitzacions socials han emès un manifest conjunt per expressar el seu "rebuig frontal" a la norma al considerar que no protegeix els drets del col·lectiu immigrant, que ja representa el 12 % dels total de la població.

Entre les organitzacions socials (sindicats, associacions i col·lectius) que han signat el text es troben SOS Racisme, la Federació Estatal d'associacions d'Immigrants i Refugiats (Ferine) o el Centre de Defensa i estudi dels Drets Humans (Cedehu). El Reglament, segons les organitzacions signants, té una visió utilitarista de la immigració, ha deixat fora les identificacions policials indiscriminades, ... entre altres demandes, exigeixen el tancament dels centres de internament.

Les organitzacions senyalen que amb el nou reglament augmenten i es fan més complexes els tràmits burocràtics.

Público

ESTAT ESPANYOL. Maig. **Entrada en vigor del nou reglament d'Estrangeria.** En nou reglament d'Estrangeria, ha estat aprovat pel Consell de Ministres, després d'un període d'audiència pública i consulta d'interlocutors socials i organitzacions que treballen amb qüestions relacionades amb les migracions.

Un dels aspectes a destacar, és que l'administració autonòmica és qui ha d'acreditar l'esforç d'integració i l'adequació de la vivenda dels que vulguin regularitzar-se per arrelament, renovar la seva autorització o accedir a un reagrupament familiar. La predisposició a la integració pot ser usada pel sol·licitant com a quelcom a valorar en

cas de no poder acreditar el compliment d'algun dels requisits previstos per a la renovació de l'autorització. L'informe haurà de contenir la certificació de la participació activa en accions formatives en diversos àmbits considerats com a necessaris.

En relació al reagrupament familiar, es denegaran les sol·licituds quan, es tingui la certesa que l'individu no podrà mantenir els ingressos per l'any vinent.

En el cas dels menors no acompanyats, el Reglament marca que si havent estat tutelats per l'administració pública reben la majoria d'edat estant indocumentats, podran accedir a un permís de residència per causes excepcionals sempre que l'entitat que hagi tingut la seva tutela, cregui que han participat adequadament en les diverses activitats per a promoure la seva integració social.

La Vanguardia

BRUSSEL·LES. Maig. **Debat sobre la reintroducció dels controls fronterers.** La Comissió Europea (CE) ha presentat un conjunt de propostes per millorar el funcionament de l'acord Schengen, que inclouen la possibilitat de reintroduir els controls fronterers entre els estats membres. La comissària europea d'Interior, Cecilia Malmstrom, indica que, "per salvaguardar l'estabilitat de l'espai Schengen examinarem la possibilitat de reintroduir de manera temporal controls limitats a les fronteres internes, en circumstàncies molt excepcionals. La comissària ha precisat que la reintroducció dels controls s'analitzarà en el marc d'un mecanisme de suspensió que podria activar-se quan un país fracassés en el control de les seves fronteres exteriors. El document, que és un 'catàleg de futures accions', planteja d'altra banda completar d'aquí a 2012 el sistema europeu comú d'asil, intensificar el paper de l'agència de control de fronteres FRONTEX i millorar els pactes amb els països d'origen de la immigració.

Público

ESTAT ESPANYOL. Juliol. **El Govern estudia tornar a demanar el permís de treball als romanesos.** Després de dos anys i mig de lliure circulació dels i les treballadores procedents de Romania i de Bulgària, com a conseqüència de l'obertura dels mercats laborals, el ministre de Treball, Valeriano Gómez, ha afirmat que el Govern està estudiant la possibilitat de tornar a demanar el permís de treball als i les immigrants d'origen romanès per poder ser contractats per compte d'altri a Espanya.

La Vanguardia.

ESTAT ESPANYOL. Juliol. **Reforma de la Llei d'estrangeria.** El govern espanyol, ha modificat els articles que fan referència als drets i llibertats dels i les estrangeres a l'estat espanyol i a la seva integració social. La intenció és ampliar les mesures de protecció als fills de les víctimes de violència de gènere i de tracte a les persones.

Els canvis afecten, especialment les autoritzacions de treball i altres tràmits per a persones que treballen en el camp de la investigació, professionals altament qualificats i persones en situació d'estada per estudis o investigació. També s'estableixen modificacions en altres tràmits o documents vinculats a diferents procediments.

www.gencat.cat

Criminalització i persecució de la població d'origen immigrant

ESTAT ESPANYOL. Març. **Cáritas denuncia l'assetjament policial als sense papers en els seus centres.** Cáritas Diocesana, la major organització catòlica d'assistència social d'Espanya i que realitza una tasca d'acollida amb unes 150.000 persones en situació administrativa irregular (una quarta part del total en el territori espanyol), ha denunciat l'augment dels controls d'identificació a les persones estrangeres en els seus centres i als seus voltants.

La ONG ha demanat a la policia que únicament es realitzin aquests controls, que responen en la seva majoria a un tema de perfil ètnic, quan hi hagi una situació de perill real o per intervenir davant una infracció penal. Cáritas ha declarat que les seves seues són *“un lloc d'acollida, de refugi, d'escolta i de seguretat per els més vulnerables i que la presència policial té un efecte dissuasori”*.

La majoria dels 54 centres que han participat en l'enquesta han rebut visites de la policia al menys dues vegades a l'any, però en tres dels casos aquesta xifra ha arribat fins a una visita al mes. Des de que es va filtrar als mitjans, en el 2009, un ordre intern de la Policia que establia la detenció d'un mínim de 35 persones en situació irregular per setmana en una sola comissaria, s'ha evidenciat l'augment d'aquesta pràctica, encara que el Ministeri de l'Interior ho hagi negat reiteradament.

Público.

ESTAT ESPANYOL. MARÇ. L'ONU demana l'abolició de controls d'identificació basats en perfils ètnics i racials. El punt número 10 de les observacions finals del Comitè per l'Eliminació de la Discriminació Racial de les Nacions Unides el Comitè ha considera preocupant la informació rebuda sobre els controls de identificació basats en perfils ètnics i racials. *El Comitè insta a l'estat a prendre mesures efectives per eliminar la pràctica d'aquest tipus de controls”*.

El Comitè ha recordat a l'estat que els funcionaris encarregats de l'aplicació de la llei deuen rebre una formació intensiva en drets humans per garantir que, en el compliment de les seves funcions, respectin i protegeixin els Drets Humans fonamentals de totes les persones, sense que hi hagi cap discriminació per motius d'origen ètnic, nacional, color de pell, cultura o religió.

Periodismo Humano.

TARRAGONA. Març. Desmantellat un grup que falsificava documents portuguesos per a brasilers. Els Mossos d'Esquadra i la Policia Nacional han desmantellat a Tarragona i Barcelona, arrestant a 41 persones, un grup dedicat a la falsificació de documents d'identitat per aconseguir contractes de treball falsos, i, posteriorment, el cobrament de la prestació de l'atur i altres serveis socials de forma fraudulenta. Demanaven diners a canvi dels documents falsificats i les gestions posteriors pel cobrament de l'atur.

Europa Press.

BARCELONA. Juliol. Barcelona declara la guerra al “top manta”. A Barcelona, la venda ambulant està tipificada com una falta administrativa en l'Ordenança del Civisme, que va entrar en vigor l'any 2006.

El primer cap de setmana de juliol, la Guàrdia Urbana va activar un operatiu especial per lluitar contra el “top manta” en els principals eixos turístics de la ciutat. El balanç oficial d'aquests tres dies d'operació va ser de 160 intervencions i 2 detinguts. L'Associació Catalana de Residents Senegalesos va denunciar que, en el context d'aquesta operació, diversos venedors ambulants van ser agredits per agents de paísà. La Guàrdia Urbana ha negat els fets.

Público

BARCELONA. Juliol. Més pressió sobre el Top Manta. SOS Racisme denuncia la repressió i persecució que s'exerceix sobre els venedors del *top manta* amb accions cada cop “més bel·ligerants” i va demanar a la Generalitat que les canviï per d'altres “més socials i constructives”.

El Punt Avui

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, 6 de juliol del 2011

LA REPRESSIÓ CONTRA LA VENDA AMBULANT: QUI SÓN ELS CULPABLES I QUI LES VÍCTIMES?

Des de SOS Racisme Catalunya, com associació de defensa de drets humans i antiracista, volem manifestar **la nostra preocupació i la nostra denúncia** per la repressió i persecució que s'està donant, cada cop de manera més bel·ligerant, contra els venedors ambulants.

Pensem que cal afrontar el fet més enllà de l'activitat concreta de la venda, no criminalitzant les persones que hi ha darrera de la "manta", sinó solucionant les causes i el context d'aquesta activitat i analitzant les seves conseqüències. L'existència d'aquesta venda ambulante és, en gran part, conseqüència de la política d'estrangeria –que fomenta l'explotació laboral i l'exclusió social- agreujada per la crisi econòmica i l'atur. **Pensem que destinar esforços a treballar per solucionar aquests problemes donaria millors resultats que incrementar unes accions repressores que no estan funcionant.**

Voldríem demanar al Govern de la Generalitat, que està dissenyant una "ofensiva per posar fi al top manta", que canviés l'acció repressora per una social i constructiva, que treballi per millorar la situació de les persones que estan venent al carrer, i no només les criminalitzi, evitant potenciar el binomi immigració i delinqüència.

No podem oblidar que en aquests operatius **sovint es donen actuacions policials desmesurades** –com van patir al Port de Barcelona l'octubre del 2009-, i es converteix l'acció contra una activitat punible però no violenta, en una "cacera humana", una "cacera dels sense papers". S'ha d'evitar de qualsevol manera aquest abús policial i condemnar-lo i prendre les mesures adequades quan es doni.

Per una altra banda, volem denunciar l'enfocament **mediàtic** que s'ha fet i es fa dels fets. Alertem del perill dels titulars i els discursos demagogs i alarmistes, i cridem a la responsabilitat dels polítics, agents socials i mitjans de comunicació per no empitjorar una situació de crispació social ja alarmant.

En el difícil context en el que ens trobem, de greu fractura social, cal mirar molt seriosament cap al model de societat que estem construint. **La repressió desmesurada i a voltes violenta contra els venedors ambulants és un símptoma d'una societat repressora, injusta i discriminatòria, que ataca les víctimes enlloc dels culpables.** Ara més que mai cal treballar per construir una societat inclusiva i justa.

CATALUNYA. Juliol. **El Govern sancionarà també al comprador del "top manta"**. Donada la pressió exercida per la Confederació de Comerç de Catalunya i el principi d'una nova temporada turística, el Govern va decidir perseguir legalment no només als venedors de venda ambulante no regularitzada, sinó també al client que adquireix els productes. Aquesta nova mesura s'ha incorporat en una de les tres normes legals en les que s'ha dividit la denominada Llei Òmnibus. La conselleria d'Empresa i Ocupació van confirmar que es modifica l'actual normativa sobre comerç interior per incorporar sancions no només a qui dugui a terme activitats comercials "sense les condicions legalment establertes" i als que facilitin aquesta irregularitat; sinó també "a les persones que adquireixin els bens i serveis oferts". L'entitat SOS Racisme va demanar el canvi en la visió "repressiva" per una actitud en favor de la situació dels venedors. Un portaveu de l'associació de venedors senegalesos va advertir que *"la pressió policial no servirà de res. Els venedors persistiran perquè lluiten per la supervivència"*. *El Periódico*.

LA PINEDA. Agost. **Operació policial contra el "Top Manta"**. Una operació conjunta entre la Policia Local i els Mossos d'Esquadra contra la venda ambulante va provocar la protesta de desenes de persones amb crits de desaprovació i insults cap als cossos

policials La resposta dels vianants es va produir quan un dels agents va colpejar a un dels venedors ambulats, al que després van detenir.

Diari de Tarragona

Internament i Expulsió de persones d'origen estranger

ESTAT ESPANYOL. Febrer. **AEDIDH denuncia "falta de transparència" als Centres d'internament d'Estrangers.** L'Associació Espanyola pel Dret Internacional dels Drets Humans (AEDIDH) va presentar, davant del Comitè per l'Eliminació de la Discriminació Racial de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides sobre Drets Humans, un informe en el que es denuncia la "falta de transparència" del Govern Espanyol en matèria de Centres d'Internament d'Estrangers (CIE).

La denuncia es basa en que el Ministeri d'Interior no ha publicat cap xifra oficial sobre el nombre de persones retingudes als CIE, l'única estadística disponible es la que recull la Fiscalia en la seva memòria 2010, segons la qual, 16.590 persones van passar per un dels nou Centres espanyols al 2009 i d'aquestes, 8.935 van ser expulsades".

L'organització denuncia que *"la privació del dret a la llibertat de les persones no va estar justificada en la meitat dels casos"*, i conclou que, *"l'internament es una mesura absolutament desproporcionada"* respecte l'objectiu de regular les migracions.

Tant el Defensor del Pueblo com diverses ONGs han denunciat les condicions inhumanes d'internament, freqüents abusos i mal tractament, així com dificultats i traves per accedir, i la manca d'assistència mèdica.

AEDIDH considera que Espanya hauria de substituir l'internament per altres mesures cautelars *"que siguin compatibles amb el dret a la llibertat i seguretat de totes les persones i no discriminatòries"*, entre les quals cita la notificació periòdica a les autoritats o el depòsit d'una garantia financera.

Europa Press.

BARCELONA. Febrer. **Recollida de firmes contra l'internament.** Un grup de persones estrangeres retingudes al Centre d'Internament per a Estrangeres (CIE) de Zona Franca de Barcelona han alertat del tracte vexatori que reben en aquesta instal·lació. Han contactat amb diferents organitzacions socials per posar en marxa una recollida de firmes.

Ahmed B, en declaracions des del CIE, ha afirmat que les persones retingudes reben insults i agressions físiques. També ha explicat que 127 persones de les 200 que hi estan retingudes, es van declarar en vaga de fam per a protestar per la vulneració de drets humans que pateixen al centre.

Europa Press

ESTATAL. Març. **Un informe de la ONU alerta de la situació dels CIES.** El Comitè ha expressat la seva preocupació per les persones que després de complir 60 dies tancats en Centres de Internament d'Estrangers(CIE) són posats en llibertat amb un procés d'expulsió pendent el que els fa *"més vulnerables a ser víctimes d'abusos i discriminacions"*. També ha sol·licitat al govern Espanyol que adopti mesures per garantir la protecció dels drets bàsics i que elabori el Reglament dels CIES amb finalitat d'uniformar el seu funcionament i així garantir els drets i unes condicions de vida dignes: accés informació, atenció mèdica adequada, assistència legal, accés a les ONG.

Europa Press

CATALUNYA. Març. **Deportat un veí de Sabadell detingut al CIE.** El mes de febrer una desena de treballadors en situació irregular van ser detinguts mentre treballaven en una empresa sense contracte i en greus condicions de treball. Un dels detinguts va

ser deportat a Bolívia sense previ avís, fet que indignar als familiars que no van rebre notícies seves, fins que ell mateix els va trucar des de Bolívia. La seva dona denuncia que no va rebre informació de la policia nacional ni del Centre de Internament.

El president de la FAIV (Federació d'Associacions de Immigrants del Vallès) es va mostrar indignat per les pràctiques utilitzades des de l'estat per a la detenció de persones estrangeres sense papers i les arbitràries expulsions, va dir que això eren actes de terrorisme d'Estat.

Kaos en la Red.

BARCELONA. Juny. **El cosí d'un jugador del Barça surt del CIE.** Farid Afellay, cosí del jugador del Barça Ibrahim Afellay, va ser internat al CIE de Barcelona a l'espera de ser expulsat. Finalment el jutjat de Vilanova ha decretat la seva llibertat al considerar que havia acreditat un arrelament suficient.

Farid va arribar a Barcelona al 2006 ha tingut diferents treballs de manera intermitent; ja a l'any 2007 se li va obrir un procediment administratiu per trobar-se en situació irregular a l'Estat espanyol, és per aquest motiu que ha estat retingut al Centre d'Internament.

El País, Avui

BARCELONA. Juny. **Crítiques als CIE.** Diverses ONG's han denunciat la opacitat dels centres d'internament. Organitzacions com SOS Racisme han manifestat que en aquests espais es cometten vexacions i agressions físiques, i que no existeix cap control per part de l'Administració del que succeeix. Afirmen que és un espai inacceptable en un estat de dret, "*en el CIE de la Zona Franca no hi ha jutges de vigilància, ni quadres de sancions, els funcionaris poden fer el que vulguin*", afirma Alba Cuevas, portaveu de l'entitat.

D'altra banda, fonts properes al CIE neguen totes les crítiques, al·leguen que estan avaluats pel govern, i que les pressions que exerceixen les ONG fan que sigui molt difícil que no estigui controlat. Tot i això l'accés de les ONG és nul, les entitats no poden entrar i entrevistar-se amb les persones que hi estan retingudes, tal i com ampara la pròpia llei d'estrangeria.

ADN

BARCELONA. Juliol. **La fiscalia vol facilitar l'expulsió de persones estrangeres que hagin estat jutjades per haver comès un delicte.** De les 1.742 persones que van passar pel Centre d'Internament d'Estrangers de Barcelona al 2010, 1.118 van ser retornats al seu país d'origen. És a dir, un 33,41% dels expedients no van resultar en expulsions. Basats en aquestes estadístiques, la Fiscalia de Barcelona vol potenciar aquest any els procediments per tornar al seu país a les persones que hagin comès delictes, en lloc d'actuar preferentment contra els que no tenen papers en regla.

Des del passat mes de desembre, el Codi Penal permet l'expulsió de les persones estrangeres que hagin comès delictes penats amb fins sis anys de presó. La Fiscalia és partidària d'optar més per aquesta mesura, encara que fins ara l'acolliment als jutjats és molt irregular.

La Vanguardia.

ESTAT ESPANYOL. Novembre. **Nou mètode d'expulsió exprés.** La Fiscalia General de l'Estat ha enviat una circular als fiscals d'estrangeria perquè sol·licitin al jutge l'expulsió immediata per aquelles persones d'origen estranger que comentin delictes reincidents, ja que si hom té un procés obert i comet un altre delicte, fa que l'expulsió es retardi.

La circular s'emmarca en la possibilitat prevista en l'article 89 del Codi Penal de que el jutge pugui substituir una pena privativa de llibertat inferior a sis anys a estrangers no residents legalment a Espanya per la seva expulsió.

Aquesta mesura no ha estat ben acollida per diverses associacions de defensa dels drets de les persones estrangeres, aquestes asseguren que obre una via "d'expulsió exprés.

La Razón

BARCELONA. Desembre. **El síndic de Greuges denuncia maltractaments al CIE de zona Franca.** Rafel Ribó ha alertat en el Parlament de Catalunya de l'existència de maltractaments al CIE de la capital catalana; argumentant que no podia donar més informació degut a la negativa per part de la Delegació de Govern a Catalunya (administració responsable d'aquest equipament) de donar-lo la informació sol·licitada i permetre la seva entrada al centre.

Público

Fronteres

EUROPA. Maig. **"Els porta avions ens van deixar morir, diuen el immigrants"**. Desenes de migrants africans, que van partir en bot des de Trípoli amb destí a l'illa Italiana de Lampedusa, van morir al mar mediterrani, després de que diverses unitats militars europees i de la OTAN ignoressin les demandes d'auxili i no realitzessin intents de rescat. Al bot, el qual va romandre a la deriva durant setze dies, viatjaven 72 passatgers, inclosos dones, nens i refugiats polítics, dels quals van sobreviure 11.

The Guardian

COMUNICAT DE SOS RACISME CATALUNYA COM A ENTITAT MEMBRE DE MIGREUROP: 12 de Maig del 2011

MECANISME MORTÍFER EN EL MEDITERRANI, CENTENARS DE BOAT PEOPLE MORTS PER LA INACCIÓ DE LA COALICIÓ INTERNACIONAL

Des de gener de 2011, més de 1.000 migrants han mort ofegats tractant d'arribar a la costa fortificada del sud de la Unió Europea, una embarcació amb més de 500 persones es troba desapareguda enfront de la costa libanesa, davant de la indiferència general.

La guerra contra els migrants, que en una vintena d'anys ha matat a més de 10.000 persones, arriba actualment a cotes inhumanes. En l'edició del 8 de maig, el diari britànic The Guardian informa que a primers d'abril seixanta boat people van morir de fam i de set després de romandre a la deriva durant dies a la vista de les embarcacions de la coalició internacional implicada a Líbia, i amenaçats per les patrulles encarregades d'impedir la seva arribada a costes italianes i malteses.

Una investigació imparcial ha de determinar sense dilacions les responsabilitats del conjunt d'actors que han incomplert el seu deure d'assistir a les embarcacions i persones en perill, violant les lleis més elementals del dret marítim internacional.

Més enllà d'aquests esdeveniments, simptomàtics de les contradiccions d'una coalició garant de la "responsabilitat de protecció" defensada per la comunitat internacional, és el conjunt de la política europea d'immigració i control de fronteres la que està en entredit.

Des de principis de la dècada dels 2000, els països del Nord d'Àfrica juguen un paper de guàrdies de fronteres d'Europa, perseguint i tancant a persones que volen posar en pràctica el seu dret d'emigrar, inclosos els seus propis ciutadans (art.13 de la Declaració Universal de Drets Humans). La subcontractació dels controls migratoris als règims dictatorials es troba en el cor de la política de veïnatge de la UE. Enfront dels esdeveniments històrics que mobilitzen el món àrab, la reacció dels països europeus ha estat pressionar a les forces polítiques sorgides

dels aixecaments populars (govern provisional de Tunísia, consell nacional de la transició libanesa) per a que assumeixin plenament el llegat repressiu dels dictadors-socis de la UE.

per evitar que uns pocs milers de persones aprofitin l'oportunitat que ofereix el debilitament dels aparells policials per intentar arribar a Europa, Frontex ha desplegat els seus mitjans militars (vaixells, avions, helicòpters...) al voltant de la illa de Lampedusa i enfront les costes de Tunísia i Llívia. L'objectiu de l'operació Hermes és dissuadir qualsevol sortida cap al nord, menyspreant la Convenció de Ginebra de 1951 i el principi de no-devolució de sol·licitants d'asil.

Els exiliats que parteixen del Nord d'Àfrica a la recerca de protecció a Europa es veuen atrapats en un mecanisme mortífer. D'una banda, el règim libanès els empeny a llançar-se al mar; d'altra banda, els bucs que enarboren pavellons de països de la coalició internacional rebutgen auxiliar a aquests boat people en perill.

Els Estat europeus i FRONTEX no poden continuar violant impunement les convencions internacionals sobre salvament marítim i protecció de refugiats. Una intervenció solidària de la UE en el Mediterrani és possible i ha d'acabar amb l'actitud inhumana dels països europeus respecte als migrants del Nord d'Àfrica. Mentre no cessin aquestes hostilitats, la coalició organitzada en nom de la "responsabilitat de protegir" continuarà matant amb menyspreu del dret internacional que se suposa que representa.

POLÍTIQUES DE LES INSTITUCIONS CATALANES

Generalitat de Catalunya

CATALUNYA. Març. **La Generalitat anuncia la seva voluntat per regular l'ús del *burka*.** Després de que l'any passat alguns ajuntaments prohibissin l'ús del vel integral als espais municipals, la vicepresidenta de la Generalitat, Joana Ortega, va anunciar la voluntat de regular l'ús d'aquestes peces.

"No sabem com afrontarà la Generalitat aquesta regulació, però es un debat trampós que només criminalitza al col·lectiu", va manifestar la portaveu de SOS Racisme Catalunya, Alba Cuevas.

Els principals consistoris que van prohibir el l'ús d'aquesta peça – Lleida, Tarragona i Reus – no han imposat sancions, perquè no han detectat cap incompliment.

La prohibició aixeca dubtes jurídics: el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va suspendre cautelarament l'ordenança de Lleida perquè pot comporta prejudicis per a les usuàries d'aquestes peces.

El País.

CATALUNYA. Març. **Els informes d'integració tindran criteris homogenis a tota Catalunya.** El Director General d'Immigració de la Generalitat de Catalunya, Xavier Bosch, va parlar amb satisfacció de les noves competències de les comunitats autònomes en temes d'immigració que s'emmarquen en l'esborrany del Reglament de la Llei d'Estrangeria, ja que considera que la Generalitat hauria de tenir el màxim de competències en aquest tema.

Sobre els informes d'arrelament i reagrupament familiar, va anunciar, que la Generalitat i els municipis compartiran competències. També va assegurar que per que aquests dictàmens es puguin fer amb certa seguretat jurídica per l'usuari, s'està en un període de negociació amb els ens municipals per a consensuar *"un criteri homogeni per tot el país, i que no depengui res més de les normatives de cada ajuntament"*. Sobre els criteris que inclouran els informes d'integració, Bosch va afirmar que seran *"els que marca el procés recollit a la Llei d'Acollida, és a dir, els cursos de català, de formació laboral, de coneixement de l'entorn i de la realitat jurídica"*.

Nous Catalans.

CATALUNYA. Març. **El Govern oferirà a les persones immigrades cursos d'acollida per a avalar el seu arrelament.** El Govern de la Generalitat donarà la possibilitat a les persones immigrades que vulguin obtenir un certificat d'arrelament de participar en cursos d'acollida sobre llengua, cultura i món laboral de Catalunya, però no els exigirà que acreditin els seus coneixements de català a través d'un examen. Així ho va explicar el conseller de Benestar Social i Família, Josep Lluís Cleries, després de les especulacions sobre si el Govern demanaria a les persones estrangeres certificar els seus coneixements de català com a requisit determinant per a poder avalar els seus esforços d'integració, als expedients d'arrelament, reagrupació familiar i renovació del permís de residència. El valor d'haver assistit a aquests cursos, segons Cleries, suposarà un poderós incentiu per a que aquestes persones es decideixin a aprendre la llengua catalana, el coneixement del qual els ajudarà en la seva integració social i inserció laboral. El conseller va refutar la via d'assimilació dels immigrants i va apostar per la seva integració *"perquè per a ser català no s'ha de renunciar la llengua i cultura d'origen"*.
ADN.

CATALUNYA. Abril. **La Generalitat de Catalunya emetrà els informes d'integració.** El conseller de Benestar Social i Família de la Generalitat, Josep Lluís Cleries, el president de la Federació de Municipis de Catalunya (FCM), Manuel Bustos, i el president de l'Associació Catalana de Municipis (ACM), Salvador Esteve, van firmar un protocol d'actuació per a realitzar els "informes d'integració i adequació de vivenda" que deriven de l'última reforma de la Llei d'Estrangeria.

El passat 17 de febrer, ja es va acordar que fos la Generalitat la que elaborés aquests informes, a partir dels documents sobre la integració de les persones d'origen immigrant que proporcionaran els ajuntaments. Aquests informes tindran caràcter perceptiu i determinant. L'acord entre la Generalitat, l'ACM i la FCM també destaca la necessitat d'establir *"criteris homogenis i compartits"* per evitar interpretacions contradictòries entre els ajuntaments a l'hora de redactar els informes. Amb aquest objectiu, s'ha constituït un grup de treball integrat en la Comissió Mixta Generalitat i Ens Locals, que és responsable de fixar els criteris comuns en l'elaboració d'aquests informes.
En Latino.

CATALUNYA. Juny. **Empreses exportadores d'immigrants.** La Generalitat proposa que les persones estrangeres puguin tornar als seus països d'origen, contractades per multinacionals catalanes. Aquestes empreses catalanes poden incentivar els plans de retorn dels immigrants que viuen a Catalunya, contractant a persones estrangeres que resideixen a Catalunya, perquè exerceixin tasques al seu país d'origen. Aquest es el pla que està elaborant la Generalitat per incentivar el retorn voluntari, així ho va avançar el director general d'Immigració, Xavier Bosch. També va explicar que aquest programa va dirigit a persones estrangeres amb qualificació de nivell mitjà que resideixen a entorns desfavorits de Catalunya. *"Volem que concebin la mesura no com un fracàs, sinó com un projecte d'èxit"*, va afegir.
La Vanguardia.

CATALUNYA. Agost. **El govern modificarà la llei de centres de culte.** Els ajuntaments catalans no tindran l'obligació de reservar sòl municipal pels centres de culte, tal i com havia establert l'anterior govern de la Generalitat. A partir d'ara seran els ajuntaments els que decidiran si cedeixen terreny per aquests edificis, o no. Aquesta notícia ha estat rebutjada pels principals col·lectius islàmics de Catalunya. El Govern ha afirmat que és l'ens municipal el que coneix les necessitats del territori, i sap quina és la demanda real. Cal tenir en compte, que l'objectiu de la llei anterior era crear un paraigua legal que protegís als municipis de possibles situacions conflictives.

Per una altra banda, és tem que aquesta modificació pugui acabant convertint-se en una eina dels grups xenòfobs per difondre la seva política.

El Periódico

CATALUNYA. Setembre. **El Govern recomanarà als presos sense la documentació en regla abandonar l'Estat.** La Generalitat vol reduir els reclusos d'origen estranger i que no tinguin la documentació amb regla, així ho demostra una circular que ha emès el Departament de Justícia de Catalunya. En aquesta s'aconsella als presos sense permís de residència que retornin als seus països d'origen quan hagin complert la meitat de la seva condemna. El govern Català, ha assegurat que vol donar un nou rumb a la seva política penitenciària; però també que es tracta d'una mersua que permeti estalviar costos, reduint el número de presos.

Aquesta mesura també suposarà un enduriment de les penes, ja que la nova ordre suposarà la prohibició de que aquests reclusos tinguin accés al règim obert i a sortides programades.

En el cas de que la persona no accepti aquesta sortida voluntària, es proposarà al jutge corresponent, a través de la Fiscalia, la seva expulsió segons una mesura que preveu el Codi Penal com a substitutoria de les condemnes que no superin els sis anys de presó.

Público, El País

CATALUNYA. Setembre. **Derogada l'obligació dels ajuntaments a reservar sòl per a centres de culte.** El govern de la Generalitat ha aprovat una modificació de la llei de centres de culte aprovada l'any 2009 pel govern tripartit, que, entre d'altres aspectes, elimina l'obligació legal dels ajuntaments de preveure en els seus plans urbanístics espais per a usos religiosos de nova implantació.

La normativa deixa autonomia local als municipis per tal de regular els diferents elements arquitectònics, com poden ser els minarets.

Vilaweb

Política Municipal

BARCELONA. Març. **Barcelona reclama blindar les seves funcions en immigració.** L'Ajuntament de Barcelona exigeix blindar les competències dels municipis en les polítiques d'immigració, amenaçades pel nou Reglament d'Estrangeria. El Consistori va anunciar que ha presentat esmenes a l'esborrany de la futura norma, que preveu traspasar les competències a les Comunitats Autònomes; i va defensar la importància de que els municipis segueixin elaborant els informes d'arrelament social i de vivenda, per al reagrupament familiar dels immigrants. L'alcalde, Jordi Hereu, va demanar que l'Administració local tingui un paper clau en la immigració perquè treballa des de la proximitat en polítiques d'integració.

ADN

SALT. Juliol. **L'alcalde de Salt proposa fer "cupos" de persones estrangeres als municipis.** Jaume Torramadé, alcalde de Salt, ha parlat de la necessitat d'implementar una política d'immigració *"més justa que permeti compartir el conflicte que suposa l'excessiva concentració en determinades zones de Catalunya"*. Ha dit que *"els beneficis que aporta la migració són rebuts per tothom, però que els perjudicis només els reben uns pocs"*. Referint-se a que la població del Gironès és la tercera de Catalunya en l'índex de pobresa, creant, segons l'alcalde, *"un caldo de cultiu difícil de gestionar"*. Creu que *"la correcció política es vàlida en el 98% dels municipis de Catalunya, però a Salt no"*.

En relació a la proposta de redistribuir a la població migrada en les diverses poblacions catalanes, àmpliament criticada per tots els partits, amb l'excepció del PP. Torramadé

ha reiterat la necessitat de buscar solucions, a una situació de conflictivitat en els últims anys s'ha agreujat.

La Vanguardia

BADALONA. Agost. Interior cedirà un 7% més d'agents a Badalona. Una reunió entre l'alcalde de Badalona, Xavier Garcia Albiol, i el conseller d'interior, Felip Puig, ha acabat amb l'acord que interior reforçarà la presència policial a la ciutat.

Els nous agents es dedicaran a tasques de proximitat per afavorir la convivència ciutadana i la cohesió social, com més patrullatge i atenció ciutadana.

L'alcalde ha afirmat que "*hi ha barris on hi ha un problema real d'esclat social*", com La Salut, Llefià i Sant Roc, i que molts veïns estan cansats de viure diàriament situacions incíviques, anomenant zones on hi ha un percentatge elevat de població d'origen estranger. L'alcalde diu que ha pres aquesta decisió per respondre a un "repunt" de furt i també a la demanda de veïns i veïnes que tenen una percepció de major inseguretat; argument que ha secundat el Conseller d'Interior, fent una crítica a la "permissivitat que impera" a Catalunya en matèria de convivència, i mostrant-se decidit a perseguir el petit delictes.

Catalunya Press

BADALONA. Agost. Badalona negarà la beca de menjador a les persones d'origen estranger amb menys de cinc anys de residència. El govern de Xavier Garcia Albiol exigirà entre cinc i set anys de residència per atorgar l'ajut de beques de menjador als infants de les famílies d'origen estranger. En aquesta mateixa línia, està estudiant la possibilitat d'aplicar el mateix criteri en altres tipus d'ajuts, com per exemple amb l'habitatge. Una mesura que respon a una de les promeses electorals de Garcia-Albiol per la ciutat de Badalona. Tot i que la mesura afecta es dirigeix a tota la ciutadania les persones d'origen immigrant seran el col·lectiu més afectat. D'altra banda, també ha anunciat que el govern deixarà sense ajut a qualsevol persona que estigui imputada per un delictes.

El Punt-Avui

BARCELONA. Agost. Augment de la pressió policial contra la veneda ambulant.

Els venedors ambulants i els carteristes tindran una major pressió policial segons les noves directrius de l'Ajuntament de Barcelona, que corresponen a una de les promeses electorals de Xavier Trias, que veu en aquestes persones un focus d'inseguretat i competència il·legal que suposen pels comerciants.

L'objectiu és rebaixar la venda il·legal, el cos de la Guàrdia Urbana ha explicat que està usant algunes tàctiques per aconseguir una major eficàcia en aquestes operacions, com ara el moment en que es produeixen els canvis de torn entre els venedors.

Els i les venedores, majoritàriament d'origen estranger i moltes d'elles en situació d'irregularitat es queixen de la duresa dels agents. Moltes d'aquestes persones afirmen que es dediquen a la venda ambulant perquè el fet de no tenir papers no els hi permet altres opcions per a guanyar-se la vida.

El País, El Periódico

SALT. Agost. Salt aprova la prohibició d'obrir centres de culte durant un any. El ple de l'Ajuntament de Salt ha aprovat, amb els vots de CiU, PP i els dos regidors no-adscrits, que formaven part de PxC una moratòria que estableix no concedir cap llicència per obrir durant un any cap centre de culte.

El Periódico

TORROELLA DE MONTGRÍ. Agost. Es veta una mesquita perquè la façana trenca amb la tradició. L'ajuntament de Torroella revocarà la llicència d'obres que l'anterior govern va atorgar a la comunitat musulmana per construir una mesquita, perquè no li

agrada l'aparença exterior de l'edifici, ja que té uns trets d'estètica àrab. L'alcalde al·lega que no respecta l'harmonia urbana. La mesquita s'havia de començar a construir al setembre en el polígon industrial de la localitat, tal i com preveu una modificació del pla urbanístic que permet els usos religiosos en aquest espai.

Els partits de l'oposició consideren que aquesta decisió és una imprudència, que pot trencar la pau social.

La situació actual és que les persones de religió musulmana no tenen un espai propi per al seu culte, i els que usen no tenen les condicions adequades.

El País

BARCELONA. Setembre. **Formació amb el compromís de retorn.** El consistori Barceloní ofereix formació als ciutadans i ciutadanes de nacionalitat senegalesa si accepten tornar al seu lloc d'origen. La Xarxa de Solidaritat amb els Assentaments de Sant Martí va acollir divendres a la tarda, amb perplexitat, la presentació per part del govern municipal d'aquesta iniciativa. L'objectiu d'aquest pla pilot ofert a una quinzena de persones, és proporcionar una formació específica durant un període de quatre o cinc mesos, per tal que ho puguin posar en pràctica al seu país d'origen. L'ajuntament planteja oferir aquesta oportunitat algunes de les persones que formen part de les 270, que fa temps que sobreviuen a unes naus abandonades del Poblenou, a partir dels ingressos que obtenen de la venda de ferralla.

Dirigents veïnals del barri de Poblenou s'han mostrat dolguts amb l'ajuntament perquè no els ha tingut en compte com a interlocutors, es tracta d'entitats veïnals que fa temps que donen suport a aquestes persones. També critiquen que es tracti d'una mesura individualitzada, dirigida a un grup reduït de persones i lligada, sempre, al compromís de retorn; conclouen que no dóna cap solució a les "*condicions infrahumanes en les que estan vivint aquestes persones*".

El Punt Avui, ADN

BADALONA. Octubre. **Sense precedents, L'Ajuntament de Badalona imposa taxa de neteja a canvi d'un permís per la celebració del Dia de la No Raça.** La recentment creada Federació per la Igualtat Ciutadana (FIC), té previst pel dia 12 d'octubre la celebració del *Dia de la no raça* a la Plaça dels Països Catalans de Badalona, sense el permís municipal necessari, però, no es sap si podrà dur a terme la celebració, donat que, en una decisió sense precedents, el regidor de Via Pública de Badalona, Daniel Garcia, va exigir als organitzadors de la jornada una taxa en concepte de les despeses de neteja.

Segons, Iniciativa per Catalunya Verds (ICV), aquesta taxa no consta en cap ordenança municipal, així que des d'aquesta formació política es sospita que darrere de la trapa administrativa hi ha una animadversió envers l'entitat que convoca, una federació que agrupa organitzacions de 10 nacionalitats diferents residents a Badalona. Un portaveu de la FIC va descartar que s'aboni la quantitat sol·licitada i, també, que es suspengui l'acte.

El Periódico.

MENORS IMMIGRANTS NO ACOMPANYATS: MALTRACTAMENT INSTITUCIONAL

ESTAT ESPANYOL. Febrer. **Els menors estrangers no acompanyats poden designar una defensa independent.** Aquesta és una de les novetats que recull el nou reglament de la llei d'estrangeria, la capacitat del menor per a oposar-se a la seva repatriació i la possibilitat de que se li designi un defensor judicial que no hagi de ser de l'entitat tutelar. El nou reglament, però, no assegura al menor l'accés a una defensa adequada en cas de conflicte d'interessos amb l'entitat tutelar.

Segons el col·lectiu Drari, hi ha dues qüestions que han quedat fora del nou reglament. Una es que al nou reglament no s'ha reconegut als Menors No Acompanyats el dret al treball a partir dels 16 anys com a la resta de menors. I per un altre banda el fet d'haver estat sota tutela pública no els hi dóna cap benefici, ni en l'autorització de treball ni en la de residència; mesures d'aquest tipus si que estan contemplades amb els menors tutelats nacionals.

Diagonal

ESTAT ESPANYOL. Febrer. **L'estat impulsa la repatriació de menors.** El govern ha iniciat converses amb el Marroc per facilitar els reagrupaments de menors al país d'origen. Si hi ha garanties suficients que la família podrà atendre el menor, qüestió que haurà de ser validada amb l'ajuda de l'administració del territori d'origen, s'executarà la repatriació.

El nou reglament de la llei d'estrangeria ordena que la repatriació s'ha de realitzar en el termini de sis mesos per la complexitat dels tràmits, el document especifica el dret del menor a ser escoltat i que es faci constar en l'expedient que el país d'origen assumeix la responsabilitat sobre el menor. El reglament també concreta que s'ha de nominar un representant legal que pugui custodiar la seva presència a l'Estat.

El menors no acompanyats que no hagin pogut ser repatriats al país d'origen en el termini de 9 mesos hauran de rebre una autorització de residència.

Col·lectiu Drari

CATALUNYA. Febrer. **Denuncien l'expulsió d'una vintena de menors estrangers de centres d'acollida.** Diverses entitats que treballen amb menors estrangers no acompanyats, han denunciat l'expulsió de 20 menors dels centres d'acollida, malgrat disposar de passaports que acrediten la seva condició de menor.

Davant d'aquesta situació, han presentat queixes al Síndic de Greuges, al Defensor del Poble i a la Fiscalia General de l'Estat, a més de denunciar la situació en els jutjats. Albert Parés, advocat de la Fundació Ficat, ha dit que *"els passaports, la majoria emesos per l'Embaixada del Marroc a Madrid, no han estat declarats falsos ni manipulats"*.

Fonts del Departament de Benestar Social i Família han assegurat que abans de qualsevol expulsió d'un centre d'acollida es realitzen proves mèdiques per determinar si la persona és o no menor d'edat. Tot i aquestes declaracions, Parés ha ressaltat la imprecisió de les proves mèdiques en determinar l'edat exacta del menor i ha retret la prevalença d'aquestes per sobre del passaport.

La Vanguardia.

SABADELL. Març. **Una sentència rebut per primera vegada les proves amb què el Govern decreta si els joves subsaharians són menors d'edat.** Per primera vegada, una jutge de primera instància, Maria Isabel Hernando, ha sentenciat la minoritat d'un jove subsaharià basant-se en la validesa del seu passaport. Ha explicat que: *"Yayá és menor d'edat perquè el seu passaport, que es va emetre el 2009, és vàlid. Com a mínim, ningú l'ha posat en dubte"*. A més, ha afegit que les proves radiològiques van ser insuficients: *"L'anamnesi o exploració mèdica no es va efectuar i la forense va admetre l'existència d'un marge d'error que no va poder determinar"*. També ha condemnat l'ús d'expressions com "aproximadament 18 anys", considerant-les no admissibles. Yayá, el jove en qüestió ha celebrat la decisió després d'haver estat expulsat d'un centre de menors per la Generalitat, que va considerar que, en realitat era major d'edat i que, per tant, no se n'havia de fer càrrec legalment.

El Periódico.

BARCELONA. Abril. **Alerten al Síndic sobre la precarietat de menors immigrants sols a Barcelona.** L'Espai d'Inclusió i Formació del Nucli Antic (EICA) ha alertat sobre l'augment de la precarietat dels menors immigrants sols a la ciutat de Barcelona, i ha

criticat que la Generalitat els expulsi del sistema de protecció a partir de proves radiològiques que determinen la seva majoria d'edat. Ha assenyalat a més, que cada vegada són més els joves extutelats que acudeixen a l'entitat, amb certes problemàtiques que fan més greu la seva situació: consum habitual de psicoactius, trastorns mentals i la participació en activitats delictives. Els joves que recorren a EICA no disposen de referents adults, familiars ni educatius, desconeixen les llengües del país d'acollida, i es troben en una situació administrativa irregular o poc definida; com és el cas dels tutelats i extutelats que no disposen de NIE, d'altres que sí, però sense autorització de treball.

Europapress

ESTAT ESPANYOL. Maig. **Es redueix la xifra de menors no-acompanyats.** El nombre de menors d'origen estranger no-acompanyats que viuen a l'Estat s'ha reduït a xifres registrades fa tretze anys, situant-se així entre 1.000 i 2.500, mentre que al 2008 eren més de 8.000 menors acollits per les administracions.

El nombre d'arribades ha disminuït, igual que el d'estrangers adults, degut a la crisi econòmica. Tot i que com accepta la secretaria d'Estat per la Immigració i Emigració, Ana Terrón, no es tenen dades exactes del nombre de menors que es troben en aquesta situació.

L'antropòloga Violeta Quiroga ha presentat un estudi sobre la situació dels menors immigrants a l'Estat entre 1993 fins al 2009, en el que exposa que les comunitats que han rebut més menors no acompanyats són Andalusia (28%), València (16%), Catalunya (11%), País Basc i Canàries (10%) i Madrid (4%).

Pel que fa la providència d'aquests menors, fins al 2009, el Marroc era el país més comú, seguit de l'Àfrica Subsahariana i Europa de l'Est amb un 7%. En els últims mesos, però, les nacionalitats s'han diversificat. Una xifra que també ha caigut és el nombre de menors repatriats.

La secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, ha explicat que el Govern està ultimant, amb les comunitats Autònomes i la Fiscalia el protocol que exigeix el reglament de la Llei d'Estrangeria *"perquè s'estableixin reagrupacions familiars amb garanties"*.

EFE

CATALUNYA. Juliol. **El Síndic alerta d'errors en la determinació de l'edat de menors estrangers.** El Síndic de Greuges ha advertit que el procediment per a determinar la edat dels menors estrangers no acompanyats no reuneix les suficients garanties, fet que pot vulnerar els drets de la infància.

Aquesta alerta ha estat feta a partir de les diverses queixes rebudes en aquest sentit, i ha apuntat diversos criteris per a millorar el procés, com ara donar per vàlides les dades que consten en la documentació dels menors que no hagi estat invalidada, o impulsar davant la fiscalia el màxim de proves mèdiques possibles, per a confirmar l'edat. El Síndic, considera que s'ha de garantir al màxim que *"cap menor sigui considerat major, tot i no ser-ho"*. Acceptant que cap mètode pot ser fiable completament, recomana que es practiquin un major número de proves, tot i que reivindica que només es podran fer en cas de dubte de la veracitat dels documents del país d'origen.

La Vanguardia

CATALUNYA. Juliol. **El Col·legi d'Advocats defensa als menors migrants.** La Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona considera *"molt greu la instrucció interna de la Fiscalia de Protecció de Menors de Barcelona que indica que el menor que arribi serà sotmès, en cas de dubte, a unes proves mèdiques per a determinar l'edat amb independència del que digui el seu passaport o qualsevol altre documentació"*. La fiscalia entén que si el menor es nega a fer-se aquestes proves serà considerat adult, encara que el seu passaport indiqui el contrari.

Segons la Comissió de Defensa aquesta instrucció, la norma vigent aplicable determina que el menor es posarà a disposició de l'entitat de protecció de menors

mentre que es determina la seva edat en cas de dubte. La Comissió entén que si el menor té una documentació on es diu la seva edat se li ha de donar plena validesa mentre no s'acrediti la seva falsedat. Un altre col·lectiu que s'ha mostrat contrari a la mesura ha estat el del Consell General del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials, que han fet una carta al Ministre de Treball i Immigració demanant que no es vulneri els drets dels infants independentment de la seva procedència.

Es tracta d'una qüestió carregada de polèmica, per exemple al mes de maig, un jutge va obligar a la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència) a readmetre un menor que havia estat expulsat d'un centre perquè l'havien considerat adult amb aquestes proves mèdiques. Una altra sentència al mes de juny considerava la validesa del passaport per sobre les proves mèdiques.

La Vanguardia

ESTAT ESPANYOL. Juliol. El Govern central vol fer retornar als menors provinents del Marroc en situació irregular. La secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració, Ana Terrón, ha fet pública la seva apostat per *"la reintegració al Marroc dels menors migrats que accedeixen il·legalment a l'Estat"*; i ha parlat de la posada en marxa de noves vies per aconseguir aquest procés. Terrón s'ha mostrat partidària de que els menors creixin en el seu àmbit familiar. Ha explicat, també, que el nou reglament d'Estrangeria, en vigor des del 30 de juny, recull un protocol complet d'actuació amb aquests menors ja que s'ha de *"començar a treballar en la via del retorn quan sigui necessari"*, *"els menors no han de quedar-se a l'Estat espanyol cal facilitar el seu retorn vinguin d'on vinguin"*.

ADN, ABC

Centre de menors La Ribera de Mataró.

MATARÓ. Gener. L'ajuntament de Mataró ha demanat el tancament del centre de Menors La Ribera. Mitjançant una carta dirigida al conseller de Benestar Social i Família, Josep Lluís Cleries, l'alcalde de Mataró, Joan Antoni Baron (PSC), ha demanat el tancament del Centre d'Acol·lida a situacions d'urgència per protecció de menors La Ribera, ubicat al barri de l'Havana. Després de dos anys de funcionament, segons els responsables municipals, s'ha arribat a una situació insostenible per *"l'increment dels problemes amb els menors, malgrat la predisposició veïnal a trobar-hi vies de solució"*. L'administració local recolza la seva decisió en *"l'incivisme i la inseguretat associen als usuaris del centre"*, entre els fets destaca una recent baralla entre els menors al carrer i amenaces directes als veïns. L'escrit insisteix que l'Ajuntament ha volgut assumir la seva responsabilitat, però que es veu obligat a prioritzar la convivència veïnal a la ciutat.

Tot Mataró.

MATARÓ. Gener. La Generalitat lamenta la petició de Mataró de tancar un centre de menors conflictiu. En resposta a la demanda de tancament del Centre de Menors de Mataró, feta pel propi ajuntament justificada en l'augment de conflictivitat que suposa, la Generalitat lamenta l'actitud de l'alcaldia.

En un comunicat, la Conselleria de Benestar Social i Família ha explicat que el 20 de desembre es va fer una reunió amb representants dels veïns, convocada per Baró, en la que també hi va participar la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència i l'entitat gestora del centre. En aquesta reunió, diu, es van consensuar mesures per treballar la problemàtica en un període de quatre mesos.

La Conselleria també ha afirmat que la Directora General d'Atenció a la Infància es posarà en contacte amb el consistori per abordar la qüestió a favor de la convivència al barri de l'Havana, però també ha apel·lat a la protecció dels menors en el territori.

Europapress

MATARÓ. Maig. **El centre d'acollida de Mataró tancarà abans de final d'any.** La Conselleria de Benestar i Família, en resposta a la petició de l'Ajuntament i dels veïns del barri de l'Havana de Mataró, ha decidit, finalment, tancar el centre abans d'acabar l'any. Els 18 menors allotjats al centre seran traslladats a altres institucions tutelars. Segons va comunicar el conseller Josep Lluís Cleries a l'alcalde de Mataró, el centre no desapareixerà com a tal, però es reconvertirà en Centre Residencial d'Atenció Educativa (CRAE) per allotjar nens de 8 a 12 anys procedents de famílies desestructurades. Amb aquesta decisió, Cleries pretén, per una banda, acabar amb la conflictivitat, i per d'altre, evitar als adolescents *"haver de viure en un lloc on no se'ls vol"*, segons fonts del seu departament.

El Periódico.

FETS EN PROFUNDITAT

DIFERENTS AJUNTAMENTS DE CATALUNYA PROPOSEN MOCIONS EN LES QUE DEMANEN AL GOVERN CENTRAL QUE ES VINCULIN LES FALTES DE CIVISME AMB ELS INFORMES D'ARRELAMENT I REAGRUPAMENT FAMILIAR.

Els ajuntaments són els principals agents en la gestió de la immigració mitjançant diverses polítiques públiques, no només en matèria d'acollida per als nous arribats sinó també en diversitat, participació política i també en matèria d'estrangeria. A més a més, els ajuntaments a través dels informes d'arrelament i d'habitatge, desenvolupen un paper fonamental en els processos de regularització via arrelament i reagrupament familiar.

És en relació a aquesta competència municipal – informes per l'arrelament i el reagrupament familiar- sobre la qual a finals de l'any 2010 i durant el 2011 diferents ajuntaments catalans han aprovat, en els seus plens, mocions per condicionar aquests drets als anomenats informes de comportament cívic.

A través d'aquestes mocions, els ajuntaments plantegen la necessitat de que el nou Reglament d'Estrangeria sancioni a les persones estrangeres que havent comès faltes contra les normatives de civisme de cada municipi, volguessin iniciar un procés de reagrupament familiar o de regularització per arrelament.

La Secretaria de Estado para la Inmigración y Emigración, Anna Terrón, ha confirmat que tot i que no es pugui utilitzar el concepte de vinculant per avaluar els informes d'integració municipals, aquests es tindran en compte a l'hora de revisar els expedients dels processos d'arrelament i reagrupament familiar, adjuntant l'informe sobre civisme en el seu expedient.

Segons Terrón, el terme "vinculant" no és aplicable per raons jurídiques, però en termes pràctics sí que serà vàlida qualsevol recomanació municipal.

Cronologia

CATALUNYA. Gener. **SOS Racisme Catalunya qualifica de discriminatori denegar la residència als immigrants "incívics"**. SOS Racisme va qualificar de discriminatòries les mocions presentades en varis municipis catalans per a demanar al Govern que denegui la reagrupació familiar i el permís de residència per arrelament als immigrants incívics, previ informe municipal. L'associació considera que moltes d'aquestes mocions comporten una sanció diferent davant d'un mateix acte incívic en funció de la nacionalitat i la situació administrativa de l'infractor, que a més de rebre una multa veuria negada o dificultada la possibilitat d'accedir al permís de residència apel·lant al seu arrelament social – una via de regularització extraordinària -, o de portar als seus familiars. Per a la portaveu de SOS Racisme, Alba Cuevas, *"les mocions pretenen aconseguir rèdit electoral de cara als comicis municipals de maig, en línia amb les iniciatives com comunicar els casos d'empadronament d'immigrants en situació irregular i la prohibició dels vels integrals en instal·lacions municipals"*. Europa Press.

NOTA DE PREMSA:

SOS Racisme-Catalunya considera discriminatori i excessiva la petició d'alguns municipis catalans de vincular l'arrelament i el reagrupament a les normatives de civisme

L'entitat fa arribar el seu rebuig i preocupació als ajuntaments que han tirat endavant la mesura, i la petició de que evitin que s'estengui pel territori català als presidents de la Federació de Municipis Catalans i a l'Associació de Municipis i Comarques Catalanes.

SOS Racisme-Catalunya, associació antiracista i de defensa dels drets humans, considera que els ajuntaments i els partits polítics que estan presentant i aprovant les mocions al Govern Espanyol per negar les sol·licituds d'arrelament o de reagrupament a aquelles persones immigrades que hagin infringit les normatives de civisme, estan promovent una mesura injusta, discriminatòria i excessiva, en detriment de la convivència i la cohesió social.

La mesura suposa una aplicació desigual de la llei, aplicant diferents mesures segons l'origen o la situació administrativa de la persona; posa en equivalència una falta a un delictes; condiciona drets constitucionals i internacionals a normatives no estàndard, com són les normatives de civisme que varien d'un municipi a un altre; i agreuja i cronifica la situació d'irregularitat d'aquestes persones, amb les conseqüències socials i laborals que això comporta.

Però el més preocupant, segons SOS Racisme, són les conseqüències socials que suposen engegar el discurs pervers de la negació de drets a les persones immigrades en situació irregular. Amb aquestes mocions es promou la imatge de les persones migrades com individus no mereixedors de drets; s'estenen els prejudicis de delinqüència i incivisme i es legitima el racisme que afecta dia a dia a moltes persones del nostre entorn.

L'entitat catalana ha fet arribar la seva preocupació i rebuig als Ajuntaments que ja han dut a terme les mocions, i a la Federació de Municipis Catalans i l'Associació de Municipis i Comarques Catalanes, com entitats amb posició privilegiada davant els municipis i amb responsabilitat social com a membres de la Taula de Ciutadania.

L'objectiu és demanar una correcció de l'acció, tot exigint a càrrecs i partits polítics, que actuïn amb responsabilitat i no es deixin endur per l'oportunisme del discurs pervers de la negació de drets i la criminalització d'una part de la població. D'altra banda, demanar també la implicació de la Federació i l'Associació de Municipis per frenar que aquestes actuacions s'estenguin pel territori català.

SOS Racisme-Catalunya és una associació independent i no governamental que lluita des del 1989 en defensa dels Drets Humans des de l'acció antiracista. Reivindiquem l'eradicació completa del racisme i la xenofòbia en tots els àmbits de la societat i en tots els estrats socials. Denuncia qualsevol vulneració de drets fonamentals, treballant per un model de societat que estableixi la igualtat de drets i oportunitats, universalitzant així el concepte de ciutadania.

CATALUNYA. Febrer. Onada de mocions per vetar l'arrelament i el reagrupament dels immigrants que hagin comès faltes de civisme. Durant el mes de febrer es van aprovar mocions per vetar l'arrelament i el reagrupament familiar dels i les immigrants amb faltes de civisme en diversos municipis de Catalunya. Com és el cas de l'Hospitalet de Llobregat (Barcelona), encapçalat per la socialista Núria Marín; el de Salt (Girona), liderat per l'alcaldeessa dels PSC Iolanda Pineda; i el de Lleida, on l'alcalde és Àngel Ros, també del PSC. També a Badalona (Barcelona), amb un govern municipal format per PSC, CiU i ERC, es va aprovar amb una esmena, la moció presentada pel PP.

El Partit Popular de Catalunya ha optat per presentar el mateix text a tots els ajuntaments catalans on té representació. Una moció que ha estat tombada pel ple de Girona, Terrassa, Igualada i Barcelona.

A El Vendrell es va traslladar la moció al Consell Municipal de Convivència i Civisme abans de prendre la decisió en el Ple, on va ser rebutjada. També han expressant el suport a la proposta els alcaldes de Tarragona, Josep Fèlix Ballesteros (PSC), i de Reus, Lluís Miquel Pérez (PSC).

Europa Press.

Mocions a diferents municipis

SALT. Desembre 2010. **Salt aprova una moció per denegar l'arrelament als incívics.** L'ajuntament de Salt va aprovar ahir una moció per reclamar al govern central que es denegui la legalització per arrelament social i la reagrupació familiar a les persones d'origen immigrant que no compleixin les ordenances cíviques, A més dels vots de PSC i ERC, la proposta va comptar amb els vots favorables de CiU i PP. Només ICV-IPS hi va votar en contra. Alguns veïns i veïnes van desplegar pancartes i van acusar l'ajuntament de racista i xenòfob enmig del ple. A les pancartes es podia llegir "No a la discriminació social", "Menys ordenances de civisme, més recursos socials" o "No a la discriminació institucional". També van increpar els regidors afirmant que aquesta moció "és una vergonya per a Salt" i assegurant que és una pràctica de "racisme pur i dur".

La moció, elaborada pel PSC i ERC, demana que el nou reglament de la llei d'estrangeria -que s'està analitzant i redactant ara- estableixi la necessitat d'un informe positiu emès per l'ajuntament de residència, en els tràmits d'arrelament i reagrupament. L'ajuntament podria emetre un informe negatiu, sempre respectant la proporció, si comprova que el sol·licitant ha estat sancionat per infringir ordenances de civisme.

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT. Desembre de 2010. **L'Hospitalet de Llobregat demana poder denegar el reagrupament familiar en casos d'incivisme.** L'Hospitalet de Llobregat ha aprovat una moció en la que demana que els ajuntaments tinguin un paper decisiu a l'hora d'aprovar o denegar les sol·licituds de reagrupament familiar de persones d'origen immigrant o per arrelament. El consistori demana que el nou reglament d'estrangeria, que prepara el govern espanyol, tingui en compte les administracions municipals.

BADALONA. Desembre de 2010. **Badalona aprova una moció per impedir l'arrelament dels nouvinguts incívics.** Tal i com va passar a Salt i a l'Hospitalet, l'ajuntament de Badalona va aprovar ahir, en el transcurs del ple ordinari una moció per tal de poder impedir l'arrelament dels nouvinguts que infringeixin les ordenances de civisme. A Badalona però, havia estat el Partit Popular el que havia presentat la moció igual, però va ser definitivament una esmena a la totalitat presentada pels grups que formen el govern municipal, PSC, CiU i ERC la que va quedar aprovada amb l'únic vot en contra d'ICV-EUiA.

Tot i això, el text aprovat és més suau que els que han vist la llum tant a Salt com a l'Hospitalet; en aquest cas únicament fan referència a l'arrelament no al reagrupament, el grup del PSC matisa que "aquest extrem seria il·legal perquè vulneraria el dret de viure en família".

EL VENDRELL. Desembre. **El Vendrell busca el consens en la possibilitat de presentar una moció que vinculi l'arrelament amb les faltes de civisme.** El ple del Vendrell (Tarragona) ha traslladat al Consell Municipal de Convivència i Civisme una moció del govern municipal de CiU per demanar al Govern espanyol que faciliti l'arrelament de les persones d'origen immigrant que respectin les ordenances de civisme, en front dels que les incompleixin. Fonts del consistori han informat que el govern municipal va retirar la seva moció el dia del ple a petició del PSC i el PP, i que va accedir a portar el debat al Consell per aconseguir el màxim consens polític al voltant de la qüestió. En un comunicat, el regidor de Convivència i Civisme, Jaume Domingo, ha considerat que les persones immigrades que demostrin un respecte per les normes "no han de situar-se en la mateixa cua que els que no ho fan", i ha afirmat que "reconèixer-ho és una manera de valorar la relació entre drets i deures".

La moció de CiU demana al Govern Central que el reglament de la llei d'estrangeria tingui en compte el comportament cívic de les persones d'origen immigrant, que es reflectiria en els informes municipals. *"Els municipis som els que coneixem el perfil de la immigració i els que treballem per arribar a nous nivells de convivència"*, ha argumentat Domingo.

LLEIDA. Gener. Lleida aprova una moció del PP per vetar l'arrelament als immigrants incívics. El Ple de Lleida ha aprovat una moció del PP per demanar al Govern espanyol que denegui la reagrupació familiar i el permís de residència per arrelament als veïns i veïnes d'origen immigrant amb faltes d'incivisme, previ informe municipal.

La iniciativa del PP ha rebut el suport de l'equip de govern (PSC), de CiU i d'un regidor del grup mixt; amb el vot en contra d'ICV i ERC. La moció demana al Govern espanyol que el nou Reglament de la llei d'estrangeria estableixi la necessitat d'un informe municipal preceptiu per a aquests tràmits, en els que es prevegin les infraccions de les ordenances municipals de convivència i civisme. La qualificació de l'informe com a preceptiu ha estat l'exigència del PSC per recolzar la moció popular.

En el cas de l'arrelament, el document exigeix que s'atorgui a cada Ajuntament la potestat per comprovar l'existència d'infraccions a les ordenances municipals produïdes pel sol·licitant o en el domicili on declari residir.

FIGUERES. Gener. Figueres endureix l'informe per l'arrelament i pel reagrupament. L'informe que emeten els serveis socials de l'ajuntament de Figueres en els tràmits d'arrelament o reagrupament que demanen els i les ciutadanes d'origen immigrant inclourà informació de si el sol·licitant ha comès una infracció greu o molt greu de les ordenances municipals de convivència i civisme.

Aquesta és l'única transacció que va fer el govern –CiU, ERC i ICV– a una moció presentada pel PP en el ple d'ahir, en què també es demanava que l'ajuntament emetés un informe negatiu si el sol·licitant havia estat sancionat en els darrers dotze mesos o el domicili infringia les ordenances. L'únic grup que va votar a favor del text íntegre va ser el PSC, el seu portaveu, Pere Casellas, va fer un discurs demanant més rigidesa amb les infraccions de convivència, tot i que va dir que no volia *"criminalitzar la diferència d'origen"*. Els tres representants dels grups del govern, Richard Eleman (ICV), Francesc Canet (ERC) i l'alcalde, Santi Vila (CiU), li van fer notar que la infracció de l'ordenança per un ciutadà no immigrant acabava amb només una multa, i en canvi portava un plus als que havien nascut en un altre país. *"Fer una barbacoa fora de temporada pot suposar que un immigrant no pugui reagrupar la família"*, va comentar Vila. Per la seva part, el regidor d'ICV va qualificar la moció *"d'incoherent, inoportuna, perillosa i injusta i que no ajudava a la convivència ni a la cohesió social"*.

GIRONA. Gener. Girona rebutja la polèmica moció que pretén vincular les faltes de civisme amb el reagrupament i l'arrelament. El ple de l'ajuntament de Girona va rebutjar ahir la polèmica moció, que sí han aprovat a poblacions properes com Salt o Figueres, on es demana que es tinguin en compte els informes municipals per denegar les peticions de reagrupament familiar o d'arrelament dels ciutadans i ciutadanes d'origen immigrant.

La moció va arribar al ple de la mà del grup municipal del Partit Popular, que es va quedar sol defensant la moció. El PSC va votar-hi en contra, un fet significatiu si es té en compte que la mateixa formació va ser la que la va proposar i aprovar a Salt o la que hi va donar suport a Figueres.

El portaveu del PSC, Joan Pluma, va justificar el vot negatiu perquè va qualificar la proposta de *"brindis al sol sense propostes concretes"* i va defensar la política de l'equip de govern per *"seguir millorant la cohesió social treballant molt i parlant poc"*. A més, considera que la llei actual ja funciona i que l'Estat ja fa cas dels informes municipals que s'emeten.

CiU també va abstenir-se considerant que els problemes de civisme a la ciutat no poden imputar-se als i les estrangeres que demanen l'arrelament o el reagrupament familiar. Per la seva banda, el portaveu d'ICV, Joan Olòriz, va aportar xifres que demostrin que el reagrupament ha baixat un 40% en tres anys, mentre que l'arrelament ha pujat un 25%. Olòriz va defensar que la moció no és representativa de la realitat de la ciutat, i també va apostar pel treball en discreció als barris per fomentar la cohesió social, a més de demanar la retirada de la moció. Des d'ERC, Joaquim Ayats va asseverar que la proposta *"no respon a la realitat"* i va defensar la feina discreta en contraposició *"a les càmeres i els focus que hi vol donar el PP"* portant la proposta al ple municipal de la ciutat de Girona.

TORTOSA. Gener. Tortosa s'uneix a les peticions per regular l'arrelament dels incívics. L'ajuntament de Tortosa va aprovar ahir al vespre en sessió plenària una moció del grup municipal de Convergència i Unió que reclama al govern de l'Estat un major protagonisme dels municipis en l'aprovació de l'arrelament o del reagrupament per a persones estrangeres.

El text aprovat demana que el nou Reglament de desenvolupament de la Llei d'estrangeria *"estableixi en els casos dels tràmits d'arrelament o reagrupament la necessitat d'un informe emès per l'ajuntament de residència"*.

Per tal de poder redactar aquest informe, l'ajuntament haurà de poder consultar totes les dades disponibles en els propis serveis municipals i, en cas que es comprovi que el sol·licitant hagi estat sancionat per infraccions de les ordenances municipals de convivència i civisme, es pugui emetre un informe negatiu atenent al principi de proporcionalitat. La moció s'aprovà amb el vot favorable dels grups de CiU, PSC, ERC, PP i l'abstenció d'ICV.

TERRASSA. Gener. A Terrassa es debatrà una moció del PP per denegar la residència als immigrants "incívics". Al ple municipal de Terrassa es debatrà una moció del PP en la que insta a l'ajuntament a sol·licitar al Govern central que el nou Reglament de la Llei d'Estrangeria estableixi la necessitat d'un informe dels consistoris en el qual constin les infraccions de les ordenances de civisme per als tràmits d'arrelament i de reagrupament familiar.

VIC. Febrer. Vic demana que els informes municipals determinin l'arrelament. El ple de Vic va aprovar una moció de l'equip de govern – CiU, PSC i ERC – per a demanar a l'Estat que els informes municipals siguin vinculants per als tràmits de reagrupament familiar, amb oposició d'ICV, PxC i CUP. La moció sol·licita al Govern central i a la Generalitat que estableixin la necessitat d'un informe municipal vinculant per a totes les administracions en els tràmits d'acollida, arrelament i reagrupament familiar. No obstant això, i a petició del grup d'ERC a Vic, no vincula explícitament l'incivisme amb la denegació dels permisos. El text demana que sigui la Generalitat la que reguli els requisits de l'acollida a Catalunya, i que aquests siguin vinculants per als processos d'arrelament i reagrupació, segons va informar el grup municipal d'ERC. A més, reclama que els informes exigits per llei es considerin tràmits administratius, de forma que els i les ciutadanes puguin conèixer el seu contingut i interposar recursos.
Europa Press.

MATARÓ. Febrer. El PP de Mataró vol que les faltes de civisme afectin desfavorablement la petició d'arrelament i agrupament. El Partit Popular de Mataró ha proposat penalitzar amb un informe desfavorable pels processos d'agrupament familiar a aquells veïns i veïnes d'origen immigrant sancionats reiteradament per incomplir l'ordenança de civisme. En la proposta es demana també que l'ajuntament inspeccioni possibles infraccions en els domicilis.

CATALUNYA. Maig. **El Síndic de Greuges rebutja que les faltes d'incivisme influèncin en el processos d'arrelament i reagrupament.** En l'informe anual que elabora el Síndic de Greuges i que presenta davant del Parlament, el Síndic va mostrar el seu rebuig a la inclusió de la conducta incívica en els informes d'arrelament social i reagrupament familiar. La institució presidida per Rafael Ribó va recordar la incertesa que es deriva del concepte conducta cívica. Per una altra banda, el fet de que no tots els municipis comptin amb una ordenança municipal en matèria de civisme, obre la porta a la discrecionalitat.

Europa Press

FETS EN PROFUNDITAT

Document elaborat per GRAMC

Grup Recerca i Actuació amb Minories Culturals i Treballadors Estrangers

SEGUIMENT DE L'ACTUALITAT MUNICIPAL A SALT ENTORN A PRÀCTIQUES ADMINISTRATIVES DISCRIMINATÒRIES VINCULADES A LA TRAMITACIÓ DELS INFORMES D'ARRELAMENT

Enguany des de GRAMC s'ha fet un especial seguiment dels canvis en la gestió des informes d'estrangeria emesos per l'ajuntament de Salt, donat que l'any 2010 es va formular una queixa davant el Síndic de Greuges entorn a pràctiques administratives discriminatòries vinculades a la tramitació dels informes d'arrelament:

- Exigència de 6 mesos d'empadronament com a "*conditio sine qua non*" per tramitar i resoldre.
- Consulta dels informes policials sense obtenir consentiment, ni informar de manera prèvia, accedint a dades de caràcter personal per determinar el sentit de l'informe.
- Manca de motivació suficient, clara i expressa en la resolució.
- Impossibilitat de l'administrat d'exercir el dret a revisió.

En definitiva, s'havia reclamat la necessitat de motivació suficient, el dret a la informació de l'administrat, la possibilitat d'interposició de recurs, el respecte a la presumpció d'innocència, així com el cessament immediat de qualssevol tracte discriminatori.

Tot i que l'entitat en cap moment va rebre resposta escrita per part de l'ajuntament de Salt, varen poder comprovar que s'havien produït alguns canvis en les pràctiques administratives denunciades: la motivació dels informes va millorar i es va incorporar a la sol·licitud una clàusula de protecció de dades. Però l'exigència de 6 mesos d'empadronament al municipi com a condició imprescindible per poder tramitar la sol·licitud dels informes, la consulta i valoració dels informes policials per part de l'alcaldia sense autorització expressa de l'interessat, així com la impossibilitat de recórrer aquests informes varen seguir inamovibles.

Tanmateix, en data 31 de març de 2011 GRAMC va rebre una notificació del Síndic de Greuges de Catalunya, en la qual s'informava sobre les recomanacions fetes a l'ajuntament de Salt, arran de la queixa que havien presentat:

- Així, en relació a l'exigència de 6 mesos d'empadronament per tramitar la sol·licitud de l'informe d'arrelament, el Síndic va indicar que "atès que l'ajuntament no ha donat resposta expressa... m'hi he adreçat novament".

En aquest sentit, des de GRAMC es va defensar que potser es tracta de persones nouvingudes al municipi, però no al territori espanyol donat que poden acreditar davant l'ajuntament una permanència continuada de 3 anys, sense que en cap cas s'estableixi a la normativa que d'aquest temps els 6 darrers mesos forçosament la persona estrangera hagi d'estar empadronada en un mateix municipi.

- En relació a la consulta dels informes policials als efectes de determinar el sentit de l'informe d'arrelament, el Síndic va dir que "*la manera de vehicular les dades a través de l'informe d'arrelament social no té empara legal possible, ni en la Llei d'Estrangeria, ni en la Llei Orgànica de Protecció de Dades. En la Llei d'Estrangeria perquè la comissió d'infraccions administratives en matèria de convivència ciutadana no constitueix un indicador del grau d'arrelament...*"

També perquè els antecedents policials d'una persona no són un indicador objectiu del seu grau d'arrelament. En la LOPD perquè aquesta no permet l'ús de les dades dels fitxers policials per a finalitats genèriques o diferents de les especialment previstes... La informació facilitada per la Policia Local constituïria un supòsit de cessió de dades dels fitxers policials cap als serveis socials municipals, que no estaria emparada en les disposicions de la LOPD. ... He recomanat a l'ajuntament que l'informe d'arrelament social no s'elabori tenint en compte les dades que puguin tenir els fitxers policials".

- En relació a la manca de motivació suficient en la resolució dels informes d'arrelament, a la notificació del Síndic s'indicava que "he recordat a l'ajuntament l'obligació d'exposar de forma raonada els motius que han conduït a emetre un informe municipal en un sentit o altre".
- Finalment, en relació a l'emissió d'informes d'arrelament, per part de l'ajuntament, sense peu de recurs, el Síndic coincidia en les raons exposades per l'ajuntament de Salt per entendre que l'informe d'arrelament social és "un acte de tràmit", però afegia que, tot i això, "aquest informe té unes característiques especials" perquè "no s'evacua en el curs de la tramitació del procediment par a l'obtenció de l'autorització de residència per circumstàncies excepcionals sinó amb caràcter previ i a petició del ciutadà estranger". I és per aquest motiu que recomana a l'ajuntament que "en el cas que acordés denegar l'informe, hi faci constar un peu de recurs. I també li he suggerit que en el cas que l'informe municipal hagi de ser desfavorable es citi l'interessat per atorgar-li un tràmit d'audiència en què hi pugui fer constar les al·legacions escaients".

A la vista de tot plegat, l'any 2011 des de GRAMC han mantingut el seu posicionament públicament, en la seva denúncia de pràctiques administratives irregulars i discriminatòries envers els ciutadans estrangers per part de l'ajuntament de Salt, celebrant la intervenció del Síndic de Greuges en una línia pràcticament coincident en la totalitat amb les seves al·legacions.

Per la seva part varen reclamar de manera oberta tant a l'alcaldia de Salt, com a qualsevol altre Administració Local del territori, el respecte i compliment de les recomanacions fetes pel Síndic de Greuges, als efectes de garantir que els procediments relacionats amb els informes d'estrangeria s'executen d'una manera correcta des del punt de vista jurídic, però també justa des de l'òptica social.

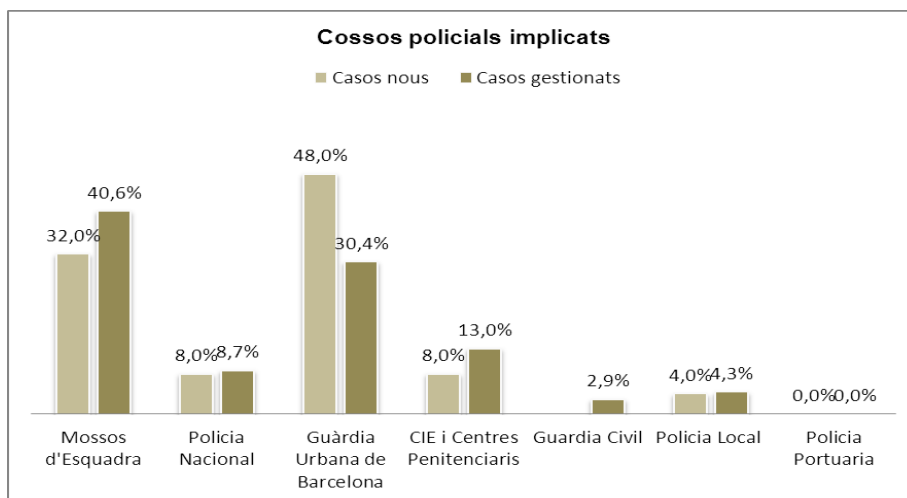
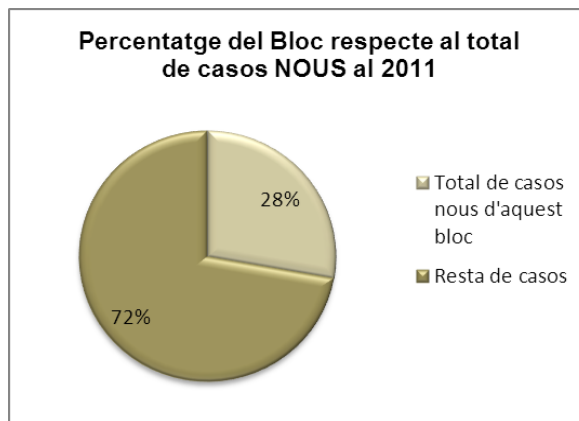
CASOS DE RACISME

Recull de casos gestionats pel Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAiD) de SOS Racisme Catalunya.

Es un Servei únic a Catalunya que ofereix una atenció integral a les víctimes de racisme i xenofòbia, atenent no només la gestió i resolució del conflicte, si no que oferint també un suport a nivell social i personal, en aquells casos que sigui necessari.

Alguns casos de la tipologia de Cossos de Seguretat Pública

Són aquells que intervenen algun dels diferents cossos de seguretat pública que actuen al territori català.

Denuncien maltractaments i vexacions al CIE de Zona Franca Barcelona. Febrer.

El Sr. S. F., de nacionalitat marroquina, portava 8 anys a l'Estat espanyol i treballava amb el seu cosí fins que va perdre el permís de treball per una acusació per robatori. El 20 de gener va ser internat al Centre d'Internament per a Estrangers (CIE) de Zona Franca a l'espera de la sentència sobre l'acusació de robatori. La seva nòvia, A.M., va contactar SOS Racisme al febrer per informar de les agressions, insults i vexacions que assegurava que aquest estava patint per part de la Policia Nacional al centre. L'advocat del SAiD va acompanyar A.M. al CIE, per parlar amb S.F. Ell va explicar les agressions i els insults que els policies li van proferir; a més, va afegir que la policia acostumava a pegar als interns en el passadís d'entrada a les habitacions després de les dues hores de pati de la nit. Per això, algun dels interns estaven en vaga de fam.

El SAiD vam assumir la representació legal de la denúncia interposada per S.F. i A.F., el segon un altre dels interns. Els procediments van ser arxivats per no haver-hi indicis de delictes i S.F. va ser expulsat. El SAiD vam denunciar els fets i vam sol·licitar la intervenció del Defensor del Poble. Aquest organisme va dirigir un escrit a la Fiscalia General de l'Estat sol·licitant informació sobre el cas.

La Guàrdia Urbana agredeix a un grup de venedors ambulants

Barcelona. Abril.

La Sra. X.C., estudiant, va contactar SOS Racisme per denunciar una batuda que la Guàrdia Urbana va dur a terme a l'interior del metro contra uns venedors ambulants. Els fets van tenir lloc quan aquests venedors, uns vuit o deu, es van introduir en el metro a l'estació de Drassanes, seguits per uns vint agents de la Guàrdia Urbana que els van acorralar i van colpejar, provocant que caiguessin sobre la resta de passatgers que anaven en el metro. El comboi es va detenir durant 5 minuts mentre la policia treia a cops els venedors i les seves pertinences. Quan X.C. va demanar explicacions a un guàrdia de TMB, aquest li va dir horroritzat –segons X.C.- que no van poder aturar-los.

SOS Racisme vam denunciar els fets a la Regidoria de Prevenció, Seguretat i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona, sense obtenir cap resposta, i posteriorment vam presentar la denúncia al Síndic de Greuges, del que s'espera resposta.

Detenen i agredeixen un noi senegalès en el metro sense motiu

Barcelona. Abril.

En relació amb el cas denunciat per X.C. d'intervenció de la Guàrdia Urbana al metro de Barcelona, el Sr. I.B., nacional de Senegal, va ser detingut sense formar part del col·lectiu de venedors ambulants i sense saber el motiu de la detenció.

El SAiD vam contactar la Regidoria de Prevenció, Seguretat i Mobilitat del Ajuntament de Barcelona sense obtenir resposta; a més, vam interposar demanda al jutjat per un possible delictes de detenció il·legal contra els dos agents de la Guàrdia Urbana, però finalment es va arxivar conjuntament amb la denúncia en contra que la policia havia presentat contra I.B. per suposada desobediència a l'autoritat. La pràctica de presentar denúncies creuades és habitual quan es tracta de cossos de seguretat pública. Tenint en compte el principi de veracitat d'aquests davant de la resta de la població, la situació d'indefensió de la possible víctima s'incrementa.

La fiscalia sol·licita l'expulsió de dos homes en comptes de la pena de presó

Barcelona. Abril.

Un grup de persones es trobaven davant l'escultura Galledes de la Barceloneta. Els Mossos van demanar la documentació a un d'ells per haver molestat un vianant i després el van colpejar. Els altres del grup s'hi van acostar. Segons diuen, els policies es van sentir acorralats i van cridar als Mossos d'Esquadra, la Policia Nacional i la Guàrdia Urbana. Van retenir I.B. perquè s'identifiqués, tot i no estar implicat, i cinc Mossos van agafar M.N. i van fer-lo pujar al cotxe; els van detenir i els van acusar per un delictes contra l'autoritat, que pot suposar pena de presó.

Al SAiD, després de veure les imatges de mòbil dels testimonis, vam actuar com a defensa dels dos acusats, detinguts segons expliquen per mirar els fets i comentar que l'actuació policial era desproporcionada. En l'escrit, la fiscalia demana que en cas de

sentència condemnatòria s'acordi substituir la pena privativa de llibertat per expulsió, ja que les dues persones no tenen la situació regularitzada. A més, demana que se'ls interní o en una presó o en un Centre d'Internament per a Estrangers. En els dos casos se'ls va iniciar el procés d'expulsió.

La Guàrdia Urbana agredeix un grup de venedors ambulants

Barcelona. Juliol.

Un grup de quatre persones van ser agredides al juliol al metro de Barcelona per un grup de la Guàrdia urbana vestit de paisà que no es van identificar. El suposat motiu hauria estat que les persones feien venda ambulant. Tant un testimoni dels fets com els infermers/es, van sol·licitar als agents que s'identifiquessin, però aquests es van negar argumentant que no tenien per què fer-ho davant "uns sense papers".

Davant d'això, l'Associació Catalana de Residents Senegalesos de Barcelona va condemnar la violència exercida pels cossos de seguretat pública i va advertir als senegalesos de no respondre a provocacions i buscar una solució al problema de la venda. Aquesta activitat representa una infracció administrativa i no delictiva. Els policies van negar haver fet ús de la violència i van atribuir les lesions a la precipitació dels venedors per fugir de la seva intervenció. Al SAiD vam actuar com a acusació particular en la representació dels quatre perjudicats per possible delictes de lesions.

Agents de la Guàrdia Urbana detenen i agredeixen un noi sense motiu

Barcelona. Juliol.

El Sr. K.U. esperava un amic a Les Rambles, quan dos agents de la Guàrdia Urbana el van fer pujar al cotxe de patrulla, fent-li un gest amb la mà, ja que no entenia ni castellà ni català; allà li van demanar la documentació i K.U. va presentar el seu certificat d'empadronament. El van conduir a la comissaria, a on un dels guàrdies va baixar amb ell i en la recepció el va agredir físicament, ocasionant-li un trencament de mandíbula. Després de l'agressió el van deixar anar, sense fer constar la intervenció policial. Arran d'aquesta agressió va ser ingressat i intervingut quirúrgicament.

Una vegada li van donar l'alta, K.U. va denunciar els fets i es va adreçar al SAiD. Portem la seva representació legal contra els agents, com acusació particular en un possible delictes de lesions. En aquests moments, continua en fase d'instrucció.

Absolen una dona equatoriana d'una falta de lesions

Barcelona. Agost.

La Sra. J. F., dona de nacionalitat equatoriana, estava prenent beguda en una festa al carrer, quan la policia li va demanar la documentació. Li van informar que estava cometent un delictes i la van forçar a anar al cotxe patrulla suposadament per detenir-la.

La J.F. va arribar al SAiD amb la data de judici ja fixada, així que vam assumir directament la defensa sense temps per interposar una denúncia contra l'actuació de la Guàrdia Urbana. Tot i això, durant el judici, es va poder evidenciar les contradiccions de les declaracions dels policies que actuaven com a testimonis i dels dos policies denunciants -4 agents-, que sostenien que aquesta senyora els havia agredit i provocat lesions. Finalment, es va absoldre J.F de l'acusació de la falta de lesions.

La Policia local d'Olot tracta de manera abusiva una dona que demana al carrer
Olot. Novembre.

La Sra. A.Z., que normalment demana caritat pels carrers d'Olot, estava a l'estació d'autobusos amb el seu cosí. Dos agents de la policia local, segons A.Z., li van confiscar 500 euros, que havia aconseguit per feines domèstiques, sense motiu; dies després, mentre demanava, la van escorcollar dins d'un establiment privat i diu que li van treure les pertinences. Acompanyada d'una parella amiga, va anar a denunciar-ho a la comissaria, però els agents s'hi van negar; els Mossos d'Esquadra, al seu torn, també. El mes següent, un agent va ordenar a A.Z. que pugés al cotxe, sense donar-li explicacions, la va portar fins al límit d'Olot i Ripoll, on li va fer baixar i va cridar-li que "no la volia veure mai més a Olot". Els agents mai li van donar còpia de les denúncies que es podrien derivar d'aquests fets.

EL SAID va conèixer el cas per un despatx d'advocats que va intentar ajudar A.Z. interposant una denúncia al jutjat de guàrdia; en la mateixa inclouen la denegació de la policia de prendre-li la denúncia en cap dependència. Vam assumir la representació de la víctima i actuem com a acusació particular.

REFLEXIÓ

ACCIONS DE DEFENSA DELS DRETS FONAMENTALS DELS CIUTADANS ESTRANGERS: ALGUNS FRONTS OBERTS CONTRA LA DISCRIMINACIÓ DURANT EL 2011

Comissió de Defensa dels Drets de la Persona

Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

■ Denegació de l'exercici del dret a l'educació no obligatòria dels estrangers sense autorització de residència

La Comissió de Defensa dels Drets de la Persona es va adreçar per escrit al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya atès que havien comprovat que en la informació penjada al seu web en relació a la preinscripció als PQPI pel Curs 2011-2012¹, en concret en quant als documents que s'han d'aportar per tramitar la sol·licitud, es requereix una documentació als joves estrangers que podria vulnerar allò establert en la LO 4/2000, 11 de gener sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social i la Sentència del Tribunal Constitucional núm. 236/2007.

La LO 4/2000, i en concret el seu art.9, reconeix el dret fonamental a totes les persones a l'accés a l'educació amb independència de la seva situació administrativa.

Així, vam fer saber que en la documentació que s'exigeix per tal de tramitar la sol·licitud d'inscripció en el supòsit de ciutadans estrangers majors d'edats es demana que aportin el seu NIE, i en el cas dels menors d'edat es requereix aportin el NIE dels seus pares. Això vol dir que els joves estrangers que no tinguin autorització de residència i vulguin fer aquesta formació no tenen la possibilitat de fer l'inscripció, i els menors que els seus pares no tinguin autorització de residència tampoc, per tant veuran limitat el seu dret reconegut constitucionalment.

Un cop feta la reclamació, la informació del web a la data d'aquest article (febrer 2012), no ha estat rectificada pel Departament d'Ensenyament.

Proves forçoses de determinació de l'edat dels menors no acompanyats i presumpció de la seva majoria d'edat

La Comissió de Defensa dels Drets de la Persona va tenir coneixement que la Fiscalia de Protecció de Menors de Barcelona havia emès al 2011 una instrucció interna segons la qual els menors immigrants no acompanyats que arribin a la província de Barcelona seran sotmesos en el cas d'existir dubtes sobre la seva edat, de forma sistemàtica a unes proves mèdiques per a determinar la seva edat amb independència de si disposen d'un passaport o altre documentació acreditativa de la seva identitat o no. La instrucció recull que es presumirà que el menor és adult si es nega a fer les proves mèdiques.

1

<http://www20.gencat.cat/portal/site/queestudiar/menuitem.d7cfc336363a7af8e85c7273b0c0e1a0/?vgnextoid=86caf5adfd2b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=86caf5adfd2b210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextfnt=mt=default>

La Comissió de Defensa dels Drets de la Persona considera molt greu la informació rebuda en relació a la instrucció ja que vulnera els drets dels menors de forma sistemàtica i per tant la Fiscalia actua en contra dels principis que han de prevaldre en l'actuació de l'Administració davant d'una persona menor d'edat.

De conformitat amb el marc jurídic vigent en relació als drets dels menors davant qualsevol menor indocumentat i del que no es pot establir amb certesa, existeix una presumpció de minoria d'edat. I, la norma aplicable determina que el menor es posarà a disposició de l'entitat de protecció de menors mentre es determina la seva edat, per tant existeix una clara presumpció *iuris tantum* sobre la minoria d'edat.

De tota la normativa aplicable als menors no acompanyats es desprèn de forma clara i inequívoca tres aspectes:

- 1) Quan s'està davant la presència d'una persona documentada amb un passaport o amb un altre document identificatiu que acrediti la seva situació de menor d'edat cal donar plena validesa al document. En el supòsit de presentar-se documentació acreditativa de la identitat, no és admissible el dubte sobre l'edat del titular. En tot cas s'hauria d'acreditar que es tracta de una falsedat documental, i només en aquest supòsit es podran realitzar les proves per a determinar l'edat. Les proves per a determinar l'edat només es poden realitzar davant de persones indocumentades i amb dubtes sobre la seva edat.
- 2) Quan s'hagin de realitzar les proves mèdiques per a determinar l'edat d'una persona, cal establir sempre la presumpció que és menor d'edat, no existeix cap normativa de protecció d'infància que estableixi el principi contrari de presumir que és una persona major d'edat. En tot cas sempre caldrà valorar els marges d'error que donen aquestes proves mèdiques.
- 3) En l'actualitat la doctrina científica i el Tribunal Suprem afirmen que les proves mèdiques que es realitzen per a determinar l'edat d'una persona es basen en estudis estadístics sobre una població concreta (en molts casos són sobre població nord-americana i de raça blanca), per tant no existeixen estudis estadístics sobre població subsahariana ni de raça negra. I son reiterats els pronunciaments del Tribunal Suprem que afirmen que aquest estudis no es poden aplicar als menors de qualsevol nacionalitat.

La nova instrucció de la Fiscalia de Protecció de Barcelona implica una vulneració clara dels drets dels menors immigrants no acompanyats que arriben a Catalunya.

Supressió del Registre Municipal d'Unions Civils de l'Ajuntament de Barcelona

El BOPB de 21 de desembre de 2011 publicà l'anunci pel qual l'Ajuntament de Barcelona suprimia el Registre Municipal d'Unions Civils de la ciutat.

El Registre d'Unions civils de l'Ajuntament de Barcelona va ser pioner l'any 1994, juntament amb el de Vitòria- Gasteiz, quan no existia normativa que reconegué aquest tipus d'unions per facilitar les conseqüències jurídiques en les quals es podien trobar, en aquells moments, persones del mateix sexe per exemple.

En relació a les unions civils de parelles de fet, ja siguin heterosexuals com homosexuals, entre ciutadans espanyols, ciutadans de països de la UE o de tercers països, cal indicar que tant la normativa estatal com la comunitària requereixen que

per a què sigui reconegut el dret a residir del membre no comunitari en un dels Estats de la Unió és necessari el registre públic d'aquesta unió.

La Directiva 2004/38/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004 relativa al dret dels ciutadans de la Unió i dels membres de les seves famílies a circular i residir lliurement al territori dels Estats membres, en el seu article 2 b) considera membre de la família d'un ciutadà comunitari a "la parella amb la qual el ciutadà de la Unió ha celebrat una unió registrada, conformement a la legislació d'un Estat membre, si la legislació de l'Estat membre d'acolliment atorga a les unions registrades un tracte equivalent als matrimonis i de conformitat amb les condicions establertes en la legislació aplicable de l'Estat membre d'acolliment;"

Des del punt de vista de la normativa europea i la resta de l'ordenament jurídic comunitari i dret internacional regional europeu, la supressió del Registre barceloní comporta una lesió dels següents drets fonamentals: Dret a la Lliure circulació de l'art. 45 de la Carta Europea de Drets Fonamentals, Dret a la vida familiar de l'art. 8 del Conveni Europeu de Drets Humans i art. 7 de la Carta Europea de Drets Fonamentals, Principi de No discriminació de l'art. 21 de la Carta Europea de Drets Fonamentals.

En definitiva, la supressió del Registre implica no una restricció, sinó una privació de l'exercici efectiu del dret de residència a la Unió Europea ja que provoca la no obtenció de l'autorització de residència per a la parella de fet nacional de tercer país d'un ciutadà de la Unió.

Ens trobem que l'Ajuntament de Barcelona amb la seva decisió de suprimir el Registre Municipal d'Unions Civils està violant la jurisprudència de la Sala del Tribunal Suprem en la seva sentència d'1 de juny de 2010, quan argumenta per la seva desaparició que "no té els requisits necessaris per equipar-se als registres a que fa referència l'actual normativa d'estrangeria".

Així mateix, en el lliure i legítim exercici de la seva autonomia personal, tot home i tota dona tenen el dret a constituir, mitjançant una unió efectiva i estable de convivència, una comunitat de vida que, completada o no de fills, doni lloc a la creació d'una família, la protecció de la qual garanteix l'art. 39 de la CE, que també estableix l'obligació dels Poders Públics d'assegurar la protecció social, econòmica i jurídica de la família, sense que en ell existeixi cap referència a un model de família determinat ni predominant. El que fa necessària una interpretació ampla i generosa del concepte de família en consonància amb la realitat social actual i amb l'articulat i esperit de la Constitució.

En aquest mateix sentit es pronuncia l'art. 32 de la CE, que contempla el dret a contraure matrimoni amb plena igualtat jurídica, el que comporta "a sensu contrari" el dret a no contraure'l sense que d'això es puguin derivar circumstàncies particulars o discriminatòries.

Es per això, que aquestes unions no matrimonials han de gaudir d'identica protecció social, econòmica i jurídica que les unions matrimonials. Una exigència constitucional d'igualtat i llibertat dirigits a tots els poders públics, i en plena sintonia amb la recomanació efectuada pel Parlament Europeu mitjançant la resolució sobre Igualtat de Drets dels Homosexuals i lesbianes en la Unió Europea (A3-0028/94) i tal com han ordenat i regulat alguns dels Estats membres de la Unió Europea.

I aquesta exigència constitucional d'igualtat i llibertat està dirigida a tots els poders públics i per això, mentre no es doni una resposta legislativa en els diversos àmbits competencials a aquesta qüestió, sense perjudici de l'aplicació analògica o d'una

interpretació judicial acord amb la realitat social del nostre temps, aquesta obligació recau en les Administracions Públiques Locals, condicionada en la prestació de serveis i la millora dels mateixos, pel que s'ha de procedir per part de l'Ajuntament de Barcelona, a continuar dotant-se d'un instrument jurídic que afavoreixi la igualtat i garanteixi la protecció social, econòmica i jurídica de les famílies constituïdes mitjançant unions no matrimonials.

Controls policials d'identitat a estrangers. Pràctiques il·legals i racisme dels cossos i forces de seguretat de l'Estat

L'habitualitat dels controls d'identitat realitzats per la policia basant-se en característiques ètniques i racials i quines són les conseqüències d'aquesta pràctica que ha estat objecte de denúncia i seguiment per la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona durant el 2011.

Algunes de les situacions que hem posat damunt de la taula no només es refereixen a pràctiques racistes en els controls d'identitat realitzats per agents de la policia, sinó també altres pràctiques que són igualment il·legals i injustes.

La detenció *preventiva* d'estrangers que degudament mostren identificació vàlida a la policia al carrer, però que no tenen autorització de residència a Espanya. L'única raó d'aquesta detenció i trasllat a comissaria és la irregularitat administrativa, no la comissió d'un delictes o falta, tampoc la manca d'acreditació de la identitat.

L'automàtica incoació d'expedients preferents d'expulsió, sense fonamentació legal, a estrangers sense autorització de residència a Espanya. El procediment preferent d'expulsió és extraordinari i només és aplicable en concórrer raons taxades a la norma que l'autoritat sancionadora sistemàticament oblida. A més, l'elecció del procediment preferent i no l'ordinari, comporta alguns obstacles a l'exercici efectiu del dret de defensa, la privació de llibertat i l'internament a un CIE, etc.

De la mateixa manera, la imposició omnímoda per l'administració pública de la sanció d'expulsió, extraordinària segons la llei, esdevé també automàtica. I en canvi, la sanció de tipus ordinària, la multa econòmica, esdevé tanmateix, *rara avis*.

Les autoritats espanyoles han de posar fi a la pràctica policial de seleccionar a persones per comprovar la seva identitat basant-se en les seves característiques ètniques o racials.

Exigència d'un concepte restrictiu d'integració social a la normativa d'estrangeria, especialment al nou Reglament d'Estrangeria (RD 557/2011)

Després d'uns mesos d'aplicació de la nova norma reglamentària, la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona mira amb esperit crític les implicacions jurídiques del concepte "d'integració social", el qual informa transversalment tota la nova regulació.

La qüestió de l'arrelament -incardinat als tràmits d'autoritzacions inicials de residència per circumstàncies excepcionals i renovacions d'autoritzacions temporals-, figura objecte de reforma, especialment de les previsions de situacions provocades per l'informe d'arrelament social, pel qual l'estranger acredita la seva "integració social". Altres anomalies casuístiques que es detecten, així com a l'articulació de la normativa sobre reagrupament familiar amb els principis i l'esperit de la norma superior, especialment les incompatibilitats amb els principis i normes assumits en matèria de drets humans. Busquen en tot moment la seva probable incidència en la pràctica

jurídica: limitacions del dret a la vida familiar, situacions dels ascendents, els límits econòmics, afectació als menors d'edat, dret a l'habitatge, etc.

La integració social al discurs europeu no ha arribat encara a reflectir-se en una norma aplicable. La integració social és un procés bidireccional i dinàmic, que s'inicia amb l'arribada de l'estranger a l'Estat Espanyol i la rebuda de la societat ja instal·lada al territori, que pot durar molts anys. És un procés valuós i desitjable. Lent i desafiador: no és un fet jurídic personal, certificable o verificable en un acte administratiu.

La sol·licitud d'una autorització inicial per circumstàncies excepcionals no sembla el moment idoni de la prova de la integració. Sent bidireccional, existeix, doncs, el dret de l'estranger a la integració social. Aquest dret inclou la remoció dels obstacles per a la integració social i el deure dels poders públics de garantir-ho. Aquesta vessant de la integració social com a dret subjectiu de l'estranger no té reflex legal.

La plasmació legal de la integració social en la legislació espanyola d'estrangeria solament es té en compte com obligació de l'estranger, dit en paraules del reglament, com *prova de l'esforç d'integració per part de l'estranger*.

La integració social és inversament proporcional al creixement de la intolerància, el racisme i la xenofòbia, a la prolongació de la crisi econòmica.

La integració social és directament proporcional a l'extensió dels drets de ciutadania als estrangers, dels drets de participació política, a la progressiva equiparació dels immigrants amb la resta de la població, en drets i deures, a la igualtat d'oportunitats i tracte en l'accés a béns, serveis i lleres de participació ciutadana, al desenvolupament econòmic, la creació d'ocupació, la millora de l'educació, de la formació i dels serveis públics.

Així, la nostra lectura del concepte d'integració social, tal com apareix al RD 557/2011 i a la resta del dret d'estrangeria ha de ser clarament crítica. ■

REFLEXIÓ

PRESONS ADMINISTRATIVES: CIUTADANS A L'ESPERA, A L'ESPERA DE SER CIUTADANS

CIEs, sales de no admesos funcionen avui a l'Estat per retenir i internar persones sense papers. Formen part d'un subsistema que afecta els drets fonamentals i que converteix la llibertat en moneda de canvi,

Alba Gómez i Mar Carrera

Periodistes i activistes dels Drets Humans, membres de SOS Racisme Catalunya. Estan elaborant un reportatge audiovisual sobre els espais de retenció o sales de no admesos dels aeroports estatals.

■ L'Abdul viu a Montpel·lier, França. Va passar el tràngol de passar per un Centre d'internament per Estrangers (CIE) a Barcelona, l'avantsala teòrica de les expulsions de les persones immigrades cap als països d'origen. Avantsala *teòrica* perquè a hores d'ara l'Abdul viu a França, en algun carreró que definitivament no s'assembla al seu Marroc natal.

A la Unió Europea en què viu l'Abdul les polítiques migratòries dels estats membres segueixen unes directrius de 2008 que, en opinió de la majoria d'organitzacions de drets humans, han consolidat la involució en matèria de drets humans. És la coneguda Directiva de la vergonya, oficialment Directiva del Retorn.

Sota aquest paraigua, França, Alemanya, el Regne Unit, però també l'Estat espanyol, s'han dedicat progressivament a bastir les seves estructures migratòries fins esdevenir "màquines administratives d'internament i d'expulsió". És la denominació que en fa l'expert Hector Silveira, de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH), conscient que a Europa els "estats de dret" s'han convertit en "estats expulsors". Els defineix així: "Són aquells que implementen polítiques d'expulsió i devolució de persones estrangeres del seu territori o que les rebutgen a les seves fronteres a través de procediments administratius que solen anar acompanyats de la retenció i l'internament d'estrangers en presons administratives (...)".

Retenció i internament en espais que simbolitzen les fronteres interiors i que divideixen els ciutadans dels no ciutadans. A finals de 2008, Migreurop comptabilitzava al voltant de 235 camps tancats en els 25 països de la UE. A aquests espais cal sumar-hi les zones d'espera dels aeroports, o també els anomenats camps fronterers. Tots aquests espais, en definitiva, contribueixen al que Silveira titlla de procés de despersonalització. Els sistemes jurídics europeus concedeixen els drets de la persona tan sols als membres de la seva comunitat i imposen mesures per "regular, controlar i sancionar els no ciutadans", argumenta l'expert (Silveira1998).

Aquest control omnipresent neix de la por dels estats envers *l'altre*, l'estranger que, al seu torn, és sotmès a una por pròpia. Com la que va sentir l'Abdul quan va arribar a Catalunya i que el va dur a recloure's a casa d'un compatriota durant vuit mesos per evitar topar-se amb la policia. El conegut que el va acollir l'havia advertit: "Si t'enxapen, no em truquis". Què havia fet l'Abdul per renunciar a la llibertat de sortir al carrer? La falta administrativa de no tenir la documentació en regla.

Esperant el no-res

“*Papeles?*”, li va preguntar la policia a l'Abdul un dia qualsevol del 2005, quan passava per la Rambla. “No”, va respondre ell, recordant els papers denegats en la darrera regularització. Aquella nit va dormir a la comissaria i l'endemà en el Centre d'Internament d'Estrangers de la Verneda. Tot i les males condicions del centre, absència d'assistència sanitària, violència a les cel·les contigües, l'Abdul va tenir sort d'estar-hi només tres dies.

Actualment, la mitjana d'estada en un dels dotze CIEs que hi ha l'Estat, sis a la península i sis a les illes Canàries, és de 18,21 dies, segons el Ministeri de l'Interior. La Llei d'estrangeria, però, fixa el topall en 60 dies, un límit per sota del màxim europeu, que és de 18 mesos.

En què s'han convertit els CIEs? En espais d'espera del no-res. Teòricament, els interns esperen la repatriació, però les xifres ho desmenteixen: al 2009 només es van expulsar un 53,85% dels interns, segons la Fiscalia (informe 2010). L'altra meitat va sortir al carrer amb una ordre d'expulsió que els va condicionar la vida. En total, segons el Ministeri d'Interior, el 2010 es van produir 11.000 expulsions.

L'aforament total d'aquests centres, que depenen de la Direcció General de la Policia i del Delegat/Subdelegat del govern en qüestió, és de 4.116 places; això tot i que la majoria tenen unes 250 places, sovint al límit de la saturació. Amb tot, els darrers anys, ha disminuït el nombre de persones que han passat per un CIE.

A casa nostra l'antiga caserna de La Verneda va substituir-se al 2006 pel CIE de Zona Franca, amb 226 places. Arran de la transició, 47 activistes contraris a aquests centres van ser detinguts i empresonats als propis calabossos de La Verneda, després de fer un acte simbòlic.

Avui, cinc anys després, al CIE de Zona Franca se separen els interns per grups de nacionalitat, i alhora, es confina conjuntament els retinguts que simplement no tenen la documentació en regla amb aquells que han comès algun delictes. Així ho va constatar l'organització SOS Racisme Catalunya aquest setembre passat quan, després de molts anys de sol·licitar-ho, va poder visitar el centre, en qualitat d'entitat observadora de Migreurop, juntament amb les entitats Andalusia Acoge i l'OSPDH. Malgrat l'anterior direcció del centre ho negava rotundament, el grup d'observadores també va comprovar l'existència d'una sala d'aïllament, l'anomenada *sala de càstig*; una espècie de biblioteca sense llibres, a més de les cel·les dels interns per a vuit persones, sense accés als lavabos.

El darrer any els CIEs s'han associat a dos fets tràgics: les morts d'un noi de 21 anys al CIE de Zona Franca i d'una dona al CIE d'Aluche de Madrid, que han fet créixer l'opinió pública a favor del tancament urgent d'aquests centres. El passat gener, fins i tot el ministre d'Interior Jorge Fernández Díaz va arribar a admetre que alguns CIEs necessitaven canvis “de certa envergadura”.

Tot i que l'última reforma de la Llei d'Estrangeria va tenir lloc al 2009, el corresponent reglament encara està pendent. En una visita oberta als mitjans de comunicació del passat abril, inaudita fins al moment, el Secretari d'Estat va assegurar que a partir d'ara es proposaria que només els estrangers amb antecedents penals s'internessin al CIE. A més d'anunciar que l'esborrany del reglament estarà abans de l'estiu, va revelar-ne l'essència: la policia assumirà les tasques de vigilància, però deixarà les ONGs i altre personal l'atenció directa als i les internes.

Un model similar al proposat per la campanya de signatures liderada pel diari *El Periódico* arran de la mort al CIE català. Una demanda considerada “de mínims” per algunes entitats de la Campanya contra el Tancament del CIE. Les més de 170 entitats d'aquesta campanya defensen el tancament ineludible d'aquests centres, i una part d'aquest col·lectiu reclama que, mentre això no passi, s'introdueixin almenys millores com ara permetre que les entitats visitin els centres sense avís.

Silveira té clar que el camí és el tancament dels CIEs: “Són presons policials on es priva de la llibertat per executar una mesura administrativa d'expulsió”, diu, convençut que la privació de llibertat només hauria d'estar justificada per una mesura penal. Lluny d'apostar pel tancament, el Ministeri recull algunes recomanacions de la Defensora del Poble, com millorar el servei assistencial i sanitari, pedra angular dels darrers casos de morts.

Espais d'ombra per a la tortura

A l'informe *Situació dels centres d'internament per a estrangers a Espanya*, elaborat per la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR), dirigit pel psiquiatra Pau Pérez Sales, es constata com als CIE es vulneren els drets més bàsics de les persones recloses i en alguns casos es produeixen tortures. “En termes generals, els centres que vam visitar es caracteritzaven per l'amuntegament, la manca d'atenció mèdica –especialment, psicològica– i, en alguns casos, fins i tot per la manca de materials bàsics com ara sabó, roba de llit, mudes de roba, etc.”, afirma Pérez Sales. “Poques vegades es lliura el full d'informació de drets i deures i gairebé mai no s'assessora les persones sobre la sol·licitud d'asil. La majoria de retinguts, a més, desconeixen el nom del seu advocat i no poden comunicar-s'hi”.

A això cal sumar-hi els casos de maltractaments. “Entre les pràctiques de tortura que vam documentar hi ha, per exemple, tancar una persona en un lloc sense videovigilància per trencar-li la mà a puntades de peu o fracturar-li una costella i amenaçar-la dient-li que expliqui a la resta de persones retingudes què els podria passar si es resisteixen a pujar a l'avió per tornar al seu país”, explica l'autor de l'informe.

La revista *Colors* ha tingut accés al testimoni de tres infermeres que van treballar al CIE de Zona Franca al 2010 (vegeu el número de primavera 2012, pàg. 11 *Colors*). Una d'elles descriu que es produïen “pallisses sovint” per part d'una minoria d'agents de la Policia Nacional, agressions que ella podia escoltar, ja que a voltes tenien lloc en una sala adjacent a la infermeria. En el seu pas curt pel centre, una d'aquestes infermeres va constatar que no estava ben vist comunicar-se amb els interns. L'atenció sanitària al CIE és deficient, va reconèixer la infermera, confirmant les conclusions de l'estudi presentat per Migreurop després de visitar quatre centres a l'Estat.

Tal com recull l'informe de CEAR, entre un 7,7 i un 15,2% de la gent retinguda té idees de suïcidi i un 87,2% sent tristesa i ganes de plorar. “Això ens ha de fer reflexionar sobre la responsabilitat legal de l'Estat, que, entre altres coses, nega l'atenció psiquiàtrica als detinguts”, conclou Pérez Sales.

No admeses a la frontera

El 2010, segons el balanç del Ministeri d'Interior (*Lucha contra la inmigración il·legal*) 9.453 persones van ser rebutjades als ports i aeroports de l'Estat espanyol quan intentaven entrar. Aquests llocs fronterers són la porta principal d'entrada de les

persones estrangeres a casa nostra, però són també zones opaques en què sovint s'hi vulneren drets.

La història de l'argentí Fernando Raynaudo evidencia l'angoixa que senten les persones que han estat retingudes en les anomenades "sales de no admesos". Aquest jove enginyer va venir de vacances a l'Estat espanyol i el 22 de juliol de 2010 va ser retingut a l'aeroport de Barajas durant 36 hores. Tot i que altres vegades havia entrat al país, aquesta vegada el passaport, els diners i l'assegurança mèdica no van servir-li de res. No duia una carta d'invitació i va acabar retornat. En una entrevista al portal *Periodismo Humano* (27/09/10), relata les condicions precàries de la sala de no admesos i explica que el van fer sentir "com un delinqüent", en prendre-li les pertinences durant la retenció. Com ell, el 2010 1.200 argentins van ser "no admesos" a l'aeroport de Barajas, segons la mateixa font, i centenars de persones de diferents nacionalitats han patit retencions similars.

Al bloc *Inmigrantes en España*, un grup de veneçolans revelen com van viure quatre dies tancats en una sala amb finestres de vidres blindats, sense vista a l'exterior, sense opció de dutxar-se, etc. L'opacitat fa difícil contrastar com són aquests espais, només podem recordar el que va publicar la premsa arran de la inauguració el 2008 de la nova sala de no admesos de la T-4 de Barajas, una instal·lació "de 763 m², 44 llits per a no admesos i 34 per a sol·licitants d'asil, així com 10 bressols desmuntables". (Europapress, 28/7/2008).

L'aeroport de Barajas encapçala l'arribada de persones estrangeres i la major part de sol·licituds d'asil fetes en aeroports, segons l'informe de CEAR (2011). L'organització recorda que als aeroports es van tramitar 261 de les 2.738 sol·licituds d'asil presentades el 2010 a Espanya, de les quals només 109 van ser admeses a tràmit. A l'aeroport barceloní del Prat, CEAR només hi va atendre el 2010 cinc sol·licituds de protecció internacional. "Una vegada més, comprovem que segueix sent molt difícil sol·licitar asil a l'aeroport de Barcelona, tot i tenir connexions aèries directes amb països emissors de refugiats com Colòmbia, Paquistàn, Gàmbia, Algèria o Rússia, per citar-ne alguns", assegura l'informe.

La manca d'informació en aquests indrets és una constant. El president de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR), Miquel Pajares, assegura que "ningú no té accés a parlar amb els demandants d'asil abans que passin pel control fronterer". En aquest context, es produeix el fenomen dels "refugiats en òrbita", persones que arriben a l'anomenada "zona internacional" sense entrar mai a cap país. "La mal anomenada zona internacional és una fal·làcia creada per aplicar una legislació no nacional i desresponsabilitzar-se del tema", conclou Pajares.

Ciutats o grans centres de detenció?

Una altra tipologia de centres emmarcada en la Llei d'Estrangeria són els Centres d'Estada Temporal d'Immigrants (CETI), situats només a les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla, convertides per la seva situació geogràfica en centres de *detenció* natural.

Als CETIs, a diferència dels CIEs, les persones immigrants o sol·licitants d'asil poden rebre-hi una primera acollida, serveis i prestacions socials bàsiques. "Podem discutir-ne les condicions, però les persones que entren tenen les portes obertes", remarca el president de CCAR.

Els dos CETEs es van crear en el context de l'entrada significativa d'immigració del 2000. El de Ceuta té 512 de places i el de Melilla en té 472. A la pràctica, però, són centres saturats; el desembre passat, Europapress denunciava que el CETI de Ceuta

estava a un 35% per sobre de la seva capacitat màxima, després de d'ingrés de 68 sudaharians que havien arribat nedant o corrent. La mateixa agència es feia ressò al desembre de les queixes de la plantilla de Creu Roja, que gestiona el CETI de Ceuta, preocupada perquè la retallada de fons del Ministeri implicaria una forta reducció dels serveis sanitari, psicològic i de formació.

Un bon exemple de l'acumulació de fronteres internes es dona a Melilla, on es concedeix als residents del CETI la possibilitat de presentar-se voluntàriament a comissaria perquè se'ls obri un procediment d'expulsió (CEAR, 2011); i una vegada traslladats a un CIE de la península, si finalment no són expulsats després de 60 dies d'internament, queden en llibertat amb una ordre d'expulsió pendent.

Camps a la frontera

La frontera de Ceuta ha estat el bressol d'un altre fenomen: els campaments clandestins de persones, d'origen divers, que han acabat malvivint mentre no acomplien el somni d'entrar Europa. El 2008 una setantena de migrants hindús va estar 970 dies dormint en un camp proper a la frontera de Ceuta, fet a base de cartrons i fustes. Provenien, segons l'Agència Efe, del CETI de Ceuta i protestaven per por de ser retornats al seu país. No eren els primers que feien nit a la intempèrie en el Monte del Renegado: el 2007 també s'hi havien instal·lat clandestinament 33 bengalins, i tot i que no existeix cap registre, tot apunta que els casos de camps fronterers improvisats no s'acaben aquí.

Debatre les fronteres

Els CIEs, les sales de no admesos, els CETIs, els camps fronterers... són espais perifèrics, escenaris de la degradació moral. Els CIEs i els espais fronterers de retenció s'ubiquen, a més, en els limbs legals de l'estat i configuren un subsistema que afecta els drets fonamentals i que converteix la llibertat de les estrangeres en moneda de canvi.

Si bé podem reafirmar que l'única opció possible en una societat democràtica és l'eradicació d'aquests espais convertits en presons administratives, també caldrà preguntar-nos quines alternatives tenim per garantir la dignitat de les persones i gestionar, alhora, els fluxos migratoris?

A curt termini, davant la infracció administrativa de no tenir la documentació en regla, caldria aplicar sancions econòmiques en lloc de privar de llibertat. Una mesura que, paradoxalment, ja contempla la discriminatòria Llei d'estrangeria.

Però, encara es pot anar més enllà. Repensant les polítiques migratòries d'arrel, amb propostes com la d'eliminar el mateix concepte de l'expulsió. Sense la necessitat d'expulsar, caldrien els CIEs?

Lluny d'això, avui, una vegada han creuat la frontera, l'estat prefereix deixar molts ciutadans a l'ombra en comptes de regularitzar-ne la situació, una decisió que deixa moltes vides al marge i eixampla l'estrany paraigua de l'al·legalitat.

Establir un mecanisme de gestió de les fronteres just, democràtic i digne és cada dia més urgent. Ara bé, de quina manera i en quin grau s'haurien de regular? Fins on hauria d'arribar el control dels estats? Qui hauria de responsabilitzar-se'n? Aquestes i altres preguntes s'hauran de formular públicament, a fi d'articular un debat obert i participatiu en què tota la ciutadania –disposi dels papers reglamentaris o no en

disposi- pugui dir la seva. Tot en un escenari on ja no calgui “esperar” per a ser ciutadà o ciutadana. ■

GLOSSARI NORMATIVA ESTRANGERIA

Denegació d'entrada: persones rebutjades als llocs fronterers habilitats, com ara ports i aeroports.

Readmissió: persones que han creuat la frontera entre l'Estat espanyol i França o l'Estat espanyol i Portugal, que han estat interceptades i retornades al país de sortida en virtut dels acords amb aquests països.

Devolucions: persones que han tractat d'entrar a l'Estat espanyol per llocs no habilitats com fronteres (ex. en pasteres) i són retornades als seus països d'origen.

Expulsions: persones interceptades en una localitat espanyola que no tenen la documentació requerida i són retornades als seus països.

REFLEXIÓ

EN MUHAMMAD.

UNA HISTÒRIA DE VIDA A TRAVÉS DE L'EXPERIÈNCIA D'UN EDUCADOR

Hamid Benhammou

Educador Social del Casal dels Infants per l'acció social als barris. Llicenciat en Filologia àrab a la Universitat de Barcelona, dedicant tota una vida al treball social per la igualtat d'oportunitats.

■ Ja fa un parell d'anys que vaig conèixer a Muhammad. Quan va arribar tenia 16 anys però clar, aquests nois subsaharians són d'una mida diferent i creïem que això no significaria res, però sí.

Resulta que amb aquest col·lectiu de menors no acompanyats com s'acostuma a dir paguen justos per pecadors. Vull dir, que només pel fet de pertànyer-hi se'ls hi presuposa que la documentació aportada, en aquest cas partida de naixement, és falsa. Potser alguns nois ho han fet però és poc intel·ligent fer una generalització en aquest sentit a més de partidari i pervers. I tot això fonamentat en la famosa prova radiològica del canell. Una prova radiològica inclosa dintre de vuit proves forenses més que es van generar per determinar l'edat de població caucàsica. Res a veure amb la població subsahariana. A partir d'aquí, en aquest fantàstic país n'agafem només una, la fem determinant i preval sobre qualsevol tipus de documentació que es pugui aportar.

Això va influenciar molt negativament en el procés de Muhammad, un noi amb un nivell maduratiu important que va veure truncat el seu procés amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i a la Adolescència degut a la prova radiològica i va ser expulsat del sistema de protecció de menors. Un sistema de protecció, val a dir paral·lel al sistema destinat a la població autòctona i que el Síndic de Greuges ja ha dit que és discriminatori pel col·lectiu de menors immigrants. Però evidentment no és ell que ha de solucionar aquesta disfunció.

Parlant del sistema, aquest comença a veure's influenciat pels menors no acompanyats des de l'any 1999 aproximadament. Realment la situació sobrepassa al sistema al començament i es col·lapsa generant situacions extremadament greus per uns nois amb un projecte migratori inicial molt clar en la seva majoria però que es veu truncat per aquest col·lapse i la verbalització continua per part dels estaments institucionals de la no treballabilitat del col·lectiu. El temps va demostrar que si oferies accions que responien a aquest objectiu migratori inicial com són accions de formació i inserció sociolaboral i agilitat en el tràmit de documentació aquests nois podien assumir el rol de ciutadà de ple dret al nostre país. I aquesta situació es va donar durant uns anys que val a dir també van ser acompanyats de bonança econòmica.

Ben be no sé en quin moment això va canviar ja que professionalment vaig canviar de projecte realitzant accions amb població de la ESO, però la qüestió és que cada cop es sentien més greus situacions de vulneració dels drets d'aquests menors i el que era més perillós, situacions generades des d'institucions públiques.

Recordo en diferents trobades a nivell estatal que a d'altres comunitats la situació amb aquest col·lectiu era molt més repressiva com a Madrid o València on ja prevalia la

única prova radiològica davant de la documentació. Aquí encara no era així però era una qüestió de temps que actualment ja fa anys que s'ha materialitzat al nostre país. Actualment estem immersos en una situació econòmica molt negativa que influeix tot el nostre dia a dia i fa que com sempre es pagui des dels més desfavorits, disminuint molt la despesa pública en temes socials i fent que les entitats no podem comptar amb les subvencions de les que disposàvem i fèiem servir per mirar d'arribar a on no podien arribar les institucions públiques. Ara ja no ho podem fer i com sempre els més desfavorits paguen els plats bruts i entre ells els menors no acompanyats .

Be, parlàvem de Muhammad i la influència que va tenir en el seu procés el fet de no haver-lo considerat com a menor. A més amb aquesta discriminació institucional es va donar una situació realment antagònica. I és que el noi tenia documentació com a menor i això comporta que no pot participar dels recursos per població sense llar destinats als majors d'edat, però la DGAIA no el considera menor i no l'atén encara que hi hagi documentació. És una situació molt perversa en la que l'estament que ha de protegir al menor no el considera com a tal i els recursos municipals si, impeding així que pugui participar d'aquests.

Realment el més sorprenent d'aquesta situació era la tenacitat del noi. Tot i la primera reacció de frustració i incomprensió un cop que varem poder, després de molts esforços, assolir un recurs d'habitatge per ell es va dedicar a executar el pla de treball pactat participant de diferents accions formatives i d'oci. Abans però va patir el deteriorament que pot generar el fet de viure al carrer encara que no va modificar en res el seu projecte migratori inicial. I remarcuem aquest fet ja que el carrer dona moltes "oportunitats" de fer-ho.

Actualment el procés que està vivint és força interessant i la seva resiliència li ha donat força i empenta per seguir el seu camí amb convicció i tenacitat. Crec que serà fàcil amb una mica de recolzament que pugui arribar on vol. Però això em fa que pensar. I tots els que no han tingut aquesta força? Quants hauran estat convidats a perdre's i malviure des de les institucions? Malauradament la situació no preveu millores imminents però des del nostre granet de sorra mirem de fer el possible amb els mitjans dels que disposem amb la seguretat de que aquest racisme econòmic institucional present des de fa temps amb els adults extracomunitaris no canviarà i a més s'extrapola a un col·lectiu tant vulnerable com el dels menors no acompanyats. ■

REFLEXIÓ

DISCRIMINACIÓ PER COSSOS DE SEGURETAT PÚBLICA: UNA CARRERA D'OBSTACLES

Alícia Rodríguez. Coordinadora del Servei d'Atenció i Denúncia per a les Víctimes de Racisme i Xenofòbia.

Josep Granados. Advocat del Servei d'atenció i Denúncia per a les Víctimes de Racisme i Xenofòbia.

■ El següent article és fruit de l'experiència que des del Servei d'Atenció i Denúncia hem anat recopilant al llarg d'aquests anys a través de l'atenció quotidiana d'aquelles víctimes que han sofert una discriminació i/o abús amb motivació racista per part d'agents dels cossos de seguretat pública.

Val a dir que malgrat aquesta tipologia s'ha configurat com la més nombrosa respecte als casos assumits al llarg dels tres darrers anys, la nostra intenció és ajudar a aconseguir que aquestes situacions no es reproduïxin, i que a través de la denúncia d'aquells fets puntuals i reprovables es puguin depurar responsabilitats, per així aconseguir una millora en l'atenció del servei que els cossos de seguretat pública tenen l'obligació de proporcionar a tota la població.

En aquest article ens centrarem en descriure quins són els obstacles que ens trobem quan portem un procediment penal en el que hi intervenen agents de cossos de seguretat pública. Tanmateix, és precís apuntar que aquest tipus de conflicte no només el trebalem per la via penal, i que les dificultats també són moltes quan els casos són gestionats mitjançant la queixa administrativa.

Pel que respecte a les dificultats que ens trobem quan la via és la penal, doncs, i amb l'objectiu de descriure la carrera d'obstacles que aquests procediments suposen per a les víctimes (i per al nostre Servei d'atenció i denúncies), és necessari explicar des del principi el recorregut que realitza aquesta quan ha estat discriminada o agredida, verbal o físicament, per un integrant d'un cos de seguretat pública i quins són els greuges comparatius amb els que ens trobem i que no es donen normalment en d'altres situacions on no intervenen els cossos de seguretat pública.

El primer problema que sorgeix fa referència a les dificultats que té la víctima per presentar una denúncia a la comissaria més propera, encara que aquesta sigui d'un cos de seguretat pública diferent del que ha protagonitzat la "presumpta" discriminació o agressió. En la majoria dels casos, des de la mateixa comissaria l'adrecen al jutjat de guàrdia corresponent per tal que la vagi a denunciar allà. Tot i així, a vegades ens hem trobat casos en els que des de comissaria se li ha denegat a la víctima la interposició de la denuncia sense més explicació o, fins i tot, dient-li que la policia no actuava de la manera denunciada per la víctima. Totes aquestes dificultats en aquest primer moment del procediment atempten contra un dret fonamental com és accedir a la defensa dels seus drets i llibertats per via judicial (dret a la tutela judicial efectiva), donat que no és competència dels agents de policia fer cap valoració respecte a l'admissió o no de denúncies que es volen presentar contra altres agents de policia.

Un dels principals problemes que ens trobem al SAiD és la existència d'atestats policials realitzats per tal de justificar l'actuació policial improcedent, presentant un

relat dels fets totalment contradictori amb el realment esdevingut o amb el plantejat per la víctima.

És corrent doncs, que la víctima d'una discriminació racista per part dels cossos de seguretat pública hagi estat detinguda i denunciada per una falta o delictes contra l'ordre públic, per desobediència, resistència o atemptat a l'autoritat. Igualment, en molts casos ens trobem en que s'hi inclouen imputacions de faltes o delictes de lesions en base a informes mèdics de possibles lesions, que es poden haver produït els agents com a conseqüència de l'exercici de la seva tasca policial. Aquest fet permet encobrir una possible situació de detenció il·legal, sota l'explicació de que la infracció comesa per la víctima (desobediència a la autoritat) legitimava la detenció.

El futur d'aquesta imputació de detenció il·legal és nul, al ser gairebé impossible de demostrar judicialment donada l'existència d'un atestat realitzat per part d'un funcionari públic en qualitat d'autoritat, i mancant, majoritàriament, proves objectives que el contradiguin (normalment només es compte a les versions oposades de les dues parts). Així, la imputació per detenció il·legal "cau" en aparèixer l'atestat citat que argumenta la detenció per desobediència a l'autoritat, sent aquesta una pràctica coneguda pels agents de policia denunciats, donat que tenim víctimes que afirmen haver escoltat com els agents discuteixen sobre la infracció que li atribuiran a la víctima i que per tant, no és casualitat que els motius que normalment s'atribueixen a aquestes detencions és la desobediència a l'autoritat, un argument massa recurrent i difícil de contrarestar.

En aquest mateix sentit, les condicions que configuren la detenció agreugen encara més la situació, donat que en múltiples ocasions la víctima no entén correctament ni l'idioma (en no utilitzar-se intèrpret), ni els termes tècnics utilitzats (al tractar-se de persones que no coneixen el funcionament jurídic). En molts casos, per tant, no saben perquè han estat detingudes fins que arriba l'advocat assignat d'ofici. Tanmateix, en ocasions tot i l'assistència de l'advocat d'ofici surten de comissaria sense conèixer exactament quins fets i acusacions se li atribueixen.

Respecte a l'existència dels citats atestats policials, en aquells casos en els que no es du a terme detenció, la víctima té coneixement de que ha estat denunciada pels agents de policia quan li arriba a casa una citació perquè comparegui en qualitat de denunciat, normalment, per a un judici de faltes. Així, es dona en molts casos que les víctimes no han interposat denúncia, per desconexença dels seus drets o per por a represàlies o conseqüències d'aquesta per la seva situació administrativa; mentre que elles sí que han estat denunciades pels agents de policia com a acció defensiva vers la denúncia que suposaven que es presentaria.

Es per això que en molts casos, la víctima ja es troba en qualitat de denunciada en el moment de presentar la denúncia en contra de l'agent de seguretat pertinent. Per tant, en la majoria de les ocasions des del nostre servei actuem com acusació particular i com a defensa; tot i que també s'assumeixen casos en que es porta a terme només la defensa de la víctima, donat que tot i entendre que ha estat víctima d'una agressió o discriminació racista, no és procedent la interposició de la denuncia per raons processals. Són pocs, doncs, els casos en els que actuem només com acusació particular contra un agent policial, per les raons citades i això suposa un greuge comparatiu amb la resta de procediments penals on els actors que intervenen no són cossos de seguretat pública.

En els pocs casos en els que únicament es presenta denúncia per part de la víctima les dificultats per tal que el cas acabi arribant a judici són moltes, sent arxivats en moltes ocasions durant la instrucció per no considerar els fets motiu de delictes o per desconexença de l'autor dels fets, o per dificultats en la verificació de les lesions per part del metge forense.

En totes les situacions (denúncies creuades o únicament denúncia per part de la víctima), una vegada s'ha admès a tràmit la denúncia el camí a recorre és llarg i molt dificultós, ple d'obstacles. Un cop superada la possibilitat d'arxiu inicial de la denúncia interposada per la víctima, qüestió respecte a la qual normalment presentem recurs, el següent esglaió és aconseguir que les lesions produïdes puguin ser considerades judicialment com a delictes (quan efectivament ho són), i que el procediment no passi a faltes (tipificació més lleu que la de delictes), ja que la imputació de la falta suposa la possibilitat d'una sentència condemnatòria respecte a l'agent denunciat únicament de naturalesa econòmica, és a dir, al pagament d'una multa, deixant-se de contemplar la possibilitat de condemnar a l'agent a penes privatives de llibertat, que no podent incloure l'agreujant de racisme en la condemna (els agreujants i atenuants només són pertinents en relació als delictes, no contemplant-se en les faltes).

Una dificultat més rau en aconseguir que es procedeixi a investigar els fets, situació que implica una altra carrera d'obstacles per poder obtenir proves objectives que demostrin la versemblança de la situació denunciada.

Podríem fer una enumeració pràctica de les dificultats amb les que ens trobem al llarg d'aquests camí, com és el no disposar de les imatges de la comissaria pertinent, ja sigui perquè s'han destruït pel temps transcorregut (encara que puguin formar part d'un procediment penal i/o una investigació policial, cas en el que no està permès per llei destruir-les) o perquè el DVD on hi figuren les imatges de les càmeres de video-vigilància s'ha trencat al jutjat o a la comissaria (havent-se donat aquest fet, fins i tot, en dos ocasions en un mateix procediment) o, com anteriorment hem citat, les dificultats que ens podem trobar amb les interpretacions de les lesions per part del metge forense, que normalment serveix per a passar el procediment a faltes, menystenint la importància de les lesions, així com de la seva curació, o el fet de la recollida d'imatges de les càmeres del carrer o transports públics, difícils d'accedir per contrastar les versions de com va ser la detenció.

La major dificultat que ens trobem, ja parlant del mateix acte de judici, és que per part dels cossos de seguretat sempre es presenten testimonis, el mateixos companys de l'operatiu, sent, pel contrari difícil trobar testimonis de l'agressió o discriminació policial, donat que, si es dona al carrer, els agents no filien els testimonis presencials, mentre que si es dona dins de comissaria es porta a terme fora de l'abast de possibles testimonis. Aquesta situació genera davant de les dues versions contradictòries manifestades en seu judicial en l'acte de judici (una versió per part de la policia i l'altre per part de la víctima) que el jutge dota de major credibilitat i versemblança a la versió dels cossos policials, donada la presumpció de veracitat que els jutges atorguen a les declaracions dels agents de l'autoritat.

Ara bé, tot i existir en algunes ocasions proves objectives que contradiuen la versió manifestada per l'agent denunciat i corroboren la de la víctima, la pràctica ens permet afirmar que la possibilitat de condemna a l'agent és gairebé nul·la. El jutge considera la versió dels policies com la vàlida malgrat tot. Un bon exemple d'aquest extrem és la posició del ministeri fiscal en aquests procediments (institució que té entre les seves funcions la de promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat, dels drets dels ciutadans i de l'interès públic), el qual no sol·licita mai condemna per a l'agent de policia. Per tant, en aquests casos l'acusació particular que nosaltres representem actua sempre en solitari, situació que demostra la posició de les institucions judicials respecte del racisme portat a terme per agents dels cossos de seguretat pública.

És per això que, davant de la complexitat de la situació, la possibilitat d'aconseguir una sentència absolutòria la víctima és contemplada com un èxit, tot i ser l'objectiu real del

nostre servei la condemna de l'agent que ha perpetrat l'agressió o discriminació racista.

Les afirmacions exposades en aquest article poden ser corroborades mitjançant els casos assumits en els últims tres anys per part del SAiD, ja sigui a través de comprovar els resultats de les nostres gestions o de la documentació jurídica dels mateixos. ■

SUMARI. BLOC 2

DESIGUALTAT EN L'ACCÉS ALS DRETS

Recull de Premsa

- Drets polítics
- Dret a l'educació
- Drets socials
- Dret al treball

Fets en Profunditat

- Drets Laborals: Proliferació d'expedients sancionadors en base a la percepció indeguda de la prestació/subsidi d'atur.
- Dret d'admissió: SOS Racisme Catalunya treu a la llum el racisme al locals d'oci nocturn.

Casos del discriminació i racisme

- Serveis socials
- Discriminació Laboral
- Serveis no bàsics
- Dret admissió

Reflexió

- Ana Arriba González de Durana i Francisco Javier Moreno Fuentes. *Rentas Mínimas de Inserción, inmigración y recortes.*
- Josep Granados. *Els escenaris de la xenofòbia i anàlisi legislatiu del servei d'ocupació municipal*
- Maria del Mar Griera i Llonch. *Diversitat religiosa a Catalunya.*

INTRODUCCIÓ

No és pas agosarat dir que les retallades en drets socials i polítics i les restriccions de llibertats han estat una constant durant aquest 2011; de fet ja fa uns quants anys que estem en aquesta situació de crisi social i econòmica, que sembla que justifica aquests retrocessos en drets i llibertats sense precedents en la història dels darrers anys de la nostra democràcia.

És cert que el context social i econòmic és complicat, moltes persones estan patint en el seu dia a dia les conseqüències de la crisi econòmica; ho demostren els alts percentatges d'atur, els nivells de pobresa, la demanda de prestacions socials... entre altres. Una situació que fàcilment crea inseguretats i tensions.

Per una altra banda, la població és víctima d'un bombardeig constant en relació a la inestabilitat dels mercats, el valor de l'euro, les retallades que es duen a terme en altres països de la Unió Europea,... elements que fan que aquesta sensació d'inseguretat entre la població sigui major, i provoqui situacions de conflictivitat.

L'interrogant és el següent: la conjuntura actual justifica aquestes greus restriccions en drets socials, civils i polítics? Cap a quin model de societat anem?

Cal a més, tenir en compte dos elements que són importants per entendre la situació. Per una banda, és cert que les restriccions afecten al conjunt de la població: el desmantellament del suposat estat del benestar, la destrucció d'un sistema de sanitat i d'educació pública i gratuïta,... entre moltes altres fites que s'havien aconseguit després d'esforços i lluites de moltes generacions. Cadascuna de les retallades que els nostres governs estan duent a terme afecten a tota la ciutadania, tant en la pràctica, com en el concepte, és a dir en relació al model de societat que s'està construint.

Però, no podem obviar, que aquestes retallades i restriccions estan començant o són més punyents amb les persones estrangeres (especialment aquelles que no són d'origen comunitari), així com també amb les minories ètniques. Una realitat que s'ajusta a un discurs que lamentablement ha calat entre la societat "*primer els de casa*"; que sumat al context d'inseguretat que comentàvem anteriorment, i també a la manca d'un discurs alternatiu i contundent; ha conduït, en part, a una certa permissivitat per part de la població en acceptar aquestes polítiques.

Una altra nefasta conseqüència, és que aquesta situació ha obert les portes a la lluita pels recursos entre les classes més desfavorides, entrant en una absurda competència per uns recursos que són escassos degut a la manca d'inversió en polítiques socials; i no pas per la mala utilització que en fan unes persones, o el plantejament absurd de si tenen més o menys drets a accedir-hi.

En aquest apartat fem referència a les discriminacions i pràctiques racistes que es donen en l'accés als drets; consideràvem però, imprescindible, escriure aquestes línies per situar el context global, que com no podia ser d'una altra manera, **posa més pals a les rodes a les dificultats que ja es troben les persones amb un origen nacional o ètnic, color de pell, cultura o religió diferent a la majoritària; a l'hora d'exercir els seus drets.**

Destacar l'àmbit dels drets laborals, que davant una situació de crisi com aquesta, dóna cabuda a que es donin casos de vulneració i de més precarietat laboral, ja que la demanda és infinita i l'oferta és ínfima.

Els drets polítics són fonamentals, durant el 2011 s'han celebrat les eleccions municipals, es tractava dels primers comicis on un nombre important de ciutadans i ciutadanes d'origen estranger podien votar. Un procés, en canvi, denunciat per a moltes organitzacions socials per l'excés de burocràcia i desinformació alarmant, senyals d'un clar desinterès polític en la participació de la població immigrada. Un cop més es posa sobre la taula la importància dels drets polítics en un procés d'integració i de construcció conjunta, ja que es pot convertir en un element que permet o facilita el sentir-se part d'un tot. Constatem, també, que **ens queda molt de camí per endavant pel que fa a la participació política i l'aprofundiment democràtic; i que el sufragi universal de totes les persones que viuen en un territori ens permet avançar en aquesta línia.**

En aquest apartat recollim aspectes que fan referència al dret al culte, i ho fem des de la convicció de que la religió forma part de la vida privada de cada persona; però en el moment que les religions traspassen aquest espai i passen a un espai col·lectiu, ens trobem davant una possible situació de desigualtat, ja que unes religions es posicionen per sobre d'altres.

Partim de la base de que la nostra societat s'ha fet més diversa, i entre altres aspectes convivim amb noves creences i cultes. No podem permetre que aquestes diferències es converteixin en excuses per criminalitzar i excloure a una part de la població. És fonamental assegurar la llibertat de consciència de cada persona alhora que es treballen els espais conjunts.

Una altre àmbit que recollim en aquest apartat és l'accés als serveis no bàsics, com podrien ser els comerços, els productes financers, el dret d'admissió,... entre d'altres. Destacar una iniciativa que es va desenvolupar des de SOS Racisme consistent en fer un petit estudi de camp a diferents locals d'oci nocturn de Barcelona, amb l'objectiu de comprovar si en els criteris d'admissió el fenotip de les persones era un element de negació de l'entrada. Lamentablement el resultat va demostrar que en moltes ocasions l'origen ètnic o nacional, el color de pell, la religió i/o la cultura són motiu de discriminació a l'hora de gaudir de certs locals d'oci.

RECULL DE PREMSA

CATALUNYA. Abril. **Un context de retallades evidencia més la desigualtat en l'accés als drets.** Posicionament de SOS Racisme Catalunya davant la convocatòria de manifestació pel proper mes de maig sota el lema Prou Retallades.

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, 15 d'abril de 2011

Des de l'esclat de la crisi el 2007 fins ara, aquesta s'ha anat fent més persistent i profunda. Ara, el 2011, tots els governants parlen d'ajustaments pressupostaris, retallades socials i fons de rescat per a països amb problemes de finançament.

Malgrat que els governs i la ciutadania sabem que el culpable de la crisi ha estat el sistema financer, amb la complicitat dels poders públics i els organismes internacionals neoliberals, totes les mesures impulsades per la Unió Europea van exclusivament adreçades a garantir la remuneració dels interessos dels mercats financers i bancaris, i a desballestar el model social europeu.

Així, hem vist com, en contra de tota lògica democràtica i fins i tot econòmica, els líders europeus s'aplanaven davant les exigències del sistema financer internacional i s'oblidaven de les necessitats dels ciutadans i ciutadanes en nom dels quals governen, perquè els han votat en diferents conteses electorals.

A Catalunya, el nou Govern anuncia cada dia noves retallades amb l'excusa de la mala gestió del Govern anterior i de la manca d'entesa amb el Govern de l'Estat. Aquestes retallades sembla que són més que solucions per sortir de la crisi: som davant d'un canvi de model social, davant la transició d'una gestió pública i pública concertada a una de privada i mercantilitzada.

Si el nostre model social fos destruït, els ciutadans i ciutadanes viuríem conseqüències gravíssimes, ja que perdríem una sèrie de drets conquerits i reconeguts, i patiríem la falta de resposta adequada dels serveis de primera necessitat, com ara la sanitat, l'educació o l'assistència social.

Per això, les entitats socials signants, representants de la societat civil organitzada catalana, creiem que ha arribat el moment d'exterioritzar el nostre rebuig i la nostra denúncia més enèrgica a aquests tipus d'actuacions.

No podem acceptar ni acceptarem resignadament la inevitabilitat de les mesures que volen imposar-nos i volem demostrar el nostre rebuig a les retallades fiscals. L'eliminació d'impostos executada pel Govern només beneficia els rics i buida el tresor públic. Ens manifestem per un model redistributiu que, entre d'altres, prevegi un sistema de fiscalitat progressiva, ambiental i solidària.

La sortida de la crisi no es pot fer a costa dels serveis públics, que garanteixen la dignitat, la igualtat d'oportunitats, l'equitat i la justícia al conjunt de la ciutadania, ni a costa de la desaparició de la cultura, gairebé totalment, de l'àmbit públic.

Per sortir de la crisi no tolerem les retallades a l'ensenyament públic ni la liquidació d'un sistema nacional de salut eficient; no permetrem la fractura social ni l'exclusió de les persones més febles de la societat. Exigim que es preservi el sistema de salut públic, universal i de qualitat. I per això refusem tot el que signifiqui debilitar aquest sistema públic: mesures com el copagament, la retallada indiscriminada de la despesa, la precarietat laboral, la retallada de prestacions i de serveis necessaris, els concerts a proveïdors privats, etc.

Estem en contra de la culpabilització dels treballadors i treballadores dels serveis públics, que pateixen injustament en la seva pròpia pell les retallades salarials i la destrucció d'ocupació pública de qualitat. Donem suport a les seves justes reivindicacions i mobilitzacions, que no

han fet més que començar, així com la dels sectors privats i l'economia social que hi estan directament relacionats.

Un cop més, estem convençuts i convençudes que una sortida social de la crisi és possible. Una societat democràtica, com la nostra, és capaç de repartir els seus costos en termes de justícia, equitat i solvència a mitjà i llarg termini. No creiem en una sortida que comporti afeblir l'actual model social ni hi donem suport.

Per tot plegat, fem una crida enèrgica i decidida al conjunt de la societat catalana perquè es rebel·li en contra de les retallades socials que volen imposar-nos i, més concretament, a participar activament a la manifestació que hem convocat el proper dia 14 de maig a la ciutat de Barcelona.

DRETS POLÍTICS

ESTAT ESPANYOL. Gener. **Ampliació del termini per inscriure's al Cens Electoral.** Al BOE del 14 de gener es va publicar l'ampliació a 10 dies, fins el 25 de gener de 2011, per la inscripció al cens electoral de les persones estrangeres que tenen reconegut el dret a participar en les eleccions locals.

Només podran exercir el dret de vot els nacionals de Xile, Colòmbia, Bolívia, Equador, Nova Zelanda, Noruega, Paraguai i Perú que compleixin, a més, els següents requisits: ser major de 18 anys i no estar privat del dret de sufragi actiu; estar inscrit al padró municipal d'habitants; estar en possessió de l'autorització de residència i haver residit legalment i de manera ininterrompuda els 5 anys anteriors a la sol·licitud d'inscripció, 3 anys en el cas de Noruega.

Andalucía Acoge.

CATALUNYA. Febrer. **SOS Racisme denuncia que només 13% de persones d'origen immigrant que viuen a Catalunya podran votar a les eleccions municipals.** Les eleccions municipals del 2011, s'obren, per primer cop a la participació de les persones estrangeres provinents de fora de la UE, però de països amb acord de reciprocitat, països on també poden votar els ciutadans espanyols. Diverses entitats socials denuncien que de totes les persones migrades residents a l'Estat Espanyol, només un 15,36%, que són 350mil persones, complien els requisits per ser donades d'alta al cens. D'aquest percentatge només un 13% ha aconseguit superar tots els passos, que del total representen un 2% de les persones migrades.

Si mirem les xifres de Catalunya, de les 70.694 persones convocades, que representen un 10% dels ciutadans en edat de votar, només 8.487, un 1,2% han pogut censar-se. Cosa que vol dir que, del total de les persones cridades a votar a Catalunya el 0.1% seran d'origen immigrant. Una participació que si la comparem amb el pes real de la migració a la població catalana, un 11.1%, podrem veure que, s'allunya molt d'una representació real. Aquesta xifra s'atribueix, segons SOS Racisme, a un burocràcia excessiva, una desinformació alarmant, un període de temps massa curt per a realitzar els tràmits,... i en definitiva una manca d'interès polític.

Ara

CATALUNYA. Febrer. **La baixa xifra d'immigrants que votaran al maig es pot deure a la burocràcia del procés.** Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística només el 13% dels i les ciutadanes d'origen immigrant ha decidit inscriure's per votar en les properes eleccions municipals de maig. Des del Partit Popular asseguren que una de les causes són les traves burocràtiques.

El Mundo.

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, 3 de febrer del 2011

UN PROCÉS D'INSCRIPCIÓ PLE DE TRAVES REDUEIX LA PARTICIPACIÓ IMMIGRANT A LES PROPERES ELECCIONS A UN 0.1%

Només 45.554 persones immigrades a l'Estat Espanyol, 8.487 a Catalunya, s'inscriuen per votar.

Més de 50 entitats estatals denuncien excés de burocràcia i desinformació alarmant, senyals d'un clar desinterès polític per la participació de la població immigrada.

El proper 22 de maig es celebraran eleccions municipals a tot l'Estat Espanyol. Per primer cop s'obren els comicis a la participació de les persones estrangeres provinents d'aquells països amb acord de reciprocitat –on ciutadans espanyols també se'ls permeti votar, que són Bolívia, Perú, Xile, Colòmbia, Equador, Nova Zelanda, Noruega, Paraguai, Cap Verd i Islàndia- amb un període mínim de residència legal, segons el país.

De totes les persones immigrades residents a l'Estat Espanyol només el 15.36% del total, 350 mil persones, complien els requisits establerts –país d'origen i temps de residència en situació regular- i per tant tenien dret a sol·licitar el cens electoral. De les persones convocades, només un 13% ha aconseguit superar totes les traves per aconseguir el dret al vot. Així que finalment podran participar a les eleccions municipals 45.554 persones, és a dir, només el 2% de les persones immigrades que viuen i treballen a l'Estat Espanyol.

A Catalunya, de les gairebé 70.700 persones convocades, que representen un 10% dels ciutadans d'origen immigrant en edat de votar, 8.487 han aconseguit censar-se, el que només representa el 1.2% de la població immigrada resident a Catalunya. En definitiva, als municipis catalans **la participació de les persones immigrades representarà el 0.1% del gruix de persones convocades a les urnes el proper 22 de maig**. Una representació molt baixa, especialment si tenim en compte que la població d'origen extra-comunitari representa el 11.1% de les persones majors de 18 anys que viuen a Catalunya.

Tant a nivell estatal com autonòmic, **és una representació irrisòria, provocada per l'excés de burocràcia, una desinformació alarmant –especialment als mateixos ajuntaments-, i un període de temps insuficient per dur a terme tots els tràmits necessaris.**

Tot plegat mostra una clara manca d'interès polític per part de l'administració.

Com entitat que dona suport a la campanya "Aquí Vivo, Aquí Voto. Por una ciudadanía Plena", SOS Racisme - Catalunya denuncia la desídia política en voler avançar en el reconeixement dels drets polítics de les persones estrangeres al nostre país. Insistim en què es modifiqui l'article 13.2 de la Constitució Espanyola, amb l'objectiu d'obrir la participació política a tots els residents a l'Estat Espanyol, com ja es fa a altres països com Irlanda, Dinamarca, Finlàndia, Suècia, els Països Baixos o Luxemburg.

CATALUNYA. Setembre. **PxC presentarà una moció per intentar que els ciutadans d'origen marroquí no votin**. Plataforma per Catalunya presentarà una moció per instar al govern espanyol que no signi un conveni bilateral amb el Marroc que permetria als i les ciutadanes d'origen marroquí residents a l'estat, votar a les properes eleccions municipals. Els diversos regidors que PxC té en els 40 municipis on té representació, presentaran una moció conjunta en contra d'aquest acord. L'agrupació adverteix que el vot massiu cap a partits de "caràcter islàmic" en segons quines localitats, podria convertir-les en "regnes de taifes".

Público

VIC. Setembre. **Rebutjada la moció de PxC en contra del dret a vot dels ciutadans d'origen marroquí**. La moció de PxC en contra del dret a vot dels i les ciutadanes d'origen marroquí va ser rebutjada, amb onze vots en contra, vuit a favor (grups de de

PxC i CiU) i dues abstencions. L'alcalde, Vila d'Abadal, de CIU, que va donar llibertat de vot als membres del seu govern, ha manifestat que a la ciutat *"no li convé que voti qualsevol persona que no estigui identificada amb la ciutat, perquè la gent de Vic han de votar sent vigatans i coneixent la ciutat"*. A més, Vila d'Abadal ha mostrat el seu desacord en què l'acord bilateral del govern espanyol amb el marroquí sigui només a les eleccions municipals i no pas a les generals.

El líder de PxC, Josep Anglada, ha afirmat que diferents enquestes demostren que *"els catalans estan en contra d'aquesta mesura"*, ha afegit que *"seria una imprudència, un disbarat, una irresponsabilitat i un atac a la democràcia que els marroquins poguessin votar a les eleccions municipals"*.

El 9 nou

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: 13 de setembre del 2011

EL DRET A VOT, IMPRESCINDIBLE PER CONSTRUIR CIUTADANIA.

Condemnem el suport de l'alcalde de Vic i altres regidors de CiU a la moció de PxC contra el possible dret a vot dels ciutadans marroquins.

Els resultats de la votació a l'Ajuntament de Vic a la moció presentada per PxC contra el possible dret a vot dels ciutadans d'origen marroquí, no només ens ha sorprès negativament sinó que ens preocupa profundament.

PxC sol·licitava en la seva moció **demanar al Govern estatal que es plantegés la decisió de signar un conveni de reciprocitat amb el Marroc que permetés als veïns i veïnes d'origen marroquí votar a les eleccions municipals**. Una proposta injusta, racista, que pensàvem que només podia impulsar un partit xenòfob i alguns tertulians cridaners que van aixecar la veu fa uns mesos davant la notícia. **Però no ens podíem imaginar que polítics de partits tradicionalment democràtics donessin suport a un atac contra la mateixa democràcia i contra la cohesió del nostre país.**

El vot a favor de l'alcalde, Josep Maria d'Abadal, i els regidors del seu partit, David Sala i Xavier Farrés, han convertit una barbaritat racista en una amenaça real i seriosa. I han posat l'Ajuntament de Vic i la política de CiU cada cop més a prop del feixisme i l'extrema dreta.

PxC ataca els veïns i veïnes marroquins fidels al seu programa polític. Però **l'alcalde amb el seu vot i les seves argumentacions, menysprea la seva ciutadania**: a les que està negant el vot i a la resta, posant en perill el sistema democràtic i la convivència al seu municipi. Afirmar que a Vic "no li convé que voti qualsevol persona que no estigui identificada a la ciutat" ja que la gent "ha de votar sent vigatans i coneixent la ciutat". Una persona que ha decidit fer la seva vida a Vic, no pot estimar la ciutat independentment del seu país d'origen? Coneix millor les necessitats del municipi un barceloní que s'hagi mudat fa 4 dies que un marroquí que hi visqui des de fa 15 anys? Què significa ser vigatà? O ser català? Els partits i els seus polítics, amb accions com aquesta, estan desterrant a tot aquell que no hagi nascut a Vic, a Catalunya, a l'Estat Espanyol o a Europa (que tots aquests sí que poden votar lliurement). **Els drets no es poden lligar als coneixements i molt menys als sentiments.**

El dret a vot és símptoma de la salut democràtica del nostre país. No podem parlar de valors democràtics universals quan gairebé un milió de persones que viuen, treballen i paguen els seus impostos a Catalunya sense poder decidir sobre allò que els afecta. El conveni amb el Marroc ha estat una bona notícia encaminada cap a la construcció d'una societat justa formada per ciutadans amb drets polítics.

Des de SOS Racisme Catalunya estem lluitant des dels anys 90 per la reformulació i plantejament del concepte de ciutadania vinculant-lo a la residència i no a la nacionalitat. Creiem que si volem treballar per la integració i la cohesió social, hem de lluitar perquè puguin participar activament de les decisions que els afecten, perquè tinguin dret a vot a nivell municipal, autonòmic, estatal o europeu. **A no ser que el que vulguin els nostres polítics no**

siguin ciutadans sinó súbdits, persones deshumanitzades que han de treballar i consumir; amb deures i sense drets.

- **Condemnem** el suport de Josep M. Vila d'Abadal, David Sala i Xavier Farrés, alcalde i regidors de CiU, a la moció presentada per Plataforma per Catalunya.
 - **Alertem** del perill social que suposen decisions polítiques que vagin en detriment d'una part de la ciutadania, que agreugin la situació de desigualtat i que divideixin la població per nacionalitats, països d'origen, cultures o religions.
 - **Mirem amb preocupació** que aquesta moció es pugui estendre a altres municipis de la mà de partits o polítics que vulguin materialitzar el seu discurs anti-immigració, cada cop més estès.
 - **Demanem** a la resta de partits, implicats en la construcció d'una societat justa i cohesionada, que s'oposin i condemnin enèrgicament qualsevol acció que vulneri el drets de la ciutadania, independentment del seu origen o de si poden o no votar, i que actuïn amb fermesa davant actituds que puguin fomentar el racisme i la xenofòbia.
-

DRET A L'EDUCACIÓ

ESTAT ESPANYOL. **La integració de la població escolar gitana i d'origen immigrant no està prou garantida.** Un informe del Consell d'Europa constata que les escoles concertades rebutgen habitualment a alumnes d'ètnia gitana i/o d'origen estranger. Ho posa de manifest diferents informes rebuts per la Comissió Europea contra el Racisme i la intolerància (ECRI); segons aquesta organització, la selecció d'alumnes és el que produeix l'existència "d'escoles gueto" en determinades parts de l'Estat, on les minories ètniques tenen un pes més important.

La institució constata grans avenços en la lluita contra el racisme des del 2006, quan es va publicar l'últim estudi sobre l'Estat Espanyol, tot i això les autoritats segueixen sense aconseguir la integració dels citats col·lectius, fet que pot generar situacions conflictives de cara el futur. És per això que es demana a l'Estat que *revisi el mètode d'admissió en centres educatius fins arribar a una distribució equitativa dels i les alumnes*.

Amb aquestes recomanacions el Consell intenta, entre d'altres aspectes, reduir el fracàs escolar d'aquests col·lectius, considerant que una de les causes més palpables del fracàs està relacionada amb la deficient integració a les aules. El 85% dels i les alumnes d'ètnia gitana no acaben l'ESO, i opten per treballs poc qualificats. La ECRI considera que caldria augmentar l'atractiu de la formació professional i oferir incentius perquè els i les alumnes continuïn estudiant.

Público

CATALUNYA. Març. **Els Espais de Benvinguda Educativa poden generar segregació.** Els Espais de Benvinguda Educativa (EBE) són uns dispositius d'acompanyament al procés previ d'escolarització de l'alumnat immigrant que acaba d'arribar i de les seves famílies.

Les queixes al voltant dels EBE, sorgides des dels seus inicis, relatives al possible caràcter segregador d'aquests dispositius, va suposar que el Síndic de Greuges obrís una actuació d'ofici. Aquesta va concloure que si aquests espais no es regulen millor poden vulnerar el dret a l'educació i acabar convertint-se en espais de segregació escolar, desvirtuant, així la seva pràctica. Un altre punt que es destaca és que aquestes polítiques es solapen, moltes vegades, amb les d'acollida municipal, les aules d'acollida o els plans de centre.

Des del la Sindicatura es demana a la Generalitat que defineixin de manera més precisa quins són els seus objectius i que reguli el seu funcionament.

Diari de Tarragona

VIC I REUS Setembre. **L'EBE de Vic tancarà un cop acabi el curs escolar.** L'Espai de Benvinguda Educativa que la Generalitat va instal·lar a Vic com a prova pilot, tancarà quan finalitzi el curs acadèmic 2011-12. La regidora d'Educació, ha afirmat que de cara al proper curs es vol replantejar l'existència d'aquest espai, segurament amb un professional que suplirà la funcions del centre i que visitarà les escoles. Aquesta decisió es basa en la davallada d'ingressos i també en la reducció de persones nouvingudes.

Per una altra banda, l'EBE de Reus també tanca, segons han informat les fonts del centre on estava ubicat.

Osona.com, El Punt Avui

CATALUNYA Setembre. **Ensenyament estudia redistribuir l'alumnat d'origen estranger.** El Departament d'Ensenyament estudia crear zones d'escolarització per redistribuir l'alumnat d'origen estranger, a través de l'obertura de les zones d'escolarització, per tal d'aconseguir un repartiment més equilibrat de la població immigrada als centres escolars dels barris on hi ha un alt percentatge de població estrangera. L'objectiu del Departament és evitar que hi hagi districtes amb escoles que tinguin un elevat percentatge d'alumnat d'origen estranger. La consellera considera que la situació òptima seria que no superin el terç; tot i que ha reconegut que hi ha barris on la situació és molt difícil ja que les persones de procedència estrangera són majoria.

Aquesta proposta s'inclouria al nou decret d'admissió d'alumnes que la conselleria està preparant i que espera tenir enllestit en el termini d'un any i mig. Segons afirma la responsable d'Ensenyament, es tracta d'un tema delicat i és necessari un debat molt profund; és per això que el proper curs les zones d'escolarització seran les mateixes.

El Punt-Avui

DRETS SOCIALS

CATALUNYA. Juny. **Polèmica limitació de sis mesos d'empadronament per accedir a la sanitat.** Les retallades pressupostàries anuncien algunes mesures polèmiques, com és el cas de la modificació a l'accés a l'assistència sanitària. Un avantprojecte de Llei de simplificació i reestructuració de l'administració catalana, anomenada Llei Òmnibus i que el Govern vol aprovar aquest estiu, pretén introduir un nou requisit en l'accés a la sanitat: estar com a mínim sis mesos empadronat a qualsevol municipi català per poder ser atès a qualsevol dels centres de salut.

Les persones immigrades són un dels col·lectius afectats, amb aquesta mesura es vulnereu drets reconeguts en la Llei d'Estrangeria, de caràcter orgànic i per tant, amb una major jerarquia que una norma autonòmica. La Llei d'estrangeria estableix que "l'estranger que figuri empadronat amb domicili habitual té dret a l'assistència sanitària en les mateixes condicions que un espanyol".

En Latino.

CATALUNYA. Juny. **Les ajudes al lloguer requeriran cinc anys de residència a Catalunya.** La Generalitat només renovarà les ajudes per pagar el lloguer a aquelles famílies que, a més de complir els requisits econòmics, puguin acreditar la residència legal i el seu domicili a Catalunya durant cinc anys. Així ho va comunicar l'Agència d'Habitatge de Catalunya. Per a la convocatòria del 2011 s'exigirà, també, a totes aquelles persones que vulguin tornar a rebre aquesta prestació, que certifiquin la seva residència al domicili durant els dos anys immediatament anteriors a la presentació de la sol·licitud.

Una decisió que afectarà, sobretot, a les persones d'origen estranger, que al 2010 van rebre el 50,9% d'aquestes ajudes. Segons dades de l'Agència d'Habitatge, a

Catalunya, només el 15,7% dels espanyols viuen de lloguer, davant del 67,9% dels estrangers.

Segons el secretari d'Habitatge, Carles Sala, aquesta decisió segueix la mateixa línia que les adoptades pel departament de Benestar Social i Família, que va suprimir les ajudes per les famílies amb fills entre 0 i 3 anys que no acreditin el seu domicili durant cinc anys a Espanya, els últims dos a Catalunya.

La Vanguardia.

CATALUNYA. Juny. **El Govern nega les ajudes per fill a càrrec a immigrants que tinguin menys de 5 anys de residència.** El Govern ha anunciat que es restringirà l'ajuda econòmica per fill de 0 a 3 anys, no només a aquelles famílies que posseeixin rendes baixes sinó, també a les que acreditin cinc anys de residència legal a Catalunya. En conseqüència, la universalitat de l'ajuda ha quedat anul·lada.

El Periódico.

COMUNICAT DE SOS RACISME- CATALUNYA: Barcelona, 3 de juny del 2011

SOS RACISME CATALUNYA ALERTA DEL GREUGE SOCIAL DE LES RETALLADES SELECTIVES

SOS Racisme Catalunya manifesta el seu total desacord davant l'anunci del Departament de Benestar Social i Família de restringir les ajudes per naixements a les famílies que acreditin que fa més de 5 anys que viuen a Catalunya. "Acabar amb la universalitat d'una prestació mitjançant la retallada discriminatòria, és un pas més en el desmantellament de l'Estat de Benestar."

L'entitat antiracista la considera una mesura injusta que afectarà a moltes famílies. Expliquen que afectarà a famílies catalanes independentment de la seva nacionalitat, però és clar que les persones estrangeres seran més damnificades, i això fa témer que s'iniciï una política d'ajudes excloent i racista.

Per l'entitat antiracista, la lluita contra el frau que la Conselleria ha dit haver detectat, és una excusa, ja que existeixen altres mètodes més exactes i justos per evitar-ho. En canvi han desenvolupat una mesura de retallada selectiva tot sabent que afectarà a moltes famílies necessitades.

Amb aquesta mesura també estan introduint matisos al concepte de ciutadania, creant ciutadans de primera i de segona classe. "Ara és el temps de residència continuada al país, però poden anar ampliant els requisits, mentre ataquen els valors democràtics de la igualtat i la universalització dels drets".

CATALUNYA. Agost. **Mas retalla la Renda Mínima d'Inserció.** L'executiu d' Artur Mas ha paralitzat la concessió de la renda mínima d'inserció, una ajuda que la Generalitat ofereix a les famílies sense recursos.

El País.

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, 5 d'agost del 2011

MAS RETALLA ELS MÍNIMS. UN PAS MÉS EN LA DESTRUCCIÓ DE L'ESTAT DE DRETS.

Des de SOS Racisme Catalunya manifestem el nostre total desacord davant l'anunci per part del Govern de la Generalitat de Catalunya de modificar les condicions d'accés i de pagament de la Renda Mínima d'Inserció (RMI).

Denunciem tant el contingut de la modificació com la forma en que s'ha dut a terme. Els canvis que planteja el govern signifiquen **atemptar contra un dels pilars bàsics del sistema de protecció social, un retrocés en la protecció de les persones més desfavorides.**

La modificació s'ha dut a terme a les portes del mes d'agost, període de vacances per a molts, fet que dificulta que la informació arribi a les persones beneficiàries: 37.000 expedients, que corresponen a persones i famílies, no han cobrat a data 1 d'agost a l'espera de rebre el seu xec.

Considerem que es tracta d'una mesura injusta que afectarà a moltes persones, independentment de la seva nacionalitat, però és clar que les persones estrangeres seran més damnificades, i **això fa témer que s'iniciï una política d'ajudes excloent i racista.** En aquest sentit, les persones estrangeres no només hauran d'acreditar la residència legal, sinó que també la residència continuada, requisit que suposa un greuge comparatiu.

Reclamem al Govern de Catalunya **que abandoni la política neoliberal, exemplificada en les retallades en educació, en salut i en serveis socials que hem vist els darrers mesos. I que opti per plantejar una fiscalitat justa, que acabi amb els avantatges dels més poderosos, i no accentui la fractura social i les diferències entre rics i pobres.**

CATALUNYA. Agost. **Declaracions polèmiques del Conseller d'Empresa sobre els i les ciutadanes d'origen magrebí i la RMI.** Després de la situació convulsa provocada per la revisió de la Renda Mínima d'Inserció, els consellers d'Empresa i de Benestar Social van fer ahir, la seva primera manifestació pública, tot i que amb sentits completament oposats.

Mena, Conseller d'Empresa, va llençar un seguit de crítiques als i les beneficiàries de les ajudes, sobretot al col·lectiu d'origen marroquí, per un suposat frau massiu; acusant-los d'haver tornat al seu país d'origen i seguir cobrant l'ajuda. Fet que han desmentit diversos treballadors socials, que afirmen que davant la possible sospita de que es produeix aquesta situació, es demana el passaport per controlar els viatges a l'estranger. Cleries, Conseller de Benestar i Família, va demanar disculpes als afectats per les molèsties causades.

Les declaracions de Mena han indignat al col·lectiu de treballadors socials, que han defensat la seva gestió. Per una altra banda, des de Càritas dubten de la magnitud d'aquest frau i recorden que és la Generalitat la que pot evitar aquest cas, ja que és el Govern el que dona l'ordre dels pagaments. Diversos partits, sindicats i associacions han rebutjat frontalment les declaracions, i han denunciat que suposen una criminalització de tot un col·lectiu.

Per una altra banda, el titular d'empresa també ha afirmat que atorgar aquests subsidis no acaba de respondre a l'objectiu que és fomentar la reinserció laboral i social de les persones en risc d'exclusió. Diversos actors socials han rebutjat aquestes consideracions, afirmant que no hi ha cursos de formació suficients per donar resposta a tothom, i reclamant més polítiques d'ocupació, perquè els ciutadans i ciutadanes que cobren la RMI el que volen es treballar.

Els dos consellers hauran de donar explicacions amb més detall a finals d'agost al Parlament.

El País

DRET AL TREBALL

MATARÓ. Febrer. **Denuncien un empresari per no auxiliar a un treballador "sense papers" ferit.** Un treballador d'una fàbrica de complements nàutics, en situació

administrativa irregular, va resultar ferit a causa d'un accident laboral amb la manipulació d'un torn, amb el que es va atrapar la mà, i, finalment, els serveis mèdics li van haver d'amputar.

Presumptament l'empresari i un treballador, que van deixar al ferit a la porta de l'hospital de Mataró, li van demanar que digués que s'havia ferit mentre pescava. Portava un any i mig treballant a l'empresa, tot i que de manera irregular perquè no se li va renovar el permís de residència.

Els sindicats CCOO i UGT s'han personat en aquesta causa, consideren que és un fet molt greu, i també han recalcat que aquesta és una realitat que pateixen treballadors i treballadores estrangeres, que per mantenir el seu lloc de treball en aquests temps de crisi accepten condicions molt dolentes.

El País

BARCELONA. Juny. **Els sindicats demanen més control sobre la subhasta il·legal de treballs.** Els sindicats UGT i CCOO, van reclamar una major inspecció laboral per combatre la pràctica il·legal de contractació de mà d'obra en ple carrer. Un fenomen que ha ressorgit als voltants de les grans botigues de construcció i a Mercabarna, on treballadors i treballadores estrangeres en situació d'atur es congreguen per aconseguir treball. La resposta del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat, que té la competència de les inspeccions laborals, va ser assegurar que legalment no pot combatre aquest fenomen. Els sindicats van denunciar que la inspecció laboral està sota mínims a Catalunya i que les retallades pressupostaries amenacen encara més la supervisió dels drets dels treballadors.

El Periódico.

FETS EN PROFUNDITAT

Grup Recerca i Actuació amb Minories Culturals i Treballadors Estrangers. (GRAMC)

ACTUACIONS DE GRAMC EN RELACIÓ A LA PROLIFERACIÓ D'EXPEDIENTS SANCIONADORS EN BASE A LA PERCEPCIÓ INDEGUDA DE LA PRESTACIÓ/SUBSIDI D'ATUR.

El darrer trimestre de l'any 2010 es van adreçar a GRAMC un elevat nombre d'usuaris, gairebé, uns 40, els quals es veien afectats per expedients sancionadors oberts per la Direcció Provincial del Servicio Público de Empleo Estatal en base a la PERCEPCIÓ INDEGUDA DE LA PRESTACIÓ/SUBSIDI D'ATUR, i motivats tots per la constatació que el beneficiari/a no havia comunicat en termini a aquest organisme la sortida fora del territori espanyol.

Aquests expedients, d'acord amb la normativa preveïen una doble sanció:

- Extinció de la prestació o subsidi d'atur.
- Obligació de reintegrament a la seguretat social de l'import de les prestacions que s'han percebut de manera indeguda.

Per la part de GRAMC, a més de la quantia dels imports reclamats, els va preocupar especialment el fet que també en base a la normativa vigent aquests expedients sancionadors produeixen efectes negatius en relació a la possibilitat de percepció d'altres ajudes socials, com per exemple la Renda Mínima d'Inserció (RMI), donat que es causa de denegació.

Així doncs, tant per la importància de les reclamacions econòmiques, com per la repercussió que la infracció implicava en relació a l'accés a altres ajudes socials doncs és causa de denegació quan afecta a qualsevol dels membres de la unitat familiar que demana una ajuda, enguany l'actuació de GRAMC va ser:

1er. Fent difusió entre els usuaris, els col·lectius de persones estrangeres i els mitjans de comunicació de les greus conseqüències d'aquest tipus d'infracció.

2on. Donant assistència jurídica a aquestes persones de cara a la preparació d'Al·legacions quan les circumstàncies dels casos concrets així ho varen permetre, aconseguint per a alguns d'ells que s'estimessin les nostres argumentacions (principalment quan es va poder justificar la sortida per malaltia greu o mort d'un familiar directe).

D'altra banda, conscients que en aquells casos que ja es trobaven fora de termini per a presentar al·legacions, o quan aquestes s'havien desestimat, la problemàtica s'agreujava pel fet que en relació a la defensa i representació per a la interposició de la Reclamació Prèvia, actualment no es reconeix el dret a l'assistència jurídica gratuïta donat que es considera que han de quedar excloses perquè es presenten davant una Administració. Des de GRAMC, a inicis del 2011 es va presentar un escrit davant l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Girona (ICAG) demanant el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta per a les persones afectades.

Tot i que la resposta de l'ICAG va descartar obrir aquesta possibilitat per entendre que s'havia de fer amb el consens de tots els Col·legis d'Advocats i que pot ser implicaria la modificació de la Llei d'Assistència Jurídica Gratuïta, es varen sensibilitzar amb el tema i van preparar un model d'al·legacions adreçat a les persones que es trobaven en aquesta situació, és a dir, sense feina, sense prestació d'atur, sense possibilitat

d'accedir a cap altre prestació social a nivell familiar arran de la existència d'aquest expedient sancionador, havent d'afrontar el pagament d'una sanció administrativa sovint de milers d'euros, i sense possibilitat d'aconseguir l'assistència jurídica d'un advocat per a la preparació de la reclamació prèvia que, d'altra banda, és preceptiva i vinculant de cares a un posterior procediment contenciós-administratiu.

Des de GRAMC es va entendre que la proliferació d'aquests casos no es va donar per un enduriment de la Llei, doncs aquestes sancions ja eren previstes a la normativa, sinó a partir d'una instrucció rebuda per part de les oficines de l'INEM, on van començar a exigir als ciutadans i ciutadanes estrangeres el passaport per a identificar-se enlloc de la targeta d'Identitat d'Estranger, la qual no oblidem és un document expedit per la pròpia Administració espanyola, amb fotografia i empremta digital.

El posicionament de GRAMC és que aquests és una qüestió fonamental, ja que va esdevenir la causa per la qual les sancions van afectar especialment al col·lectiu de persones estrangeres, sobretot les d'origen marroquí donat que per proximitat són un dels grups que amb més freqüència visiten el seu país d'origen.

Tanmateix, la sortida sense autorització de territori espanyol és una infracció per a qualsevol persona que percep la prestació d'atur amb independència de la seva nacionalitat...però clar, un DNI no serveix per a detectar els visats d'entrades i sortides.

FETS EN PROFUNDITAT

DRET D'ADMISSIÓ. SOS RACISME CATALUNYA TREU A LA LLUM EL RACISME ALS LOCALS D'OCI NOCTURN

Síntesi. Durant tota una nit, un grup divers de joves van visitar fins a 11 locals nocturns, i en 7 els nois de fenotip estranger van quedar-se a fora.

L'acció es va realitzar a l'hora a ciutats de 7 països europeus, concloent que 1 de cada 3 locals no accepten l'entrada ni immigrants ni gitanos.

L'associació antiracista, SOS Racisme, denuncia que l'abús en el dret d'admissió és un element més d'un sistema de dominació racista.

Durant la nit del divendres 17 de juny de 2011, SOS Racisme Catalunya va organitzar una acció per tal d'identificar la discriminació que exerceixen alguns locals d'oci nocturn per motius de color de pell, origen ètnic o nacional. L'acció es va desenvolupar en 11 locals de Ciutat Vella i el Port Vell de Barcelona, i 7 locals van discriminar els joves de fenotip estranger.

Per fer possible l'acció, l'associació va formar un grup de joves, garantint la diversitat en origen, color de pell o ètnia, els i les joves que van participar en aquesta iniciativa van rebre una petita formació i van acordar quin seria el protocol a seguir, per evitar que es pogués generar algun tipus de conflicte.

L'objectiu de l'acció era demostrar la discriminació que pateixen moltes persones quan intenten accedir a locals d'oci. Espais privats que suposadament estan oberts a tothom, però que en moltes ocasions apliquen un criteri de discriminació racista, incomplint així la legislació referent al dret d'admissió.

Les excuses més utilitzades durant l'acció van ser la necessitat d'haver d'estar apuntats en llista per Internet o haver de pagar una entrada de 10€ per accedir a locals gratuïts. Aquesta va ser la resposta que van trobar els i les joves d'origen paquistanès, marroquí o de Guinea Equatorial a la porta de la Sala Apolo, el Jamboree i els locals del Port: Zich, Australian, Seda Lounge Club, Marsalada i Ipanema, mentre els nois blancs entraven sense cap problema.

En canvi l'Ovella Negra del centre, Sidecar, i els locals Ok! i Nir del Port, no van mostrar cap objecció en l'entrada de cap dels i les participants.

El fet de tenir treballadors pertanyents a minories ètniques, no evita que els locals apliquin polítiques d'accés racista. Això provocà situacions paradoxals com que un porter negre li va etzibés a una noia també negra "Los negros no consumen", per no aplicar l'entrada gratuïta a alguns joves.

SOS Racisme alerta que aquest tipus d'abusos no han de ser menyspreats pel fet d'afectar a drets no bàsics, com és l'accés a un local privat. Les discriminacions racistes que afecten al dia a dia de les persones no només els impedeixen fer ús dels seus drets amb normalitat sinó que suposen una barrera que afecta al procés normal de convivència; és un fet que es dona cada cop en més espais i de manera més freqüent: al bars i discoteques, però també en la recerca de pis o de feina, per exemple.

Segons dades que facilita l'entitat a l'informe de 2010 "*L'estat del racisme a Catalunya 2010*" el 14.5% de les denúncies rebudes per l'associació van ser per discriminació en l'accés a drets no bàsics, i d'aquestes, gairebé el 50% fan referència al dret d'admissió.

Com es va realitzar l'acció

L'associació va organitzar i va formar a un de 16 joves activistes de SOS Racisme, distribuïts en grups segons els seu origen, que aleatòriament intentaven entrar als locals escollits. Un grup de persones no vinculades a l'entitat es trobava a prop de l'entrada per tal de veure i sentir el que passava i poder-ne ser testimonis. Posteriorment un grup de suport, una mica més allunyat del lloc dels fets, recollia tots els detalls del que estava succeint; fins i tot alguns joves van poder gravar les converses a les entrades dels locals.

Aquest tipus d'accions, anomenades "testing", són un dels millors mètodes per demostrar la discriminació que s'exerceix en alguns contextos, especialment aquells en els que és difícil demostrar la motivació racista, com és l'accés als locals d'oci. Per això va ser important que tots i totes les participants complissin els mateixos criteris en relació al vestuari i la imatge, també era fonamental que els grups tinguessin les mateixes característiques, per evitar altres possibles motius de discriminació.

Resultats de la "Testing Night" europea

Aquesta acció es va realitzar de manera simultània a 7 països europeus, com França, Alemanya, Itàlia o Romania. Els resultats han estat preocupants, ja que 1 de cada 3 locals no va permetre l'accés de persones immigrades o gitanes.

Aquesta iniciativa és la segona acció conjunta, en relació al dret d'admissió en locals d'oci nocturn, que realitza l'European Grassroots Antiracist Movement (EGAM), una xarxa d'entitats que lluiten contra el racisme i la xenofòbia arreu d'Europa.

En la primera acció, que va desenvolupar mes de març de 2011 realitzada durant el mes de març a 16 ciutats europees, es van localitzar 36 locals que exercien abús en el dret d'admissió per motivació racista. L'associació SOS Racismo de Bilbao va denunciar tracte discriminatori a 8 dels 9 locals en els que van realitzar l'acció.

Amb els resultats dels dos "Testing Night", l'EGAM va presentar una petició al Parlament Europeu perquè els resultats de les accions de "testing" fossin reconeguts com a proves legals en casos de discriminació racial. Actualment sí que ho són a països com França o Bèlgica.

La discriminació racista s'ha de sancionar

L'objectiu de l'acció, que va promoure SOS Racisme Catalunya, era denunciar públicament la discriminació que una part de la població pateix en el seu dia a dia, en aquest cas en l'accés als locals d'oci i sensibilitzar a la població de les seves conseqüències.

A més a més, el Servei d'Atenció i Denúncia per a les Víctimes de Racisme i Xenofòbia (SAiD) s'ha estudiat la possibilitat d'emprendre les accions legals convenients, ja sigui posant en coneixement dels fets a la Direcció General d'Administració de Seguretat de la Generalitat, responsable d'Espectacles, o a l'Agència Catalana de Consum, tot esperant que prenguin les mesures sancionadores en els casos pertinents.

Tanmateix, es va informar dels fets a la Síndica de Greuges de Barcelona i es va demanar a les administracions pertinents una major implicació per acabar amb les discriminacions que afecten a la quotidianitat de les minories ètniques.

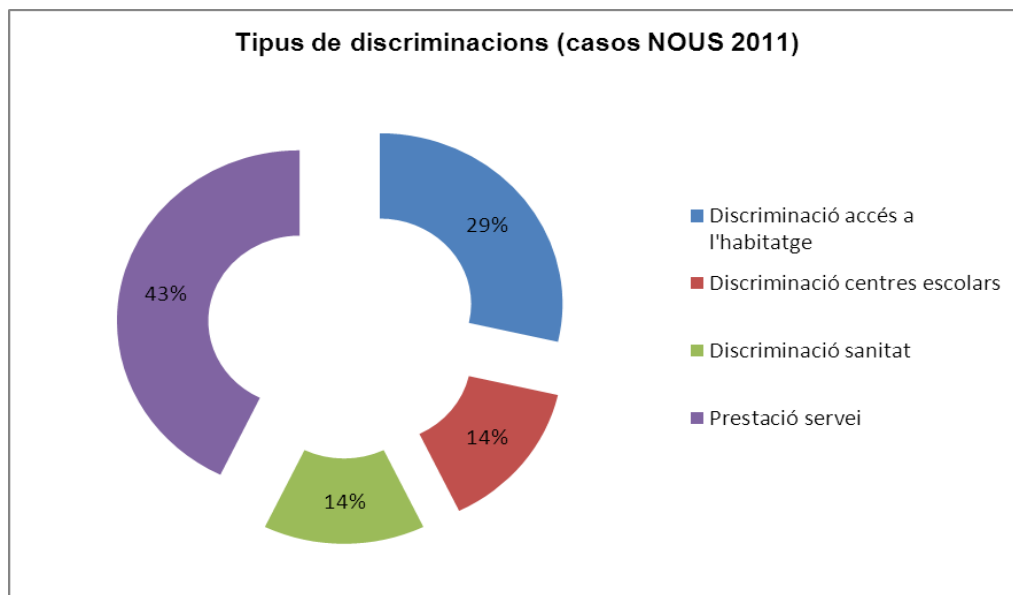
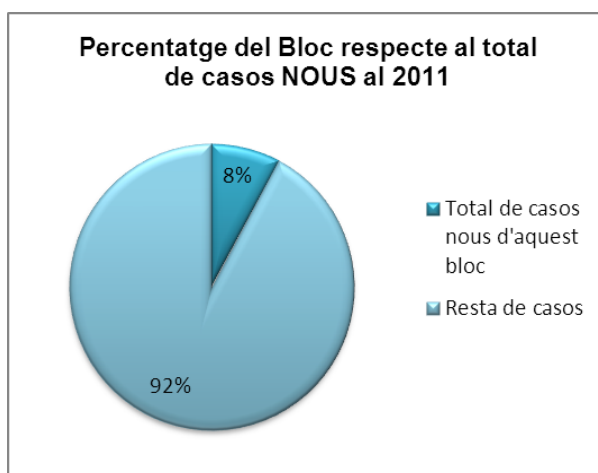
CASOS DE RACISME

Recull de casos gestionats pel Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAiD) de SOS Racisme Catalunya.

Es un Servei únic a Catalunya que ofereix una atenció integral a les víctimes de racisme i xenofòbia, atenent no només la gestió i resolució del conflicte, si no que oferint també un suport a nivell social i personal, en aquells casos que sigui necessari.

Alguns casos de la tipologia de Discriminació en Drets Bàsics

Aquesta tipologia contempla les discriminacions produïdes en l'àmbit de l'accés a serveis socials i drets bàsics, com són l'accés a l'educació, a la sanitat, les condicions d'empadronament que faciliten els anteriors drets, l'accés a l'habitatge i el tracte i les condicions d'accés per tramitar serveis socials.

Un ajuntament tolera la selecció de demandants de feina per raó de nacionalitat Sant Feliu de Guíxols. Octubre 2010.

Una treballadora de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols ens va informar que el Servei d'Ocupació Municipal -que media entre ofertants de feina i ciutadania de la localitat- s'estava permetent a les empreses escollir de quina nacionalitat volien els i

les candidates al lloc de treball. Així, la nacionalitat del o la demandant era una dada vinculant, igual que la formació, els idiomes, l'experiència laboral, el tipus de jornada laboral o la retribució. En la fitxa de l'empresa ofertant de la base de dades interna hi havia un apartat de nacionalitat.

SOS Racisme vam escriure a la Regidoria d'Ocupació de l'Ajuntament comunicant que la situació era discriminatòria i informant que, segons l'article 511 del Codi Penal, el particular encarregat d'un servei públic que denegui a una persona una prestació -a la qual tingui dret- per raó d'ideologia, religió o creences, pertinença a una ètnia o raça, origen nacional, el seu sexe, orientació sexual, situació familiar, malaltia o minusvalidesa, estarà incorrent en delictes. Després de trucades i escrits intercanviats, on la regidoria justificava els fets, i una reunió amb la responsable del SAID, l'Ajuntament va rectificar i va eliminar la nacionalitat de les dades dels candidats/es.

Discriminació en l'accés a l'educació. La religió no pot ser una barrera en l'accés a un servei bàsic.

Barcelona. Juny 2011.

La Sra. L.C. es va traslladar al barri de Sants de Barcelona i va iniciar els tràmits per escolaritzar les seves filles (a P4 i a P1). Abans d'obtenir plaça, una companya de feina li va recomanar l'escola Lloret, inclosa en la seva sol·licitud de preinscripció. La companya va trucar a l'escola el matí del 24 de maig i li van dir que hi havia places, així que li va aconseguir cita per la tarda. L.C., de nacionalitat argentina i religió musulmana, va anar al centre, però allà li van dir que no tenien places disponibles. En una altra ocasió, després que L.C. comprovés per internet i per telèfon que hi havia places al casal d'estiu de la mateixa escola, va tornar al centre i novament va rebre una negativa: no n'hi havia.

L.C. es va sentir discriminada per portar la indumentària d'acord amb la religió musulmana. Per això, va interposar una denúncia a la comissaria de Mossos d'Esquadra. A més, va presentar una queixa al Consorci de Barcelona, però no va rebre resposta.

El SAID vam assumir la representació legal de la denúncia ja presentada, però va ser arxivada per motius de procediment. D'altra banda, vam reunir-nos amb la directora del centre, que va argumentar que podia ser que al matí hi hagués places disponibles i que el Consorci li adjudicava a un alumne nou. A més, vam sol·licitar a l'oficina d'escolarització del Consorci documentació que provés que el dia 24 de maig no hi havia disponibilitat de places per evitar que s'estigués limitant el dret fonamental de l'educació (reconegut per la Constitució). Amb tot, l'oficina va confirmar que no hi havia places sense aportar proves.

Finalment, SOS Racisme va recórrer al Síndic de Greuges. Estem a l'espera que l'organisme resolgui la investigació que ha obert sobre el presumpte cas de discriminació per part de l'escola. Un tipus de discriminació que pena l'article 511 del Codi Penal.

Neguen l'accés a l'habitatge a un noi per motius discriminatoris

Barcelona. Agost 2011.

El Sr. K., fill de mare catalana de religió musulmana i pare indi, volia llogar un pis a Barcelona i va anar a veure l'administrador, amb la seva mare, per concretar el contracte. A posteriori, quan K. va voler resoldre els darrers tràmits, l'administrador li va comentar que ja estava ocupat. El germà de K. va tornar a trucar per preguntar si el pis estava disponible, i li van confirmar. Quan el noi va anar a demanar explicacions a l'oficina, l'administrador va al·legar que tot i tenir-lo llogat no l'havien tret del llistat de

disponibilitat. Setmanes després el pis encara estava lliure i posteriorment la cunyada del Sr. K. va llogar el pis, al seu nom.

L'actuació del SAiD es va limitar a acompanyar en el procés al Sr. K, ja que aquest va preferir que no intervinguéssim.

Una dona immigrada rep comentaris xenòfobs als Serveis Socials

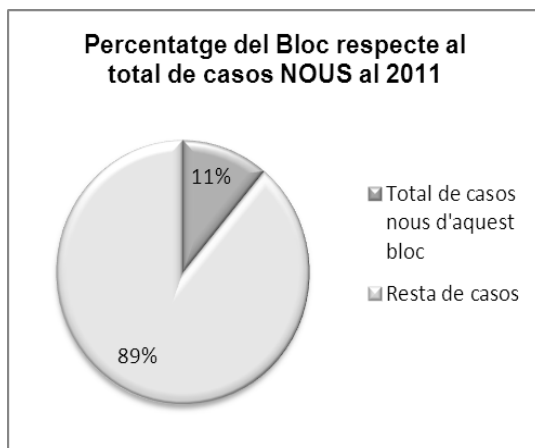
L'Hospitalet de Llobregat. Setembre 2011.

La Sra M. A. resideix a l'Estat espanyol des de fa 10 anys i té la nacionalitat marroquina. En una entrevista amb l'assistent social de la seva població, per demanar un ajut per al pagament dels llibres d'escola dels seus dos fills, la treballadora li va dir, en tot irònic segons la dona, que agafés als seus fills i se'n tornés al seu país, que allà ja hi havien molts immigrants i no hi havia feina. Com a conseqüència del tracte rebut, M.A va patir una crisi d'ansietat, però malgrat tot, va decidir denunciar els fets.

El judici es va celebrar: en el transcurs d'aquest, la jutgessa va comentar que "és veritat que hi ha crisi". Al SAiD estem pendents de rebre la sentència. Depenent del resultat, es podria obrir la possibilitat de presentar un recurs.

Alguns casos de la tipologia de Discriminació Laboral

Casos de discriminació racista que es produeixen a l'àmbit laboral i on els actors que intervenen tenen una relació desigual respecte a la seva posició a l'empresa establint-se una relació de poder d'un enfront a l'altre. Les discriminacions tractades en aquest àmbit tenen a veure amb les possibles condicions discriminatòries provocades per la llei d'estrangeria i amb l'abús per part de l'empresari per motius vinculats amb l'origen ètnic o nacional, color de pell, cultura i/o religió. Així com també pel fet de tenir una situació administrativa irregular.

Un superior reacciona amb xenofòbia i deixa desatès un treballador

Gener. Lloret de Mar.

El Sr. A.M., treballava a l'Hotel Blanco Don Juan a Lloret de Mar. Un dia a la feina es va marejar i va perdre el coneixement. En despertar-se, assegut en una cadira, l'assistien uns companys. Aquests havien demanat al cap de cuina de l'hotel que calia avisar una ambulància, però van rebre un "no" acompanyat d'una resposta xenòfoba. Dos dels companys van cridar l'ambulància. Quan A. M. es va recuperar, els companys li van explicar el que havia passat. La secció sindical de l'Hotel va informar l'empresa del tracte discriminatori del cap de cuina vers els i les treballadores d'altres nacionalitats, ja que existeixen altres situacions racistes similars.

A el SAiD vam assumir la representació legal d'A. M. La sentència, però, va ser adversa perquè els testimonis no van declarar i la declaració de la víctima no es va tenir en compte ja que era inconscient en el moment de la reacció del cap de cuina.

Dos treballadors condemnats per assetjar un company per motius racistes

Gener. Barcelona.

El Sr. J. G., conductor d'ambulàncies, patia assetjaments racistes constants i va rebre una amenaça de mort per part de dos companys de feina. Per aquest motiu, el Sr J.G. va presentar una denúncia, però la van arxivar per "falta de justificació", així que va decidir presentar un recurs d'apel·lació, el qual va ser acceptat.

Quan va arribar al SAiD, J.G. ja havia presentat el recurs. Després de contrastar els fets amb mostres dels escrits on hi constaven insults sobre la seva religió i l'amenaça, el nostre servei va assumir el cas i va actuar com a acusació particular. El judici, per via penal, va ser favorable pel Sr. JG. ja que els inculpats van reconèixer que havien fet els escrits i proferit l'assetjament contra el denunciant.

Rebutgen el currículum d'una dona en un restaurant pel seu color de pell

Febrer. Santa Cristina d'Aro.

La Sra. L.M. va anar al Restaurant Solius a presentar un currículum, acompanyada d'un amic, per cobrir un lloc de feina com a cambrera i va ser rebutjada pel propietari per motius discriminatoris en relació al seu origen ètnic o color de pell. .

Al SAiD vam tramitar la denúncia a Inspecció de treball, i una vegada aquest organisme la va acceptar, qüestió que va ser complicada, aquest organisme va iniciar la inspecció corresponent per diferents irregularitats. En no haver-hi en aquell moment el mateix propietari del restaurant, no se li va poder imputar directament a ell la vulneració del dret i de l'acte discriminatori.

Una justícia que desprotegeix els més vulnerables

Octubre. Sabadell.

El Sr. M.M., que es trobava en situació irregular, va estar treballant per l'empresa Mullor S.A. amb una targeta de residència i treball d'una altra persona. Segons M. M., l'empresari ho sabia i li havia promès que quan portés tres anys amb ell li faria un contracte per aconseguir els papers. En lloc d'això, l'empresari el va denunciar. El Sr. M.M. va ser acusat i condemnat (a 12 mesos de presó i una multa de 540 euros) per un delictes d'usurpació de l'estat civil i per un delictes de falsificació de documents oficials. La condemna diu que la presó es pot substituir per 24 mesos de multa de 3 euros per dia, és a dir, de 2700 euros. A l'executòria, s'estableix la multa i que l'impagament d'aquesta comporta una responsabilitat subsidiària de 15 mesos de privació de llibertat, més del que estableix la condemna de la sentència ferma, i no es contempla la responsabilitat personal subsidiària si no es pagués la multa. .

El CITE-CCOO va derivar el cas a SOS Racisme. Al SAiD vam valorar que l'executòria entra en contradicció amb la sentència ferma, per tant es van presentar al·legacions. A l'espera de la resposta del jutjat, M.M. es troba en situació de vulnerabilitat i risc d'exclusió social.

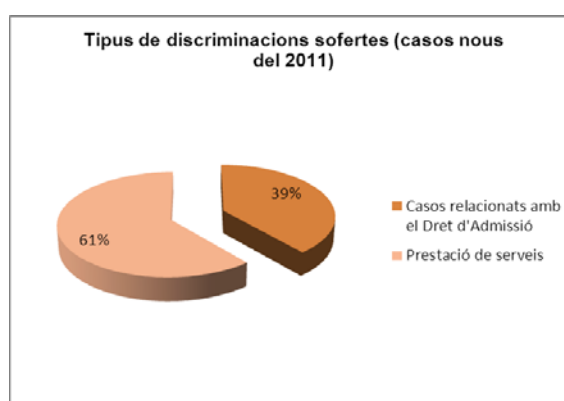
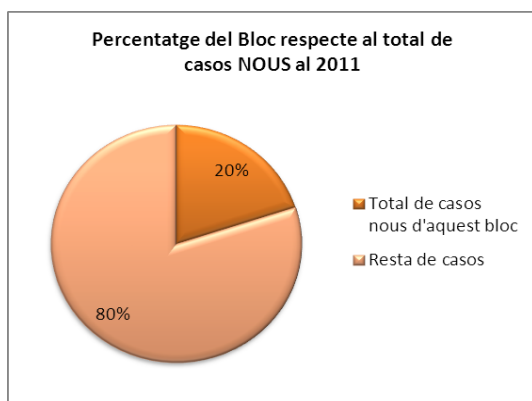
Un empresari obliga els seus treballadors a realitzar pràctiques discriminatòries Desembre. Manresa.

Durant els nous mesos que la Sra. C.L. va estar treballant en un bar restaurant al municipi d'Artés, el propietari d'aquest va disposar que els seus empleats cobressin uns preus més elevats a les persones d'origen estranger. Sembla que la intenció del propietari era que les persones estrangeres no freqüentessin el seu local.

Al SAiD vam tramitar la denúncia per una doble via: a través de la Inspecció de treball ja que s'incorria en una infracció contemplada a la Llei d'Infraccions i Sancions en l'ordre social; i a través de l'Agència Catalana de Consum, ja que aquest establiment està incorrent en una discriminació per origen, i vulnerant els drets de les persones consumidores tal com estableix la llei 22/2010 del 20 de juliol del Codi de consum de Catalunya.

Alguns casos de la tipologia de Discriminació en Serveis no Bàsics

En aquesta tipologia es troben totes aquelles discriminacions de caràcter racista que es produeixen a l'espai de la prestació de serveis privats, des de les possibles condicions discriminatòries per la concessió d'un préstec, la discriminació en la compra d'articles o la mala atenció al client, fins i tot el cobrament dels articles als bars amb preus més elevats a clients.

Discriminen una clienta en una oficina de Caixa Catalunya Barcelona. Gener.

La Sra. A.C., amb un compte a Caixa Catalunya, es va presentar a la seva oficina per pagar un petit deute que li requerien d'una targeta cancel·lada i fer una reclamació, ja que la despesa s'havia fet posteriorment a la cancel·lació de la targeta. La persona que la va atendre es va negar a donar-li el full de reclamacions i es va adreçar a ella amb termes racistes fins al punt de reconèixer que era racista i que no volia atendre immigrants. La directora de l'oficina va reconèixer la mala atenció que se li va prestar.

Davant d'aquest incident la senyora A.C. va acudir al SAiD. En un primer moment, al SAiD vam facilitar suport psicològic a A.C. i vam adreçar la queixa per escrit a Caixa Catalunya, que va respondre que no s'havia produït una mala atenció però que en tot cas lamentaven el malentès. També vam adreçar denúncia a l'Agència Catalana de Consum i encara restem a l'espera de resposta.

Un restaurant de Vic nega l'entrada a un marroquí

Vic. Abril.

A E.B., d'origen marroquí, li van denegar l'accés a un cafè-restaurant de Vic: segons va dir el porter, el propietari no volia marroquins a l'establiment. Després d'aquest fet, el senyor E.B. va contactar amb l'associació Catalunya Plural de Vic amb qui van comprovar *in situ* aquesta situació, fent gravacions.

Al SAiD vam actuar comunicant la denúncia a la Subdirecció General d'Espectacles Públics i Activitats Recreatives de la Generalitat i es va posar a la seva disposició la gravació dels fets. La Subdirecció ens van informar que havia obert un expedient sancionador al restaurant. Ara mateix han traslladat la informació al local denunciat i poden trigar un màxim de 9 mesos en fer arribar una resolució.

En relació al dret d'admissió, tal com expressa el **Decret 112/2010, de 31 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament d'espectacles públics i activitats recreatives**, el dret d'admissió és la facultat que tenen les persones titulars dels establiments oberts al públic i les persones organitzadores d'espectacles públics i d'activitats recreatives; segons l'**article 50.2** del Decret, l'exercici del dret d'admissió no pot comportar, en cap cas, discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió, discapacitat, orientació sexual, identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social de les persones usuàries dels establiments i dels espais oberts al públic, tant pel que fa a les condicions d'accés com a la permanència en els establiments i a l'ús i gaudi dels serveis que s'hi presten. Si es produeix l'incompliment de les disposicions del Decret es sancionarà d'acord amb el que es preveu a l'article 146 i.1 que ho considera com a falta molt greu; segons especifica l'article 148 c.2, es poden establir unes multes d'entre 15.001 a 50.000 euros.

La companyia de telefonia ONO discrimina les persones d'origen estranger

Girona. Juny

D.H., d'origen colombià, va trucar a la companyia ONO per sol·licitar informació per una nova contractació. Després d'explicar-li les condicions del contracte, van procedir a l'execució del mateix. Quan el senyor D.H. va facilitar el seu NIE, li van informar que havia de pagar 114€ per risc de contractació, mentre que en el cas dels espanyols aquesta quota ascendia a 20€.

Davant d'aquesta situació el senyor D.H. va contactar amb el SAID. Des del servei vam adreçar un escrit a la companyia ONO per donar a conèixer el cas i sol·licitar explicacions. Encara estem a l'espera de rebre una resposta i, per tant, vam valorar la tramitació de la queixa a través de l'Agència Catalana de Consum, que defensa els drets de les persones consumidores. En no haver-hi una relació contractual, el cas queda fora de la competència d'aquesta institució.

Neguen el crèdit de compra a Media Markt a una persona d'origen estranger

Sant Cugat del Vallès. Agost.

El Sr. M.M., nascut a l'Argentina i amb passaport italià, va anar a Media Markt per comprar un electrodomèstic. Va portar tota la documentació que li van sol·licitar per finançar la compra (nòmina d'un contracte de treball fix, passaport, NIE, etc...) però quan van tenir introduïdes totes les dades, el crèdit se li va denegar. Ni el treballador de Media Markt ni els/les teleoperadors/es de la empresa financera (CETELEM) van donar resposta al resultat negatiu.

Al SAiD vam adreçar la queixa a CETELEM per sol·licitar explicacions i vam tramitar un altre escrit a l'Agència Catalana de Consum. La resposta de CETELEM va ser que la no aprovació del crèdit responia únicament a criteris de risc i solvència. L'ACC ens va respondre que s'obria expedient sancionador ja que després de la inspecció s'havien detectat irregularitats. La sanció li comunicaran a la persona afectada.

Vodafone talla preventivament la línia d'un noi d'origen estranger

Girona. Novembre.

Un cas similar va ser el del Sr. H.S. de nacionalitat brasilera. Ell tenia un contracte amb la companyia Vodafone des de l'any 2007 i el servei havia funcionat bé fins al novembre del 2011. En aquesta data, la companyia li va bloquejar la línia sense previ avís i, quan va anar a reclamar a un establiment comercial de Vodafone, li van explicar que el servei l'havien bloquejat perquè s'havien registrat moltes trucades a Sud-amèrica. Segons li van dir, la companyia té com a política bloquejar les línies quan detecten un possible frau, ja que, li van dir, pel fet de ser estranger hi ha una possibilitat més elevada d'impagament de factures.

Al SAiD vam fer la queixa a Vodafone, per ara sense resposta. En conseqüència, vam tramitar la denúncia a l'Agència Catalana de Consum, que ha obert procediment i ha iniciat la investigació del procés.

Cobren el cafè més car a les persones d'origen àrab

Barcelona. Novembre.

El Sr. L.B. anava sovint a un bar a prendre cafè quan un dia es va adonar que a ell i als seus amics els hi cobraven un preu superior que als clients espanyols. Quan va preguntar als propietaris el motiu, aquests li van indicar que no volien clients àrabs. Dies després, L.B. va tornar al bar amb uns periodistes i van enregistrar un àudio on es demostrava que el preu era diferent segons l'origen.

Per denunciar aquests fets, el senyor L.B. va dirigir-se al SAiD. Un cop assumit el cas des del servei es va adreçar una carta als propietaris, però aquests van respondre negant els fets, malgrat hi havia constància dels mateixos. Per tant, i tenint a la nostra disposició la gravació feta pels periodistes, la següent actuació del SAiD ha estat denunciar-ho a l'Agència Catalana de Consum perquè iniciï un procediment sancionador. Estem a l'espera de resposta.

REFLEXIÓ

“RENTAS MÍNIMAS DE INSERCIÓN, INMIGRACIÓN Y RECORTES”

Ana Arriba González de Durana

Dpto. de Fundamentos de Economía e Historia Económica
Universidad de Alcalá (UAH)
ana.arriba@uah.es

Francisco Javier Moreno Fuentes

Instituto de Políticas y Bienes Públicos (IPP)
Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)
javier.moreno@cchs.csic.es

■ Introducción

En el actual contexto de fuerte crisis económica y de radical ofensiva ideológica para el desmantelamiento del modelo social característico de las sociedades europeas avanzadas, el fenómeno de la inmigración introduce elementos particularmente importantes por su potencial impacto sobre la legitimidad de los programas de redistribución de la riqueza propios de los Estados de bienestar europeos.

En el presente artículo reflexionamos acerca del papel potencial que puede desempeñar la politización del fenómeno de la inmigración en las estrategias de cuestionamiento y recorte de los programas de protección social en España. Uno de los primeros ejemplos de este proceso en nuestro país puede observarse en el caso de los recortes en el programa de renta mínima de inserción de Cataluña durante el verano de 2011. Dichos recortes fueron justificados en base a un supuesto “fraude” del cual se responsabilizó fundamentalmente a los beneficiarios de origen inmigrante.

Para ello describimos en primer lugar el modo de funcionamiento de los programas autonómicos de rentas mínimas de inserción en España. Posteriormente, estudiamos el modo en que el gobierno catalán introdujo el programa de rentas mínimas de esa comunidad en la agenda política, relacionándolo con una situación de “abuso” por parte de determinados colectivos de origen inmigrante, y legitimando así las iniciativas de recorte diseñadas por el ejecutivo. Las reformas introducidas en el programa de la renta mínima han incrementado la precarización de las condiciones de vida de los colectivos más vulnerables de la sociedad catalana, sean o no de origen inmigrante. Entre las consecuencias de esta actuación de la administración catalana hay que señalar también el riesgo de estigmatización de la población de origen inmigrante como colectivo dispuesto a explotar las debilidades del sistema de protección social, lo que podría contribuir a deteriorar las bases de la convivencia entre población autóctona e inmigrada, dificultando considerablemente con ello la incorporación de estos colectivos a la sociedad catalana.

Rentas Mínimas de Reinserción y Exclusión

Bajo el epígrafe de “Rentas Mínimas de Inserción” (RMI) se incluye el conjunto de programas puestos en marcha por las CCAA entre finales de los 1980 y comienzos de los 1990 con objeto de proporcionar una protección social de último recurso para

aquellas personas en edad activa que carezcan de recursos económicos o de una fuente de ingresos alternativa (incluyendo otras prestaciones sociales). Sin embargo, estos programas, sometidos a procedimientos de control de los recursos disponibles por parte de los individuos solicitantes (entendidos como miembros de un hogar), no aspiran tanto a garantizar un ingreso mínimo, como a alcanzar la integración social de sus beneficiarios. Consisten fundamentalmente en prestaciones monetarias complementadas con una serie de recursos de apoyo para la integración socio-laboral de los perceptores. Por su propia naturaleza, este tipo de mecanismos de protección social pueden desempeñar un papel extremadamente importante en la lucha contra la exclusión socio-económica, en particular en periodos de crisis económica y de empleo.

A pesar de que a lo largo de los años 2000 estos programas se han ido institucionalizando en las diferentes CCAA a través de nueva legislación específica, de su inclusión en leyes de servicios sociales o en los estatutos de autonomía, su desarrollo resulta extremadamente desigual, fragmentado y por lo general insuficiente. Así, mientras algunos programas autonómicos protegen a un porcentaje relativamente significativo de la población en situación de vulnerabilidad socio-económica (como por ejemplo ocurre en el País Vasco o en Navarra), otras comunidades han utilizado este tipo de programas de manera meramente testimonial (Castilla-La Mancha, C. Valenciana, o Murcia). En realidad, a pesar de la incorporación de las RMI al elenco de esquemas de protección social del régimen de bienestar español, su débil articulación con otras prestaciones sociales (fundamentalmente las incluidas bajo el paraguas del sistema de Seguridad Social), así como su naturaleza altamente discrecional, las convierte en programas particularmente vulnerables ante las variaciones en las coyunturas económicas, sociales y/o políticas.

Entre las principales críticas que generalmente se dirigen a estos programas se encuentra el supuesto "riesgo moral" que podría derivarse de su aplicación (introducción de desincentivos para la participación en el mercado laboral, generación de dinámicas de dependencia, etc.) Se argumenta también con frecuencia que estos programas son vulnerables al abuso por parte de determinados individuos que manipularían los procedimientos y protocolos de funcionamiento de estos programas con objeto de acceder a sus beneficios de manera fraudulenta, extendiéndose en ocasiones la sospecha a grupos de población socialmente estigmatizados.

El hecho de tratarse de programas de escasa magnitud relativa, centrados en atender a colectivos socio-económicamente excluidos, contribuye a que sean poco conocidos por la población general y a que su legitimidad social sea relativamente baja. Así, pese a su escasa entidad en el conjunto del gasto social gestionado por las CCAA, plantear recortes en las partidas destinadas a estos programas suele implicar unos costes políticos muy bajos para quien los propone (al suscitar escasa oposición ciudadana) e incluso puede proporcionar réditos políticos relativamente elevados si se plantea desde una perspectiva de lucha contra el fraude (particularmente en contextos de creciente cuestionamiento de los mecanismos de redistribución englobados en el Estado de bienestar).

En el momento en que fueron creados los programas de RMI, la población de origen extranjero no constituía un porcentaje demasiado significativo en el conjunto de la población española, por lo que el fenómeno migratorio no fue objeto de una reflexión específica en el diseño y puesta en marcha de este tipo de programas. En la actualidad, el acceso de la población extranjera a las RMI está definido de manera genérica por el artículo 14 de la Ley4/2000 que regula los derechos y deberes de los extranjeros en España. De acuerdo con esta norma, los extranjeros residentes legalmente tienen derecho a las prestaciones y servicios de los servicios sociales (básicos y específicos) en las mismas condiciones que los españoles. Los extranjeros

en situación irregular tienen su acceso limitado a los servicios sociales básicos, por lo que están formalmente excluidos de las RMI. A partir de esta regulación básica definida por el gobierno central, las CCAA mantienen diferentes mecanismos y condiciones de acceso a las RMI con objeto de circunscribir dichos programas a las personas residentes en su territorio, tratando así de evitar posibles “efectos llamada” (turismo prestacional o migraciones inducidas por la existencia de prestaciones sociales más generosas). La nacionalidad ha sido introducida como requisito explícito tan sólo en algunas CCAA (como Andalucía, comunidad que excluye de este tipo de programas a los residentes no comunitarios), siendo más común el recurso a condiciones relativas a la duración de la residencia (y/o del empadronamiento) en la CCAA en cuestión. Las diferencias en los requisitos de acceso a las RMI no parecen haber incitado a la movilidad geográfica en busca de las condiciones más favorables para acceder a una prestación, pero han ampliado la ya de por sí heterogénea regulación de este tipo de programas en las diferentes CCAA.

Desde 2007, la Dirección General de Política Social elabora un informe anual sobre las RMI en el que hace pública la información de la que dispone acerca de este tipo de programas, incluyendo datos básicos acerca de los perceptores de RMI (titulares de la prestación y hogares). A pesar de que los datos de este informe son relativamente poco precisos,² constituyen una fuente extremadamente útil a la hora de analizar el funcionamiento de este tipo de programas. El último de estos informes, relativo al año 2010, ofrece información sobre la presencia de población inmigrante (como perfil de riesgo, no como dato sociodemográfico) entre los perceptores de RMI.

Al observar los datos del Cuadro, se puede constatar que el porcentaje agregado de perceptores de RMI en el conjunto del país (13,8% del total de perceptores) representa aproximadamente el mismo porcentaje que el de los extranjeros en el conjunto de la población española (aproximadamente el 12,2%) para 2010. Podemos por tanto constatar que la presencia de extranjeros en estos programas dista mucho de ser masiva, pudiéndose descartar, por tanto, los argumentos de acaparamiento o abuso de los programas de RMI por parte de la población de origen inmigrante. Sin embargo, la precariedad de las condiciones de vida y la vulnerabilidad ante la actual crisis de empleo de los colectivos de origen inmigrante harían esperable porcentajes superiores de inmigrantes entre los perceptores de RMI, como así ocurre en algunas CCAA (particularmente Baleares, Navarra³, Cataluña y Aragón).⁴ De hecho, si tomamos en consideración que los inmigrantes se encuentran con frecuencia entre los grupos más desfavorecidos, y representan a una proporción importante de la población en riesgo de exclusión, podemos afirmar que en buen número de CCAA el rango de cobertura de las RMI para la población inmigrante es inferior al que le correspondería.

² Los datos se generan siguiendo una metodología poco estandarizada y son, en muchos casos, incompletos.

³ Agradecemos a Antidio Martínez de Lizarrondo la información proporcionada sobre la situación en la C. Foral.

⁴ La interpretación de estos datos, en especial de las desigualdades en la presencia de inmigrantes entre los perceptores de la RMI entre las diferentes CCAA, debe tomarse con cautela. Las razones de estas diferencias pueden deberse a la falta de estandarización de los datos, a las características institucionales de dichos programas (criterios de elegibilidad y funcionamiento, etc.), a la distribución territorial de la población inmigrante en nuestro país, o a sus distintos patrones de inserción en el mercado de trabajo regional y local.

Cuadro: Inmigrantes titulares de Rentas Mínimas de Inserción (2010).

Comunidades Autónomas	Requisito meses de empadronamiento	Requisito meses de residencia en la C.A.	Inmigrantes titulares de prestación	Total titulares prestación	% Titulares inmigrantes sobre total	% Hogares con RMI sobre total de hogares CCAA	% hogares inmigrantes con prestaciones
Andalucía	12	12	-	29.644	-	1,02	-
Aragón	12	12	1.309	3.382	38,7	0,67	2,84
Asturias	SI	24	706	8.129	8,7	1,96	2,32
Baleares	SI	6	1.376	2.076	66,3	0,50	1,46
Canarias	6	36	58	4.900	1,2	0,65	0,03
Cantabria	12	12	189	3.424	5,5	1,59	1,13
Castilla-la Mancha	24	24	94	1.411	6,7	0,19	0,16
Castilla y León	12	12	598	3.444	17,4	0,35	0,91
Cataluña	SI	12	11.975	30.277	39,6	1,09	2,96
Extremadura	12	12	-	1.580	-	0,40	-
Galicia	12	12	744	6.948	10,7	0,68	0,71
Madrid	SI	12	3.377	15.014	22,5	0,64	0,99
Murcia	12	12	301	1.370	22	0,27	0,41
Navarra	SI	12	4.625	7.444	62,1	3,17	20,35
País Vasco	12	12	-	66.545	-	7,79	-
La Rioja	12	12	-	1.287	-	1,05	-
C. Valenciana	24	No fijado	-	5.265	-	0,27	-
Ceuta	SI	12	126	493	25,6	1,13	1,09
Melilla	24	24					
Total	-	-	26.601	126.088	13,8	1,13	1,23
Andalucía: No a extranjeros extracomunitarios. Murcia: 5 años de residencia legal.							
Fuente: Elaboración propia con datos del Informe de Rentas Mínimas de Inserción del Ministerio de Sanidad y Políticas Sociales 2009 (MSPS, 2011); EPF (2010) para hogares por CCAA, ENI 2007 para hogares inmigrantes (INE, 2011).							

Al prestar atención a la proporción de hogares inmigrantes que recurren a las RMI podemos constatar que, en la gran mayoría de las CCAA, dicho porcentaje se encuentra por debajo del umbral del 2%, salvo en Aragón, Asturias y Cataluña, donde supera ligeramente este umbral, aunque no se aleja sustancialmente del porcentaje de hogares autóctonos perceptores de este tipo de prestaciones.

El acceso a estos programas de protección social no constituye una estrategia de supervivencia o de obtención de recursos particularmente extendida entre los extranjeros. Al contrario, la evidencia acumulada por investigadores y profesionales, a pesar de ser escasa, parece indicar que los colectivos de origen inmigrante emplean las RMI en momentos de particular dificultad socio-económica y permanecen relativamente poco tiempo bajo la protección de este tipo de programas. Cabe pensar que la actual crisis podría haber implicado un cambio en las trayectorias de inserción socio-laboral de estos colectivos, dada la particular gravedad de la situación del empleo entre la población inmigrante y la mayor debilidad de sus redes de solidaridad comunitarias. No disponemos aún, sin embargo, de datos que muestren una transformación de dichos patrones de acceso a la RMI por parte de la población inmigrante en los dos últimos años.

En un contexto marcado por la creciente precarización socio-económica de los grupos sociales más desfavorecidos, la crisis fiscal de las administraciones públicas y la amplificación de las voces críticas con las políticas redistributivas del Estado de

bienestar, las RMI se han presentado en algunas CCAA (Cataluña, País Vasco o Navarra, entre otros) como supuestos exponentes de políticas social y financieramente “insostenibles” que “deben” ser reformadas y recortadas en su intensidad protectora. El caso de Cataluña resulta particularmente representativo de este tipo de procesos, ya que muestra cómo la inmigración puede ser empleada políticamente como mecanismo de deslegitimación de una política social con objeto de facilitar su recorte.

Inmigración, politización y reforma de la RMI en Catalunya

El Programa Interdepartamental de la Renta Mínima de Inserción de Catalunya (PIRMI), fue puesto en marcha en 1990 bajo la responsabilidad compartida de los Departamentos de Trabajo y Bienestar Social de la Generalitat. Fue diseñado con el objetivo de ser algo más que una mera prestación económica, enfatizando el trabajo de diagnóstico realizado con cada beneficiario, así como la aplicación de fórmulas encaminadas a eliminar los potenciales desincentivos laborales y a reforzar el acceso al mercado de trabajo por parte de los perceptores. La mayor parte de las reformas experimentadas por este programa desde su creación estuvieron, de hecho, orientadas a mejorar su capacidad para insertar laboralmente a los beneficiarios, así como a incrementar la protección de las poblaciones en situación de mayor vulnerabilidad. Por ello se establecieron itinerarios diferenciados en función de la “empleabilidad” de los beneficiarios, adaptando las cuantías del subsidio y los requisitos para su obtención a las circunstancias sociales (derivadas del surgimiento de nuevas formas familiares, incremento de la monoparentalidad, etc.) y económicas (evolución de los ciclos económicos y de empleo) específicas de cada caso. Los esfuerzos de adaptación del programa estuvieron también dirigidos a simplificar su gestión y a reforzar su estabilidad jurídica (el Estatuto de Autonomía de Cataluña de 2006 explicitaba el compromiso de los poderes públicos con la lucha contra la pobreza y la exclusión social en esta comunidad, al tiempo que la Ley de Servicios Sociales de 2007 incluía la RMI en el catálogo de prestaciones de los servicios sociales catalanes). La cuantía básica de la prestación (para un hogar unipersonal) estaba fijada en 414€ mensuales en 2010, cifra que podía variar según las cargas familiares hasta alcanzar los 786,83€. En dicho año, la RMI fue percibida por 30.277 hogares, con un coste total para el erario público catalán cercano a los 160 millones de €.

En el marco de la política de austeridad presupuestaria emprendida por el gobierno de la Generalitat en 2011, se puso en práctica una importante reforma del PIRMI. El objetivo fundamental de dicha reforma era frenar el aumento de solicitudes derivado de la crisis económica y de empleo (reflejada en el hecho de que el programa había pasado de 12.570 beneficiarios en 2008, a 33.700 en abril de 2011). En la memoria para los Presupuestos de 2011 se subrayaba que resultaba necesario hacer frente al alud de peticiones “estableciendo medidas que permitan contener el fuerte ritmo de crecimiento de las prestaciones y adaptar los recursos a la realidad actual”.

La Ley 7/2011 de acompañamiento de medidas fiscales y financieras, aprobada el 20 de julio, modificó la normativa del PIRMI incluyendo una primera serie de medidas cuya aplicación debía producir un ahorro de, al menos, 53 millones de € anuales en este programa, según reflejaba un informe de la Dirección General de Economía Social y Cooperativas perteneciente al Departamento de Empresa. Entre las medidas aplicadas se encontraba el cambio en la forma de abono del subsidio, desde la domiciliación bancaria, al talón nominativo enviado al domicilio del beneficiario. La justificación pública de esta medida se planteó en términos de control del “fraude” y del “abuso” por parte de beneficiarios del programa que no residirían realmente en los domicilios que constaban en sus expedientes (porque vivirían en otra CCAA, o incluso fuera del país).

Según declaraba el presidente de la Generalitat, Artur Mas: “O rompíamos el abuso en la RMI, o en octubre no podría cobrar nadie”. En las declaraciones públicas, las situaciones de “abuso” y “fraude” al PIRMI, se vinculó fundamentalmente a los inmigrantes, y de modo específico a la comunidad de origen marroquí. Así, en agosto de 2011 el Conseller de Empresa y Ocupación de la Generalitat de Catalunya, Francesc Xavier Mena, culpó a miles de marroquíes de “abuso” del sistema, afirmando que “han vuelto a su país y siguen cobrando la ayuda”. De acuerdo con Mena, el programa atendía a unas 105 nacionalidades diferentes, siendo el 42% de las prestaciones percibidas por inmigrantes (un 27% de ellos marroquíes, unos 9.000, fundamentalmente mujeres). Mena mostraba sorpresa por el elevado número de beneficiarios marroquíes, en contraste con los colectivos provenientes de países como Ecuador o Rumanía, que apenas utilizaban este programa pese a su significativa presencia en la población catalana. Recurriendo también a argumentos puramente anecdóticos, el Conseller afirmaba que un perceptor de la RMI al que denominó “Mohamed” le había explicado que la RMI produce un “efecto llamada” entre sus compatriotas “porque se cobra fácil y así no hay que trabajar”. El Conseller de Bienestar Social y Familia, Josep Lluís Cleries, secundó inicialmente este tipo de argumentos estigmatizadores de la inmigración, en particular del colectivo marroquí, aunque se retractó con posterioridad.

La consecuencia inmediata del cambio en la forma de abonar la RMI fue que entre 6.000 y 7.000 perceptores (un 20% del total) no cobraron el subsidio correspondiente al mes de agosto. Estas prestaciones no reclamadas fueron relacionadas con situaciones de “fraude” o “abuso” del programa, obviando el hecho de que la vulnerabilidad de los colectivos perceptores de este tipo de subsidios se refleja también con frecuencia en el ámbito residencial, de modo que los beneficiarios carecen de vivienda estable, residen en una vivienda de forma provisional (acogidos, en albergues, en residencias o pensiones) y están sometidos a una alta movilidad.

Los agentes sociales y organizaciones del tercer sector social, así como las asociaciones profesionales del ámbito de los servicios sociales, expresaron su rechazo a los métodos empleados (cambio en la forma de abono del subsidio aplicada en pleno mes de agosto y sin notificación previa), así como a los discursos generados en torno al “fraude” y sus consecuencias en forma de estigmatización de los colectivos inmigrantes. En este contexto, el Síndic de Greuges de Cataluña, Rafael Ribó, abrió una investigación de oficio para analizar la legalidad de la actuación de la administración catalana. El Consell de Treball Econòmic i Social, formado por sindicatos y empresarios, rechazó abiertamente el método empleado para tratar de reformar la RMI. El secretario general de la UGT de Cataluña, Josep Maria Álvarez, criticó la criminalización de personas y colectivos vulnerables realizada desde la Generalitat a través de discursos demagógicos y “con tintes de racismo”. La Federación de Entidades Culturales Catalanas de Origen Marroquí (FECCOM) expresó su indignación ante las acusaciones que criminalizaban al colectivo marroquí residente en Catalunya. Los colectivos profesionales, en especial los trabajadores sociales, señalaban su conformidad con las medidas encaminadas a controlar los casos en los que la renta mínima se había convertido en una “ayuda vitalicia” que podría desincentivar al propio beneficiario a cambiar su situación, pero alertaban también de la extrema dificultad de insertar socialmente a determinados colectivos cronificados (toxicómanos, enfermos mentales, etc.) “con pronóstico laboral cero y sin ayudas alternativas a las que acudir”.

A instancias de los partidos de la oposición (PSC, ERC e ICV-EUiA), Mena y Cleries comparecieron el 26 de agosto ante la Diputación Permanente del Parlamento catalán para dar explicaciones sobre el cambio en la forma de abono del subsidio del PIRMI.

En dicha comparecencia, los Consellers argumentaron que el PIRMI estaba perdiendo su sentido original debido a dos factores que no fueron tomados adecuadamente en consideración en el momento de su creación: el significativo aumento del paro y la inmigración. Durante la comparecencia el discurso justificativo de la reforma fue evolucionando desde el “combate contra el fraude”, hacia la necesidad de ofrecer formación ocupacional a los beneficiarios, pasando por la conveniencia de actualizar las bases de datos (con la detección de “fraude” como potencial efecto secundario positivo). El recurso a argumentos anecdóticos (hijo de un banquero percibiendo la prestación, “muchos” beneficiarios suscritos a televisión por cable, pagos de peajes de autopistas, posesión de varias líneas de teléfonos móviles, pago de cuotas de ONG) en la justificación de las medidas adoptadas se complementó con el rechazo a las acusaciones de xenofobia. En última instancia, las anécdotas trataban de legitimar y justificar un recorte en el PIRMI realizado sin un riguroso estudio previo de las condiciones de vida de los beneficiarios de este programa, ni un adecuado conocimiento de la diversidad y complejidad de las situaciones en las que se encuentran estas personas.

Siguiendo las orientaciones del informe de la Dirección General de Economía Social y Cooperativas realizado en julio, el Gobierno catalán aprobó el Decreto 384/2011 del 30 de agosto que desarrollaba la Ley 7/2011. Este Decreto endurecía las condiciones para acceder al PIRMI: aumento del tiempo de residencia en Cataluña (a 2 años), introducción de un periodo mínimo de carencia de ingresos (12 meses) para solicitar la ayuda, recorte de la cuantía máxima del subsidio (a 641,4 €/mes, el Salario Mínimo Interprofesional) y de la duración máxima de percepción de la ayuda (60 meses), así como condicionamiento de la concesión del subsidio a la disponibilidad presupuestaria. Aunque quizá el cambio más importante sea la redefinición de la población objeto de la ayuda, y con ello del objetivo de inserción sociolaboral del PIRMI, al quedar excluidos de este programa aquellos colectivos que no presentan una “problemática añadida” a su situación de desempleo (aproximadamente el 32% de los beneficiarios del programa). El abanico de beneficiarios se redujo considerablemente, al dejar fuera del PIRMI tanto a las personas más excluidas socialmente y con menos posibilidades de reinserción laboral (las que han percibido este subsidio durante más de cinco años), como a los desempleados que han agotado otro tipo de prestaciones (como el seguro de desempleo, el “Plan Prepara”, etc.)

Como siguiente paso, el Departamento de Empresa y Ocupación recurrió también a la empresa de trabajo temporal Randstad para controlar el supuesto fraude en el cobro de la RMI. Hasta finales de septiembre, 20.000 beneficiarios del PIRMI debían ser entrevistados por empleados de esta empresa. Unos meses antes ya se había realizado una prueba piloto en la que decenas de beneficiarios del PIRMI residentes en tres municipios del área de Barcelona fueron entrevistados por agentes de Randstad. Los trabajadores sociales responsables de la gestión del PIRMI cuestionaron la utilidad de estos controles realizados por personal contratado por una ETT en base a la cualificación de estos agentes externos para desempeñar este tipo de funciones, así como por el esfuerzo de recabar información que ya constaba en los expedientes de los beneficiarios, o que ellos podrían haber obtenido directamente de manera sencilla. En último extremo, el recurso a una empresa privada para evaluar el funcionamiento del sistema introducía sospechas acerca de la cualificación, imparcialidad y rigor de los empleados públicos que gestionan dicho programa, y obviaba el hecho de que el funcionamiento normal del PIRMI ya incluía la revisión semestral de cada expediente previamente a la renovación del subsidio.

A finales de septiembre, el Conceller Cleries señalaba que 6.460 personas (el 19% de los beneficiarios del PIRMI) no habían renovado todavía sus datos, lo cual implicaba la renuncia a dicha prestación por omisión a la hora de proporcionar a la administración

la información relativa a su domicilio actual. Cleries dejaba en manos del Departamento de Empresa y Ocupación las explicaciones relativas a las irregularidades detectadas, señalando que estudiaría si se trataba de casos de cobro fraudulento, o de simples irregularidades en el funcionamiento del programa y su gestión. A mediados de noviembre se hacía público que aún quedaban 2.356 perceptores de la RMI por localizar (aproximadamente un tercio de los que se vieron inicialmente afectados por el cambio en el modo de abono de la ayuda, y un 7,5% de los perceptores de esta ayuda). Tras intentar localizar a estas personas por diferentes vías (teléfono, carta e incluso acudiendo a los domicilios), el 11 de noviembre la Generalitat publicó un edicto con los nombres de los beneficiarios no localizados en el Diario Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC), estipulando un plazo de 10 días para ponerse en contacto con dicho departamento antes de perder definitivamente la ayuda.

Desde ese momento la Generalitat no ha facilitado información sobre los casos de fraude finalmente detectados. En la práctica, sin embargo, se ha procedido a la congelación en la tramitación y concesión de nuevas ayudas del PIRMI desde la introducción de estos recortes. La principal consecuencia de estas medidas ha sido el incremento de la desprotección de aquellas personas en situación de mayor vulnerabilidad y riesgo de exclusión social, que no han podido acceder a los recursos que el PIRMI reconoce como un derecho (ahora condicionado a la disponibilidad presupuestaria).

Conclusiones

En las estrategias de lucha contra la exclusión social, los programas de protección social de última red, como las RMI, desempeñan un papel fundamental. Pese a tener una incidencia relativamente pequeña sobre el conjunto del gasto de las administraciones públicas, este tipo de programas tienen un gran impacto sobre las oportunidades vitales de los segmentos más desfavorecidos de la sociedad, contribuyendo a su protección en situaciones de pobreza extrema, y facilitando el desarrollo de itinerarios y trayectorias de inserción socio-laboral que pueden resultar clave. Sin embargo, estos programas de protección son relativamente poco conocidos, lo cual contribuye a restarles apoyo ciudadano, y se han enfrentado tradicionalmente a una retórica que les atribuye capacidad de generación de dependencia y de desincentivos laborales.

En contextos de aguda crisis económica como el actual, este tipo de programas resultan fundamentales para paliar las consecuencias más extremas del desempleo y la polarización social. Sin embargo, acuciados por las dificultades presupuestarias, muchos gobiernos se muestran poco sensibles ante las necesidades de los colectivos más vulnerables de la sociedad, precisamente los más frontalmente afectados por la crisis. El recorte de la financiación de estos programas de última red, así como el endurecimiento de las condiciones para acceder a los mismos, tienen sobre todo un carácter punitivo y ejemplarizante (ante el fantasma de los “riesgos morales” potencialmente derivados de cualquier subsidio que no implique contrapartidas directas por parte del receptor), dada su escasa capacidad efectiva de recorte del gasto público. Se pone en marcha un proceso de “culpabilización de la víctima” en un contexto en el que los programas dirigidos a los colectivos más desfavorecidos son conceptualizados como dispendios asumibles tan solo en tiempos de abundancia.

Si, como en el caso catalán, se introducen los recortes responsabilizando a determinados colectivos de las hipotéticas y no probadas situaciones de “abuso” en los programas de protección social, se contribuye a la estigmatización de dichos grupos,

al tiempo que se siembra (o abona, en aquellos casos en que las reticencias ya existían previamente) las actitudes de rechazo social de dichos colectivos. Cuando este tipo de estrategias se aplican utilizando a las poblaciones de origen inmigrante como chivo expiatorio se corre el riesgo de alimentar las actitudes de xenofobia y racismo de la población autóctona y se contribuyen a generar un abismo entre ambas comunidades, obstaculizando con ello el proceso de incorporación de los inmigrantes a la sociedad receptora. Los esfuerzos pacientemente acumulados por las administraciones públicas y por la sociedad catalanas en los últimos lustros con objeto de alcanzar la plena incorporación de los inmigrantes pueden haberse visto seriamente dañados por una actitud poco responsable que ha pretendido legitimar recortes en las políticas sociales culpabilizando a un colectivo del supuesto mal funcionamiento de dichas políticas. La tentación de capitalizar los prejuicios y las actitudes reacias hacia la inmigración debería ser resistida por los partidos de gobierno si se aspira a reducir el espacio político de aquellas formaciones que hacen precisamente del rechazo de la inmigración su principal banderín de enganche en la competición política. ■

Referencias

- Laparra, M., Martínez de Lizarrondo, A. y García de Eulate, T. (2009) *Evaluación del Plan para la Integración Social de la Población Inmigrante*. Pamplona. En <http://www.navarra.es/NR/rdonlyres/0C35C220-5BE4-45F0-8FA5-8BA5743EFF94/138821/InformeEvaluacionparaweb.pdf>.
- Moreno Fuentes, F.J. y Bruquetas Callejo, M. (2011) *Inmigración y Estado de bienestar*. Barcelona: Colección de Estudios Sociales de la Fundación La Caixa.
- Moreno Fuentes, F.J., Arriba, A. y Moreno, L. (2007) *Inmigración, gestión de la diversidad y Tercer Sector Social*. Foro Tercer Sector Fundación Luis Vives. Madrid: Fundación Luis Vives.
- Moreno Márquez, G. y Aierdi Urraza, X. (2008) *Inmigración y servicios sociales: ¿última red o primer trampolín?*, en Zerbitzuan Revista de Servicios Sociales No. 44, pp. 7-19.
- Serrano, A. y Arriba, A. (1998) *¿Pobreza o exclusión?* Madrid: Visor-Fundación Argenteria.

Fuentes de datos

- Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad (2011) *Informe Rentas Mínimas de Inserción. Año 2010*. Madrid: Dirección General de Política Social, de las Familias y de la Infancia.
- INE (2011) *Encuesta de Condiciones de Vida 2010*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.
- INE (2011) *Encuesta Nacional de Inmigrantes 2007*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.

REFLEXIÓ

ELS ESCENARIS XENOFÒBIA I ANÀLISI LEGISLATIU DEL SERVEI D'Ocupació MUNICIPAL

Josep Granados

Advocat del Servei d'Atenció i Denúncia a víctimes de racisme i xenofòbia.

■ **Michel Wieviorka**

Les conclusions extreïdes de l'obra *L'espace du racisme* (1992) de Michel Wieviorka, reconegut sociòleg que ha tractat, entre d'altres temes, l'alteritat i la diferència cultural, circumstància que l'ha portat a estudiar els fenòmens contraposats del racisme i del multiculturalisme als països desenvolupats receptors de grans fluxos migratoris, ens serviran per mostrar la transcendència que assolixen les pràctiques racistes i xenòfobes depenent de l'espai des del qual es porten a terme. És, doncs, per la notorietat de la seva obra, així com, per la forma clara i pedagògica amb la què aborda allò del que tracta, que citem en aquest treball la feina de Wieviorka, que és un sociòleg àmpliament reconegut per la seva tasca en relació amb l'anàlisi del racisme i les seves formes. Com hem comentat anteriorment, tot i les característiques particulars de la xenofòbia, es considera aquest fenomen com una manifestació (nova) de racisme, circumstància que permet l'aplicació de les teories de Wieviorka al nostre treball.

Així, doncs, quan parlem dels escenaris on es donen les formes elementals de racisme (caracteritzades per Wieviorka com a prejudici, segregació i discriminació, i violència), estem fent referència a la plataforma des de la qual es realitzen i els actors que la porten a terme. En aquest sentit, el caràcter polític o institucional de les manifestacions racistes esdevé un element determinant en la caracterització d'aquestes.

Així, doncs, la politització o institucionalització del racisme el converteix en un fenomen organitzat i unificat que el fa destacadament poderós. La institucionalització del racisme a través de partits polítics o directament del mateix Estat, el transforma en un fenomen estructurat, definit, que sintetitza components indeterminats, legitimant les manifestacions racistes, les quals sense aquest suport ideològic es remetrien a pràctiques i discursos disgregats, creant, per tant, les condicions perquè el fenomen es converteixi en quelcom més poderós socialment i, conseqüentment, més mobilitzador.

En aquest sentit, segons Wieviorka es poden diferenciar quatre escenaris possibles de racisme. Un primer pla, on es dona l'*infraracisme*, és aquell en el què el racisme es presenta de manera desmembrada entre els ciutadans, molt lligat al prejudici. És un racisme, doncs, menor. En el següent nivell, aquest racisme fragmentat segueix sense assolir una significació organitzada, però es recolza ja en discursos més acceptats socialment, com si es tractés d'un fenomen àmpliament present en el si de la societat, però encara no unificat ni definit. En ascendir al tercer nivell, el polític, aquest racisme present però desorientat, aconsegueix el suport ideològic que precisava per articular-se. El fet que una força política (o parapolítica) aparegui amb un discurs racista permet, doncs, mobilitzar àmplies esferes de població, proporcionant una organització i difusió clau per a l'ascens del discurs. Per últim, el darrer pla el configura l'Estat. En aquest cas, quan un país s'organitza o es desenvolupa políticament en base a la ideologia racista, condueix el fenomen a la seva forma completa o total. En aquest

últim sentit, el racisme és quelcom autoritzat des del poder, legítimat per les lleis, justificat pels intel·lectuals i dut a terme pels actors institucionals, fent-ne d'aquest una idea sota la qual es fonamenta tot l'aparell de poder.

Per tant, els escenaris des dels quals es porten a terme les conductes racistes són determinants en la seva configuració més o menys desenvolupada, sent un aspecte clau en la seva conversió d'un fenomen fragmentat en quelcom present de manera organitzada.

En observació d'aquests criteris, les polítiques públiques, doncs, com les d'habitatge, educació, sanitat o ocupació, han de realitzar-se sota criteris d'integració social dels immigrants i no en funció d'altres aspectes funcionals que puguin comportar un tracte discriminatori. Així mateix, s'han de perseguir des de les institucions públiques aquelles empreses de naturalesa privada que tenen com a elements de la seva actuació criteris racials, ètnics o d'origen nacional. Per tant, la discriminació racista no hauria de ser duta a terme ni permesa per l'ens públic. De no ser així, la xenofòbia latent però no organitzada de la societat aconsegueix estructurar-se a través de la legitimació política i/o institucional, circumstància que permet el fenomen assolir un caràcter preocupant en quant a la seva dimensió.

En conclusió, les consideracions portades a terme per Wieviorka ens remeten a la situació que descriurem en el quart capítol del treball, referent a la presència del fenomen de la xenofòbia a Catalunya. L'alt grau de politització i institucionalització de la xenofòbia a Catalunya, que intentarem demostrar a través dels resultats electorals i dels discursos portats a terme per determinats partits polítics, així com mitjançant les decisions institucionals esdevingudes en els últims temps, ens permetrà afirmar que en el nostre país el fenomen està àmpliament present, adquirint una dimensió més enllà del prejudici social desestructurat.

INSTRUMENTS LEGISLATIUS APLICABLES A UN CAS REAL DE RESTRICCIÓ DE DRETS A PERSONES D'ORIGEN IMMIGRANT.

Fets

A continuació passarem a exposar un cas real a partir del qual es pretén demostrar la presència d'instruments legislatius, derivats de l'existència de drets humans de caràcter universal, que prohibeixen situacions discriminatòries envers les persones d'origen immigrant a Catalunya, i més concretament davant pràctiques relacionades amb accés a drets socials bàsics, generades com a conseqüència de la presència del fenomen de la xenofòbia. El cas concret versa, en particular, sobre l'accés al dret al treball.

Així, doncs, el SAiD, el Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia, va tenir constància del funcionament irregular del Servei d'Ocupació Municipal (SOM) d'una localitat catalana a través de la denúncia que es va rebre per part d'una treballadora del mateix Servei municipal, que va alertar de l'existència d'un comportament discriminatori en el funcionament del mateix⁵. Després de les pertinents investigacions, el SAiD va observar que, respecte el funcionament del SOM, els ciutadans que es dirigien a aquest organisme públic en busca de feina havien d'omplir una sol·licitud d'ocupació on se'ls demanava una sèrie de dades personals i

⁵ Respecte a aquest cas no es citaran dades que puguin desvetllar aspectes reveladors respecte a les parts denunciant i denunciada.

professionals que més tard s'incorporarien a una base de dades. Per altra banda, les empreses de la zona que necessitaven incorporar personal per a la seva organització contactaven amb el SOM, que els proporcionava una fitxa en la què se'ls demanava pel perfil de treballador que precisaven. En aquest sentit, en aquesta fitxa hi constaven apartats que feien referència, també, a dades personals i professionals del treballador que pretenien contractar. Finalment, el SOM facilitava les sol·licituds dels candidats a les empreses depenent del perfil de treballador que requerien aquestes últimes.

La irregularitat denunciada es fonamentava, doncs, en què entre aquestes dades sol·licitades als ciutadans, així com també en referència a les dades demanades a les empreses respecte al perfil de treballadors que precisaven, hi constava la de nacionalitat. Així, doncs, la nacionalitat del demandant de feina passava a ser una dada vinculant per a la seva adequació al perfil buscat per les empreses, de la mateixa manera que altres dades com la formació, els idiomes, l'experiència laboral, el tipus de jornada laboral o la retribució.

La confirmació de la irregularitat d'aquest funcionament es va poder comprovar en accedir a alguna de les fitxes omplertes per les empreses. En aquests documents, les empreses van escriure, en la casella referida a la nacionalitat del treballador demandat, l'expressió "*No immigrants*", així com, "*Catalans o sud-americans*".

El fet, doncs, de demanar treballadors no immigrants és quelcom només justificable a través d'una lògica xenòfoba, que pot considerar no aptes per a la realització d'una feina els ciutadans estrangers. De la mateixa manera, en el cas en què l'empresa demana catalans o sud-americans, es dona per entès que els ciutadans africans o asiàtics, per exemple, no tenen aptituds per realitzar la feina en qüestió.

La nacionalitat del treballador, doncs, no ha de ser una circumstància vinculant a l'hora de la tria dels sol·licitants. No se li poden pressuposar determinats tipus de facultats als candidats depenent del país on hagin nascut. No hi ha vinculació objectiva entre aquesta circumstància nacional del treballador i les seves aptituds a l'hora de realitzar una determinada feina. Només és possible defensar aquesta posició des d'una lògica que entengui que la nacionalitat d'un ciutadà el limita o el beneficia en la seva capacitat per realitzar una feina. Seria aquesta, doncs, una lògica que entengués i justificqués la no igualtat d'oportunitats i la discriminació per raó d'origen.

Vista la situació, des del SAiD es va contactar amb la Regidora d'Ocupació, per tal de presentar una queixa i solucionar el fet en qüestió. Rebuda la resposta des de la Regidoria, el SAiD la va considerar insuficient, donat que es realitzaven consideracions i argumentacions que justificaven la situació, no permetent resoldre el mal funcionament del SOM. Concretament, de des la Regidoria es comentava que no volien lliurar perfils a les empreses que aquestes no desitgessin, admetent el fet que les empreses poden demandar un treballador d'una determinada nacionalitat, o de la mateixa manera, demandar un treballador que no sigui d'una determinada nacionalitat. Literalment des de la Regidoria es va al·legar: "*des del nostre servei considerem que no estem realitzant cap pregunta mal feta, ja que, forma part de la nostra feina fer un seguit de preguntes amb l'objectiu de tenir èxit en el procediment d'intermediació i no lliurar perfils a l'empresa que no desitja o alhora no donar expectatives equivocades als demandants d'ocupació*".

Conseqüentment, es van realitzar diverses trucades telefòniques per tal de contactar amb algun responsable del SOM, amb l'objectiu d'aconseguir eradicar aquest tipus de pràctica que fomenta la desigualtat entre els ciutadans depenent del seu origen nacional. Finalment, en una d'aquestes trucades es va aconseguir parlar amb una responsable del Servei, la qual, però, va seguir justificant el funcionament del mateix

en base als mateixos arguments, és a dir, en el fet de no voler presentar perfils de treballadors a les empreses que aquestes no desitgin, així com no crear expectatives equivocades en els sol·licitants. A més a més, la responsable del SOM va comentar que ells no estaven fent res que no fessin els altres serveis d'ocupació de les poblacions properes, respecte de les quals tenia informació d'un funcionament similar. Ens trobem, doncs, amb una actuació institucional que fomenta la discriminació per raó d'origen. El SOM hauria de ser un servei destinat a tots els ciutadans de la zona, d'acord amb el seu caràcter públic, i hauria d'oferir la possibilitat d'accedir a ofertes de contractació laboral en condicions iguals a tots ells, independentment de la seva nacionalitat, eradicant del Servei qualsevol tipus de pràctica que pugui generar en els ciutadans expectatives laborals depenent de la seva nacionalitat. El contrari suposaria acceptar que els ciutadans haurien d'entendre que no poden accedir a determinades feines, no per la seva formació o experiència en el sector, és a dir, per la seva vàlua i aptituds individuals, sinó per la seva pertinença a una comunitat nacional. Així, un Servei d'ocupació públic no hauria d'acceptar ni legitimar que els ciutadans es creïn expectatives laborals en relació a la seva nacionalitat justificant-se en la circumstància que hi hagi determinades empreses que no els vulguin contractar per raó del seu origen.

El funcionament d'aquest Servei d'ocupació comporta, doncs, una restricció manifesta en l'accés al dret laboral dels immigrants d'aquest municipi, ja que es porta a terme un filtre que dificulta l'exercici d'aquest dret per part dels ciutadans d'origen estranger en igualtat de condicions.

En aquest sentit, la catedràtica de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, Carlota Solé, especialista en, entre d'altres temes, immigració i estructura social, sosté que *"la discriminació en el mercat de treball es reforça per l'efecte dels mecanismes de marginació i exclusió dels estrangers en virtut dels prejudicis i estereotips que adquireixen una funcionalitat estructural de regulació de l'oferta de mà d'obra, davant d'un mercat controlat per la demanda pròpia d'una economia avançada"*. D'aquesta manera, *"el prejudici legitima la discriminació real dels treballadors estrangers extracomunitaris"*⁶.

Aquesta discriminació, segons Solé, es manifesta en les dues posicions que ocupen els nouvinguts en el marc de mercat de treball. Per una banda, l'immigrant ocupa una posició de competència respecte al treballador autòcton, entesa aquesta com amenaça arran del prejudici consistent en la idea de que l'immigrant ven la seva força de treball per salaris baixos. Per altra banda, l'immigrant ocupa una posició inferioritzada basada en el fet de ser considerat com aquell que realitza les activitats refusades per la mà d'obra autòctona. D'aquesta manera, si no s'actua en contra de la reproducció i implantació dels estereotips, i conseqüentment, es permeten, es legitimen o es fomenten, els prejudicis tendeixen a consolidar-se, comportant que realment s'ofereixin salaris més baixos o es vegin relegats a treballar en aquelles feines refusades per la població autòctona. Aquesta consolidació dels estereotips, segons Solé, *dificulta la possibilitat d'una major penetració en el mercat de treball i d'una progressiva integració social i cultural en la societat receptora*⁷, situació que reforça els mecanismes de separació dels immigrants en l'accés a serveis socials, corroborant, d'aquesta manera, les tesis de De Lucas.

⁶ SOLÉ, Carlota. *Discriminación racial en el mercado de trabajo*. Madrid: Centro Económico y Social, 1995. p.110

⁷ SOLÉ, Carlota. *Discriminación racial en el mercado de trabajo*. Madrid: Centro Económico y Social, 1995. p.109

Legislació com a garantia

Davant d'una situació com la descrita en aquest cas real exposat, la legislació es postula com una garantia de protecció del dret aquí tractat, és a dir, el dret a no patir discriminació en l'accés al dret laboral per raó d'origen nacional, que es configura com un dret humà reconegut amb caràcter universal en el marc d'un conjunt de drets denominats socials. Així, instruments legislatius de caràcter internacional reconeixen aquesta prohibició, construint les bases per a la presència d'una sèrie de mecanismes normatius interns que permeten vetllar en aquest sentit.

D'aquesta manera, declaracions, tractats, convencions i convenis signats per l'Estat espanyol es configuren, per una banda, com a garanties internacionals envers el dret a la no discriminació en l'accés al dret al treball a Catalunya, però, a més, es constitueixen com la font de dret que ha servit per introduir la protecció d'aquest dret a nivell constitucional intern espanyol. Així, la inclusió d'aquest dret en la norma jeràrquicament més destacada que regeix l'Estat espanyol, la Constitució de 1978, permet tenir-lo en la seva consideració més alta. D'aquesta manera, el dret en qüestió no es pot restringir arbitràriament, així com se n'ha de promoure la seva satisfacció. En aquest últim sentit, per a una millor protecció del seu compliment, existeixen garanties legislatives internes de nivell inferior al constitucional que permeten tractar normativament de manera més concreta el seu desenvolupament, amb l'objectiu d'un més efectiu compliment. Així, a través de lleis internes que vinculen Catalunya, com el Codi Penal espanyol o l'Estatut d'Autonomia, s'aconsegueix una tutela més precisa del dret en qüestió.

A continuació, doncs, passarem a exposar els principals instruments legislatius que permeten protegir i tutelar la prohibició respecte a la discriminació en l'accés al dret al treball per raó d'origen nacional. En primer lloc, tractarem els de naturalesa internacional, tant aquells de caràcter global com els de caràcter europeu. Posteriorment, presentarem els instruments legislatius interns, exposant-ne de caràcter espanyol i català.

Instruments legislatius internacionals

Declaració Universal dels Drets Humans

La Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH) va ser adoptada per l'Assemblea General de l'Organització de les Nacions Unides en la seva resolució 217 A (III), el 10 de desembre de 1948. La seva redacció i aprovació ve determinada per la necessitat d'un desenvolupament normatiu de la Carta de les Nacions Unides (1945), que mancava d'un desplegament material dels drets i llibertats concrets que es desprenien dels propòsits i principis en aquesta establerta. És, doncs, necessari recordar que la Carta, tot i no recollir drets de manera expressa, reconeix entre els seus principis el fet de portar a terme *el desenvolupament i estímul del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals de tots, sense fer distinció per motius de raça, sexe, idioma o religió*⁸. En aquest sentit, la Carta és, tècnicament, el tractat constitutiu de l'Organització de les Nacions Unides, però és considerada per molts la veritable Constitució de la comunitat internacional, fet que dota els seus principis d'un abast universal, ja que certes obligacions d'aquesta es poden imposar a estats que no són membres de les Nacions Unides. Les obligacions derivades de la Carta es consideren, doncs, superiors en rang a les de qualsevol altre tractat internacional.

La presència indefinida respecte al caràcter material dels drets humans que es derivava de la redacció de la Carta es va aconseguir solucionar a través de la DUDH.

⁸ Article 1.3 de la Carta de les Nacions Unides.

Respecte al seu caràcter vinculant, la DUDH, tot i tenir únicament valor de recomanació pel fet de ser constituïda mitjançant una resolució de l'Assemblea General, és considerada des de múltiples sectors jurídics, estatals i doctrinals, com un text amb valor jurídic vinculant. En aquest sentit, existeixen tres posicionaments que doten de caràcter vinculant la DUDH: a) la seva consideració com la interpretació autèntica de la Carta de les Nacions Unides⁹, que té caràcter vinculant i fa referència al respecte als drets humans¹⁰; b) la seva significació com a dret internacional consuetudinari, pel fet de ser invocada contínuament en multitud d'instruments legislatius, circumstància que la converteix en costum internacional, és a dir, una norma obligatòria no escrita, basada en la pràctica dels estats i en el convenciment de la seva obligatorietat¹¹; c) la seva concepció com a expressió de principis generals del dret, en ser reconeguda per les nacions en el fet d'incorporar-la a través de les seves normes constitucionals nacionals¹², com en el cas espanyol, en el què la DUDH és considerada el punt de referència interpretatiu de les normes constitucionals de protecció dels drets fonamentals. Així, doncs, vistes les distintes postures, es pot afirmar que existeix un consens generalitzat respecte a la vinculació jurídica dels drets expressats en aquesta, circumstància que afecta l'Estat espanyol, i conseqüentment, Catalunya.

Un cop comentats el seu origen normatiu i el seu caràcter vinculant, podem al·legar diverses disposicions de la DUDH relacionades amb la situació descrita en el cas real exposat referent a la discriminació en l'accés al dret laboral. Així, la DUDH estableix, en el seu article 23, que *tota persona té dret al treball*. És més, especifica que *tothom té dret a la lliure elecció del seu treball*. En aquest sentit, *tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri per a ell i per a la seva família una existència conforme amb la dignitat humana, completada, si cal, amb els altres mitjans de protecció social*. D'aquesta manera, es determina que *tothom té dret, sense cap discriminació, a igual salari per igual treball*.

A aquest dret al treball hi estan subjectes aquelles persones que resideixen en un altre país, és a dir, els immigrants residents a Catalunya, ja que, tal i com s'estableix a l'article 2 DUDH, *qualsevol persona pot prevaldre's de tots els drets i de totes les llibertats que aquesta declaració proclama, sense cap distinció de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió pública o d'altra mena, d'origen nacional o social, de fortuna, de naixement o de qualsevol altra classe*, prohibint-se de manera expressa *tota distinció fonamentada en l'estatus polític, administratiu i internacional del país o territori del qual depengui jurídicament la persona, tant si es tracta d'un país o territori independent, com si està sota la tutela, encara que no sigui autònom o que estigui sotmès a qualsevol limitació de sobirania*. Aquesta prescripció concorda amb el que s'estableix a l'article 1 DUDH: *tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets*.

Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals

El Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC), va ser adoptat i obert a firma, ratificació i adhesió per l'Assemblea General de l'Organització de les Nacions Unides en la seva resolució 2200 A (XXI), de 16 de desembre de 1966, i entrat en vigor el 3 de gener de 1976.

⁹ L'Estat espanyol és membre de l'Organització de les Nacions Unides des de 1955.

¹⁰ Aquesta posició ha estat compartida pel Tribunal Internacional de Justícia de l'Haya (TIJ), màxim òrgan judicial de la comunitat internacional que ha utilitzat aquest argument en diverses sentències, com per exemple en el cas sobre *la presència de la Unió Sud-africana a Namíbia*, en el què el TIJ va concloure que la discriminació racial era una violació flagrant dels propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides, relacionant aquesta amb la DUDH (1971).

¹¹ En aquest sentit, les cites constants per part dels governs, així com el fet de que molt estats hagin fet referències a la DUDH en els seus cossos legislatius interns, incorporant-les com a font d'aquests, fonamenten aquesta posició.

¹² Així ho expressa l'article 38.1.c) de l'Estatut del Tribunal Internacional de Justícia.

El PIDESC, junt amb el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, és la culminació del procés de positivització dels drets humans a nivell internacional, ja que més enllà del desenvolupament i ampliació dels drets contingut a la DUDH, varen comportar uns mecanismes d'aplicació amb l'objectiu de garantir el compliment de les seves disposicions.

Respecte a les disposicions contingudes en el PIDESC referents al nostre cas de discriminació laboral, el seu article 2.2 estableix que els Estats part del PIDESC es comprometen a *garantir l'exercici dels drets que s'hi enuncien, sense cap mena de discriminació, com ara de raça, de color, de sexe, d'idioma, de religió, d'opinió política ni de cap altra índole, origen nacional o social posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició social*. Entre aquests drets hi consta el contingut a l'article 6.1, que estableix que els Estats part *reconeixen el dret al treball, que comprèn el dret de cada persona a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida amb un treball lliurement escollit o acceptat, havent-se d'adoptar les mesures adequades per garantir aquest dret*. En aquest sentit, el PIDESC reconeix en el seu article 7 *el dret de cada persona a gaudir d'unes condicions de treball justes i satisfactòries*, concretant que totes elles tenen dret a una remuneració que proporcioni *un sou equitatiu i igual per un treball d'igual valor, sense distincions de cap classe*.

Per últim, s'ha de comentar que l'Estat espanyol va signar el PIDESC el 28 de setembre de 1976 i va ratificar-lo el 27 d'abril de 1977. Per tant, és un instrument legislatiu vinculant a Catalunya.

Convenció Internacional sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació Racial

Juntament amb el desenvolupament normatiu i l'ampliació dels drets humans a través dels Pactes Internacionals, des de les Nacions Unides s'han elaborat un seguit de convenis amb voluntat de regular aspectes monogràfics referits a la protecció dels drets humans, amb l'objectiu primordial d'establir obligacions internacionals particulars pels Estats. Un d'aquests és la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació Racial, que és un instrument legal que es configura a partir de la Declaració de les Nacions Unides de 1963 sobre l'Eliminació de totes les formes de Discriminació Racial. La Convenció va ser adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides en la seva resolució 2106 A (XX) de 21 de desembre de 1965. L'Estat espanyol va adherir-se a la Convenció el 13 de setembre de 1968, circumstància, doncs, que vincula Catalunya.

En quant a la aplicabilitat de les seves disposicions en el cas de discriminació tractat en aquest capítol, s'estipula en el seu article 2.1 que els Estats parts de la Convenció *condemnen la discriminació racial i es comprometen a seguir, per tots els mitjans apropiats i sense dilacions, una política encaminada a eliminar la discriminació racial en totes les seves formes*. Amb aquest objectiu, cada Estat part vetllarà perquè *totes les autoritats públiques i institucions públiques, nacionals i locals, actuïn de conformitat amb aquesta obligació, revisant les polítiques governamentals nacionals i locals, així com esmenant, derogant o anul·lant les lleis i les disposicions reglamentàries que tinguin com a conseqüència crear la discriminació racial o perpetuar-la on ja existeixi*. En aquest sentit, l'apartat 2 d'aquest article estableix que *els Estats parts prendran, quan les circumstàncies ho aconsellin, mesures especials i concretes, en les esferes social, econòmica, cultural i en altres, per assegurar l'adequat desenvolupament i protecció de certs grups racials o de persones pertanyents a aquests grups, amb la finalitat de garantir en condicions d'igualtat el ple gaudi per aquestes persones dels drets humans i de les llibertats fonamentals*.

De la mateixa manera, en el seu article 5, apartat e, i en conformitat amb les obligacions fonamentals estipulades a l'article 2, els Estats parts es comprometen a prohibir i eliminar la discriminació racial en totes les seves formes, fent referència de manera particular al gaudi dels drets econòmics, socials i culturals. En aquest sentit s'estableix aquesta obligació de manera concreta i expressa respecte al *dret al treball, a la lliure elecció de treball, a condicions equitatives i satisfactòries de treball, a la protecció contra la desocupació, a igual salari per treball igual i a una remuneració equitativa i satisfactòria*.

Declaració sobre els Principis i Drets Fonamentals en el Treball

La Conferència General de l'Organització Internacional del Treball (OIT), organització de la que és membre l'Estat espanyol, va culminar amb l'adopció, l'any 1998, de la Declaració sobre els Principis i Drets Fonamentals en el Treball. Aquesta declara, en el seu punt segon, que tots els Membres tenen el compromís que es deriva de la seva mera pertinença a la Organització, consistent en respectar obligacions com ara *l'eliminació de la discriminació en matèria de treball i ocupació*. Aquesta obligació vincula, naturalment, Catalunya.

Tractat de la Unió Europea

La igualtat de tracte i no discriminació representa, des del seu projecte de fundació, un dels principis bàsics i essencials de la Unió Europea. Així, el Tractat de la Unió Europea, signat a la ciutat de Maastricht el 7 de febrer de 1992 i entrat en vigor el 1 de novembre 1993, estableix en el seu article 2 la no discriminació com un dels valors comuns de la Unió i la lluita contra la discriminació com un dels seus objectius. De la mateixa manera, el Tractat de Funcionament de la Unió Europea firmat a Roma el 1957, en el seu article 19, habilita el Consell per *adoptar les accions adequades per lluitar contra la discriminació per motiu de sexe, d'origen racial o ètnic, religió o conviccions, discapacitat, edat o orientació sexual*.

En aquest sentit, l'Estat espanyol és membre de la Unió Europea des de l'1 de gener de 1986, circumstància que el vincula, al igual que a Catalunya, respecte a l'exposat.

Instruments legislatius interns

Constitució Espanyola

La Constitució espanyola de 1978 (CE) és la norma jeràrquicament superior de l'Estat espanyol. És, doncs, el text normatiu que estableix els drets fonamentals de les persones, fent-ne d'aquests, d'acord amb l'opinió dels més destacats juristes, *la primera raó de la seva existència*¹³. N'és mostra l'opinió del catedràtic emèrit de Filosofia del Dret de la *Universidad Autónoma de Madrid*, Elías Díaz, orientat, entre d'altres àrees temàtiques, vers l'estudi de la filosofia política, i més concretament, de l'Estat social i democràtic de Dret i la seva relació amb la teoria de la justícia i dels drets humans en les societats democràtiques actuals, el qual sosté que els drets fonamentals, que entén com la forma institucionalitzada dels drets humans, *són la raó de ser de l'Estat de Dret, la seva finalitat més radical, l'objectiu i criteri que dóna sentit als mecanismes jurídics i polítics que el componen*¹⁴.

La constatació que fa evident la relació entre drets humans i els drets fonamentals és la redacció de l'article 10.2 CE, que diu que *les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'interpretaran de conformitat amb la*

¹³ BETEGÓN, Jerónimo. LAPORTA, Francisco J. DE PÁRAMO, Juan Ramon. PRIETO SANCHÍS, Luis. *Constitución y derechos fundamentales*. Madrid: Ministerio de la Presidencia. Secretaría General Técnica. Centro de Publicaciones, 2004. p. 10

¹⁴ DÍAZ, Elías. *Estado de Derecho y derechos humanos in Constitución y derechos fundamentales*. Madrid: Ministerio de la Presidencia. Secretaría General Técnica. Centro de Publicaciones, 2004. p. 28

Declaració Universal de Drets Humans i els Tractats i acords internacionals sobre les mateixes matèries ratificats per Espanya.

D'aquesta manera, i en relació a la cobertura que ofereix la Constitució davant de la situació discriminatòria presentada en aquest capítol, l'article 35 CE estableix que *tots els espanyols tenen el deure de treballar i el dret al treball, a la lliure elecció de professió o ofici, a la promoció a través del treball i a una remuneració suficient per satisfer les seves necessitats i les de la seva família*. Aquest dret al treball està estès als estrangers a través de l'article 13.1 CE, que estableix que *els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el present Títol en els termes que estableixin els Tractats i la Llei*. De la mateixa manera, l'article 14 CE disposa la igualtat davant la Llei i la prohibició a la discriminació, *sense que pugui prevaldre discriminació alguna per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social*. Tot plegat és competència dels poders públics, ja que correspon d'acord amb l'article 9.2 CE, *promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social*.

Així, doncs, la Constitució espanyola reconeix el dret al treball en condicions d'igualtat, sense que pugui prevaldre discriminació per raó de naixement, raça o qualsevol altra condició personal o social, sent-ne els poders públics responsables de la seva promoció i control. Aquestes prescripcions constitucionals vinculen de manera manifesta el Servei d'ocupació presentat en aquest cinquè capítol, fent-ne del seu funcionament quelcom anticonstitucional.

Codi Penal

Aquests drets fonamentals establerts per la Constitució, es veuen desenvolupats a través de diverses lleis de caràcter orgànic (article 81.1 CE). Entre aquestes, per tal de tractar el cas real de discriminació exposat referent a la restricció per part d'un organisme públic en el marc de l'accés al dret al treball, és adient observar la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal (CP).

En aquest sentit, i d'acord amb Francisco Bueno Arus, professor emèrit de Dret Penal a la *Universidad Pontificia de Comillas*, que va exercir durant molt temps com a Advocat de l'Estat, la interpretació de les lleis penals, com les de qualsevol altre sector de l'ordenament jurídic, ha de portar-se a terme a partir de la Constitució i acomodar-se en la seva major mesura als principis constitucionals. De la mateixa manera, aquesta concepció ha estat declarada reiteradament mitjançant la jurisprudència del Tribunal Constitucional¹⁵.

Per altra banda, les normes penals també han de ser interpretades, com declara l'article 10.2 CE, de conformitat amb els tractats i acords internacionals sobre drets humans ratificats per l'Estat espanyol, sempre que aquestes normes penals siguin relatives al desenvolupament dels drets fonamentals i a les llibertats públiques, les quals, com hem comentat, estan reservades a la categoria de llei orgànica¹⁶.

D'aquesta manera, són varis els articles del Codi Penal que penen la discriminació i l'odi racial, establint-se diversos delictes que tenen com a objecte la protecció de l'exercici dels drets fonamentals i les llibertats públiques respecte a pràctiques de caràcter racista.

¹⁵ Sentències 26/1981 de 17 de juliol, 76/1987 de 25 de maig i 24/1990 de 15 de febrer.

¹⁶ BUENO ARUS, Francisco. *La discriminación racial i el Código Penal español*. in *Actualidad Penal* nº6-7 de 13 de febrer de 1994. p. 92

En aquest sentit, la discriminació que presenta el cas presentat en aquest capítol remet a la nacionalitat o origen nacional del perjudicat. L'al·lusió a la nació, en aquest sentit, com a factor de discriminació, fa referència a la pertinença a un determinat país. És a dir, permet parlar de tracte discriminatori a una persona quan el tracte desigual peyoratiu està originat pel fet de ser d'un determinat Estat, per ostentar una determinada nacionalitat. Ara bé, són diversos els autors que han considerat, que *la "nació" com a factor determinant del tracte desigual peyoratiu permet parlar igualment de discriminació quan aquesta diferència de tracte es deu simplement a què el subjecte afectat té una nacionalitat diferent respecte a la de la majoria, és a dir, pel fet de que es tracta d'un estranger*. Així ho entén Pastora García Álvarez en la seva obra titulada *El Derecho Penal y la discriminación*, en fer referència de manera especial a l'estranger com a víctima de discriminacions penalment rellevants.

D'aquesta manera, en el Títol XV del Llibre II del CP referent als delictes contra els drets dels treballadors, en el seu article 314, s'estableix que *els que produeixin una greu discriminació en l'ocupació, pública o privada contra alguna persona per raó de, entre d'altres, la seva pertinença a una ètnia, raça o nació, (...) i no restableixin la situació d'igualtat davant la llei després de requeriment o sanció administrativa, reparant els danys econòmics que s'hagin derivat, seran castigats amb la pena de presó de sis mesos a dos anys o multa de 12 a 24 mesos*.

Si sotmetem a anàlisi aquest precepte penal, podem comprovar la seva aplicabilitat en el nostre cas real de discriminació. Així, la conducta típica de la figura delictiva continguda a l'article 314 CP es centra en el produir i mantenir una greu discriminació en el treball, sent el bé jurídic protegit el dret a no ser discriminat en l'àmbit laboral, és a dir, a ser tractat, com a treballador, com correspon per la llei. En aquest sentit, la discriminació laboral pot donar-se, segons doctrina, també, en l'accés al treball, circumstància que genera que el subjecte passiu d'aquest tipus penal sigui el treballador entès, no únicament el que està contractat, sinó també aquell que va a incorporar-se al lloc de treball¹⁷.

Respecte al subjecte actiu, en el cas que les conductes discriminatòries es donin en l'àmbit laboral públic, aquest serà l'autoritat o funcionari amb capacitat per decidir respecte a la matèria. En aquest sentit, l'article 318 CP determina que quan els fets siguin atribuïbles a persones jurídiques, s'imposarà la pena assenyalada als *administradors o encarregats del servei que hagin estat responsables dels mateixos i als que, coneixent-los i podent-los remeiar, no haguessin adoptat mesures* en aquest sentit. D'acord amb això, i entenent per l'encarregat del servei a *qui té capacitat resolutòria per decidir, per exemple, les condicions de contractació o per modificar-les*¹⁸, sembla que el nostre cas podria encaixar amb les característiques d'aquest precepte penal establert a l'article 314 CP. El cert és, però, que l'encarregat del SOM no és l'encarregat de decidir les condicions de contractació, ja que la seva funció és la d'enllaç amb les empreses privades, que serien les encarregades d'aquestes funcions, sent les empreses les realment responsables de la conducta típica de l'article 314 CP. Ara bé, la prescripció de l'article 318 CP incorpora una exigència de responsabilitat en comissió per omissió no només als administradors o encarregats del servei, sinó, a tots els que *coneixent* que existeix una situació de discriminació de les previstes a l'article 314 CP, i *podent remeiar-ho*, no haguessin adoptat mesures en aquest sentit¹⁹, circumstància que sí vincula el SOM respecte a aquest tipus penal.

¹⁷ GARCÍA ÁLVAREZ, Pastora. *El Derecho Penal y la discriminación*. València: Tirant Lo Blanch, 2004. p.127-128

¹⁸ GARCÍA ÁLVAREZ, Pastora. p.133

¹⁹ GARCÍA ÁLVAREZ, Pastora. p.134

Per altra banda, el Codi penal contempla, en la Secció 1ª del Capítol IV del Títol XXI del Llibre II referent als delictes comesos amb ocasió de l'exercici dels drets fonamentals i de les llibertats públiques garantides per la Constitució, un altre precepte aplicable al nostre cas: l'article 511. Aquest, en el seu primer apartat, estableix que *incorrerà en la pena de presó de sis mesos a dos anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos i inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic per temps d'un a tres anys, el particular encarregat d'un servei públic que denegui a una persona per raó, entre d'altres, de la seva pertinença a una ètnia o raça, o el seu origen nacional, una prestació a la qual tingui dret.*

En aquest cas, la conducta típica del delictes és el *denegar* a una persona una prestació, a la què té dret, per algun factor discriminatori. En aquest sentit, per denegar ha d'entendre's, a part de *no concedir* en sentit estricte (delicte per omissió pròpia), també *l'atorgament de la prestació en qüestió en condicions distintes a les degudes*²⁰. En quant a la prestació, a aquesta hi ha de tenir dret el subjecte passiu en el context d'un servei públic. Per tant, pot ser qualsevol persona que per llei o reglamentàriament tingui dret a la prestació en qüestió. En el nostre cas la discriminació és per raó d'origen nacional, i no per situació administrativa del sol·licitant de feina, situació aquesta última que podria estar legitimada legalment a través del requisit del permís de treball exigit als estrangers. Així, doncs, els immigrants afectats pel funcionament del SOM tenen dret a la prestació, ja que el criteri de selecció es fa per raó de la nacionalitat del candidat i no per la seva situació administrativa.

Per altra banda, la denegació de la prestació ha de tenir lloc en el context d'un servei públic. Així, doncs, s'entén per servei públic com aquella *actuació administrativa que es concreta en prestacions oferides al públic per l'Administració a través d'una organització muntada per raons d'interès públic* (GARRIDO FALLA)²¹. És a dir, ha de ser una activitat oberta al públic, constar-hi una declaració normativa expressa de la qualitat de servei públic i ser-hi present el dret dels administrats a gaudir del servei en qüestió en les condicions reglamentàries (RODRÍGUEZ RAMOS)²². Aquest context condiciona la naturalesa del subjecte actiu d'aquest tipus penal, ja que no pot ser qualsevol persona. Així, quan es parla de *particular encarregat d'un servei públic*, es tracta d'una figura diferenciada del funcionari públic, i per tant, per extensió, serà entès com aquell que participi de l'exercici de les funcions públiques sense que hi consti una disposició immediata de la llei o per elecció o per nomenament d'autoritat competent. És a dir, el particular ha d'estar vinculat a un servei públic, però a títol d'encàrrec, encàrrec que haurà d'haver estat efectuat per l'autoritat administrativa competent per a la corresponent concessió, contractació o autorització (RODRÍGUEZ RAMOS)²³.

Finalment, el bé jurídic protegit per l'article 511 es configura com el dret a la igualtat davant la llei, és a dir, el dret que tenen totes les persones a ser tractades com els correspon per llei, que en el nostre cas fa referència al context de les prestacions de serveis públics. És, doncs, quelcom que vincula l'actuació del Servei d'ocupació presentat en aquest capítol.

Estatut d'Autonomia de Catalunya

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, reformat per la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, és la norma institucional bàsica de Catalunya. Defineix qüestions com ara les institucions polítiques catalanes, les competències i relacions entre Catalunya i l'Estat espanyol, així com també, els drets i deures de la ciutadania de Catalunya.

²⁰ GARCÍA ÁLVAREZ, Pastora. p.192

²¹ BUENO ARUS, Francisco. p. 97

²² BUENO ARUS, Francisco. p. 98

²³ GARCÍA ÁLVAREZ, Pastora. p.199-200

En aquest últim sentit, a l'article 4.1 de l'Estatut, s'estableix que els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen en el mateix, *la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals*. En aquest sentit, en l'apartat segon del mateix article es determina que *els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social*. Així, doncs, aquests principis rectoris establerts per l'Estatut en el seu títol preliminar, es materialitzen en la redacció de l'article 15, on es contempla que *els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures reconeguts per les normes a què fa referència l'article 4.1*, establint que *totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, tenint dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal*.

Recollint el sentit d'aquests preceptes, l'article 25 estableix, en referència als drets dels treballadors, que aquests *tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació*. La redacció, doncs, d'aquest article 25, junt amb les prescripcions dels anteriorment citats articles 4.1 i 15, suposen que el funcionament del Servei d'ocupació citat en aquest capítol sigui contrari als mandats estatutaris catalans. ■

REFLEXIÓ

DIVERSITAT RELIGIOSA A CATALUNYA: MÉS ENLLÀ DELS CLIXÉS

Maria del Mar Griera i Llonch

Mariadelmar.griera@uab.cat

Professora Lectora del Departament de Sociologia de la UAB i investigadora del centre de recerca ISOR de la UAB (www.isor.cat)

■ Catalunya és, avui, un país religiosament plural. Segons dades de març de 2011, ja són més de 1161 llocs de culte de les minories religioses distribuïts arreu del territori i aquesta xifra segueix augmentant any rere any. Actualment, la diversitat religiosa forma part dels nostres escenaris quotidians i cada vegada és més habitual trobar-nos amb predicadors evangèlics que reparteixen tríptics al carrer, assabentar-nos d'encontres budistes que congreguen multitud de persones o disposar de la possibilitat d'escollir menú *halal* en alguns hospitals catalans. Ara bé, malgrat la visibilitat creixent de la diversitat religiosa, el coneixement que la majoria de persones té avui dia sobre el tema és escàs i, sovint, esbiaixat. Per aquest motiu resulta pertinent centrar aquest article en clarificar i matisar alguns dels tòpics que habitualment hom vincula a aquesta qüestió.

En primer lloc, és important anar més enllà de les visions simplistes sobre el fet religiós que se centren exclusivament en emfatitzar l'augment de l'islam a casa nostra. I és que malgrat en parlar de migracions i religió hom només acostuma a referir-se a l'islam, la minoria religiosa més nombrosa a Catalunya no és pas la musulmana sinó la cristiana protestant i bona part dels nouvinguts que hi ha avui al país no provenen de països de majoria musulmana sinó d'indrets on el cristianisme és la religió majoritària. El protestantisme compta amb 600 llocs de culte a Catalunya, i segueix creixent a un ritme aproximat de 50 esglésies l'any. Actualment, són nouvinguts procedents d'Amèrica Llatina, Àfrica o Àsia els qui lideren la naixença de les noves esglésies evangèliques i els qui contribueixen de forma més destacada a la diversificació del mapa religiós català. Arreu del territori es multipliquen les comunitats evangèliques nigerianes, romaneses o equatorianes i de moltes altres nacionalitats que es reuneixen en locals d'estils diversos –des de garatges, fins a antics cinemes passant per naus ubicades en polígons industrials-. Ara bé, la seva presència acostuma a passar força inadvertida a l'esfera pública i no pateixen tan intensament la pressió mediàtica que viuen altres confessions religioses –especialment, l'islam. Tot i així, moltes comunitats evangèliques es troben amb problemes notables per obrir llocs de culte i, en ocasions, pateixen el rebuig dels veïns, igual que els succeeix a les comunitats musulmanes. I és que hom no pot negar que, si bé en menor mesura que el protestantisme, també l'islam ha viscut un procés de creixement notable en les darreres dècades. Avui són prop de 200 els oratoris islàmics que hi ha arreu del país i que vehiculen la pràctica de la religió islàmica a casa nostra. La majoria són de tradició sunnita i amb una presència notable de persones d'origen marroquí però també trobem un nombre rellevant de musulmans conversos i d'altres nacionalitats (senegalesos, paquistanís, etc.) així com alguns centres sufís i comunitats xiïtes que contribueixen a fer més complexa i heterogènia la realitat de l'islam a Catalunya.

Alhora de retratar la diversitat religiosa és cabdal no oblidar els ortodoxes, els hinduistes, els jueus o els sikhs, que també han guanyat un pes notable amb l'arribada recent de nouvinguts d'arreu. Així, per exemple, hi ha més de 40 comunitats cristianes ortodoxes a Catalunya avui, la majoria de les quals es reuneix i fa les seves

celebracions religioses en espais cedits per l'església catòlica. Totes aquestes comunitats religioses, ja siguin protestants, musulmanes o sikhs, a part de ser espais de vivència i difusió de l'espiritualitat són, també, llocs clau per la generació de xarxes de solidaritat i, en moltes ocasions, actuen com a refugis culturals en una Catalunya cada vegada més diversa. És per això que és important remarcar que, generalment, el lloc de culte no és, només, un espai de pràctica religiosa. El lloc de culte és, sobretot, un espai de trobada que té un paper clau en estructurar la vida de les comunitats: ja sigui pel pes que té en la socialització dels infants –a través de l'ensenyament de la llengua del país d'origen o la creació d'espais d'oci infantil-, per la creació de xarxes de suport en temes de feina i qüestions econòmiques i legals o perquè, en moltes ocasions, és el punt de partida a través del qual les persones nouvingudes construeixen les seves xarxes de sociabilitat quotidiana.

En segon lloc, convé tenir present que malgrat la immigració ha jugat –i juga- un paper molt rellevant en potenciar la diversitat religiosa del país, no podem limitar la història de les minories religioses a la darrera onada migratòria. Des de finals del segle XIX i principis del XX que trobem comunitats religioses minoritàries al territori. Així, per exemple, a finals del segle XIX i principis del XX missioners protestants vinguts de Suïssa o d'Anglaterra obriren esglésies a casa nostra i crearen escoles pels infants –moltes de les quals, malauradament, van patir el rebuig dels veïns i de les autoritats públiques-. També la sinagoga jueva es va instal·lar a la ciutat de Barcelona a principis del segle XX, així com foren nombrosos els grups d'índole filosòfic-espiritual com la teosofia o l'espiritisme que obriren una seu a la capital catalana i a d'altres ciutats del país. Tots ells es van veure obligats a refugiar-se en la clandestinitat durant el franquisme i a viure en silenci i discreció la seva alteritat religiosa durant la dictadura.

Ara bé, a partir de la dècada dels setanta començaren a organitzar-se per tal que se'ls permetés poder viure amb normalitat la seva pertinença religiosa minoritària i per tal que es reconeguessin els seus drets. Uns drets que, finalment, van quedar recollits en la Llei de Llibertat Religiosa (7/1980) i en els Acords de Cooperació (1992) del govern espanyol amb les minories jueves, protestant i musulmana. Tanmateix, però, i malgrat fa més de 20 anys que l'ordenament jurídic espanyol reconeix un conjunt de drets que haurien de fer possible que els membres de les minories religioses visquessin plenament la seva fe, a la pràctica continuen existint nombrosos obstacles. En aquest sentit, molts creients de religions minoritàries denuncien que és extremadament complicat i feixuc fer efectius els drets de llibertat religiosa; ens referim, per exemple, de qüestions com el dret a rebre assistència religiosa als hospitals, el dret a enterrar-se segons els preceptes que indica la confessió, el dret a obrir un lloc de culte o el dret a rebre ensenyament confessional entre d'altres. Drets que estan contemplats en la normativa espanyola i catalana referent a la diversitat religiosa però que, després, és costós i difícil fer realitat. A més, el fet que l'imaginari catòlic continuï mantenint una notable prominència i que la visibilitat pública de les minories religioses a l'esfera pública generi suspicàcies i malfiança, encara complica més aquesta qüestió. Així, sovint, la legitimitat de les demandes de les comunitats religioses és posada en dubte públicament a pesar que allò que es reivindica és, simplement, que es compleixin un seguit de drets que fa més de dues dècades que formen part de l'ordenament jurídic del país. Per aquest motiu resulta imprescindible ubicar el creixement recent de les minories religioses en un marc històric més ampli i recordar que els drets de la llibertat religiosa foren, també, una conquesta de la democràcia per tal de fugir de mirades immediatistes i atorgar a les demandes de les comunitats religioses minoritàries la credibilitat i legitimitat que es mereixen.

En tercer lloc, és important reflexionar sobre els tòpics i clixés al voltant del rol de les religions en la integració dels nouvinguts en la societat d'arribada. De forma freqüent, s'atribueix a les religions –i especialment a l'islam- la capacitat de dificultar l'adaptació

dels seus fidels al país, alhora que es categoritza els immigrants de més a menys 'integrables', atribuint la pitjor posició als de religió musulmana. Per justificar-ho s'utilitzen des raonaments teològics sofisticats que s'escuden en determinades especificitats de l'islam –les quals, suposadament, dificultarien l'adaptació dels seus fidels a una societat democràtica- fins als arguments més simplistes que donen a entendre que tot aquell qui té una afiliació religiosa és, per defecte, enemic de la modernitat i del progrés. Aquesta és una visió absolutament simplista i esbiaixada de la realitat i per refutar-la és útil tenir en compte el que explica el sociòleg José Casanova, professor de la Universitat de Georgetown. Segons el sociòleg, aquest discurs actual sobre l'islam com una cultura i una religió essencialment anti-moderna i incompatible amb la democràcia és pràcticament calcat al discurs anti-catòlic majoritari a l'Amèrica del Nord a la segona part del segle XX. Els nord-americans d'aquell temps afirmaven que els immigrants de tradició catòlica -majoritàriament irlandesos i italians- no es podrien integrar als EUA perquè les creences catòliques eren incompatibles amb la democràcia. I ho justificaven dient, per exemple, que els fidels catòlics eren més lleials al Papa que al president dels EUA o afirmant que el caràcter poc democràtic de l'església catòlica dificultava als seus membres adaptar-se a un sistema polític de democràcia. Òbviament, el temps no els va donar la raó i amb els anys s'ha fet evident que la pertinença al catolicisme no fou un impediment per la integració d'aquests immigrants als Estats Units ni per la seva acceptació dels valors democràtics. Casanova afirma que el mateix està succeint amb el cas de l'islam a Europa: se l'acusa de ser un entrebanc per a l'adaptació dels immigrants a les societats d'arribada però un anàlisi més detallat, i a llarg termini, fa evident que la pertinença religiosa en cap cas és, per defecte, un obstacle per la integració dels nousvinguts a la societat. I és que les religions no són estàtiques, immutables i monolítiques sinó que es transformen, s'adapten i, a més, engloben un ampli ventall de persones amb tarannàs, creences i expectatives molt diferents. La majoria dels musulmans catalans del s. XXI –i també de protestants, sikhs o hinduistes i de les altres minories religioses- són catalans i aquest és el seu país, la seva realitat i l'escenari de la seva quotidianitat. La seva religió potser és un tret definitori de la seva identitat però això en cap cas no té perquè ser incompatible amb la seva catalanitat, amb l'acceptació de les normes i valors de la nostra societat o amb la identificació simultània amb altres grups culturals, socials i polítics. A més, segurament la seva vivència de la religiositat no serà igual que la dels seus pares però tampoc hi haurà a Catalunya una única manera de ser musulmà, protestant o jueu sinó múltiples maneres de viure la fe i conjuguar-la amb la resta de valors i creences personals. I és que si hi ha quelcom de característic de les confessions religioses minoritàries existents avui a Catalunya és la seva heterogeneïtat interna i la dificultat per encasellar tots els creients d'una mateixa confessió sota una mateixa etiqueta comuna. ■

SUMARI. BLOC 3

RACISME SOCIAL

Recull de Premsa

- Un discurs polític racista en creixement
- L'estat de la qüestió: mitjans de comunicació, publicacions i enquestes
- Racisme social, convivència i conflictes.

Fets en Profunditat

- Eleccions Municipals
- Querella contra Garcia Albiol per delictes d'incitació a l'odi

Casos de discriminació i racisme

- Casos de racisme en els mitjans de comunicació, denunciats per la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya.
- Entre particulars
- Seguretat privada

Reflexió

- Xavier Rius Sant. 2010-2011. *L'ascens del vot i el discurs xenòfob*
- Nicolás Lorite García. *Algunas claves sobre el tratamiento mediático de la diversidad en tiempos de crisis.*
- Albert Sales i Campos. *Immigració, mà d'obra d'usar i llençar?*
- Loredana Craciun i Teresa Sordé. *L'assignatura pendent: acabar amb la discriminació del poble gitano*
- Teresa Ridel Józwiak. *Sobre la situación actual de las bandas latinas*

INTRODUCCIÓ

En aquest bloc recollim i analitzem els esdeveniments que tenen a veure amb el racisme social. Parlar de racisme social és quelcom molt ampli, i succeeix el mateix que quan parlem del racisme institucional, ja que en tots dos casos fem referència a una realitat molt àmplia i complexa, en la que intervenen diferents elements i fenòmens que a més s'interrelacionen entre ells.

Quan parlem de racisme social ens referim a les situacions de discriminació, de desigualtat, abusos i conflictes que es desenvolupen en els espais quotidians: entre veïns i veïnes, a les places, entre companys de feina, al carrer, ...

Una quotidianitat que rep influències de diferents àmbits i sectors, en aquest capítol hem volgut recollir 2 d'aquests, per la seva importància en aquest procés de consolidació i normalització del racisme: el discurs polític i els mitjans de comunicació.

Els darrers anys s'han caracteritzat per un canvi radical pel que fa el discurs polític, sobretot en campanya electoral, però també fora d'aquesta. La política, i no fem referència únicament a partits minoritaris o fins i tot marginals, ha traspassat una barrera ètica: **les persones, sobretot les estrangeres o les que formen part de minories culturals, han passat a ser peces del joc electoral; i davant de la possibilitat d'obtenir rèdit electoral, molts representants dels diversos partits polítics, no han tingut cap problema per llançar-se descaradament a fer un discurs que provoca l'odi entre col·lectius i fa apologia del racisme.**

Durant les campanyes electorals més recents, hem vist vídeos, escoltat mítings i llegit programes electorals, que prenen, per exemple la població d'origen immigrant com a boc expiatori, com a culpables de la crisi, o bé prometen mà dura cap a elles per a solucionar la situació del país. També vinculant a tot un col·lectiu a temes d'inseguretat, com en el cas dels fulletons del partit popular de Badalona; o aprofitar-se de la por, encara present arrel dels atemptats del 11 S o 11 M, per criminalitzar tota una religió.

En aquest bloc dediquem especial atenció al seguiment de les eleccions municipals del mes de maig, la campanya de les quals es va caracteritzar per aquesta presència del racisme i la xenofòbia en el discurs.

El que resulta més perillós d'aquesta mala praxis dels partits polítics, uns pel que diuen i altres pel que no diuen; és que en un context com l'actual tenen rebuda, i es va demostrar a les darreres eleccions municipals, on el vot racista: el vot que responia a posicionaments i propostes xenòfobes, va tenir cabuda: en una quarantena de municipis hi ha representativitat de PxC, Albiol va aconseguir l'alcaldia de Badalona amb el seu discurs racista i populista; ...

Recollim en aquest apartat la querella que SOS Racisme Catalunya i la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya, exercint acusació popular, van interposar contra Garcia Albiol per la difusió d'uns fulletons on es vinculava la delinqüència a un col·lectiu.

La relació entre el discurs dels i les polítiques i la consolidació del racisme social és més que una obvietat; podem preguntar-nos que és primer l'ou o la gallina: els i les polítiques fan aquest discurs perquè imaginin que té rebuda entre la població; o és la

població que accepta aquests posicionaments a través dels discursos dels seus polítics?

Considerem imprescindible parlar, arribat en aquest punt, de la responsabilitat social en el cas d'uns, tenint en compte la seva posició com a elits simbòliques; és inadmissible que els i les polítiques d'aquest país, sigui en campanya electoral, en l'oposició o desenvolupant funcions de govern tinguin discursos que lluny de treballar per la convivència, la cohesió i la igualtat; inciten a l'odi entre veïns i veïnes, fan apologia del racisme i ens posen en risc de fractura social.

Una altra peça clau en la normalització del discurs racista a la nostra societat són els mitjans de comunicació, el seu paper és fonamental a l'hora de transmetre i posar en agenda idees, continguts, notícies, preocupacions,... I en aquest sentit el rol que desenvolupen resulta clau a l'hora de marcar les preocupacions i les polèmiques del dia a dia.

Els mitjans de comunicació són en moltes ocasions productors i transmissors d'estereotips i prejudicis, a vegades de manera indirecta, reproduint aquelles idees que poden estar més arrelades, no per això deixen de tenir responsabilitat com a professionals de la informació. Però també hi ha ocasions en que són els mitjans, que de manera pensada i perquè respon a la seva línia editorial, utilitzen la seva plataforma per propagar discursos xenòfobs i racistes.

És obvi que la combinació entre mitjans de comunicació i partits polítics en la normalització del discurs racista a Catalunya és un aspecte fonamental, en determinades ocasions hem vist com uns i altres fan grans les polèmiques que generen, entrant en falsos debats i descuidant la seva tasca fonamental que és informar i comunicar.

Els mitjans de comunicació, igual que els i les polítiques, tenen una responsabilitat social, són part de les elits simbòliques i en aquest sentit desenvolupen un paper clau a l'hora de generar idees i opinió, transmetre continguts i coneixements. És per això que resulta fonamental fer-ne seguiment: denunciar les seves actuacions quan sigui necessari i exigir responsabilitat social, prudència i coherència en les seves paraules i les seves accions.

Què és el que passa al carrer? quina influència tenen aquestes elits simbòliques en els conflictes que es desenvolupen en la quotidianitat de les places, les escales de veïns, les entrades i sortides de l'escola,...

Si el discurs general, el que arriba a la majoria de la població s'està aprofitant de la conjuntura social i econòmica, és molt complicat desenvolupar un treball amb una perspectiva totalment diferent: que promocioni l'apropament entre les persones, que valori l'enriquiment que suposa la diversitat, que parteixi de que totes les persones som iguals, i que per tant tenim els mateixos drets i oportunitats,...

La realitat del poble gitano en aquesta conjuntura també és complicada; un col·lectiu que en moltes ocasions passa a un segon pla davant els reptes que planteja la immigració, però que continua patint el racisme.

El discurs generalista de les elits simbòliques, sumat a la complicada situació de crisi social i econòmica, la falta de voluntat en el passat, però també en l'actualitat, de treballar en polítiques de prevenció contra el racisme,... ens ha esclatat a les mans; i ara ens trobem davant una situació complicada en la que el racisme es normalitza, sovint on abans escoltàvem "*jo no sóc racista... però*" ara escoltem "*jo sóc racista, i ?*".

En aquest apartat recollim, malauradament, com **a vegades de les paraules es passen als fets; el discurs de les elits simbòliques pot legitimar i alimentar un caldo de cultiu que s'ha generat arrel de la situació econòmica i social; i en ocasions provoca que les paraules es converteixin en accions, i que el racisme, en la seva més nefasta conseqüència mata.**

RECULL DE PREMSA

UN DISCURS POLÍTIC RACISTA EN CREIXEMENT

VIC. Gener. **Posicionament de l'alcalde de Vic sobre la immigració.** L'alcalde de Vic, Josep Maria Vila d'Abadal ha fet unes declaracions en les que defensa que els ciutadans d'origen estranger no se'ls ha de demanar que es sentin catalans o vigatans, sinó que se'ls ha d'obligar, i el que no vulgui, afirma, no s'hi trobarà bé, per tant ja pot marxar.

EnLatino

CATALUNYA. Gener. **El PPC demana la revisió de la Llei d'Estrangeria.** El Partit Popular de Catalunya, diu que durà al Parlament una proposta de contracte d'integració per a immigrants, i que demanarà una reforma del reglament de la llei d'estrangeria; amb la finalitat d'evitar que es repeteixin fets com els que van tenir lloc a Salt.

La líder del PPC, Alícia Sánchez-Camacho, va advertir al president català que *"a Catalunya hi ha problemes d'incivisme i d'integració que ara han derivat en actes vandàlics molt greus, com es el cas de Salt"*, i va reclamar al Govern que *"actui de manera immediata i no només ara, sinó de manera preventiva"*.

Amb aquesta proposta, el PPC té com a objectiu *"garantir les obligacions i valors que deu acceptar tot estranger que vulgui conviure a la nostra societat, perquè no es puguin renovar els permisos de residència a aquells que mantenen actituds incíviques"*. També va tornar a mencionar *"la proposta del PPC és realitzar un pla de barris per analitzar la convivència en tots els municipis de Catalunya i poder així actuar de manera preventiva amb més increment policial, major coordinació entre policia i justícia i incrementant el nombre de mediadors"*.

El Mundo

BADALONA. Gener. **El PP podria governar Badalona amb un discurs Racista.** El discurs sobre immigració des d'una òptica racista comença a calar en l'electorat català, cosa que reflexa el fet que el PP pugui guanyar a Badalona, tercera ciutat de Catalunya, amb aquest tipus de discurs.

Albiol, president del PP de Badalona, a qui els altres partits acusen de fer un discurs amb tints xenòfobs; ja va crear al 2007 una forta polèmica editant diversos vídeos on es barrejava la delinqüència i la immigració. Al 2010 va repartir uns fulletons que també vinculaven immigració i inseguretat, reproduint una pancarta en contra del col·lectiu romanès.

El Confidencial

BARCELONA. Febrer. **El PPC vol que l'Ajuntament certifiqui si un immigrant s'integra.** El grup municipal Popular vol que l'Ajuntament de Barcelona certifiqui si cada veí o veïna d'origen estranger està integrada o no, si compleix les lleis, les ordenances i respecta els costums i tradicions. Vol que aquest document es tingui en compte a l'hora d'obtenir i renovar els permisos de residència i treball. *"L'ajuntament ha d'emetre un missatge clar perquè aquells immigrants que no respectin la ciutat i no compleixin amb les seves obligacions, no esperin que se'ls reconeguin alguns drets"*, va assenyalar el president del grup, Alberto Fernández Díaz. La proposta del PPC segurament serà rebutjada per la resta de grups, que consideren que contradiu el pacte sobre com tractar les qüestions relacionades amb la immigració subscrit per les forces polítiques barceloneses.

EFE.

BARCELONA. Febrer. **El cap de llista del PP de Barcelona copia el discurs i es solidaritza amb d'Albiol.** Alberto Fernández Díaz, cap de llista del Partit Popular de Barcelona ha relacionat delinqüència amb immigració, assegurant que hi ha dades amagades que ho demostren. Afirmar, per exemple, *“que la majoria de persones detingudes són de nacionalitat estrangera”*. També ha manifestat el seu suport al Sr. Garcia Albiol, líder del PP de Badalona, que ha està sent investigat per la Fiscalia per la difusió d'uns pamflets amb tints xenòfobs; segons Fernández Díaz, amb aquestes temàtiques hem de deixar de ser políticament correctes,
Público

CATALUNYA. Març. **El PP portarà el seu Contracte d'Integració al Parlament.** La presidenta del PP català, Alicia Sánchez-Camacho, va avançar que la seva formació portarà el Contracte d'Integració per als immigrants al Parlament català la setmana vinent. En declaracions als periodistes durant una visita a Reus, Camacho ha indicat que *“la immigració ha d'estar vinculada a un contracte de treball, a la voluntat d'integrar-se i al respecte als valors”*. Es tracta d'un Contracte que, en la seva opinió, regula els drets dels les persones d'origen immigrant, en situació administrativa regular, però també els seus deures i obligacions, entre els quals hi ha el civisme. L'anunci va arribar un dia després que el president del PP, Mariano Rajoy, expliqués durant una visita a Castelldefels, que rescataria la proposta del Contracte d'Integració per a immigrants del 2008 i la portaria al programa de les generals de 2012. Des de la direcció del partit es considera que els immigrants haurien de signar un contracte conforme respectaran les lleis i faran tot el possible per integrar-se, així mateix Rajoy, ha subscrit tot el discurs del cap de llista dels seu partit a Badalona, prometenent “mà dura”, “pressió policial” i una “restricció de les prestacions socials”, tant als gitanos romanesos com als ciutadans que estiguin en situació irregular.
Europa Press. Público

CATALUNYA. Abril. **PPC vincula el seu suport a pressupostos també al Contracte d'Integració per als immigrants.** La presidenta del PP català, Alícia Sánchez-Camacho, vinculant el seu suport als pressupostos de la Generalitat per al 2011 al fet que CiU assumeixi el Contracte d'Integració per als immigrants. En declaracions a premsa, Sánchez-Camacho va comentar que *“aquesta mesura que planteja el seu partit serà òbviament un requisit per a un eventual aval als comptes per al 2011 i espera que el debat de totalitat de la proposició de Llei es celebri en el proper ple del Parlament a principis de maig”*. Els populars volen que els immigrants es comprometin a tenir un coneixement suficient de les llengües oficials a Catalunya, a adquirir un coneixement adequat de la vida civil catalana i a retornar al seu país si per espai d'un període de temps no tenen un lloc de treball ni mitjans de subsistència. Així mateix, el PPC vol que els Ajuntaments tinguin la potestat d'emetre un certificat de convivència i civisme que garanteixi que les persones d'origen immigrant compleixen les normes bàsiques de convivència i de respecte cívic. A més, la líder del PPC va deplorar que dirigents del seu partit com Xavier García Albiol, candidat a l'alcaldia de Badalona hagin estat víctimes de querelles i atacs injusts per defensar aquests plantejaments.
EFE.

ESTAT ESPANYOL. Abril. **El govern espanyol afirma que “no es el moment” per l'arribada d'immigrants per la crisi.** La secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració del ministeri de Treball, Anna Terrón, va afirmar en la seva visita a Mèxic, que el Govern espanyol considera que, amb l'actual crisi, *“no és el moment per a que vingui immigrants a Espanya”*. Segons la Secretaria d'Estat d'Immigració, la prioritat del Govern, donada la situació econòmica actual és crear ocupació, i va explicar que estan en marxa polítiques actives per fer-lo, així com un esforç molt gran de formació per la gent que està desocupada. *“Això té que veure amb la immigració. Espanya difícilment*

tornarà a absorbir grans bosses de mà d'obra no qualificada. Per tant, necessitem primer absorbir l'atur al nostre país abans de pensar en nous moviments immigratoris", va insistir Terrón.

EFE.

CATALUNYA. Abril. **Proposta de CiU sobre Retorn.** CiU ha proposat que als ciutadans d'origen estranger se'ls ofereixi l'opció de capitalitzar el subsidi o, fins i tot, la possibilitat de retornar al país d'origen. Així s'expressa al seu programa marc de les properes eleccions municipals. El document, també assenyala la importància de la nova ciutadania a l'hora d'augmentar el PIB i dotar de fons a la Seguretat Social, però afirma, que també, ha provocat una "tensió evident" en els serveis públics. Segons CiU cap societat té una capacitat il·limitada d'absorbir i integrar persones arribades de fora, i Catalunya no és una excepció.

Sí, se puede

SALT. Juliol. **L'alcalde de Salt proposa fer "cupos" de persones estrangeres als municipis.** Jaume Torramadé, alcalde de Salt, ha parlat de la necessitat d'implementar una política d'immigració *"més justa que permeti compartir el conflicte que suposa l'excessiva concentració en determinades zones de Catalunya"*. Ha dit que *"els beneficis que aporta la migració són rebuts per tothom, però que els perjudicis només els reben uns pocs"*. Referint-se a que la població del Gironès és la tercera de Catalunya en l'índex de pobresa, creant, segons l'alcalde, *"un caldo de cultiu difícil de gestionar"*. Creu que *"la correcció política es vàlida en el 98% dels municipis de Catalunya, però a Salt no"*.

En relació a la proposta de redistribuir a la població migrada en les diverses poblacions catalanes, àmpliament criticada per tots els partits, amb l'excepció del PP. Torramadé ha reiterat la necessitat de buscar solucions, a una situació de conflictivitat en els últims anys s'ha agreujat.

La Vanguardia

SALT. Agost. **Torramadé afirma que a Salt hi ha massa immigrants.** L'alcalde de Salt, Jaume Torramadé, s'ha mostrat ferm en afirmar que *"hi ha massa immigrants a Salt"*, i ha dit que *"caldria repartir millor a la població migrada, ja que hi ha municipis amb un 0% i d'altres amb un 42%"*.

En l'entrevista, que ha fet a *Catalunya Ràdio*, ha afirmat que la primera mesura per eradicar conflictes ocasionats per la pressió migratòria del municipi és *"acceptar que no passa res perquè l'alcalde digui que més d'un 42% d'immigrants és massa"*, afegeix que *"cal rebaixar la pressió migratòria de Salt per acostar-la a la mitjana del país, un 15%"*.

S'ha referit, també, a la moratòria en la construcció de centres de culte al municipi gironès i ha assegurat que cal estudiar-ne millor la ubicació: *"La convivència de centres de culte amb la zona comercial no la veig gens"*. L'alcalde, però, ha assegurat que no comparteix la visió de posar-los *"on molestin menys"*, i ha explicat que *"l'any de suspensió és justament per estudiar la millor ubicació per a tots els ciutadans de Salt"*.

Ara

CATALUNYA. Setembre. **Felip Puig afirma que hi ha nacionalitats amb tendència a delinquir.** El Conseller d'Interior, Felip Puig, diu que *"aposta per explicar sense hipocresia que hi ha alguns col·lectius d'una procedència determinada que tenen tendència a caure en determinats àmbits delictius i s'organitzen en clans"*; va posar com exemple els grups de persones d'origen peruà que actuen en les autopistes o lladres de coure romanesos.

El conseller va manifestar que alguns ciutadans d'origen estranger *"interpreten malament el nostre sistema de llibertats i abusen d'ell"*. Per solucionar-ho aposta per ser *"molt contundents i dissuasoris"*. També va afegir que *"la meitat dels presos de les*

presons catalanes no són de nacionalitat espanyola"; fet pel qual es mostra favorable a col·laborar amb el cos de Policia Nacional.

Público

BARCELONA. Octubre. **Duran carrega contra la immigració.** Duran Lleida, candidat de CiU per Barcelona a les eleccions generals, va afirmar que el fenomen migratori és un problema que no s'ha administrat amb rigor. A més, va culpar als immigrants d'endarrerir el nivell educatiu a les escoles o de perjudicar el mercat immobiliari.

COMUNICAT DE SOS RACISME CATALUNYA, CCOO CATALUNYA, UGT CATALUNYA, CONFEDERACIÓ D'AV DE CATALUNYA CONFAVC: 4 d'octubre del 2011

PROU AL DISCURS POLÍTIC XENÒFOB I RACISTA

Entitats socials, veïnals i sindicals denuncien les darreres declaracions de Duran i Lleida contra les persones d'origen immigrant, i alerten del perill de fractura social que suposen aquests discursos

El candidat de CIU per Barcelona a les eleccions espanyoles, Josep Antoni Duran i Lleida, va afirmar ahir que, en aquest moment, "la immigració ja és un problema", culpant als fills i filles de persones immigrades d'endarrerir el nivell educatiu a l'escola pública, i parlant de l'impacte negatiu de la immigració en el mercat immobiliari.

Les entitats socials, veïnals i sindicals sotasignants denunciem

- La falta de responsabilitat política i social del senyor Duran i Lleida que s'aprofita d'un context difícil per culpar a les persones d'origen immigrant de problemes transversals de la societat, com ho són la manca d'inversió pública en educació o la situació de crisi del mercat immobiliari.
- El discurs racista i xenòfob del candidat de CIU per Barcelona a les eleccions espanyoles, que té nefastes conseqüències en la convivència i ens posa en perill de fractura social.
- La normalització i acceptació del discurs racista en la vida política i quotidiana, que s'exemplifica amb aquest tipus de declaracions.

Exigim

Que el Govern de Catalunya, i CIU, com a partit del govern, respectin el Pacte Nacional per la Immigració i garanteixi que aquest tipus de discursos no tinguin cabuda en la vida política catalana.

Com entitats de la societat civil, pensem que és necessari que partits, organitzacions socials i la ciutadania condemnem i ens oposem a aquelles accions i idees que vulnereu els drets de les persones, que fomenten el racisme i la xenofòbia i que per tant no han de tenir cabuda en un estat de dret.

Creiem que cal prendre consciència i no deixar impunes aquests discursos que inciten a l'odi entre col·lectius, idees pròpies d'ideologies d'extrema dreta, que encenen els focs del racisme a la nostra societat, i que posi en perill l'estabilitat social de Catalunya.

BADALONA. Octubre. **Albiol usa el twitter per presumir d'actuacions policials contra ciutadans d'origen estranger.** L'alcalde de Badalona, Xavier García Albiol, ha anunciat una batuda policial, a través del seu twitter, dient que la Guàrdia Urbana ha intervingut en un local "*usat com pis pastera per ciutadans romanesos que amargaven la vida als veïns*". Després de publicar el missatge, l'alcalde ha contestat alguns dels missatges que li han enviat usuaris d'aquesta xarxa social, molts d'ells crítics amb la seva actitud. És la segona vegada en dues setmanes que l'alcalde anuncia per

aquesta xarxa social aquest tipus d'intervencions de la policia municipal, en uns missatges en els quals afegeix l'etiqueta#badalona.

Catalunya Press

L'ESTAT DE LA QÜESTIÓ: MITJANS DE COMUNICACIÓ, PUBLICACIONS I ENQUESTES

CATALUNYA. Març. **El 25% dels catalans són “racistes culturals o intolerants” amb els immigrants.** Segons l'enquesta realitzada a Catalunya i presentada pel Centre d'Estudis d'Opinió, un de cada quatre catalans expressa opinions racistes o molt intolerants vers la immigració, afegit a que gairebé la meitat dels enquestats troba el nombre d'immigrants a Catalunya excessiu.

20 Minutos

COMUNICAT DE SOS RACISME- CATALUNYA: Barcelona 19 de Març del 2011

JA N'HI HA PROU. “L'última enquesta del Centre d'Estudis d'Opinió revela que el 25% dels catalans formula opinions clarament “intolerants”.

- Tot i la gravetat dels resultats de l'enquesta, SOS Racisme-Catalunya considerem que són resultats previsibles. L'augment i extensió d'opinions racistes entre la població no és gratuït: són fruit del discurs demagògic, les polítiques discriminatòries i la permissivitat amb els discursos de l'odi, com venim denunciant des de fa anys.
- La situació de crisi econòmica facilita la proliferació d'aquestes opinions, però no és la causa, i es pot aturar.
- El resultat d'aquest estudi ha de servir per alertar-nos de que:
 - o Cal treballar en pro de la convivència i la lluita antiracista.
 - o Cal oferir a la població informació correcta i real sobre aspectes com l'ús dels serveis públics, aportació econòmica a l'estat, accés a drets i deures. Per tal de trencar els rumors i estereotips, base de molts raonaments feixistes.
 - o Cal posar fre al discurs de l'odi. Les seves repercussions socials són directes.
 - o Cal que la societat rebutgem el racisme d'Estat: les polítiques discriminatòries, les propostes racistes; i que exigim que les institucions actuïn contra les causes reals de la crisi.
- Tanmateix voldríem assenyalar que considerem que de l'enquesta no es poden extrapolar conclusions per tota la “societat catalana”, ni “els catalans”, com alguns mitjans han recollit, ja que s'ha exclòs al 16% de la població catalana: la d'origen immigrant. I cal tenir en compte que el moment en què es va realitzar l'enquesta (coincidint amb els fets de Salt) podrien haver afectat els resultats.

CATALUNYA. Abril. **Resultats de l'Informe sobre l'estat del racisme a Catalunya.** L'organització SOS Racisme ha presentat el seu informe, “2010, L'estat del racisme a Catalunya”, del que extreu a nivell global la conclusió que el racisme s'està enfortint a Catalunya. Un indicador és que al 2010 s'han presentat un 5% més de denúncies que l'any anterior. Una de les portaveus, Alba Cuevas, ha explicat que l'entitat ha intervingut en més de 217 denúncies, de les 615 presentades. Una dada alarmant, és que el 35,56% d'aquestes provenia de presumptes agressions fetes per part dels cossos de seguretat de l'Estat, dels quals un 42% eren membres dels Mossos d'Esquadra. La reacció d'aquests ha estat minimitzar la xifra, diuen que només tenen quatre denúncies per motius racistes, i només en queda una per resoldre, contraposant-ho a les 12 que es mostren a l'informe. La Direcció General de Policia defensa que els agents han acabat absolts, i, fins i tot, condemnant al denunciador per faltes d'ordre públic i lesions.

Per l'organització el context de crisi econòmica com l'actual, ajuda a la proliferació de discursos racistes, a més, que la justícia, no actua de manera contundent contra aquests. La portaveu ha indicat que el racisme és un indicador de que l'Estat de Dret no funciona, ja que el racisme està vinculat a desigualtats socials, exclusió i la restricció de drets, entre d'altres elements.

Políticament, Catalunya, segons ha afirmat l'associació, s'ha convertit en un laboratori per a les pràctiques racistes, especialment en l'àmbit polític, ara s'ha perdut la vergonya i creixen els discursos racistes que tenen un efecte directe sobre la convivència. A més a més, el document destaca que les institucions catalanes destaquen pel "la incoherència i la polèmica", degut, en bona part, a l'incompliment del Pacte Nacional per la Immigració.

ABC, en Latino

BARCELONA. Maig. Els barcelonins veuen la immigració com el tercer problema principal. Un sondeig municipal de la ciutat de Barcelona ha indicat que els seus habitants veuen a la immigració com el tercer problema de la ciutat, just per darrera de l'atur i la inseguretat. D'altra banda, s'ha de considerar que el 49,3% dels catalans considera que el número d'estrangers és "excessiu", i la majoria considera que la presència d'immigrants és un fre per sortir de la crisi.

Les dades objectives, desmenteixen que la percepció de que cada vegada hi ha més població d'origen estranger, ja que en els dos últims anys ha disminuït en 16.598 persones, i es situa amb un 17'3% del total de la població de la capital catalana. Aquesta disminució s'ha degut a la situació de crisi, tendència que es reflexa amb la reducció del nombre de sol·licituds de reagrupament familiar, disminuint al 2010 un 9'7% menys que l'any anterior.

El Consistori Socialista, va presentar el Pla de Treball per a la Immigració 2008-11, que tenia com a objectius evitar els processos segregadors, reforçar l'estratègia d'acollida, i combatre els riscos d'exclusió social i els rumors que dificulten la integració.

Tot i això, organitzacions com SOS Racisme han denunciat que els objectius no s'han aconseguit, a més que acusen que les polítiques d'immigració d'haver estat incoherents. Des de Justícia i Pau, consideren que ha faltat un major treball de sensibilització social, no obstant defensen que s'ha fet un bon treball amb matèria d'acollida i serveis socials. La responsable de Càritas afirma, a diferència dels anteriors, que les polítiques municipals han estat molt positives, ja que s'han obert places d'acollida, albergs nous, s'ha potenciat la xarxa antirumors. Tanmateix reconeix que la crisi ha agreujat la situació dels migrants i els serveis socials no tenen la suficient cobertura.

ADN

ESTAT ESPANYOL. Juliol. Presentació de l'Informe Estatal de SOS Racisme 2010. La Federación de Asociaciones de SOS Racismo en el Estado Español ha presentat el seu Informe, un document que cada any analitza el fenomen del racisme i la xenofòbia a l'Estat Espanyol. Denunciant, de manera destacable el creixement i força que han cobrat els partits polítics anti-immigrants, després de les eleccions municipals i autonòmiques, amb el creixement d'un discurs populista que "*aprofita la situació de crisi per a crear por*". L'organització denuncia que molts partits polítics tenen a veure amb aquest augment, i que alguns de tradició democràtica haurien de fer un esforç de pedagogia política i responsabilitat social.

Referent a les batudes, l'organització denuncia que aquestes se segueixen produint, a més amb la col·laboració de cossos de seguretat.

En Latino

BARCELONA. Agost. **El Periódico publica “la guia del mangui”**. El Periódico de Catalunya ha obert en la seva portada amb el titular: “*La guia del mangui de Barcelona*”, un especial que recull un informe realitzat pels Mossos d'Esquadra que reflexa, suposadament, als grups de delinqüents que actuen a la ciutat i que són d'origen estranger. El director de El Periódico, Enric Hernández, va penjar a Twitter la imatge de la portada la nit del diumenge i va rebre dures crítiques per part dels seus seguidors, que la qualificaven de xenòfoba, el van portar al diari a fer algun canvi. Des de la direcció del diari van declarar que “*volien evitar malentesos, per això van canviar el subtítol de la portada*”; el seu objectiu era posar de manifest i denunciar el tractament que reben per part d'alguns sectors. Pretenien denunciar el vocabulari racista que usen els Mossos d'Esquadra.

La portada contenia quatre fotos, amb frases com “*Els peruans del Parc Güell*”, “*Moritos del autobús*”, “*Les bosnianes buscafirms*” o els “*Romanesos del metro*”. El director del diari afirma que les frases estaven entre comentos perquè són obra dels Mossos i informadors turístics. Els Mossos no han volgut fer declaracions sobre la portada ni la suposada guia.

El Mundo, El Periódico

RACISME SOCIAL, CONVIVÈNCIA I CONFLICTES.

BARCELONA. Febrer. Agressió **racista mentre jugava a una màquina escurabutxaques**. La Fiscalia demana nou anys de presó per a un home acusat de ferir amb un cristall a un altre home que havia guanyat un premi en una màquina escurabutxaques. La Fiscalia aplica l'agreujant de motius xenòfobs i sol·licita que es condemni a l'acusat a cinc anys de presó per les lesions causades a l'home d'origen xinès, que havia guanyat el premi; i a quatre anys més per agredir a un cambrer que va intervenir per aturar l'agressió.

EFE.

ESPLUGUES DE LLOBREGAT. Abril. **El suïcidi del propietari d'un restaurant xinès provoca protestes sobre la possible pressió xenòfoba a la que estava sotmès.**

Un empresari, d'origen Xinès, de 47 anys, que volia posar en funcionament el seu restaurant des de feia un any, s'ha suïcidat; aquest fet ha crispat la comunitat xinesa, així com altres empresaris que s'han trobat amb situacions similars. Atribueixen que la no concessió de permisos, o la reiterada anul·lació, prové d'una actitud discriminatòria per part d'alguns veïns, que l'havien denunciat diverses vegades, queixant-se de la olor de menjar, o quan es van disposar a fer obres per solucionar-ho, els van denunciar perquè no ho havien consultat.

Els familiars de l'empresari denuncien l'actitud de l'ajuntament, diuen que no ha estat correcte, ja que cada cop que hi anava obtenia respostes diferents i petició de nova documentació cada vegada.

El propietari només va obrir dos mesos en un any, fet que va causar l'impagament dels deutes que tenia.

El Periodico

ESPLUGUES DE LLOBREGAT. Abril. **PIMEC i el Consolat xinès demanen reobrir el ‘wok’ d'Esplugues.** La patronal PIMEC, Comerç i el Consolat Xinès van reclamar a l'ajuntament d'Esplugues la reobertura immediata del restaurant-wok xinès Hang, el propietari del qual es va suïcidar per la presumpta pressió veïnal – es queixaven de l'olor de menjar que pujava als pisos – i la negativa municipal d'autoritzar el funcionament del negoci per raons tècniques.

El president de la patronal va assegurar que l'ajuntament va aplicar amb excessiu recel les normes. “*Era un assumpte d'olors de menjar però no era un problema ni massa greu ni de salut pública*”, va explicar. “*Creiem que es tracta d'un cas de racisme*

perquè en el local s'havien penjat cartells amb eslògans contra els comerços de xinesos", va afegir el president. Els veïns van desmentir a través d'un comunicat que les seves denúncies contra el local estaven motivades per racisme.
El Periódico.

HOSPITALET DE LLOBREGAT. Juny. Protestes veïnals per l'obertura d'un Wok. Un grup de veïns del centre de l'Hospitalet s'han alçat en contra de l'obertura d'un restaurant xinès, de tipus wok, que està preparant la seva inauguració. Els veïns han penjat pancartes mostrant la seva oposició i afirmant que el local no disposa dels permisos. Segons ha confirmat l'ajuntament de l'Hospitalet, el local té els permisos en regla, i un cop finalitzin les obres es realitzarà una inspecció per comprovar que l'establiment compleix les normatives. L'ens local reconeix que té coneixement de l'existència de pancartes, però que l'establiment sempre ha complert tots els permisos d'obra i activitat exigits.

El Periódico

SITGES. Juny. Agressió a una activista anti-racista. La vicepresidenta de l'Assosiació Llatinoamericana del Garraf, i membre d'Unitat Contra el Racisme i el Feixisme del Garraf, Mercedes Vaca, ha estat víctima d'una agressió xenòfoba a la porta de casa seva. Tres encaputxats la van aturar, insultar, agredir i cremar el pit amb una cigarreta, dient-li "Tu ets el cervellet". Davant els crits d'auxili de la víctima, els agressors van fugir. Mercedes Vaca, ha interposat una denuncia amb l'informe mèdic. El fet, però ha xocat a tota la comarca, ja que l'activista és coneguda arreu d'aquesta. Tot això, també ha generat la reacció de diverses organitzacions, que faran un seguit d'accions de protesta contra el clima de xenofòbia que s'està instal·lant a la comarca.

En Latino.com

SALT. Agost. Empreses de Salt rebutgen la ubicació d'una mesquita. L'alcalde de Salt, Jaume Torremadé, va acceptar públicament que diverses empreses del municipi s'han queixat davant la possibilitat que al polígon de Torremirona s'hi instal·li una mesquita. No obstant, ha negat que la suspensió d'aquesta llicència correspongui a les pressions exercides pels empresaris, ni a la concentració que va convocar PxC en contra del seu rebuig. Torremadé afirma que no hi ha cap motiu per autoritzar la construcció de la mezquita, ja que no hi ha cap projecte presentat, només la sol·licitud que dues entitats van fer a l'anterior consistori, per construir dos centres de culte. Les entitats tenen temps fins a finals de setembre, si no volen que la moratòria els afecti, tot i així, aquestes consideren que no disposen del temps necessari per presentar els projectes dins d'aquests terminis.

El Periódico

SALT. Setembre. Apareix un cap de porc al solar on s'ha de construir la mesquita. Uns desconeguts han col·locat un cap de porc en el solar del polígon de Torre Mirona on dues associacions volen construir un oratori. Diversos empresaris de la zona, afirmen que ja fa diversos dies que hi és, tot i que asseguren que no saben qui ho ha posat. L'aparició del cap de porc ha coincidit amb la creació d'un perfil al facebook, anomenat "Els Salvadors de Salt", que diuen tenir com a objectiu "netejar Salt de moros", i que s'ha atribuït l'acció. El perfil va desaparèixer al cap de pocs dies. Tot i les sospites que darrera d'aquest grup hi ha membres de PxC, la seva regidora al municipi s'ha desvinculat d'aquesta acció, però ha afirmat que li va semblar graciós el fet, i que creia que expressava el malestar dels veïns amb la construcció d'aquesta. Per la seva banda, les associacions que promouen la construcció de la mesquita van restar-li importància al fet.

El Periódico

FETS EN PROFUNDITAT

ELECCIONS MUNICIPALS, MAIG DE 2011

CATALUNYA. Maig. **Els Mistos Electorals**. Durant la campanya electoral de les eleccions municipals a Catalunya del 2011, des de SOS Racisme Catalunya es va fer un anàlisi exhaustiu dels discursos de candidats i candidates, i aquests són els resultats. Per ampliar aquesta informació es pot visitar el següent enllaç. <http://mistoselectorals.wordpress.com/2011/05/>.

Es tracta d'una campanya que l'entitat duu a terme des de 2008, que compta amb la col·laboració de El Tinter en les darreres edicions en les que ha adquirit un format audiovisual. L'objectiu de la campanya és vetllar per la salut democràtica durant la campanya electoral: detectant, analitzant i denunciant els discursos i propostes racistes i xenòfobes d'alguns partits polítics, l'ús electoralista de les minories per obtenir rèdits, que provoquen fractura social.

SOS Racisme Catalunya

Recull de declaracions racistes i xenòfobes de candidats i candidates a les eleccions municipals a Catalunya, durant la campanya electoral de maig de 2011.

6/maig/2011 – **PP. Felip Gil. Salt:** *“L'Ajuntament no és una ONG i les ajudes han de ser primer per als saltencs de fa anys”*

6/maig/2011 – **PP. Alberto Fernández Díaz. Barcelona:** *S'ha compromès aquest divendres a promoure l'expulsió d'aquells delinqüents reincidents d'origen estranger “amb independència de la seva situació legal al nostre país”.*

6/maig/2011 – **CiU. Josep M. Vila d'Abadal. Vic.** *“Els immigrants s'han de comportar com nosaltres (...) Els hem d'educar”.*
Una entrevista al diari 9Nou.

6/maig/2011 – **PP. Xavier Garcia Albiol. Badalona.** *“Faré la vida impossible als que creen problemes fins que marxin”*

7/maig/2011 – **CiU. Josep Antoni Duran i Lleida. Salt.** *“A Salt hi ha més immigració del compte”, i respecte la integració i la cultura ha manifestat que “som el que som i estem disposats a enriquir-nos però no a canviar el que som”.*

8/maig/2011 – **CiU. Artur Mas.** *Va recordar que les polítiques d'immigració portades a terme pel govern d'Aznar durant el mandat 200-2004: “Espanya es va convertir en un colador on van entrar tots aquells que van voler”, va dir el president, que va definir la situació actual com “un problema”.*

8/maig/2011 **PSC. Jordi Hereu.** *Va acusar al PP de treure el tema de la immigració i la seguretat quan arriben les eleccions, però ha assegurat que quan governava Aznar, l'Estat espanyol “era un coladero”*

8/maig/2011 **PPC. Alicia Sánchez-Camacho.** *Va criticar la mala memòria de Mas perquè “CiU ha donat suport als processos de regularització massiva i les lleis d'estrangeria del govern del PSOE, que han portat a Catalunya a tenir el major número d'immigrants en situació administrativa irregular”*

10/maig/2011 – **PxC. Josep Anglada. Vic:** *el líder del partit xenòfob va afirmar que si és alcalde de Vic “els immigrants s'espavilaran a marxar pel seu propi peu a altres municipis on no hi hagi PxC”, que no els hi haurà de dir res perquè seran ells que veuran que “no els convé viure a la ciutat”. Per altra banda va presentar el seu programa electoral en el que inclou bonificacions a empresaris que contractin “gent autòctona”, no contractar persones immigrades per executar les obres públiques del municipi, no empadronar cap persona en situació irregular i suprimir “totes” les ajudes a les associacions de cultura islàmica.*

10/maig/2011 – **PPC. Xavier García Albiol. Badalona:** *“El problema no el tenim només amb la immigració il·legal, sinó també amb la legal, com és el cas dels gitanos romanesos”*

10/maig/2011 – **PPC. Xavier Javaloyes. Manresa:** *Ha assegurat que “els immigrants il·legals” han de quedar exclosos dels ajuts i serveis socials. Ha dit que no permetrà reagrupaments familiars “fora de la llei” ni empadronaments en pisos sobreocupats tot afirmant que “la solidaritat passa primer per la gent d'aquí”. “No es pot acceptar que hi hagi avis desatesos mentre ajudem immigrants il·legals”.*

10/maig/2011 – **Duran i Lleida. CiU:** *Ha recordat que ell és el primer que defensa que a Catalunya “no hi cap tothom”, però això no vol dir que comparteixin les tesis expressades per Fernández Díaz a Barcelona i Xavier García Albiol a Badalona. Duran ha apuntat que sempre ha dit que la immigració “és un problema i que cal afrontar-la”, i, per tant, no és dels que simplifiquen i aposten pel “bonisme de purament drets i papers”.*

11/maig/2011 – **Alicia Sánchez Camacho. PPC:** *La política d'immigració que plantejem és la que està a les lleis i la que volen els veïns de les ciutats i pobles de Catalunya.*

11/maig/2011 – **CiU. Carles Pellicer. Reus:** *Ha assegurat que durant l'últim mandat hi ha hagut una “crida massiva a l'arribada de la població magrebí” i que “Ara els socialistes han autoritzat la segona mesquita: no podem tenir una mesquita a cada barri”.*

11/maig/2011 – **PSC. Lluís Miguel Pérez. Reus:** *“Crearem un contracte per als immigrants que rebin prestacions socials que els obligui a respectar les normes de convivència. L'Ajuntament no és una oenagé, no som Càritas”.*

11/maig/2011 – **PPC. Alberto Ruiz-Gallardón. Barcelona.** *L'alcaldeable popular a Madrid ha afirmat que “el discurs d'Albiol és constructiu i té el suport del partit” i ha afirmat que el partit aposta pel mateix discurs en matèria d'immigració per a tot l'Estat. També va dir que els populars “busquen aprofitar el millor de la immigració”.*

11/maig/2011 – **PPC. Alberto Fernández-Díaz. Barcelona.** *Ha afirmat que amb la reforma del Codi Penal “el top manta es multiplicarà”. Va vincular-la al delictes, prometent “mà ferma” per lluitar contra aquesta activitat.*

11/maig/2011 – **PPC. Alberto Fernández-Díaz. Barcelona.** *“Els immigrants han de certificar que no venen a robar” i per assegurar-se proposa un informe de “bona conducta”, no com un càstig sinó com “un premi pels immigrants que compleixin”. “Aquí no hi cap tothom, tot i que el cor ens digui una altra cosa”.*

13/maig/2011 – **Josep Anglada, PxC:** *En una entrevista va explicar, referint-se a la població marroquina “Tothom és digne de rebre l'amor de l'Evangeli, però no es pot*

ser tolerant amb els intolerants". I respecte l'estudi de la Caixa que demostra que la immigració aporta més a l'Estat del Benestar del que reben, el líder xenòfob va contestar: "la Fundació la Caixa pot dir el que vulgui, però jo continuaré sent Fidel a les meves idees, i per tal continuaré dient que una gran part de la immigració que ha vingut no ens ha portat res de bo".

14/maig/2011 – **Vila d'Abadal, CiU, Vic:** *Ho tornaria a fer (negar l'empadronament a persones immigrades en situació irregular). Posar ordre en la qüestió del padró i la immigració és un compromís amb la ciutadania. Ha demanat que els immigrants siguin fidels al discurs dels "drets i deures" i que "canviïn el seu model de vida, la seva cultura per esdevenir catalans de facto".*

16/maig/2011 – **Albiol, PPC, Badalona:** *"No los quiero en Badalona. No es racismo, es supervivencia". A més ha afegit "Als que han vingut a delinquir, a fer la vida impossible als veïns i aprofitar-se de les ajudes socials. A tots aquests, no els vull a Badalona", "Trucar a la policia i que no vinguin o no tenir plaça a la guarderia perquè l'hi ha donat a l'últim que ha arribat no és un problema d'ideologies o de debat polític, sinó de gestió de ciutat". "Què poc intel·ligents que són els que m'acusen de xenòfob".*

17/maig/2011 – Concepció Veray, **PPC Girona:** *Una de les mesures a emprendre serà destinar més recursos als serveis socials "per evitar que els nouvinguts acaparin totes les ajudes".*

Altres notícies relacionades amb la Campanya de les Eleccions Municipals

BADALONA. Maig. Proposta electoral del PP. El candidat del PP a l'alcaldia de Badalona, Xavier Garcia Albiol, ha assegurat que si governa després del 22 de Maig, informará trimestralment a la Delegació del Govern de Catalunya sobre les persones d'origen estranger que s'hagin empadronat sense tenir la targeta de residència. Amb aquesta mesura vol fer arribar un missatge clar *"que no es vol immigració il·legal a Badalona"*.

La Vanguardia, Catalunya Press, ADN

SALT. Maig. Proliferació de candidatures xenòfobes a Salt. La dreta xenòfoba i populista ha vist a Salt un camp per a poder créixer. És per això que a les properes eleccions municipals es presenten tres candidatures considerades com a "racistes" per l'alcaldesa, Iolanda Pineda. El cap de plataforma per Catalunya al municipi, Carles Bonet, afirma que *"no té problemes amb els immigrants, sempre que no els hagi de mantenir"*.

També hi ha la candidatura de Gent per Salt (GPS), una nova formació que llença uns missatges més tímids, però que mostra el mateix missatge de fons. Defensa un augment dels efectius policials, i denuncien la *"política d'encobriment que aplica l'alcaldesa cada cop que hi ha problemes"*.

Davant aquest context, el PSC ha emès un comunicat carregant contra les tres formacions, assegurant que no pactaran amb ells en cap cas. Tot això està generant una campanya electoral molt tensa.

El País.

CATALUNYA. Maig. PPC acusa als immigrants de portar enfermetats ja erradicades. El Partit Popular de Catalunya, a través de la seva presidenta Alicia Sánchez-Camacho, i del candidat a l'alcaldia de Barcelona, Albert Fernández-Díaz, va reprendre el seu discurs xenòfob, en aquesta ocasió al indicar que els immigrants son els responsables de portar malalties que ja havien estat erradicades a Barcelona.

Público.

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Divendres, 13 de maig del 2011

JA N'HI HA PROU DE POLÍTICA XENÒFOBA

Davant les darreres declaracions dels líders del Partit Popular de Catalunya només podem dir "ja n'hi ha prou de fomentar l'odi per un grapat de vots!"

El Partit Popular de Catalunya s'ha superat a si mateix a la cursa en el discurs xenòfob amb les darreres declaracions dels seus líders. En un acte a Salt la presidenta del partit a Catalunya, Alicia Sánchez-Camacho, ha deixat anar "perles" com que les persones immigrades són responsables de "enfermedades eradicadas que se están reproduciendo", que PSOE i CiU han permès que "los irregulares estén aquí en nuestra casa sin haber cumplido las leyes y trámites que deben hacer los inmigrantes legales" i que el seu partit defensa "una política de inmigración que no sea demagógica, populista e hipócrita". Per una altra banda, el candidat popular a Tortosa, Pau Fernández, ha proposat que les persones immigrades abans d'empadronar-se hagin de passar per un control mèdic. I l'Albert Fernández-Díaz, candidat a Barcelona, ha dit que "enfermedades que estaban erradicadas en la ciudad desde hace mucho tiempo han vuelto a aparecer traídas por inmigrantes".

Davant aquests fets i la política que ha dut a terme el partit fins ara, hem de dir un cop més que **no tot s'hi val en campanya electoral**. Hi ha un límit per tots els partits, independentment de la seva ideologia, i aquest límit és el respecte als drets humans i la responsabilitat com agents socials que són. Encara més si el que pretenen és guanyar-se la confiança de la ciutadania.

Del que està fent el PPC des de l'inici de campanya electoral **no es diu parlar clar ni ser políticament incorrecte. És diu no tenir vergonya en manipular l'electorat**; es diu difondre el missatge de la por mitjançant falsos arguments i mentides basades en creences racistes i xenòfobes. **No només és irresponsabilitat política, es tracta de manca d'ètica.**

Les darreres eleccions ens van sorprendre amb un videojoc on es mataven persones immigrades i independentistes. **Què ens espera abans que acabi la campanya per les eleccions municipals?** Fins a quin nivell arribarà la política xenòfoba del PP? I qui serà el nou culpable de la seva acció punible: l'empresa programadora, la responsable de la difusió o el becari despistat?

El PPC no és un partit novell ni de principiants. Els seus líders saben molt bé què diuen, amb quina finalitat ho diuen i fins i tot les conseqüències legals que això pot tenir. Així que difonen el seu missatge amb coneixement i com a part d'una estratègia molt calculada, que jutjant els fets fins ara ha de ser la de dinamitar la societat catalana per poder treure algun benefici electoral de les engrunes.

Per una altra banda, més enllà de la picabaralla entre partits sobre la responsabilitat de l'entrada al país de persones immigrades, volem recordar a tots els partits que **l'arrelament i la regularització no és un efecte crida: és l'única via per evitar l'exclusió social, enfortir l'Estat de Benestar reduint l'economia submergida i aconseguir la igualtat de drets, deures i oportunitats per tothom.**

El discurs d'alguns partits polítics està afectant greument a la convivència als municipis catalans. Així ho demostra les darreres dades que vàrem presentar a l'informe "L'estat del racisme a Catalunya 2010" on alertàvem de l'augment de casos de discriminacions i agressions entre veïns i veïnes i de conflictivitat social, conseqüència del creixent discurs de l'odi.

Davant aquesta situació, fem una crida a la resta de partits, al Parlament de Catalunya i a la societat en general, a que prenguin una posició ferma de rebuig i denúncia d'aquesta manipulació política i xenòfoba que tant de mal pot fer a la salut de la societat catalana.

ST. ADRIÀ DE BESÒS. Maig. **Crítica de l'alcalde de Barcelona al discurs del PP.** L'alcalde de Barcelona, i candidat a la reelecció, Jordi Hereu, ha afirmat que el PP *"embogeix en campanya electoral amb el seu discurs sobre la immigració"*. També ha

dit que és *“el partit de la discòrdia, de la divisió, de la debilitació dels barris i les ciutats”*.

La Vanguardia

MADRID. Maig. **La FERINE rebutja el discurs xenòfob del PP català.** La Federación Estatal de Asociaciones Inmigrantes y Refugiados en España (FERINE), ha emès un comunicat on rebutja les declaracions i propostes racistes que promou el PP a Catalunya, i exigeix al seu president, Mariano Rajoy, un posicionament clar sobre la qüestió de la immigració. Ja que el discurs usat a Madrid, és inclús i que *“tothom està cridat a construir un futur millor”*, en canvi, diuen, que a Catalunya és *“agressiu, criminalitzador i difamatori”*. Consideren molt greu que a pocs dies de les eleccions municipals hagin de demanar al PP que es posi, clarament, sobre una qüestió tan important com aquesta.

En Latino

CATALUNYA. Maig. **Valoració de SOS Racisme de les eleccions.** SOS Racisme ha mostrat la seva preocupació pel perill que representa l'augment a Catalunya de diferents partits que al llarg de la campanya electoral han anat proclamant discursos racistes i xenòfobs, un fet que mostra *“el fracàs com a societat, que no ha sabut donar resposta a una situació difícil i que no ha après dels errors de la història”*. L'organització reflexiona sobre el fet que el Partit Popular hagi passat a ser la tercera força, amb una *“estratègia incendiària i un discurs clarament racista”*, cosa que, encara que augmenti vots, no li *“atorga legitimitat”*.

Consideren que la política que ha usat el PP confirma a Catalunya com un dels laboratoris de pràctiques racistes; també diuen que és similar a la que està duent a terme PxC, la qual ha augmentat la seva representació.

L'organització deixa clar que les eleccions han estat marcades per un context de crisi econòmica i social, però a més, per una *“escassa voluntat política de construir una societat igualitària”*.

En Latino

COMUNICAT DE SOS RACISME- CATALUNYA: Barcelona, 23 de maig del 2011

DAVANT ELS RESULTATS DE LES ELECCIONS MUNICIPALS A CATALUNYA, SOS RACISME POSA DE MANIFEST EL PERILL QUE SUPOSA L'ENTRADA DEL RACISME A DIFERENTS AJUNTAMENTS DEL NOSTRE PAÍS

SOS Racisme Catalunya, entitat antiracista de defensa de drets humans, **ens preocupa l'augment de regidors i regidores racistes a diferents ajuntaments de Catalunya, tot i que no ens sorprèn** ja que portem molt temps alertant l'amenaça que avui constatem.

El Partit Popular de Catalunya s'ha convertit en tercera força a molts municipis, i no podem obviar que ha estat la seva estratègia incendiària i el seu discurs clarament racista el que li ha donat aquests resultats sense precedents a Catalunya. El Partit Popular en aquesta campanya, i ens els darrers mesos, ha demostrat no tenir cap ètica utilitzant a les persones, sobretot aquelles que pertanyen a minories ètniques, i també la cohesió social com a peces de joc electoral, convertint Catalunya en el seu laboratori particular de pràctiques racistes. Tot i els bons resultats obtinguts els vots no donen legitimitat al seu joc brut, irresponsable, mentider i oportunista. L'èxit l'ha obtingut traient rèdit de la situació de desesperació social.

El mateix raonament per la xenòfoba Plataforma per Catalunya que ha entrat a 35 ajuntaments, mantenint o augmentant regidors allà on en tenia i aconseguint representativitat a nous municipis. **Ens crea consternació el fet que un partit feixista i racista de la democràcia postfranquista hagi augmentat la seva presència a les institucions democràtiques del nostre país.**

El context en el que s'han celebrat aquestes eleccions ha estat marcat per la crisi social i econòmica, la manca de voluntat política per construir una societat cohesionada i en igualtat d'oportunitats i deixar de banda la lluita contra el racisme. Aquesta situació sumada a l'oportunisme i la irresponsabilitat de partits polítics d'atiar l'odi entre col·lectius, de mentir i fer propostes populistes obertament racistes han provocat aquest preocupant resultat als ajuntaments catalans.

Aquests resultats són un fracàs com a societat, que no ha sabut donar resposta a una situació difícil i que no ha après dels errors de la Història. A més fan evident el risc de que a molts pobles i ciutats es desenvolupin polítiques racistes, de restriccions de drets i llibertats que suposaran retrocessos i el deteriorament de l'Estat de Dret i Democràtic.

És per això que **des de SOS Racisme-Catalunya no cessarem en la nostra lluita** i no dubtarem en denunciar pública i jurídicament aquelles polítiques i accions racistes que no garanteixen la igualtat de drets. A més reforçarem el treball de sensibilització i educació en valors per enfortir la convivència. I esperem que en aquest camí s'hi sumin els agents socials, les organitzacions i institucions que conscients del perill decideixin unir-se a la lluita contra el racisme.

Maig. CATALUNYA. **Amnistia lamenta els discursos que relacionen immigració i delinqüència.** Amnistia Internacional ha lamentat que la relació directa entre immigració i delinqüència s'hagi convertit en un dels principals debats durant la campanya electoral a Catalunya.

En una carta oberta als partits catalans, l'organització ha condemnat els discursos del líders polítics que durant el període electoral han difós imatges negatives de les minories ètniques, religioses i de la població immigrant, que estigmatitzen a aquests col·lectius i contribueixen a l'extensió del racisme i la xenofòbia a la societat.

Davant d'aquesta situació Amnistia ha instat als líders polítics a fer un exercici de responsabilitat i *"condemnar la discriminació racista, així com impulsar una política destinada a promoure la tolerància entre ciutadans, sigui quin sigui el seu origen"*.

EFE

FETS EN PROFUNDITAT

QUERELLA CONTRA EL GARCIA ALBIOL PER DELICTE D'INCITACIÓ A L'ODI

Antecedents del cas

A finals de setembre del 2010, SOS Racisme Catalunya i la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC) presentàvem una querella contra en Xavier García Albiol, líder del Partit Popular a Catalunya de Badalona, pels butlletins que va repartir durant un acte a Badalona el mes d'abril del 2010, criminalitzant la població gitano-romanesa del municipi, així com contra les declaracions realitzades el passat mes de setembre en motiu de les expulsions de gitano-romanesos a França.

En aquesta querella, les dues entitats actuen com acusació popular denunciant a García Albiol per la comissió d'un delictes relatiu a l'exercici dels drets fonamentals i llibertats públiques tipificat a l'article 510 del Codi Penal *"els qui provoquin a la discriminació, a l'odi o a la violència contra grups o associacions, per motius racistes, antisemites o altres motius referents a la ideologia, religió o creences, situació familiar, la pertinença dels seus membres a una ètnia o raça, el seu origen nacional, el seu sexe, orientació sexual, malaltia o minusvalidesa"*.

El jutjat número 2 de Badalona va arxivar la querella considerant que els fets no eren delictius. Les entitats varen recórrer aquesta sentència a l'Audiència Provincial, i aquesta, a 23 de maig del 2011, ha ordenat al jutjat admetre la querella a tràmit per investigar si els fets són constitutius de delictes; tot i que reconeix que hi ha un conflicte entre l'article 510 del Codi Penal i la llibertat d'expressió, com ja va recollir el Tribunal Constitucional en el seu moment.

Cronologia

BADALONA Març. **Arxivada la querella contra Albiol.** La titular del Jutjat d'Instrucció número 2 de Badalona ha arxivat la querella interposada per SOS Racisme contra el president del PP de Badalona, Xavier Garcia-Albiol, pels fulletons repartits a la ciutat de Badalona que vinculaven inseguretat i immigració. En el material apareixia, a més, una fotografia amb un missatge en contra del col·lectiu romanès.

Els motius que han portat a la jutgessa a l'arxivament de la causa, han estat que considera que no constitueixen un delictes de provocació a la discriminació, odi, o a la violència, contemplat pel Codi Penal. A la instrucció s'argumenta que *"la provocació ha de ser directa i dirigida de manera inequívoca a la realització d'un delictes"*.

Entre altres diligències realitzades pel fiscal, estava la testificació de Garcia Albiol, que va anar a declarar a l'octubre, on va dir que les actuacions del PP no tenien una actitud xenòfoba i racista, i va assegurar que aquest procés responia a que *"ICV i el tripartit no volen que es parli dels problemes que estan patint els veïns de Badalona"*.

La presidenta dels Populars Catalans, Alicia Sánchez Camacho, va declarar que *"és lamentable, trist i vergonyós que un representant democràtic sigui perseguit judicialment per defensa una immigració legal i ordenada"*; també va afirmar que el PP continuaria defensant aquestes mateixes tesis.

Per la seva banda, la ONG SOS Racisme, ha anunciat que recorrerà l'auto d'inadmissió de la querella, conjuntament amb la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC). Totes dues entitats es mostren convençudes de que la via judicial

pot ser un mètode d'acció de la lluita anti-racista. SOS Racisme, mostra la seva preocupació pel que consideren que és un pas enrere en la lluita contra el racisme i la xenofòbia, lamentant la falta d'una actuació ferma per part de l'Estat de Dret davant una nova mostra d'apologia a l'odi racial.

El Mundo, El País, Europa Press, ABC

BADALONA. Març. **Garía Albiol insta al PSC i IC-V a demanar-li perdó.** El cap de llista del PP de Badalona, ha assegurat que després de saber que la jutgessa ha arxivat la querella presentada per SOS Racisme i la FAGIC, seguirà amb el mateix discurs. És més, ha demanat que ICV i PSC li demanin disculpes públiques, en una roda de premsa; s'ha mostrat molt satisfet per la decisió de la jutgessa de considerar que els pamflets repartits per Badalona no eren una qüestió jurídica, si no política. Albiol també ha dit, que aquesta sentència avala legalment el seu discurs sobre immigració; diu sentir-se més legitimat que mai per seguir defensat unes prioritats que fa temps, que té clares: com la defensa d'una immigració legal i ordenada.

Per la seva banda, SOS Racisme i la Federació d'Entitats Gitanes de Catalunya, no han trigat a anunciar que recorreran l'arxivament de la querella.

Catalunya Press

BADALONA. Maig. **L'Audiència de Barcelona ordena investigar a García Albiol per uns fulletons xenòfobs.** L'Audiència de Barcelona ha estimat el recurs presentat per SOS Racisme i la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya, contra el dirigent del PPC de Badalona, Xavier Garcia Albiol, per repartir fulletons que vinculaven la delinqüència amb gitanos romanesos. En conseqüència, ha ordenat que el jutjat d' Instrucció número 2 de Badalona admeti la querella contra el dirigent. L'Audiència també ha indicat que s'acordin les diligències que es considerin oportunes per investigar els fets.

El País, La Vanguardia, El Periódico

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA I LA FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS GITANES DE CATALUNYA: 25 de maig del 2011

SOS RACISME CATALUNYA I LA FAGIC (Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya) CELEBREM QUE L'AUDIÈNCIA PROVINCIAL HAGI ACCEPTAT EL RECURS I IMPUTI EL LÍDER DEL PP A BADALONA PER INCITACIÓ A L'ODI.

Ahir l'Audiència Provincial de Barcelona va donar a conèixer la seva decisió de reobrir la investigació contra Xavier Garcia Albiol, líder del Partit Popular de Catalunya a Badalona, per la querella presentada per SOS Racisme i la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC), que prèviament havia estat arxivada pel Jutjat número 2 de Badalona.

I davant aquest anunci volem manifestar la nostra satisfacció com a entitats de defensa de drets humans que lluiten contra el racisme; el fet que l'Audiència consideri que en els fets denunciats hi ha indicis de delictes que s'han d'investigar, considerem que és un pas endavant en la lluita contra el impunitat del discurs de l'odi.

Cal ser conscients que accions i declaracions com les que va fer el PP de Badalona en aquell moment, i que el seu partit i altres han continuat fent –especialment en campanya electoral-, tenen greus conseqüències socials. Justament per aquest motiu, la instigació a l'odi i l'apologia del racisme està tipificada com a delictes pel Codi Penal (article 510 i 607.2), i aquest s'ha de fer efectiu.

Tot i que som conscients que només és el primer pas d'un procés judicial, no podem evitar sentir-nos més forts en la lluita contra el discurs de l'odi, sabent que un líder polític que fa bandera del racisme en el seu discurs està imputat per discriminació i incitació a l'odi racial i injúries contra col·lectius.

No tot s'hi val en el discurs i la campanya política i els polítics han d'actuar segons la gran responsabilitat social que tenen. Cal actuar amb fermesa davant qualsevol activitat delictiva que posi en perill la nostra societat, i cal utilitzar les eines que ens dóna l'Estat de Dret sempre que sigui necessari. Així ho continuarem fent, independentment de l'evolució del procés judicial contra en García Albiol, ja que considerem que és la nostra responsabilitat com a associacions de defensa dels drets humans.

BADALONA. Setembre. **Albiol continua amb el seu discurs tot i estar imputat en un possible delictes d'incitació a l'odi.** L' alcalde de Badalona, Xavier García Albiol ha assegurat que *"alguns gitanos romanesos són els responsables d' una part important de la inseguretat de la ciutat"*, immediatament després de declarar com a imputat en el jutjat pels fullets en els que apareixia una fotografia amb el lema 'No volem romanesos' i que vinculaven inseguretat i immigració.

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: 7 de setembre del 2011

REACCIÓ DE SOS RACISME DAVANT LES DECLARACIONS DE GARCÍA ALBIOL COM IMPUTAT PER INCITACIÓ A L'ODI I INJÚRIES CONTRA COL·LECTIUS

Des de SOS Racisme Catalunya volem manifestar que:

El motiu per interposar una querella des de les associacions SOS Racisme i FAGIC contra en Xavier García Albiol, líder del Partit Popular de Badalona, és la defensa dels drets humans, la lluita contra el discurs de l'odi i les injúries contra col·lectius. Ambdós, delictes tipificats pel Codi Penal espanyol, que cap ciutadà, independentment de la seva professió o càrrec polític, pot infringir. Els articles 510.1 i 510.2 així ho estipulen, i així s'ha de fer efectiu.

- Són l'imputat i el seu partit polític, liderat per Alicia Sánchez-Camacho, els únics que ho porten a l'àmbit polític. Aquest argument és únicament una excusa. FAGIC i SOS Racisme som entitats sense ànim de lucre que treballem per la defensa dels drets humans i contra el racisme, i són aquests principis els que determinen la nostra activitat.
- Les declaracions d'en Xavier García Albiol, per les que és imputat i que ha admès en la seva majoria, són una irresponsabilitat com a càrrec públic. Ni la immediatesa de les declaracions ni l'estat d'ànim amb les que es fan, tal i com ha explicat en la seva declaració, excusen el contingut, la intencionalitat i la violència verbal del seu discurs.
- Pensem que cal actuar amb fermesa davant qualsevol activitat delictiva que posi en perill la nostra societat, com és el discurs d'en García Albiol, i que cal utilitzar les eines que ens dóna l'Estat de Dret sempre que sigui necessari. Així ho continuarem fent, en espera de la decisió judicial, i independentment de l'evolució del procés judicial, ja que considerem que és la nostra responsabilitat com a associacions de defensa dels drets humans.

Davant d'això, **esperem que la jutge valori la gravetat i el caràcter delictiu dels fets en la seva decisió, que suposaria un pas endavant en la lluita contra la impunitat del discurs de l'odi.**

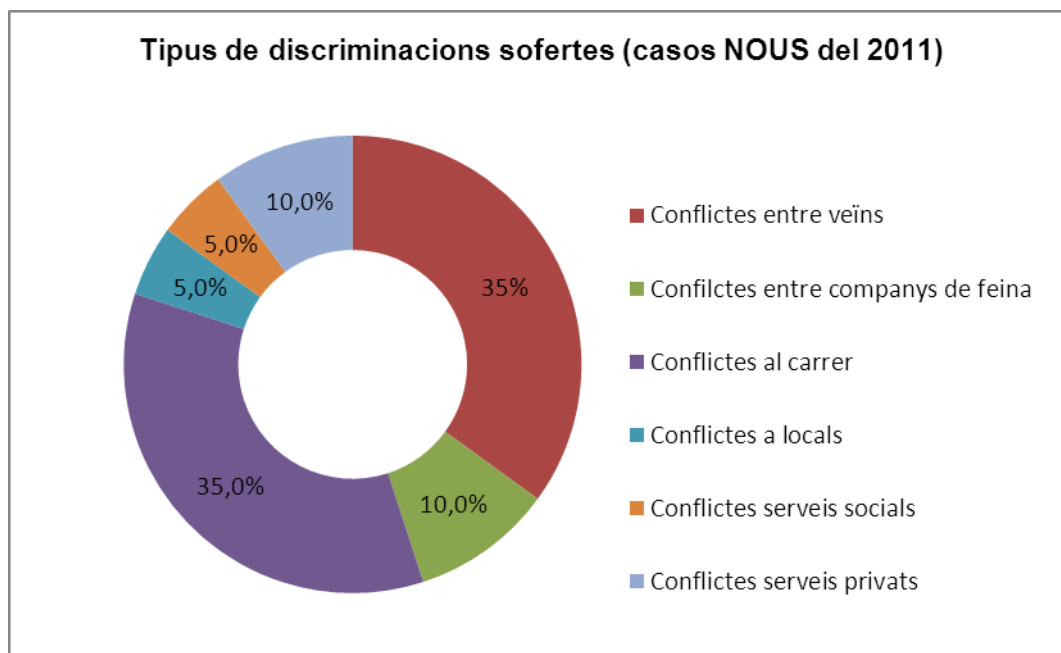
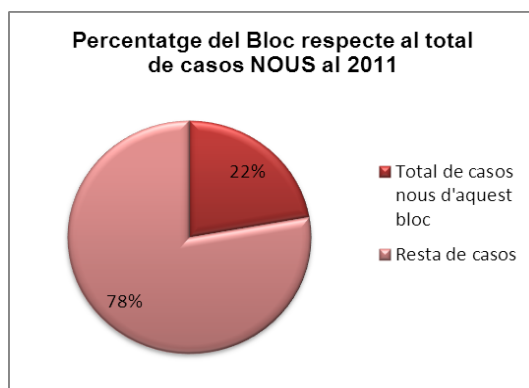
CASOS DE RACISME

Recull de casos gestionats pel Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAiD) de SOS Racisme Catalunya.

Es un Servei únic a Catalunya que ofereix una atenció integral a les víctimes de racisme i xenofòbia, atenent no només la gestió i resolució del conflicte, si no que oferint també un suport a nivell social i personal, en aquells casos que sigui necessari.

Alguns casos de la tipologia d' Agressions i Discriminacions entre Particulars

En aquesta tipologia comptabilitzem aquells casos de discriminació racista on els actors que intervenen són particulars i que el conflicte es desenvolupa a diferents àmbits de la vida quotidiana, com al carrer, entre veïns, al lloc de treball o a altres espais públics, com l'escola el centre de salut, etc.

La mediació resol un conflicte veïnal xenòfob

Barcelona. Febrer.

La Sra. W.G. viu amb el seu marit i els seus fills de lloguer a un edifici de Barcelona i durant un temps, comencen a rebre insults racistes i amenaces constants per part d'un veïna, al·legant que els nens fan molt de soroll, són mal educats perquè no se'ls sap educar. Els amenacen amb avisar a la policia al·legant que són il·legals, qüestió que

no és certa. Arran d'això, W.G i la seva família no volen tornar a renovar el contracte d'arrendament del pis.

Al SAiD vam interposar denúncia representant a la Sra. W.G. per injúries i vexacions contra la veïna. Tot i així, la Sr. W.G. va estar disposada a iniciar un procés de mediació que van tutelar els advocats d'ambdues parts. Es va acordar que la part afectada considerava solucionat el conflicte si l'altra part demanava disculpes per escrit. Aconseguida la disculpa, vam renunciar a l'acció penal, un exemple de com la mediació pot resoldre alguns conflictes quotidians.

Agressió racista en un concert musical del Sónar

Barcelona. Juny.

El Sr. J.G. era al festival de música Sónar de Barcelona i va ser víctima d'una agressió acompanyada d'insults racistes per part de dues dones que portaven una acreditació de col·laboradores en l'organització del festival. Després d'anar al metge, J.G. va interposar denúncia.

Al SAiD vam representar el Sr. J.G. actuant com acusació particular. El judici va condemnar les dues dones per falta de lesions i una falta de vexacions, a més de les respectives multes així com una indemnització per a J.G. Aquest fets també van ser posat en coneixement a l'organització Sónar, que van agrair la informació. Es tracta d'un cas d'agressions i discriminacions entre particulars que s'ha tramitat per via penal, ja que pel tarannà dels insults i per l'agressió no hi havia cap altra opció.

Unes persones agredeixen amb insults racistes un home al carrer

Sabadell. Setembre.

El Sr. Z.A. es va acostar a unes escombraries per agafar una maleta vella i just en aquell moment, unes persones el van insultar. Arran dels insults, que feien al·lusió al seu color de pell, es va iniciar una discussió que va acabar amb una agressió cap a Z.A, amb una barra de ferro i una de fusta. Un cop va arribar la policia, l'agredit va ser traslladat a l'hospital.

El Sr. Z.A. va presentar denúncia contra aquestes dues persones i es va tramitar una instrucció que va finalitzar en una citació per un judici de faltes, ja que les lesions patides per Z.A (trencament de dues costelles) no van requerir intervenció quirúrgica. El judici es va celebrar en contra d'un dels agressors, ja que la policia no va poder identificar a l'altre. Al SAiD vam representar al Sr. Z.A. assumint l'acusació particular. Estem a l'espera de la sentència.

Una disputa entre nens deriva en un assetjament racista cap a una família

Santa Coloma de Gramanet. Desembre.

La denúncia de la Sra. N.H. parteix d'una disputa entre dos nens -el seu fill i un altre-, que deriva en la bufetada de l'àvia del segon infant al fill de la denunciant. Quan N.H. li demana explicacions a la senyora, s'inicia una discussió que genera insults racistes de l'altra part cap a N.H. Ella li va manifestar la seva intenció de denunciar-la i l'altra senyora la va increpar dient que sent estrangera no tenia cap dret a fer-ho. La situació no va millorar al dia següent ja que les dues famílies dels nens es troben a la porta de l'escola i la tensió es va fer evident.

Al SAiD, a més d'assumir el cas per via penal a través de la denúncia de N.H. –procés ara en fase d'instrucció–, hem intentat que l'escola faci mediació. De moment, totes

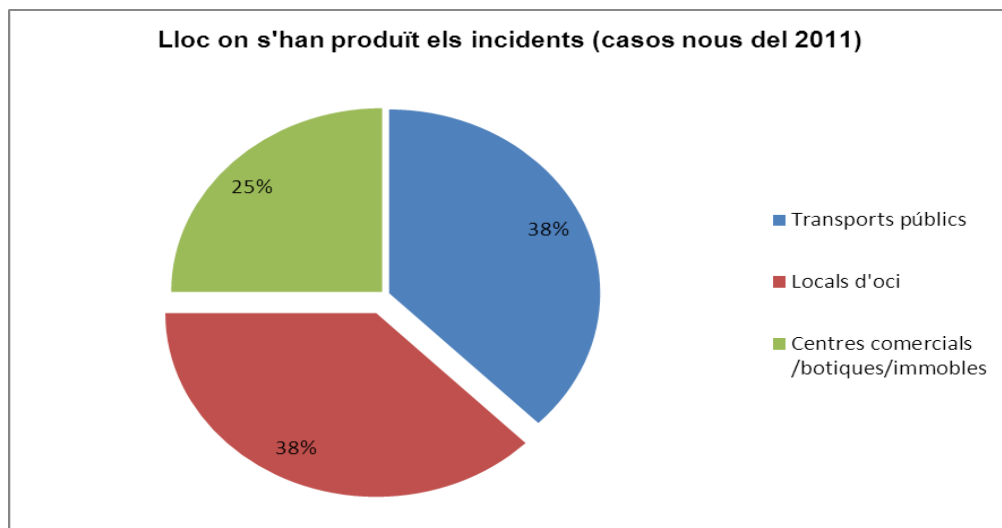
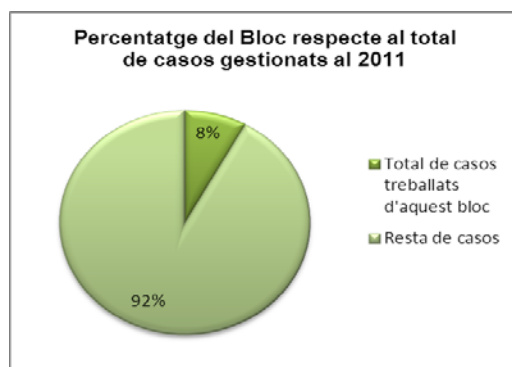
dues vies, la penal i la de la intervenció directa del SAiD a través d'una possible mediació, segueixen obertes.

Una pràctica detectada en més d'un cas

En el procés de presentar la denúncia d'aquest cas, N.H. assegura que els Mossos d'Esquadra li van posar impediments, amb arguments com ara que allò no es denunciava o es feia en un altre lloc. Aquesta pràctica no és aïllada, tal com hem constatat al SAiD en altres ocasions. Per això, vam fer arribar una queixa a la comissaria demanant una investigació interna i vam recordar que "obstaculitzar el lliure exercici dels i les ciutadanes a interposar denúncia respecte d'uns fets dels que presumptament han estat víctima, pot ser considerat una falta greu segons el reglament intern del cos de seguretat".

Alguns casos de la tipologia de Seguretat Privada

En aquesta tipologia es contemplen aquells casos on la discriminació és realitzada per empleats de seguretat privada de diferents àmbits com els transports públics, els locals d'oci, les botigues i centres comercials, etc.

Desconfien d'una clienta estrangera al Zara tot i tenir el tiquet de compra
Barcelona. Juliol.

La Sra. N.K. de Costa de Marfil va anar a un establiment Zara a canviar unes sabates que havia adquirit dos dies abans. En no trobar res que li agradés, va sortir de la botiga sense canviar les sabates, però les alarmes es van activar i els de seguretat la

van registrar. En fer-ho van veure que tenia unes sabates. Ella va mostrar el tiquet no coincident amb aquell dia i el personal de seguretat va avisar els Mossos d'Esquadra per denunciar-la per robatori. En el tiquet es veia que s'havien equivocat en cobrar-li i van apuntar un número de sabates que no es corresponia amb les adquirides.

Aquell mateix dia, la Sra. N.K. va denunciar els fets al SAID. Vam assumir la seva defensa per via jurídica i un cop celebrat el judici, va quedar absolta i li van haver de retornar les sabates que ella havia comprat i que li van retenir el dia de l'incident.

Un porter de la discoteca "Mar Salada" agradeix dos joves per ser negres

Barcelona. Octubre.

Un jove de nacionalitat ghanesa estava sol a la discoteca "Mar Salada", dissabte nit. De sobte, un agent de seguretat privada va agafar-lo pel coll i el va treure del local, sense motiu aparent. A fora, va agredir-lo i uns testimonis van trucar una ambulància perquè el portessin a l'hospital, on va ser operat de doble fractura mandibular. Un amic del jove va tornar a la discoteca i va intentar agafar fotos dels possibles agressors. El van agredir a ell, però un company va fer fotos amb el mòbil d'aquesta agressió.

El cas va arribar derivat pels educadors socials dels nois agredits, sota tutela. SOS Racisme vam denunciar el presumpte agressor, el porter -del qual se'n desconeix la identitat- i els altres responsables dels fets que poguessin aparèixer en la investigació, per delictes de lesions de l'article 147.1 del Codi Penal.

Acusat de robar en una botiga de roba per ser d'origen estranger

Barcelona. Novembre.

El Sr. S.K. d'origen marroquí va entrar a una botiga per mirar roba i va sortir sense comprar res. Una vegada al carrer, el van obligar a entrar de nou a la botiga acusant-lo de robar. Quan el Sr. S.K. va demanar que vingués la policia, el personal de seguretat privada li va recordar que no estava al seu país i per tant no hi tenia dret. La intervenció de la policia es va centrar en registrar-lo per comprovar que no hagués robat, però el va deixar marxar. Posteriorment va posar una denúncia contra els de seguretat privada del comerç.

El SAiD ens vam personar com acusació particular i com a defensa, ja que els agents de seguretat privada havien denunciat al senyor S.K. Es va derivar S.K. a l'entitat Exil per l'acompanyament psicològic. El procés judicial va absoldre ambdues parts.

Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC)

CASOS DE RACISME EN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ, DENUNCIATS PER LA FAGIC.

Un recull d'algunes de les denúncies que han dut a terme des de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC) durant l'any 2011 en relació a actes o manifestacions discriminatòries i racistes cap Poble Gitano que han tingut cabuda en alguns mitjans de comunicació

Denúncia al “*Confidencial Digital*”. Diari digital.

La FAGIC ha denunciat davant el Consell d'Informació de Catalunya (CIC) al Confidencial Digital, diari digital de Madrid, per un article que va publicar el passat 21 de juliol sota el títol: “*Las mafias de gitanos se apropian de los negocios de compro oro en España: estafan, manipulan los precios y hacen publicidad engañosa*”. Segons l'article, els gitanos són uns mafiosos, enganyen i estafen a la gent, incompleixen la normativa, trafiquen amb or fos i que fan publicitat agressiva. El CIC ha enviat un comunicat a tots els mitjans de comunicació on informen que l'ús de “origen d'ètnia, nacionalitat, raça, etc.” és un acte discriminatori i està tipificat com a delictes en el nostre Codi Penal; i que per tant aquest tipus de conducta poden ser denunciades i penalitzades.

La sèrie televisiva de la cadena Antena 2 “*Mi gran boda gitana*”, un clar exemple d'estereotips en contra del poble gitano.

Arrel de l'emissió de la sèrie televisa “*Mi gran Boda gitana*” a Antena 3; des de la FAGIC, s'han impulsat diferents accions d'informació i de denúncia sobre el estereotips que utilitza el programa, sent un clar exemple de desqualificació i discriminació cap el poble gitano. Aquestes són les accions de denuncia que s'han dut a terme durant l'any 2011.

- Es va emetre un comunicat abans de l'emissió de la sèrie. La resposta del canal televisiu, Antena 3, va ser que no podien canviar el títol del programa perquè havien de respectar als seus autors.
- Es va tramitar una queixa a la Defensora del Pueblo
- S'ha realitzat un campanya conjunta de denúncia amb organitzacions de gitanos del Regne Unit, on també es visualitza aquesta sèrie. Entre altres activitats es va fer un comunicat a la productora de la sèrie.
- Es va fer un escrit a tots els mitjans de comunicació denunciant la indignació del poble gitano per l'emissió de la sèrie, amb la finalitat d'obtenir aliances i ressò mediàtic.
- Es va fer un comunicat a les xarxes europees, de les quals la FAGIC en forma part, informant sobre el que estava succeint, per tal de plantejar una estratègia de denuncia conjunta.
- Es va tramitar una queixa conjunta amb altres associacions europees al Defensor del Poble Europeu, procediment del qual encara no s'ha obtingut resposta.
- Es va tramitar una denuncia al Consell d'Informació de Catalunya.

Denúncia de la sèrie televisa “*mentes criminales*”. Programa emès a la cadena televisiva Quatro.

La cadena televisiva Cuatro va emetre el 28 de juliol de 2011 un dels capítols de la sèrie televisiva "*Mentes Criminales*"; el capítol en qüestió es centrava en una família que robava fills a altres famílies i assassinava a sang freda a tots els membres.

La família que cometia totes aquestes atrocitats era gitana i d'origen romanès; a més el capítol relacionava aquestes conductes amb qüestions de creences i rituals.

Davant la situació que actualment està vivint el poble gitano, a Catalunya i a la resta d'Europa, aquest tipus de programació són molt perjudicials i molt negatives per la imatge social del col·lectiu, amb les nefastes conseqüències que pot tenir per a la convivència i la cohesió social. Aquest tractament negatiu que es generalitza a tot un col·lectiu, alimenta l'odi i genera pors.

Des de la Federació es va manifestar el rebuig i es va enviar una queixa a la cadena televisiva i a la productora, demanant que fos avaluada.

Per una altra banda, la FAGIC també va fer arribar un escrit al Consell Audiovisual de Catalunya i al Consell d'Informació de Catalunya, per informar sobre els fets, demanat l'actuació de les dues institucions.

En aquest procés la FAGIC ha pogut comptar amb el suport i l'assessorament de professionals del Grup EMIGRA, CER-M, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

REFLEXIÓ

2010-2011, L'ASCENS DEL VOT I EL DISCURS XENÒFOB

Xavier Rius Sant.

Periodista i autor del llibre "*Xenofòbia a Catalunya*", editat recentment per Edicions de 1984.

■ A les eleccions municipals del 22 de maig de 2011 Plataforma per Catalunya va obtenir 65.967 vots arreu de Catalunya i 67 regidors, front els 12.447 vots i 17 regidors de 2007. El nombre de vots era lleugerament inferior als 75.321 obtinguts a les eleccions catalanes de novembre de 2010, però mentre a les eleccions catalanes tots els electors de Catalunya podien votar aquesta força xenòfoba, a les municipals només es va presentar a 105 municipis. Més a més, també s'hi van presentar les dues escissions de PxC, Via Democràtica, liderada per l'ex Secretari General de Plataforma, Pablo Barranco, que va presentar 9 candidatures, sortint només ell de regidor a Sant Just Desvern, i el Partit per Catalunya, liderada pel regidor de Cervera, Mateu Figuerola i ex Vicepresident segon de PxC, que en va presentar 17, però només va obtenir un regidor, ell, a Cervera.

El fet que es presentessin aquestes dues llistes dissidents va perjudicar molt a Anglada, no només perquè competien pel mateix espai polític, sinó, també, perquè com a exmembres de PxC denunciaven les males maneres i els tripijocs econòmics d'Anglada. A municipis com Terrassa van competir les tres llistes i cap va obtenir representació, i a Cornellà, on VD va fer una candidatura potent, PxC no va entrar en mancar-li només tres vots. Així doncs, si PxC hagués estat l'única llista xenòfoba hagués el nombre de regidors xenòfobs hagués estat major.

D'altra banda es va donar el fet que a Badalona la candidatura del popular Xavier Garcia Albiol esdevindrà la llista més votada i, en no estar d'acord CiU a sumar-se a un tripartit amb PSC i Iniciativa, que tindria majoria absoluta, Albiol serà el nou alcalde com a llista més votada. Però no és pot entendre aquesta arribada a l'alcaldia d'Albiol, ni la forta pujada de PxC sense contextualitzar-ho en el que havia passat a Catalunya l'últim any i mig.

Garcia Albiol

Si comencem per Albiol, descobreix el filó de sacsejar la immigració en oposar-se l'any 2005 a les gestions que es fan a Badalona per trobar una ubicació pel col·lectiu magribí que pregava els divendres a un poliesportiu i es proposarà una nau industrial al barri del Progrés. Un any més tard, amb motiu de la proposta de cessió, a canvi d'un lloguer anual d'un terreny públic a Montigalà per fer un oratori, el PP inicia una recollida de signatures en contra del mateix, sota el lema, "No a la las mezquitas en terreno público". Si bé ja hi havia hagut protestes veïnals a alguns llocs de Catalunya contra l'obertura d'una mesquita, com les que havia orquestrat Anglada ara, per primera vegada, ho inicia un partit polític amb responsabilitats de govern. I, com farà també Anglada, també rebutjarà l'obertura de mesquites quan es facin en terrenys privats, fet que mostrarà la seva veritable cara. Un cop trobat el filó, a les eleccions municipals de 2007 farà el polèmic vídeo demanant més seguretat i vinculant immigració i delinqüència que acabarà proclamant que "Hem de reaccionar per

construir una ciutat digna. Volem una Badalona neta i segura. Jo hi estic disposat, tu decideixes!” Amb aquest discurs, i mentre el PSC viu fortes lluites internes, que portarà a l'abstenció, a un terç dels antics votants del PSC, Albiol passarà de 5 a 7 regidors i es formarà un govern tripartit de PSC, ERC i CiU. Immigració la portarà CiU

Llavors, l'abril de 2010, en un moment que, com veurem Josep Anglada ha agafat forta rellevància mediàtica, després de les polèmiques generades a França per l'intent de Nicolas Sarkozy d'expulsar gitanos romanesos, Albiol es passejarà per Badalona acompanyat de la cúpula del PP català repartint aquell fulletó contra la delinqüència amb la famosa foto de “No queremos rumanos”. Aquest fet motivarà una crítica de la direcció estatal del PP i farà que Sánchez Camacho es disculpi, donat que va en la línia contrària al que fa el PP als llocs on governa que sap que sacsejar la immigració i les mentides pot generar conflictes socials. Però després d'uns mesos de silenci, el PP català assumirà l'estratègia d'Albiol de cara les eleccions catalanes. Així, el 17 de setembre de 2010 porta a Badalona a l'eurodiputada francesa Marie Therese Sanchez, per tal que conegui els suposats assentament gitanos que hi ha a Badalona. Uns assentaments inexistents, que sí existeixen, en canvi a Madrid, on governa el PP, a llocs com el barri sense llei de la Cañada Real.

Llavors, en la campanya electoral catalana Alícia Sánchez Camacho anunciarà que Zapatero pensa fer una nova regularització d'un milió d'immigrants —cosa falsa—, i acusarà CiU d'haver fomentat la immigració magribina per despanyolitzar Catalunya. També acusarà als socialistes d'haver permès l'entrada de milions d'immigrants irregulars. Afirmació cínica donat que, quan es va produir la major vinguda d'equatorians, colombians i bolivians sense papers, ella era primer, Directora General al Ministeri de Treball i, després, representant espanyola a l'Organització d'Estatos Americans i l'Organització Mundial del Treball.

Valorant positivament el resultat del PP a les catalanes, i preocupat per la pujada de vots de PxC que va estar a punt d'entrar al Parlament, el PP decidí repetir a molts municipis el discurs d'Albiol de cara a les municipals de maig de 2011. Així l'espot electoral de Garcia Albiol a Badalona va ser ell mateix arrencant-se un esparadrap de la boca, dient: “Altres ho pensen, jo ho dic!” i prometia que “faria la vida impossible als il·legals, als que no volen adaptar-se i als delinqüents”. I el 15 de maig, en un acte Albiol va dir que la seva posició front la immigració “no és xenofòbia, és supervivència”, comentari que no només legitimava l'idea que els immigrants ens amenacen, sinó que entronca amb la justificació del racisme: O ells o nosaltres.

En aquesta campanya CiU va estar força callada en immigració, si bé Artur Mas, en una acte a Badalona, en suport del candidat de CiU, Ferran Falcó, va dir que el responsable del desgavell de la immigració irregular havia estat el PP. Falcó estava convençut que ell pujaria i el PSC baixaria. I així, si Albiol era la força més votada, exigiria al PSC que el deixés ser alcalde tot o mig mandat, a canvi d'evitar que Albiol governés. Al llarg de la campanya, el candidat per Barcelona, Xavier Trias, no es va cansar de dir que Badalona no seria moneda de canvi amb el PP, si ell necessitava el suport del PP. Duran Lleida, en canvi va repetir una i altra vegada que la culpa del problema de la immigració la tenien les regularitzacions fetes pel PSOE i PP, i del seu bonisme, oblidant que CiU va votar que sí a totes.

I a les eleccions municipals a Badalona el PSC es va mantenir, però van baixar en vots i regidors CiU i IC, mentre ERC desapareixia, rebutjant CiU a entrar en un govern tripartit, cosa que va motivar que Albiol fos alcalde, en minoria, com a força més votada. I coherent amb el seu discurs va negar a l'agost que els col·lectius musulmans lloguessin equipaments públics per pregar durant el Ramadà i va fer diverses batudes a establiments d'estrangers que havien tingut sancions, clausurant-ne tres en un dia,

fet que anunciaria en una roda de premsa, indicant que ell sí feia complir la llei. He de dir que l'anterior govern de Badalona com els altres ajuntaments de l'Àrea Metropolitana de Barcelona han sancionat i clausurat molts comerços per incompliment de normatives, però no ho fan en forma de batuda, ni convocant rodes de premsa cada cop que se'n tanca un. Al desembre Albiol presentaria al Ple una proposta per evitar l'obertura d'una mesquita que no es va aprovar, en estar en minoria i, casualment, el regidor d'UDC es va desmarcar dels de CDC, Iniciativa i PSC, i va sortir de la sala instants abans de la votació.

Més tard, al gener, després de reestructurar la Guàrdia Urbana, dissoldre la Unitat de Convivència (UCO) i crear el Grup Omega, va fer diverses batudes al carrer en busca de sense papers. Com ell mateix havia dit, volia que els irregulars marxessin de Badalona. Una postura totalment dissonant amb la que fa el PP a les comunitats ajuntaments de la resta de l'Estat on governa, donat que ni van repetint que "els immigrants es queden els ajuts socials", donat que es fals i són polítics del PP qui els gestiona, ni apliquen la política de pressionar als immigrants perquè marxin al municipi veí.

Plataforma, de les catalanes a les municipals

Per entendre la pujada electoral de PxC a les municipals de 2011, cal retrocedir a gener de 2010 quan Anglada, gràcies a la proposta sobre el padró que fa l'alcalde de Vic, d'Unió Democràtica, Josep Maria Vila d'Abadal, agafa una notorietat que no esperava. I el fet que Vila, després de dir que havia fet la proposta "per salvar la ciutat" —es a dir que la ciutat estava en perill—, hagi de fer marxa enrere legitimarà el discurs xenòfob d'Anglada. Així, mentre s'encadenen els diferents episodis sobre el padró, els conflictes Salt, el discurs dur de García Albiol, i polèmiques com la de la medidora de Cunit o les propostes de prohibició del burka, PxC aconsegueix una gran extensió territorial, mentre Anglada surt a totes les televisions. S'ha de dir que a Salt, l'exalcade d'Unió, Jaume Torramadé, —imputat en secret per un suposat cobrament de diners per una requalificació que no va poder culminar en ser avortada per ERC— va portar desenvolupar una estratègia de deslegitimació de l'equip de govern del PSC i ERC que, sense cap mena de dubte, va beneficiar a PxC. En alguns dels moments de més crispació Torramadé va demanar entrar a l'equip de govern i que li donessin a ell la cartera d'urbanisme en un govern PSC-CiU, sense ERC. Així els dies previs a la rebotada del Ple municipal del 22 de febrer de 2010, va trucar a nombroses portes per aconseguir-ho. En negar-se l'alcaldesa Iolanda Pineda a expulsar ERC i fer un govern amb CiU amb Torramadé a Urbanisme, Torramadé continuà amb la seva campanya de deslegitimació del consistori. No es pot entendre tot el que va passar a Salt sense tenir en compte aquest fet.

A les eleccions catalanes de novembre PxC va obtenir només 75.321 vots, un 2,5% a la demarcació de Barcelona, i no va entrar al Parlament. I si no en va obtenir més va ser, en part, pels errors propis, i habituals d'Anglada, a causa de la seva peculiar personalitat i manera de gestionar el partit. Així decideix no posa als primers llocs de la llista al Secretari General, l'hispano alemany, Pablo Barranco Schnitzler, que havia fet importants aportacions econòmiques al partit. Barranco, dolgut explicarà que Anglada té a la llista delinqüents com Gerard Bellalta, de Vilanova i la Geltrú, condemnat a dos anys de presó per vendre contractes falsos a immigrants i denunciarà la situació organitzava i econòmica del partit.

També serà motiu de controvèrsia les imatges que emetrà TV3 d'un acte electoral d'Anglada a Castelldefels. A l'acte assistiran caps rapats, un d'ells amb la creu gamada tatuada al clatell al costat de la frase "Pride White", *orgull blanc*. Aquella

imatge, repetida una i altre vegada als informatius trencaria la imatge moderada que volia donar Anglada en els díptics enviats per correu a tots els electors. Estic convençut que si Anglada no hagués tingut l'enfrontament amb Barranco i si aquells caps rapats no haguessin sortit a TV3, Anglada ara seria diputat. El Movimiento Social Republicano, MSR, només obtindria 778 vot a tot Catalunya.

Però els 75.321 vots obtinguts eren una mostra que el discurs calava i Anglada va crear grups locals arreu de Catalunya de cara les municipals del 22 maig de 2012 que presentaria 105 candidatures. Així va obtenir 65.967 vots i 67 regidors, front els 17 obtinguts els 2007. Regidors que haguessin sigut, al menys, deu o dotze més, si no s'haguessin presentat les dues escissions del partit, Via Democrática, de Pablo Barranco, i el Partit per Catalunya, liderada per Mateu Figuerola.

Tan cert com que a ciutats com L'Hospitalet de Llobregat, Salt, Mataró, Torelló o Santa Coloma de Gramenet, els regidors perduts pel PSC van anar a PxC, també ho és que als llocs on les escissions competien amb la força d'Anglada, PxC en va sortir molt perjudicada, i on competien les tres sigles com a Terrassa, PxC no va obtenir regidor. Més a més també competia en alguns municipis amb el discurs dur de Garcia Albiol.

En canvi, a la resta de l'Estat les llistes xenòfobes van baixar. Així si el 2007 el Partido de Acción Democrática (PADE), sorgit de la dreta del PP a Madrid, n'havia obtingut vint, Iniciativa Habitable, cinc a Madrid i Extremadura, i *España 2000*, dos a València, el 2011 només en van obtenir un el Movimiento Social Republicano, un Iniciativa Habitable, i cinc España 2000, quatre dels quals serien al País Valencia i un a Alcalá de Henares.

CiU Reacciona

Aquesta pujada de PxC va motivar que alguns dirigents de CiU, com Josep Antoni Duran Lleida i el portaveu del Govern, Francescs Homs assumissin un discurs més dur amb la immigració. Així es van fer propostes per retallar ajuts i la Renda Mínima d'Inserció als nou vinguts i, coincidint amb les polèmiques viscudes a Salt per l'intent de l'alcalde d'Unió, Jaume Torramadé, d'impedir l'obertura d'una mesquita i una església africana, es va remetre a correu un projecte al Parlament de modificació de la llei de culte. Homs, ho justificaria a la roda de premsa posterior al Consell Executiu de Generalitat amb unes declaracions que legitimaven les mentides d'Anglada i Albiol: "No pot ser que ens exigeixin que els hi fem les mesquites"

En aquest context van arribar les eleccions general del 20 de novembre i sorprenentment ni CiU, ni PP, ni el PSOE van parlar d'immigració durant la campanya. I els dies previs a les mateixes PxC es va veure involucrada per una sèrie d'escàndols legals i judicials que sense cap mena de dubte la van perjudicar: El judici contra Anglada per la falsa octaveta de 2007, la denúncia del seu fill contra ell per maltractaments, l'ingrés a la presó d'un dels regidors de Vic per apropiació indeguda i el reguitzell de dades que confirmaven els lligams amb l'extremadreta neonazi de diversos regidors de l'Àrea Metropolitana, o el **culebrot** de Salt del pas al Grup Mixt, donant la majoria al democratacristià, Jaume Torramadé, de dos dels tres regidors de PxC de Salt que tenien parelles de color. PxC obtingué a les generals 59.781 vots, molt lluny dels que necessitava per obtenir un diputat.

El fet que ara no hi hagin eleccions previstes pels propers anys, podria permetre l'aparició d'una força política xenofòba-identitària a nivell de tot l'Estat que sortiria de la dreta del PP i de sectors reciclats de l'extrema dreta tradicional amb la participació o no d'Anglada. És evident que el PP no podrà assumir ni repetir el discurs i les mentides d'Albiol donat que en governar arreu, es tiraria pedres a la pròpia teulada.

Els ingredients sociològics hi són: Pèrdua de sobirania de les institucions front els poders econòmics externs que arruïnen les classes treballadores; la corrupció al PP i a la Casa Reial que queden impunes; la vinculació d'immigració amb l'atur, mostrar la immigració islàmica com amenaça i, perquè no? sacsejar les mesures que, en compliment de la llei penitenciària que haurà de fer el Govern central, alliberant presos d'ETA. I ara els vots ja no els trauria principalment als socialistes, sinó al PP. ■

REFLEXIÓ

ALGUNAS CLAVES SOBRE EL TRATAMIENTO MEDIÁTICO DE LA DIVERSIDAD EN TIEMPOS DE CRISIS

Nicolás Lorite García

Profesor Titular de Comunicación Audiovisual y Dir.MIGRACOM-UAB

■ Durante el 2011 se agrava la crisis económica y con ella tienden a transformarse ciertas dinámicas sociomediáticas que hemos de tener en cuenta para comprender mejor como abordan los medios de comunicación el racismo y la xenofobia, dinamizan modelos integradores o segregadores, y se posicionan ideológicamente en torno a la construcción de nuevos y viejos tópicos y estereotipos sobre los “otros”.

Ante todo cabe considerar que descienden considerablemente las llegadas de nuevos inmigrantes y se dan a la vez importantes cifras de retorno de una población con muchas dificultades para permanecer y subsistir en “la tierra prometida”. Paralelamente, los medios de comunicación no cesan de reestructurarse, fusionarse, recortarse o cerrar. Los medios generalistas menguan sus plantillas pero procurando mantener una misma producción a salario más bajo (sucede lo mismo que en el mercado de trabajo en general). Se da un paso atrás en ese ansiado objetivo de los años de bonanza económica, sugerido desde los inicios de los procesos migratorios actuales, en el año 1996, desde el Manual sobre Minorías Étnicas del Col·legi de Periodistes de Catalunya, aprobado por todos los medios y apoyado por diferentes organizaciones e instituciones, incluidas las inmigrantes, de especializar a los periodistas en el conocimiento de las nuevas realidades multiculturales para procurar un tratamiento homogéneo de la diversidad y evitar los discursos negativos.

Con la crisis peligran a su vez las iniciativas mediáticas participativas, alternativas, gratuitas, de proximidad y locales. Es el caso de los gabinetes de prensa, radios, televisiones y boletines municipales. Pierden peso estos modelos comunicativos positivos e integradores desde los que se ha venido ejerciendo un importante papel dinamizador de las relaciones entre diferentes orígenes geográficos, culturales y religiosos. Pero es a la vez el año en el que emergen con fuerza otros modelos informativos y comunicativos híbridos, multimediáticos e interactivos, en los que el poder mediático tradicional, con su impacto unidireccional de los mensajes, sigue siendo relevante, pero gana peso el impacto de las redes sociales, los *forums* y *blogs* en Internet y por la telefonía móvil. Los discursos racistas y xenófobos, así como su mediatización socializadora en torno a la reproducción de tópicos y estereotipos socioculturales y religiosos, sobredimensionan sus efectos a través de esta descentralización de la producción de los mensajes, más unipersonal y democrática.

De todas formas parece ser que los medios generalistas y en particular ciertos grupos mediáticos como Prisa, Vocento, Recoletos, Godó y Mediapro, siguen detentando un claro poder político y social. La opinión pública sigue estando “guiada” por las noticias o casos puntuales que levantan estos medios, los únicos con posibilidades económicas de hacerlo, desde sus redacciones y rutinas periodísticas tradicionales, adecuados a sus líneas editoriales y tendencias políticas e ideológicas.

Sin embargo, algo que parece confirmarse es que se da una doble tendencia explícita e implícita de los mensajes. Si bien de manera implícita cada medio tiene su manera de ver la realidad, de manera explícita la mayoría parece condenar el racismo y la

xenofobia. De todas formas donde parecen estar de acuerdo todos es que se trata de una condena vista desde aquí, es decir, desde la defensa de los valores e identidades de una sociedad europea, principalmente eurocéntrica (últimamente bastante alemana y francesa), fronteriza y defensiva de lo “nuestro” frente a lo “otro”, y más en tiempos de crisis. Esto es posible observarlo desde las noticias que aparecen de las rutinas cotidianas en municipios como Salt, y también en los discursos que emergen durante las elecciones políticas y sobre ciertos casos puntuales que se suceden en los estadios de fútbol.

La constante recurrencia a Salt

Los medios de comunicación parecen interesados en saber cómo es posible articular la convivencia entre población autóctona e inmigrante en municipios de reciente composición multiétnica como Salt (con 30.000 habitantes, un 45% de nuevos inmigrantes, llegados principalmente entre tan sólo siete años: del 2000 al 2007). También es verdad que se trata de un interés por el conflicto antes que por la integración social, antes por los problemas y enfrentamientos que por las rutinas de signo integrador.

Una de las noticias conflictivas del año, de resonancia nacional e internacional, se produce en enero de 2011 al morir Mohamed Reda, un joven de 16 años, al caer de un tejado tras esconderse de la policía local que “el perseguia pels carrers de Salt mentre conduïa un ciclomotor suposadament robat” (informa Montse Barrera en el *El Punt Avui*, el 15 de enero de 2011). Antes de su muerte, cuando aún estaba en la UCI: “Una cinquantena de joves es van concentrar ahir davant de l'ajuntament i després es van dispersar pel municipi, on van cremar set contenidors”, según recoge también la misma nota, pero también según explicaron los demás medios.

En el titular de *El Punt Avui* se destaca: “Aldarulls a Salt en un acte de suport al lladre malferit”, se le considera al joven directamente ladrón y no supuesto ladrón, no lo asocia con su condición de inmigrante marroquí. Sin embargo, otros medios como *minutodigital.com* (17 de enero de 2011) sí que lo hacen directamente y titulan: “Los inmigrantes de Salt continúan quemando coches”, con el antetítulo en mayúsculas: INMIGRACIÓN Y DELINCUENCIA. Algo a resaltar es que «els joves estaven dirigits per persones majors d'edat, que els anaven dient com havien d'actuar en els actes de vandalisme, entre aquestes persones hi havia dues noies, una amb antecedents, segons van indicar fonts municipals.” El móvil del conflicto no son los inmigrantes sino los “autóctonos” xenófobos, algunos de ellos miembros de Plataforma por Catalunya. Todo ello deriva hacia el posicionamiento político y aparecen respuestas en la línea siguiente: “Durán culpa de los altercados de Salt al “exceso de extranjeros” (El Periódico de Catalunya, p. 24, 20/01/2011).

Son noticias cuyo desarrollo atraviesa diferentes etapas. Podríamos decir que la primera fase impactante es la que subraya el estereotipo negativo, las otras lo matizan e incluso lo intentan revertir en positivo. Es un tratamiento similar al que hemos podido observar desde el MIGRACOM-UAB (Observatorio de Migración y Comunicación) con casos de notable repercusión mediática como el de la muerte de Ousmane Kote, de origen senegalés, en el barrio de “Las 200 viviendas” de Roquetas de Mar, en el 2008. Primero salta el conflicto y desde esa inmediatez se da a conocer sólo la perspectiva casi bélica. Muchas veces se le considera una batalla campal y así se le denomina. Pero los días siguientes se van matizando las posturas porque empieza a dar tiempo a profundizar en las causas sociales, económicas y culturales del conflicto. Suele ser habitual que los diferentes “frentes” acaben “firmando la paz”. Algunos diarios como *El Mundo.es* recoge lo que son las diferentes perspectivas de la noticia: “La alcaldesa

culpa de los problemas a la pobreza y la falta de educación", "Enmarca el vandalismo en una juventud que 'ha perdido sus expectativas'", "La alcaldesa enmarca estos incidentes en el ámbito de la delincuencia y una juventud que "ha perdido sus expectativas de futuro". "El centro histórico son edificios hacinados, sin zonas verdes y sobreocupados" e "Inmigrantes, regidores y otros vecinos marchan juntos hoy por la convivencia" (El Mundo.es Barcelona, Eva Belmonte, 22/01/2011).

Sin embargo, todos los medios están al tanto de "nuevas batallas", precisan del espectáculo informativo para sustentarse económicamente. *Minutodigital.com* semanas después de "firmarse la paz" en Salt, aprovecha un acto delictivo para activar el conflicto intercultural. El 31 de marzo de 2011, titulan: ["Sigue la batalla en Salt: detienen a un colombiano que asesino a un joven de un golpe en la cabeza"](#), bajo la palabra INMIGRACIÓN en mayúsculas. Aplican este calificativo al saberse que "Los Mossos d'Esquadra han detenido a Anderson Jair S. P., de 23 años y origen colombiano, acusado de matar a Óscar Cruz, de 22. El detenido es quien, presuntamente, le clavó un objeto punzante en la cabeza a la víctima, según fuentes cercanas al caso."

Un medio local como *TotSalt.cat* también aplica el calificativo batalla para informar sobre un incidente en un partido de fútbol en Salt y titula: "Un partit de futbol acaba en batalla campal al Camp Municipal de les Guixeres" (21/6/2011). No se tratan de enfrentamientos entre autóctonos sino entre inmigrantes porque lo organiza la "FIFA", nombre popular "amb el que es coneix a l'associació senegalesa de Salt que organitza aquest torneig "Copa Àfrica" des de fa uns anys. Hi participen un total de 16 clubs de tota la demarcació de Girona. Segons un dels responsables de l'organització aquest torneig pretén fomentar l'esport i la convivència entre els diferents membres de les comunitats africanes, però ha reconegut que moltes vegades la situació se'ls escapa de les mans, ja que a mesura que els partits comencen a ser decisius les eliminatòries es van escalfant, la tensió augmenta i el nombre d'espectadors es desborda sense que ells hi pugin fer res."

Pero a los conflictos vecinales y batallas de distintos signos se le agrega el tema de las mezquitas y el paradójico caso de los dos concejales de Plataforma por Catalunya que abandonan a Josep Anglada al poco de ser elegidos. La editorial de *El Periódico de Catalunya* del 25 de agosto de 2011 sintetiza muy bien estos procesos: "Apenas tres meses después de unas elecciones que dieron como resultado un cambio de mayoría municipal y de alcalde (gobernaba el PSC y ahora lo hace CiU), Salt vuelve a ser protagonista por decisiones relacionadas con la inmigración. En este caso, la suspensión durante un año de la concesión de licencias para centros de culto en el polígono de Torremirona, lo que en la práctica equivale a prohibir la apertura de más mezquitas. La aprobación del veto, una iniciativa del alcalde Jaume Torramadé, fue posible por los votos de CiU, el PP y dos de los tres ediles elegidos en la lista de la Plataforma per Catalunya (PxC), que ya han abandonado la disciplina del grupo xenófobo tras el tardío descubrimiento del auténtico cariz de Josep Anglada, que les reconvino por aspectos de su vida privada: una concejala tiene un novio camerunés y otro edil no oculta su relación con un dominicano..... La crisis ha aumentado los problemas en zonas de gran concentración de inmigración como Salt. Y los ayuntamientos, con la economía en precario, no disponen de los recursos necesarios para planes que mejoren objetivamente la situación. Pero a lo que no pueden renunciar es a actuar con inteligencia y serenidad en pro de la convivencia. Habrá que ver si la prohibición de nuevas mezquitas en Salt conduce a ese objetivo o, por el contrario, es fuente de nuevos conflictos."

El término batalla ya se usa para informar del primer conflicto importante de Salt en el 2009. Por ejemplo, *TV3* titula en el Telenoticies del 26 de agosto de 2009 "Batalla

campal entre comunitats a Salt". Y lo argumenta de la siguiente manera: "Els petits furtos d'un grup de menors magrebins a diversos comerços de Salt regentats per pakistanesos provoquen una batalla campal entre les dues comunitats." Desde el canal de noticias 324 se usa el mismo día la palabra baralla en vez de batalla : « Baralla multitudinària entre ciutadans pakistanesos i marroquins », y se explica de la siguiente manera : « Una baralla multitudinària a Salt, al Gironès, entre un grup de ciutadans pakistanesos i un altre de marroquins va provocar dilluns dos ferits lleus i va haver d'intervenir-hi diverses dotacions dels Mossos d'Esquadra i de la policia local. Els fets van passar al vespre, després del furt que hi va haver en un forn de pa de la població. L'incident va tenir l'origen en el robatori d'una bossa de patates que va fer un menor magrebí en una botiga regentada per ciutadans pakistanesos al carrer de Torres i Bages de Salt. Aquesta és la primera vegada que hi ha un conflicte entre comunitats a Salt i segons l'alcaldesa en funcions del municipi, no hi ha constància que hi hagi problemes habituals entre ciutadans pakistanesos i magrebins."

Política y deporte

Las elecciones municipales y autonómicas de 22 de mayo de 2011, así como las generales del 20 de noviembre permiten detectar hacia donde se inclinan los discursos políticos sobre la inmigración y su respectiva mediatización. Los medios informativos, al margen de tomar postura de acuerdo a su línea editorial, todos parecen estar en contra del uso de ciertos vídeos de las campañas del PP y de PxC que la mayoría también califican de racistas y xenófobos. Destacan en este sentido los videos de Plataforma per Catalunya para las elecciones a la Generalitat de Catalunya y la campaña de las generales del 20N. En el vídeo de las municipales tres chicas de rasgos europeos o similares a la población autóctona catalana, o con fenotipos que no son africanos, latinoamericanos ni asiáticos, saltan a la comba en el 2011, pero pasan a una secuencia similar del 2025 y se siguen viendo a las tres chicas saltando a la comba pero vestidas con burka. En el vídeo de las generales del 20N «se ve a dos mujeres en dos lados opuestos de una mesa, una de ellas con un hiyab. Poco a poco, van entrando diferentes hombres que le van quitando a una de ellas, de forma metafórica, la sanidad, la educación, la comida y, finalmente, la ropa —se queda en ropa interior—, para dárselo todo a la chica que representa la inmigración. Todo ello acompañado de la banda sonora original de la película" Lo que el viento se llevó"(Público.es, 18/11/2011). Y terminan con el eslogan "Primer els de casa" .

También llaman la atención los juegos que hace CiU con los medios para disimular su tendencia xenófoba. Duran no cesa de matizar, a veces con su discurso "brillante", acerca de los carteles con su foto en la que aparece abajo la frase "La gent no se'n va del seu país per ganas sinó per gana. Però a Catalunya no hi cap tothom", y de explicar qué quería decir en realidad cuando profirió frases como: "En España hay más inmigración de la que debería haber" o que "que la presencia de inmigrantes en un barrio es la causa del descenso del valor de los pisos o que los niños extranjeros son los responsables del retraso del rendimiento escolar." Lo cierto es que el candidato tuvo que rectificar porque las entidades sociales, incluida SOS Racisme, le dijeron "basta ya". Precisamente desde SOS Racisme emerge antes de la campaña municipal el *Manifiesto contra el uso demagógico y populista de la inmigración ante las próximas elecciones municipales* en el que se llama la atención sobre la necesidad de cuidar el discurso del odio, de claro tinte racista y xenófobo, hacia la inmigración.

Pero durante este año, algo que llama la atención también es la notoriedad que adquieren los comportamientos racistas en los estadios. La prensa deportiva desempeña un papel fundamental en la lucha contra estas manifestaciones de los hinchas y los jugadores, aunque debido a la manera sensacionalista y unilateral de informar de este modelo de prensa pueden fomentarlas a la vez. Esto sucede cuando

denuncian que se les llame monos a ciertos jugadores brasileños o africanos, o incluso cuando se manifiestan en contra de que un jugador use esa expresión contra otro (se habló mucho en abril y mayo de que Busquets del Barça, había usado esa expresión con Marcelo del Real Madrid).. Pero siempre lo verán de forma distinta los diarios madrileños (As y Marca) que los catalanes (Sport y Mundo Deportivo). Son dos lecturas distintas pero pro y antirracistas todas y cada una de ellas.

Para concluir conviene insistir en la necesidad de prestar especial interés en tiempos de crisis a las recomendaciones en uso sobre el tratamiento adecuado de la diversidad, como por ejemplo las de la Mesa per la Diversitat a l'Audiovisual del CAC y las del Col·legi de Periodistes de Catalunya, y vigilar continuamente su aplicación desde la perspectiva de los receptores y usuarios de los medios así como de su organizaciones, Sin olvidar que la sociedad debe seguir formándose en el análisis crítico de los medios y en el conocimiento de sus rutinas productivas y más en los tiempos actuales de los recortes. ■

REFLEXIÓ

IMMIGRACIÓ, MÀ D'OBRA D'USAR I LLENÇAR?

Albert Sales i Campos

Polítòleg i sociòleg.

Professor Departament de ciències polítiques i socials de la Universitat Pompeu Fabra. Coordinador del grup de treball de pobresa del Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona.

<http://albertsales.wordpress.com>

■ En els temps en que l'economia espanyola anava bé, en els debats al voltant de la immigració sempre hi havia qui defensava la necessitat d'incorporar mà d'obra estrangera per fer viable el nostre sistema de seguretat social. S'aportaven dades d'estudis que apuntaven que el sistema productiu requeriria l'arribada de treballadores i treballadors immigrants en grans nombres per a generar la riquesa suficient per continuar creixent. A hores d'ara, ja ben entrada la crisi que patim, l'argument utilitarista per a defensar la conveniència de rebre immigració estrangera ha quedat arraconat. Per contra, i davant el fort impacte que l'estancament i la eventual recessió econòmica ha tingut sobre la població immigrant, han proliferat i s'han amplificat les veus que acusen als col·lectius nouvinguts de col·lapsar i d'aprofitar-se dels serveis socials i de les prestacions del nostre precari Estat del Benestar.

La reforma del PIRMI que sense previ avís va paraitzar el pagament de la Renda Mínima d'Inserció a milers de persones l'estiu passat, és un bon exemple d'aquesta culpabilització de les persones estrangeres. En les diferents compareixences dels Consellers de Treball i de Família de la Generalitat de Catalunya, es va insistir en remarcar que el programa atenia persones de 105 nacionalitats, i que el 42,5% del seu pressupost anava destinat a nouvinguts, la majoria originaris del Marroc.

Les mesures adoptades per lluitar contra els hipotètics fraus en el cobrament de la renda mínima d'inserció van suposar alguns mesos de penúries per a moltes de les famílies. De ben segur que hi ha qui rep la RMI sense complir les condicions necessàries, però la prioritització de la lluita contra aquest tipus de frau, econòmicament insignificant, i la manera en que s'ha portat a terme, denoten una culpabilització cap a les persones afectades per la pobresa i, en especial, d'aquelles que es troben en situacions més cronificades, a les que lluny d'identificar com a víctimes, els responsables polítics de torn fan passar per paràsits, ganduls i vividors. La criminalització de les persones en situacions d'exclusió social té molt poca base científica i constitueix una irresponsabilitat pel fet que agreuja les tensions socials derivades del difícil panorama econòmic. Si a aquesta criminalització s'afegeix la culpabilització de les persones estrangeres, la irresponsabilitat assoleix proporcions grotesques.

L'actuació del govern català en el cas de la PIRMI no és cap cas aïllat. A finals de 2009, l'alcalde de Vic anunciava que negaria la possibilitat d'empadronament a les persones immigrants perquè impossibilitar l'accés als serveis sanitaris. Al gener de 2012 es van denunciar canvis burocràtics que deixaven fora de l'atenció sanitària a centenars de persones immigrants a les Illes Balears. Moviments similars s'han donat en els darrers temps a Múrcia, a Galícia i a altre punts de la geografia espanyola. En els debats suscitats per aquests casos sempre acaba sorgint la idea no sustentada en cap base empírica que els immigrants s'aprofiten dels serveis socials i sanitaris. La

realitat és que la població estrangera fa un ús dels recursos sanitaris inferior al dels autòctons i recorren als serveis socials amb menor freqüència, ja sigui per desconeixement dels seus mecanismes, per desconfiança o per raons culturals. Només per posar un exemple que en ocasions ha generat polèmica: només un 15% de les sol·licituds d'habitatge protegit realitzades a Barcelona durant el 2010 provenien de famílies nouvingudes.

En qualsevol cas, no és d'estranyar que en el context actual, les persones estrangeres acudeixin als serveis socials o facin valdre els seus escassos drets socials. Hi ha almenys dos enormes motius per canviar la perspectiva del debat i exigir responsabilitats a les administracions i als actors polítics i socials que, havent obtingut grans beneficis, ens han portat a la situació actual.

Ser immigrant és un factor d'exclusió social

Ser immigrant en un país estranger és un factor d'exclusió social. Una inserció laboral difícil, l'expulsió del mercat de treball remunerat, un nivell educatiu o una preparació professional deficient, la debilitat de les xarxes de suport socials i familiars, la dificultat per accedir a un habitatge, o patir un estat de salut precari, són alguns dels factors que poden conduir a la població autòctona a situacions d'exclusió social o de pobresa severa. Però per a les persones nouvingudes, el fet de provenir d'un país estranger, constitueix en si mateix un factor explicatiu de l'exclusió social.

La marginalitat respecte als estils de vida majoritaris no sol ser fruit d'una tria voluntària dels individus sinó un producte de les traves que les institucions socials posen davant de persones i grups socials per accedir als bens tangibles i intangibles que permeten portar una vida digna. L'estructura d'oportunitats de les persones està condicionada pel seu origen i per la realitat social que les envolta, i en aquest sentit, ser immigrant estranger incrementa substancialment el risc de caure en situació de pobresa i d'exclusió social.

En els darrers trenta anys de retrocés dels Estats del Benestar, de reducció dels drets de les persones treballadores i d'intensificació de l'individualisme, el risc de caure en la pobresa o en l'exclusió social s'ha estès entre les classes mitjanes europees. Avui, part dels sectors de població que temps enrere gaudien d'una certa seguretat econòmica i social durant tot el cicle vital, veuen com l'atur de llarga durada, la irregularitat en les cotitzacions a la seguretat social o unes pensions insuficients, fan trontollar la seva tranquil·litat i la seva capacitat de fer plans per al futur. Però si algú viu en constant vulnerabilitat són les persones i les famílies arribades de països empobrits que han intentat construir el seu projecte vital enmig de l'abundància europea.

El sol fet de sortir del país d'origen a buscar-se la vida a l'estranger constitueix un increment important del risc de caure en situació d'exclusió. Instal·lar-se a un altre país suposa perdre gran part del suport social i familiar que, en moments difícils, exerciria de xarxa última de contenció davant la pobresa. A la fragilitat de les xarxes de relació s'afegeixen les dificultats derivades del marc legal en matèria d'immigració estrangera o els prejudicis de la societat d'acollida, que afecten aspectes tan bàsics com l'obtenció d'un habitatge o d'un lloc de treball.

Durant el 2008 vaig tenir la possibilitat d'estudiar els itineraris cap a l'exclusió social d'un grup de 348 persones ateses per entitats de la ciutat de Barcelona i pels serveis socials. No es pretenia en aquest estudi arribar a conclusions representatives de la població exclosa de la ciutat sinó comprendre millor els mecanismes que

desencadenen situacions d'exclusió social durant el cicle vital de les persones. Vam configurar el grup d'estudi per a que hi hagués una nodrida representació d'enquestats i enquestades de nacionalitat estrangera, ja que l'evidència científica existent no deixa cap mena de dubte: els itineraris cap a l'exclusió de les persones autòctones es molt diferent del de les persones nouvingudes. Finalment 143 de les persones que formaven part del grup d'estudi eren de nacionalitat estrangera.

Les persones enquestades patien situacions d'exclusió diverses però tenien en comú la relació amb alguna entitat d'assistència social o amb els serveis socials municipals. Analitzant les seves històries vitals s'evidencien grans diferències amb la població autòctona també atesa pels serveis socials. Les persones estrangeres tenien un nivell d'estudis sensiblement superior al de les persones autòctones. Entre les primeres, un 51% havien cursat estudis secundaris o universitaris, mentre que en el segon grup només un 24% havien passat de la primària. Malgrat això, la capacitat de les persones immigrants de trobar una feina estable era força inferior.

Gairebé totes les persones nouvingudes en situació d'exclusió havien estat ocupades en algun moment o altre des de la seva arribada a l'Estat espanyol, però només la meitat havien aconseguit una feina amb contracte indefinit. Per contra, entre les persones enquestades autòctones més d'un 70% havia treballat amb contracte indefinit en algun moment de la seva vida laboral. Si entre els individus autòctons, el nivell educatiu i les circumstàncies viscudes a l'escola i fora d'ella durant l'adolescència tenien un paper clau en la configuració de la seva estructura d'oportunitats, entre els nouvinguts la presència de familiars o amistats al país en arribar esdevenia la variable clau que marcava la diferència entre trobar feina o quedar fora del mercat²⁴.

El principal motiu del projecte migratori de la majoria de persones que han arribat als nostres pobles i ciutats en les darreres dues dècades és l'econòmic i laboral. Trobar una feina és doncs, per a nouvinguts i nouvingudes, una fita clau per a la seva inclusió. Però les ocupacions que ha generat el nostre sistema productiu han estat, majoritàriament, inestables i mal remunerades i la "mà d'obra estrangera" ha estat ubicada, precisament, en les més precàries d'aquestes activitats.

Una major vulnerabilitat davant la crisi

El model productiu que ha permès el creixement econòmic de l'Estat espanyol de mitjans dels 90 fins al 2007 ha estat sustentat en un increment extremadament preocupant de les desigualtats. L'augment dels beneficis empresarials ha estat paral·lel a l'estancament dels salaris i del poder adquisitiu de les famílies dependents de les rendes del treball, és a dir, de la immensa majoria. L'evolució de les polítiques d'ocupació ha anat erosionant la capacitat de negociació dels treballadores i de les treballadores enfront de les grans empreses, i la part amb menor capacitat de negociació ha estat la població immigrant degut a les creixents dificultats per accedir a permisos de treball i residència i la tipologia dels treballs que han ocupat, de baixa qualificació i amb personal fàcilment substituïble²⁵.

²⁴Sarasa, Sebastià i Sales Campos, Albert (2009), *Itineraris i factors d'exclusió social*. Ajuntament de Barcelona, Síndica de Greuges i Fundació La Caixa. ISBN: 978-84-9850-158-2. Barcelona. (Disponible en línia a [http://www.bcn.es/sindicadegreuges/pdf/ESTUDI Itineraris i factors d exclusio social.pdf](http://www.bcn.es/sindicadegreuges/pdf/ESTUDI%20Itineraris%20i%20factores%20d%20exclusio%20social.pdf))

²⁵Navarro, Vicenç; Torres López, Juan; Garzón Espinosa, Alberto (2011) *Hay alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España*. Sequitur. ATTAC España. (Disponible on line en <http://www.vnavarro.org/wp-content/uploads/2011/10/hayalternativas.pdf>)

En conseqüència, la gran majoria de les famílies nouvingudes que han alimentat el cicle expansiu amb el seu treball no han estat precisament les més afavorides pel creixement. Les possibilitats de fer plans de futur o de consolidar un projecte migratori depenen en gran part de l'estabilitat en el treball. Just abans de l'esclat de la crisi, el 56% de la població activa d'origen estranger tenia contractes temporals, mentre que entre la població activa autòctona la temporalitat afectava al 34% dels treballadors i les treballadores²⁶. No és d'estranyar que hagin estat les persones immigrants les primeres en patir la pobresa derivada del deteriorament de la situació econòmica doncs en molts casos no ha calgut ni que fossin acomiadades i s'han quedat sense feina per la no renovació del seu contracte. En els primers compassos de la crisi, entre finals de 2007 i finals de 2009, la taxa d'atur entre la població d'origen nacional va passar del 8% al 17%, mentre que la de la població estrangera es va disparar del 12% al 30%²⁷.

Abans de la crisi, no arribava al 20% la proporció de persones immigrants que tenien clar que els seu projecte migratori finalitzaria amb el retorn al seu país d'origen. Segons una enquesta realitzada pel Centro de Investigaciones Sociológicas l'any 2006, la resta no descartaven quedar-se a l'Estat espanyol. Tot i que la crisi ja ha provocat el retorn de moltes famílies cap als seus països d'origen provocant el primer decreixement de la població a Catalunya des de la Guerra Civil, hi ha una bona part de població d'origen estranger que ha refet les seves xarxes socials i ha arrelat al nostre país. Les polítiques d'inclusió han de contemplar aquesta realitat i considerar la diversitat com a part de la solució i no com a causant de problemes, tenint en compte que les persones que requereixen l'atenció de serveis socials ho fan en qualitat d'afectades per la pobresa i l'exclusió i no en qualitat d'immigrants.

Transmetre a la ciutadania la idea de que la població immigrant parasita el nostre debilitat Estat del Benestar és mentir deliberadament per treure rèdits electorals o econòmics. No reconèixer el dret d'accedir als recursos socials i sanitaris és el mateix que criminalitzar el fet de migrar. El fort impacte de la crisi sobre la població d'origen immigrant evidencia les grans desigualtats sobre les que es va construir el creixement de l'economia espanyola i la incapacitat de fer front a la situació de famílies i col·lectius nouvinguts posa de manifest la debilitat del nostre sistema de protecció social. ■

²⁶Elías, Joan (2011) *Inmigración y mercado laboral: antes y después de la recesión*. Documentos de economía de la Caixa. (Disponible on line en http://www.pdf.lacaixa.comunicacions.com/de/esp/de20_esp.pdf)

²⁷Pajares, Miguel (2011) *Inmigración y mercado de trabajo. Informe 2010*. Documentos del Observatorio permanente de la inmigración. Ministerio de Trabajo e Inmigración. (Disponible on line en <http://www.migracat.cat/document/5e38ca39b070fe2.pdf>)

REFLEXIÓ

L'ASSIGNATURA PENDENT: ACABAR AMB LA DISCRIMINACIÓ DEL POBLE GITANO

Loredana Craciun

Centre d'Estudis Gitanos- CREA, Universitat de Barcelona.

Teresa Sordé

Departament de Sociologia de la UAB, investigadora del GEDIME- CER- Migracions

■ Malgrat el compromís de la Unió Europea (UE) i de nombroses iniciatives per a lluitar contra l'exclusió, la discriminació continua formant part de la vida quotidiana de moltes persones gitanes que viuen a Europa i també a Catalunya. Aquesta experiència és transversal en perfils, procedències i orígens diversos i en una gran varietat d'àmbits que van des de l'educació al treball, passant pels drets bàsics. Per exemple, les conseqüències i diferents formes que pren la segregació educativa continua essent una de les barreres principals que impedeixen a estudiants i estudiantes gitanes accedir a una educació de qualitat. Els baixos nivells de formació i les pràctiques discriminatòries releguen a moltes persones gitanes a la desocupació crònica o a un accés molt precari al mercat laboral. La bretxa entre la població gitana i no gitana en els nivells de salut, accés a l'habitatge, els drets socials i la participació en la presa de decisions preval. En l'Europa del segle XXI encara trobem com drets humans bàsics es violen sistemàticament des de crims ètnics fins a esterilitzacions forçades o repatriacions col·lectives. El caràcter inacceptable d'aquest panorama deixa a la UE la urgent tasca de prendre el lideratge en l'eradicació de l'exclusió social i la creació de les oportunitats necessàries per a caminar cap als vells somnis de la igualtat i la llibertat. L'elaboració del Europa 2020 es proposa reaccionar i abordar l'assignatura pendent de la inclusió social del poble gitano. Cada país ha hagut d'elaborar o de revisar la seva estratègia estatal i s'han previst mecanismes de coordinació, però també d'avaluació per a fer realitat els objectius fixats en el Marc Europeu per a les Estratègies Nacionals d'Inclusió de la població gitana (EC, 2011), essent aquests els següents: garantir que tots els nens i nenes gitanos completin almenys l'educació primària, i eliminar la bretxa existent entre la població gitana i la no gitana en l'accés al treball, la salut i l'habitatge. En els següents apartats presentarem reflexions concretes a l'entorn de dos grups que dins del gitano que es veuen especialment afectats, però en els quals ja hi ha indicis de grans avenços, no només en el sentit de d'utopies reals que cal anar reforçant: la població immigrant i les dones.

Feminisme Gitano: trencant prejudicis, obrint portes

Les dones gitanes són les que pateixen més de primera mà la situació d'exclusió social en la que viuen la majoria de persones gitanes a Europa, en comparació amb la societat majoritària, i amb els homes gitanos, situacions que encara s'exagereixen més en el cas de les dones gitanes immigrants. Les dones gitanes són sovint vistes com passives o només interessades en les coses de la casa, submises i obedients als seus pares, germans, companys o marits. Sovint aquestes imatges es reforcen a través d'una mirada etnocèntrica que considera que hi ha cultures més avançades que altres i que en aquesta seqüència, la cultura gitana va per darrera. Anàlisis d'aquests tipus consideren les situacions de desigualtat, com a fruit d'una suposada inferioritat cultural. Una altra mirada la trobem des de perspectives relativistes, que interpreten la suposada submissió com a tret definitori de la cultura gitana. Aquestes perspectives

son molt habituals en les referències que es fan a les dones gitanes, tant dins com fora de l'acadèmia. Comparacions entre els nivells de masclisme o de si les dones gitanes estan "més o menys avançades" estan formulades habitualment des de la perspectiva no gitana i normalment contribueixen a alimentar els estereotips i els prejudicis existents. Enlloc d'això, el que s'està prioritzant des del moviment de dones gitanes és una lluita conjunta de totes les dones gitanes i no gitanes per a la superació d'aquest masclisme que malauradament encara ens toca a totes. A més a més, aquestes interpretacions, fetes des del prejudici i la manca de rigorositat, sovint sobre les dones gitanes però sense comptar amb elles, no tenen en compte que el feminisme gitano i les mobilitzacions estant canviant aquesta imatge, trencant estereotips i fent sentir la veu amb propostes que surten d'un diàleg igualitari i d'uns processos de consens que han iniciat associacions i grups de dones gitanes d'arreu. La revolució "silenciosa" de les dones gitanes que posa de manifest l'opció de transformar les dificultats en possibilitats tenint grans repercussions tant en l'esfera privada com en la pública, tant dins com fora de la comunitat.

Les dones gitanes, dins i fora de la llar, juguen un important rol econòmic i social dins la família i la comunitat. També tenen una important funció social i familiar: transmetre els valors i la cultura gitana a les noves generacions, articulant les relacions dins la família i la comunitat. Les dones gitanes estan transformant diàriament tant el seu entorn a través de les seves activitats. Des del feminisme gitano, són considerades el motor del canvi en el sí del seu poble. Un dels trets que caracteritzen el feminisme gitano és que les dones gitanes busquen una relació amb els homes més igualitària però sense renunciar a la seva identitat o al seu rol dins la comunitat i la família, alhora que reivindiquen la seva feminitat i maternitat. De fet, la família és considerada una peça clau del canvi i forma part de les accions transformadores de les dones. Però potser el que més caracteritza aquest feminisme és la seva inclusivitat. Les dones lluiten per a sí mateixes però també per a tot el seu poble, fent extensives les seves reivindicacions a tot el col·lectiu. Però no tan sols això sinó que inclouen a totes les persones del seu entorn i família, pel que esdevé un moviment molt plural, amb dones de totes les generacions, orígens i nivells acadèmics. Una tret característic és la solidaritat existent, que esdevé una xarxa d'ajuda per a què les dones assoleixin els seus objectius, siguin laborals, educatius o personals.

Un exemple el trobem en les iniciatives l'associació gitana de dones Drom Kotar Mestipen. Entre moltes altres, la creació d'espais d'intercanvi entre dones gitanes catalanes i immigrades, els cursos de monitores de menjadors, les trobades d'estudiants gitanes i sobretot la realització del Primer Congrés Gitano de les altres dones realitzat a Barcelona a l'octubre de 2010 que va marcar un abans i un després en el moviment feminista gitano a nivell Europeu. En tots aquests espais, es demostra com les dones gitanes estan lluitant amb especial intensitat per obrir-se camí al món laboral. Però és l'educació on s'està fent un esforç més important, doncs és percebuda com la clau per a la sortida de la situació d'exclusió social i pobresa. Així les dones reivindiquen una escolarització de qualitat dels seus fills i les seves filles, com també per elles mateixes. Una de les estratègies que estan desenvolupant amb més intensitat és la creació de referents, tant amb la implicació de les mares, àvies, tietes, cosines, germanes entre altres, als centres educatius participant en processos de formació com donant suport dins les aules.

Població gitana immigració: de la instrumentalització a la mobilització

Tot i les reivindicacions d'un sol poble, les comunitats gitanes lluny de ser homogènies presenten una gran diversitat interna que no es pot obviar. El contacte de la cultura gitana amb altres presents en aquells territoris compartits han modelat les tradicions i

manifestacions culturals i lingüístiques de forma diferent a cada lloc. Dins del col·lectiu hi ha també grups diferents, com els Kalderash, els Lovari, els Sinti entre altres. El poble gitano tampoc no és homogeni pel que fa a la seva religió ni en molts altres aspectes. El procés d'ampliació europeu ha reforçat la visibilitat d'aquesta diversitat interna a la vegada que ha posat de relleu la prevalença d'una profunda discriminació en el continent. Mentre les directives europees proclamen el dret a la lliure circulació i residència dels ciutadans comunitaris, en les dues darreres dècades, fruit dels canvis socio-polítics de l'Europa Central i de l'Est i com els conflictes dels Balcans, milers de persones gitanes de l'Est d'Europa s'han traslladat a països de l'Europa Occidental, a la recerca de millors condicions de vida. La immigració respon molt sovint a una estratègia de base familiar, d'una població jove i amb un paper important de les dones dins del projecte migratori i en el procés d'adaptació. La motivació principal per a deixar enrere familiars, comunitat i molts altres projectes no difereix de la resta de grups immigrants, la cerca per unes millors oportunitats laborals i educatives és l'eix vertebrador.

En un context de recessió econòmica, els discursos xenòfobs i racistes han continuant aflorant com a estratègia electoralista per a recuperar índexs de popularitat a la desesperada, i com no per a protagonitzar de forma efectiva portades i titulars de diaris. Si la població gitana autòctona encara és objecte de grans prejudicis i estereotips, la població gitana immigrant ha estat molt sovint en el punt de mira d'aquests discursos. Investigacions apunten que l'estigma associat al col·lectiu gitano immigrant, i molt sovint específicament el Romanès, genera, i reforça el cercle viciós de l'exclusió social en el que es troben, tot i no ser la majoria però sí la més visible, una part de les famílies gitanes immigrants. Les dificultats per accedir a un habitatge i un treball digne tenen importants efectes en aquesta cadena. Les recerques apunten a la necessitat de reconèixer en l'especificitat d'aquest col·lectiu, sense caure en la problematització que acaba reforçant l'estigma, tant des de l'administració pública com des de la societat civil gitana. En aquest sentit, s'han fet avenços importants que apunten en aquesta direcció. La FAGIC, la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya, ha fet passes valentes i decidides en aquest reconeixement i fent un front comú per acabar amb els discursos xenòfobs que han atacat obertament al col·lectiu gitano immigrant. Un altre exemple, és l'associació gitana SAVORE que es un entitat per a representar, donar suport i promoure els interessos del poble gitano romanès i també per a la seva inclusió, respecte, la convivència i donar a conèixer la cultura gitana romanesa a la societat catalana. SAVORE, en els seus primers passos en el món associatiu, pretén fomentar la col·laboració conjunta dels diferents grups, compartint l'objectiu comú de l'eradicació de la discriminació i fomentar la inclusió social.

Prenent l'exemple de les dones gitanes, i de la població immigrant, s'identifiquen avenços importants, que passen sens dubte per una major incorporació de persones gitanes en els processos de decisió. Cada vegada és més inusual desenvolupar mesures, activitats, polítiques o fins i tot recerques sobre el poble gitano sense comptar amb les seves veus. Per exemple, durant l'any 2011, el Parlament de Catalunya ha creat l'intergrup del Poble gitano, format per membres de totes forces polítiques amb representació a l'arc parlamentari i de la societat civil gitana. El Pla Integral del poble gitano, impulsat per la Generalitat de Catalunya, actualment en la seva segona fase (2009 – 2013), pretén també superar les situacions de discriminació, implementant les seves actuacions, buscant el màxim en diàleg amb les persones gitanes. A nivell de la societat civil, cada vegada les organitzacions gitanes són les interlocutores inevitables per a tractar les qüestions del col·lectiu, havent-hi hagut una emergència de associacions gitanes de dones que s'uneixen a les que ja estaven treballant des de fa anys. A nivell d'educació, hi ha escoles que fugint dels experiments socials, decideixen convertir-se en Comunitats d'Aprenentatge i començar a

implementar aquelles actuacions d'èxit avalades per la comunitat científica internacional i que estan repercutint en una millora dels resultats educatius i de la convivència. A nivell laboral, també hi ha experiències, com els cursos de monitores de menjador o programes d'acompanyament laboral (ACCEDER) que estan donant resultats espectaculars. I cada vegada més, les universitat catalanes tenen la sort d'enriquir-se, enlloc de negar, de la presència de més estudiants i estudiantes gitanes. La fotografia instantània de la realitat gitana a Catalunya, no pot obviar aquests avenços que representen peces claus per tal d'aprovar, amb nota, aquesta assignatura pendent. ■

REFLEXIÓ

SOBRE LA SITUACIÓN ACTUAL DE LAS BANDAS LATINAS

Teresa Ridel Júzwiak

Estudiant de Sociologia i Activista de SOS Racisme Catalunya

■ Actualmente en Catalunya, se reconoce la existencia del fenómeno de las “bandas latinas”. Pero este ha cambiado mucho desde su llegada en el principio de los años 90. Han pasado de ser agrupaciones juveniles de carácter delincuente a organizaciones de carácter social que tienen como objetivo la integración de los jóvenes, dándoles apertura para que se desarrollen en su propio contexto. La conducta del Ayuntamiento de Barcelona, en oposición a lo que sucede en Madrid (donde las bandas son criminalizadas) ha sido muy acertada y ha llevado a una mejor comprensión de las necesidades de integración de los recién llegados y de las segundas generaciones. La actuación de los cuerpos de seguridad, centrada principalmente en los Mossos d'Esquadra también se considera acertada ya que tampoco criminaliza a las agrupaciones, sino que tiene como objetivo el control y la prevención, así como la persecución de actos criminales por parte de los individuos, no del grupo como un todo.

A pesar de evidenciarse una mejora en la estigmatización que han sufrido muchos de los jóvenes inmigrados, los medios de comunicación aun suponen un fuerte obstáculo para su total integración a la sociedad. A través de titulares sensacionalistas y la constante comparación con los contextos norte y latino-americanos, persisten en la persecución de una imagen específica, contribuyendo a que muchos de esos jóvenes sigan e incluso, en algunos casos, opten por la marginalidad.

Está claro que el contexto Español es totalmente distinto de lo que ocurre en latino-América actualmente y lo que ocurrió en los Estados Unidos cuando surgieron las “bandas latinas”. Esto se debe principalmente a la estructura del Estado, que en España cuenta con un Estado de Bienestar desarrollado, cuyas políticas se centran en la educación, integración y desarrollo de sus ciudadanos.

El nuevo Plan de Interculturalidad refleja la insistencia de las administraciones públicas en promover la convivencia en la diversidad. El rechazo de los modelos multicultural y de asimilación se mostrará eficaz una vez se intensifiquen las políticas públicas propuestas para la integración.

Sin embargo, el contexto político, como resultado de la situación socio-económica actual, no se ha mostrado propicio para el desarrollo de las políticas de integración. Eso ha sido evidente a través del discurso claramente racista y xenófobo con el cual se han elegido algunos regidores en varios municipios de Catalunya y España. Por lo tanto, se enfatiza la necesidad de concientizar a la ciudadanía e incidir sobre los políticos para que la inmigración no sea un tema de crispación tan intenso en las próximas elecciones generales.

Recomendación a las autoridades públicas

Como conclusión de este trabajo, propongo algunos ámbitos de posible actuación de la administración pública para promover la integración de los jóvenes inmigrados que se encuentran en situaciones de marginalidad debido a los vínculos que establecen con agrupaciones juveniles altamente estigmatizadas como son las “bandas latinas”.

- Potenciar al barrio como espacio propio:

Aumentar el sentimiento de pertenencia al nuevo contexto de residencia, especialmente el barrio, que es dónde se desarrollan la mayoría de actividades de los jóvenes con el objetivo de aumentar su capacidad de resolución de conflictos. Además, impulsar espacios de socialización compartida como los institutos, las escuelas, los centros juveniles, no solo para actividades emprendidas por el ayuntamiento, pero también para que los propios jóvenes puedan desarrollar y compartir las suyas a través de sus organizaciones constituidas²⁸. La difusión e información sobre estos espacios y actividades es fundamental²⁹ para facilitar el acceso y uso de las instalaciones municipales por todos los ciudadanos.

- Promover el sentimiento de pertenencia a la ciudad.

Fomentar la participación ciudadana en el cotidiano a través de asociaciones de vecinos, creando espacios de intercambio, conocimiento y encuentro de experiencias.

- Información sobre la diversidad

Aumentar los vehículos y medios de información a la población sobre la realidad de la sociedad la ciudad Condal actualmente, principalmente en lo que se refiere a la diversidad cultural existente. Pero la información tiene que ser en doble sentido, y por eso, también aumentar la eficacia de información a la población recién llegada. Combatir los rumores negativos y sin fundamento que dificultan la convivencia en la diversidad de forma más activa.

- Fomentar el proyecto de *Acompañamiento a los Núcleos Familiares Reagrupados*

Como ya se ha mencionado, con las tasas decrecientes de entradas de nuevos inmigrantes, la principal cuestión a tratarse en este momento es la reagrupación familiar. La preparación de los padres se ha convertido en una necesidad extrema, para facilitar la integración de sus hijos al nuevo contexto intercultural al que llegan. Además, una vez aquí, promover las relaciones de los jóvenes inmigrados con los autóctonos a través principalmente del uso de los espacios de recreación en los barrios, visando romper los estereotipos existentes.

²⁸ Como es la Organización Cultural de Reyes y Reinas Latinos de Catalunya y la Asociación Sociocultural, Deportiva y Musical Netas.

²⁹ Extracto de la entrevista: “T: [...] Si creéis que los niños que buscan a las bandas juveniles, es porque el Estado no ofrece otras alternativas, o ... / C: No, no, no. En absoluto. Es otra cosa. Es una cosa personal, es personal. [...] / M: [...] No tiene nada que ver el estado aquí. Pero sí que el estado podría mejorar muchas cosas, sí pero aquí no tiene nada que ver. [...] / C: Cuanta gente va als centres cívics por ejemplo. Hay cantidad de gente que está en los centros cívicos y que está en los equipos de fútbol y tal.. [...] / C: Bueno, respecto a lo último que decías, piensa que si... a ver, cada barrio es diferente, pero si tú miras este barrio, este barrio tiene equipos deportivos, tiene [...] Que a veces falta información, sí. Ahí sí, falta información. Hay muchos chavales que a lo mejor tardan bastante en saber que en su barrio pues hay una serie de cosas fantásticas que ellos pueden hacer a la hora que quieran. Y eso quizás sí, que es una falta de información...”

- Aulas de Acogida y Espacios de Bienvenida Educativa (EBEs)
Fomentar un modelo más integracionista en las Aulas de Acogida y extinguir los Espacios de Bienvenida Educativa (EBEs) debido a su carácter extremadamente segregacionista. Las Aulas de Acogida tienen especial importancia, ya que son uno de los principales vehículos de integración de los jóvenes recién llegados. Promover la interacción y el reconocimiento de la diversidad, aumenta el rendimiento escolar de los jóvenes inmigrados sin incurrir en la creación de estereotipos de ambas partes ni distinciones del tipo 'nosotros' versus 'ellos'. ■

* Aquest article forma part d'un treball més extens sobre el fenomen que s'analitza. Hi ha la possibilitat de contactar amb l'autora (teressajuz@hotmail.com)

SUMARI. BLOC 4

EXTREMA DRETA

Recull de premsa

- Plataforma per Catalunya
- Altres grups

Fets en Profunditat

- Llibreria Kalki

Casos del discriminació i racisme

- Agressions d'Extrema Dreta

Reflexió

- Oscar Vicario. *El caso librería Kalki: estimábamos que aquello era delito y resulta que era libertad de expresión.*

INTRODUCCIÓ

Quan parlem d'extrema dreta no ho volem fer com un fet aïllat, que es dona de manera inusual,... i que respon a petites situacions que podríem arribar a considerar com fets extraordinaris i que no es corresponen amb la realitat. **A l'extrema dreta no la podem identificar només sota criteris estètics concrets o la utilització constant de la violència; sinó que ens enfrontem a quelcom més difós i més estès i sobretot a l'acostament i apropiació d'aquests postulats per individus, grups i partits de tradició democràtica.**

Considerem que l'actualitat dels darrers mesos no ens permet pas fer una lectura en aquesta línia; tant si ho revisem a nivell de Catalunya com a nivell europeu.

Catalunya en els darrers anys s'ha convertit en un laboratori de pràctiques racistes, es feia referència en el bloc anterior quan parlàvem de discurs racista en la política, on s'han permès valoracions i intervencions que eren impensables fa uns anys, i que són tipificades pel codi penal com a delicte d'incitació a l'odi i apologia del racisme.

Va ser al setembre de 2010 que es va iniciar el procés penal contra Xavier Garcia Albiol (ara alcalde de la ciutat de Badalona) per un possible delicte d'incitació a l'odi i al racisme. Un cas que recollim en el bloc 3 d'aquest mateix informe.

En aquest sentit, tampoc podem obviar el fenomen de Plataforma per Catalunya, que tot i que no va entrar al Parlament, va aconseguir 70.000 vots, i té un número important de regidors i regidores en diferents municipis. En aquest sentit és important tenir-ho en compte, ja que aquests resultats suposen que hi ha persones que donen suport a aquests plantejaments.

Si observem el panorama a nivell europeu és força preocupant, ja que a la majoria de països hi hagut un augment del vot per als partits d'extrema dreta, identitaris o neonazis. És evident que cal tenir present les especificitats de cada país, però també és important poder fer un anàlisi més global.

Un esdeveniment que ha marcat l'actualitat del 2011 en relació a l'extrema dreta, va ser l'atemptat de Noruega el mes de juliol, que va deixar sobresaltada a tota Europa; però que hauria de servir per fer obrir els ulls front una realitat palpable. **Si es continua abonant el discurs de la por i de la inseguretat, estigmatitzant a una part de la població a causa del seu origen, i es continuem confonent víctimes amb culpables, forçosament tornarem a constatar que el racisme mata.**

En aquest apartat també recollim el relat d'algunes agressions realitzades per grup d'extrema dreta, que ens exemplifiquen la relació entre les paraules i les accions, i ens obliguen a constatar que el racisme mata, o que pot tenir intencions de matar.

Històries dures i injustes que fan posar nom i cara al perill del que suposa que l'extrema dreta prengui força, i que les seves accions (tant en les agressions com en la difusió de la seva ideologia) quedin impunes.

Recollim també el cas de la Llibreria Kalki, en el que SOS Racisme i Amical de Mathausen exerceixen acusació popular; un cas amb una llarga trajectòria, ja que es remunta al juliol de 2003, i en l'actualitat en mans del Tribunal Europeu de Drets Humans amb seu a Estrasburg per vulneració del conveni de Roma.

RECULL DE PREMSA

UN FET QUE COMMOCIONA EUROPA I AL MÓN.

NORUEGA. Juliol. **92 morts en un atemptat a Noruega.** Un doble atemptat a Noruega ha deixat gairebé un centenar de víctimes. El seu autor, que ha estat arrestat, s'ha identificat com a Anders Behring Breivik, de nacionalitat Noruega i que es troba vinculat a l'extrema dreta. Breivik, seria el responsable tant del tiroteig que va tenir lloc a l'illa de Utoya, on va causar la mort de diversos joves membres del partit laborista, així com també del cotxe bomba que estavellà al centre d'Oslo a prop del Govern Nacional.

El País

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, 25 juliol 2011

EL RACISME MATA. LES PERILLOSES CONSEQÜÈNCIES DEL DISCURS DE L'ODI

Des de SOS Racisme-Catalunya condemnem l'assassinat de quasi un centenar de persones el passat dijous 21 de juliol, amb l'explosió d'una bomba al centre d'Oslo i el tiroteig a joves que estaven en un campament juvenil a la Illa d'Utoya, a Noruega.

Uns fets que ens porten a parlar de l'increment del vot racista i xenòfob a Europa, una realitat que es tradueix en 37 eurodiputats d'extrema dreta al Parlament Europeu, en l'augment de representativitat d'aquests partits en diferents governs de ciutats i estats europeus i en la perillosa normalització del discurs racista. Un discurs basat en l'odi que promou l'exclusió, la persecució i l'expulsió de persones pel seu origen, color de pell, cultura i/o religió. Aquest perillós discurs es veu legitimat pels partits tradicionals que no condemnen de manera contundent aquest tipus de posicionaments; alguns reproduïxen el discurs buscant el rèdit electoral, i entren en aquest joc d'aconseguir o no perdre vots costi el que costi. Una situació que porta a un debilitament de la convivència i a la fractura social.

Però els lamentables successos de Noruega ens obliguen a estar en alerta de les nefastes conseqüències que pot tenir no lluitar en contra de les idees racistes, que promouen l'odi vers el diferents. Un discurs que condueix a la violència cap a l'altre, arribant en aquest cas al pitjor resultat: la mort de 93 persones.

Perquè no podem caure en l'error de no veure el risc que suposa continuar abonant el discurs de la por i de la inseguretat, continuar estigmatitzant a una part de la població a causa del seu origen, si continuem confontent víctimes amb culpables, forçosament tornarem a constatar que el racisme mata.

És per això que des de SOS Racisme-Catalunya demanem:

- Als partits polítics tradicionalment democràtics que excloguin institucionalment a aquelles formacions racistes i xenòfobes.
- La reforma l'article 510 del Codi Penal, per tal de disposar de més eines que ens permetin lluitar contra la impunitat del discurs racista i del discurs de l'odi que porten a la violència i a la mort.
- El compromís dels partits polítics i dels i les representants de les institucions que no utilitzin a les minories ètniques per treure rèdit electoral.
- Promoure campanyes de sensibilització que posin en alt el valor de ser una societat diversa.

És moment de rebutjar i excloure als racistes i xenòfobs que posen en risc la democràcia i la convivència. Cal una resposta clara i contundent de la societat civil, de les organitzacions socials i de les institucions en la que condemnem la barbàrie a la que pot conduir l'extensió del discurs racista.

PLATAFORMA PER CATALUNYA (PxC)

CATALUNYA. Gener. **El líder de PxC dirigeix el seu discurs racista contra els bebès catalans de famílies musulmanes.** Josep Anglada, líder de Plataforma per Catalunya, ha dirigit el seu discurs racista contra la comunitat musulmana a través de lamentar que els primers bebès nascuts a Catalunya aquest any són d'origen musulmà. Segons Anglada, l'origen d'aquests nens i nenes és una reflex del que està passant amb la maternitat de Catalunya. En aquesta línia xenòfoba, Anglada ha comunicat que el ritme de creixement de la població musulmana porta unes conseqüències nefastes per la cultura i identitat catalana.

El Triangle.

BADALONA. Maig. **Un terrorista ultradretà, cap de llista de PxC a Badalona.** Carlos Francisco Araguas, líder històric de l'organització terrorista Milícia Catalana, encapçala la candidatura de PxC a Badalona. Araguas va ser condemnat el 1987 a una pena de presó pels 17 atemptats: a la clínica Dexeus, a espais independentistes, a les seus del Moviment de Defensa de la Terra o la Crida i a Sexshopsi locals d'ambient homosexual.

A la formació ultradretana de PxC, des de la seva fundació hi convergeixen els més destacats ultradretans que operen a Catalunya. En el mateix congrés fundacional, al 2002, hi va participar Alberto Royuela, a qui se li atribueix popularment l'autoria intel·lectual de l'atemptat d'El Papi. També Esteban Gomez Rovira, advocat de tendència espanyolista de diverses causes contra la immersió lingüística i que des de finals dels anys 80 liderà "Juntas Españolas"; o Enric Ravello, provinent de CEDADE (Círculo Espanyol de Amigos de Europa, grup nazi creat a Barcelona al 1966), i actual responsable de Relacions Internacionals de PxC.

Directe.cat, Antifeixistes.org

HOSPITALET DEL LLOBREGAT. Agost. **Un membre de PxC aplaudeix a l'autor de la matança a Noruega.** Un membre de PxC difon per les xarxes socials el següent missatge "*m'agrada l'assassí de la matança de Noruega*". El número 7 de PxC a l'Hospitalet ha marcat a la xarxa Facebook que "*li agrada*" la pàgina dedicada a l'assassí de la matança de Noruega, on 92 persones han mort. Segons ha informat Unitat contra el Feixisme i el Racisme mitjançant el Twitter, adjuntat de la captura de la imatge on es mostra. Les darreres declaracions de l'ultradretà, Anders Behring Breivik, ha declarat que "*he comés una atrocitat, però era necessària*".

E-Notícies

CATALUNYA. Agost. **PxC ha de justificar al Tribunal de Comptes l'ajut rebut d'Itàlia i Àustria.** El líder de la formació PxC, haurà de justificar els comptes de la formació, a hores d'ara, només ell és qui té accés a aquesta informació, ja que ell és qui gestiona totes les entrades, des de les quotes dels associats fins a les ajudes que provenen de l'estranger.

Anglada, no se'n amaga de ser l'únic que té el control d'aquest àmbit, segons afirmen alguns dissidents, que han tingut càrrecs de responsabilitat, és un partit "*gens democràtic que hauria de tancar perquè no compleix els requisits democràtics*".

El tribunal de Comptes, ja va advertir al desembre del 2008 sobre les múltiples irregularitats de PxC, advertint que no s'acreditava documentalment l'origen dels fons aportats pel partit, per uns 39.000 €. Igual que els 3.000 € d'aportacions de persones físiques declarades, que no estan identificades amb cap dels requisits. Al 2007, PxC tampoc va crear un compte bancari específic per a despeses electorals, tal i com dictamina la llei de règim electoral, cosa que hauria facilitat a Anglada rebre diners d'altres països europeus, on compta amb aliats en la seva lluita ideològica contra l'islam. La normativa prohibeix la donació per part d'entitats o persones estrangeres.

Ara

Terrassa. Agost. **PxC de Terrassa demana una “nit dels ganivets llarg” contra els imams.** El Servei Especial de Delictes de l'odi i discriminació de la Fiscalia de Barcelona ha obert una investigació per determinar si són constitutius de delictes els comentaris apareguts al Facebook de PxC de Terrassa, on es demana una *“nit dels ganivets llargs en contra dels imams”*. La investigació té origen en una denuncia interposada per SOS Racisme i Unitat Contra el Feixisme i el Racisme.

El text aparegut a la xarxa social fa referència a la necessitat *“de repetir una nit dels ganivets llargs contra tots els imams mal nascuts fills de puta”*. Josep Anglada ha explicat que aquesta pàgina no és oficial del partit i que s'han posat en contacte amb les persones que la porten i l'han tancat. El líder ultradretà, també ha dit que ells mateixos ho haurien denunciat si no s'hagués tancat el perfil.

Ara, La Vanguardia, El Mundo

Salt. Agost. **PxC denuncia la manifestació contra el racisme a Salt.** La regidora de PxC a Salt, Maria Osuna, ha interposat una denuncia a la comissaria dels Mossos d'Esquadra contra les entitats organitzadores de la manifestació celebrada a Salt Contra el racisme i feixisme.

L'acte l'ha organitzat l'Assemblea d'Indignats de Girona i Acció Antifeixista, com a resposta a la marxa convocada per PxC en el mateix municipi en contra de la construcció d'oratoris; totes dues manifestacions estaven prohibides per la Consellaria d'Interior.

PxC ha emès un comunicat on justificaven la denuncia, argumentant que “tot i ser il·legal la marxa ha transcorregut sense cap intervenció per dissoldre-la per part de les forces policials” Anglada ha titllat els manifestants d'incívics, bàrbars i *perroflautas* i ha advertit que el partit seguirà convocant protestes en contra dels oratoris a Catalunya.

Europa Press

Barcelona. Setembre. **Anglada fa córrer el rumor que la Monumental serà una mesquita.** El líder de PxC, Josep Anglada, ha assistit a la Monumental a l'última cursa de braus, i ha repartit fulletons, amb militants del seu partit, en contra de la suposada conversió de la plaça en una mesquita, que seria la més gran d'Europa. El fulletó tenia com a missatge: *“No a la mesquita a la Monumental! Prohibeixen els toros per portar-nos els moros”*, i va ser ben rebut per una bona part dels assistents, que el van animar a no defallir amb la seva lluita identitària.

Anglada va manifestar, davant dels mitjans, que no és aficionat als toros, però que ho respecta i es mostra contrari a aquesta prohibició, ja que la troba aberrant i inquisidora, i més, continua, si l'ús de la Plaça serà per fer-hi una mesquita. Va finalitzar avisant al president Mas, dient que *“si realment creu que Barcelona i Catalunya serà millors sense toros però amb mesquites que no compti amb nosaltres”*.

El 9 Nou

SANT BOI DEL LLOBREGAT. Octubre. **Anglada agredeix a una noia antiracista en l'acte de fundació de les joventuts de PxC.** Plataforma per Catalunya ha organitzat un míting amb l'objectiu de presentar les Joventuts Identitàries de PxC. A l'acte s'hi han desplaçat diverses dotacions d'agents antiavalots dels Mossos d'Esquadra, ja que veïns, veïnes i altres associacions havien organitzat una concentració de rebuig.

Anglada, els seus guardaespalles, i altres militants de la formació han abandonat l'acte i han estat increpats quan han intentat arrencar una de les pancartes de rebuig a l'acte, aleshores ha estat quan Anglada s'ha girat i ha donat una puntada de peu a l'estómac a una noia. Ha estat en aquests moments que els agents antiavalots han intentat dispersar als concentrats.

La Directa

VIC. Octubre. **Jutgen a Josep Anglada pels pamflets racistes repartits a les eleccions municipals de 2007.** El proper 17 d'octubre de 2011 seran jutjats a Manresa Josep Anglada i Juan Carlos Fuentes, acusats dels delictes d'incitació a l'odi racial i de difusió d'informacions injurioses sobre grups, en haver distribuït 3.000 pamflets xenòfobs abans de les eleccions municipals de 2007.

El fiscal coordinador del Servei Especial de Delictes d'Odi i Discriminació de la Fiscalia de Barcelona, li demana un any i mig de presó i una multa de 4.860€, ja que entén que *"el pamflet buscava provocar els sentiments d'hostilitat, animadversió, menyspreu i tractament injustificadament desigual contra el col·lectiu magrebí i, particularment, contra immigrants i persones que són de religió musulmana"*. Anglada, per la seva banda, va assegurar que mai ha distribuït els pamflets xenòfobs i es va considerar víctima d'una *"cacera de bruixes promoguda per grups antisistema de Vic"*, als qui ha acusat de confeccionar els pamflets per culpar al seu partit polític. Ha afirmat que *"té la consciència molt tranquil·la perquè ningú podrà provar que PxC sigui l'autor d'aquest material"*.

El nou , La Vanguardia

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, 14 d'octubre del 2011

DILLUNS ES CELEBRA EL JUDICI CONTRA JOSEP ANGLADA I JUAN CARLOS FUENTES, DE PLATAFORMA X CATALUNYA.

SOS Racisme Catalunya, part en el judici, els acusa d'instigació a l'odi i injúries contra col·lectius. Com a part de la pena, es demana la inhabilitació de sufragi passiu i la suspensió de càrrec públic pels dos acusats.

El proper dilluns 17 d'octubre es celebrarà el judici al Penal número 2 de Manresa contra Juan Carlos Fuentes i Josep Anglada, secretari general i president de Plataforma x Catalunya, acusats d'instigació a l'odi i injúries contra col·lectius. La denúncia recau en uns pamflets que es van difondre des del partit al municipi osonenc abans de les eleccions municipals del 2007.

El contingut del fulletó, fals i difamatori, inclou frases com: *"somos más de 3000 de nosotros que aún no tenemos todos los papeles, aunque gracias a la generosidad de CiU estamos empadronados y nos ayudan dándonos comida y vivienda gratis"*, *"por favor no votes al partido de Anglada, la PxC (...) Expulsarán a todos nuestros compañeros ilegales y harán la vida imposible al resto"*, *"nuestro carnet de conducir marroquí (...) bien nos sirvió para conducir camellos"*, entre altres. A més, inclouen noms propis i fotografies de veïns i veïnes de Vic sense el seu consentiment.

La difusió d'aquest material va tenir com a objectiu, segons l'acusació, confondre la població i provocar sentiments d'odi, aversió, menyspreu i discriminació cap al col·lectiu musulmà, tot malmetent la seva dignitat. Per aquest motiu s'acusa als responsables de delictes d'instigació a l'odi i racisme i injúries cap al col·lectiu magrebí, recollits pels articles 510.1 i 510.2 del Codi Penal. Aquest serà **el primer judici a l'Estat Espanyol contra un polític amb càrrec per aquests delictes**, per tant no existeix precedent.

L'entitat antiracista considera aquest un pas molt important en la lluita contra el discurs de l'odi i l'augment del racisme. La llibertat d'expressió no inclou les injúries contra col·lectius, el discurs racista o l'apologia de l'odi; així ho determina el Tribunal Europeu de Drets Humans i així volen que ho manifesti el jutjat de Manresa.

A més, consideren important que des de la justícia, però també des de la societat civil, es marqui un límit i es deixi clar que "no tot s'hi val", per tal d'aturar l'augment de racisme i la permissivitat amb el discurs de l'odi que es dona també a altres partits i que es cada cop més alarmanant. "Davant el context actual, i prenent com a referent els assassinats d'Oslo que van deixar palès com es pot passar de les paraules als fets, és més important que mai mostrar fermesa contra el racisme i utilitzar totes les eines que posa a l'abast l'Estat de Dret".

Celebrat el judici

NOTA DE PREMSA:

SOS RACISME CONFIA EN L'ACIÓ DE LA JUSTÍCIA CONTRA ELS DIRIGENTS DE PxC PER INJÚRIES I INSTIGACIÓ A L'ODI.

SOS Racisme Catalunya, com a entitat de defensa dels drets humans i antiracista, valora molt positivament la celebració ahir del judici contra Anglada i Fuentes pels delictes d'incitació a l'odi i injúries. És la primera vegada a l'Estat Espanyol que es jutja un polític en actiu per aquests delictes, i més enllà del resultat de la sentència, és un primer pas important per la lluita contra el discurs de l'odi.

L'entitat antiracista considera demostrada la culpabilitat dels dos acusats. Per una banda el secretari general del partit, Juan Carlos Fuentes, va reconèixer haver realitzat les 3.000 còpies del fulletó i haver-ne repartit per bústies de Vic i entre "amistats". Per una altra banda, tot i que Josep Anglada no va reconèixer la seva implicació i nega conèixer els fets, va assegurar que ell té tota la potestat sobre el partit. Fet que van corroborar diversos testimonis de la defensa, afirmant que ell representa la màxima figura de poder al partit i és qui dóna les directrius. Josep Anglada és el fundador i el president de Plataforma x Catalunya i l'únic responsable del compte corrent del partit, al que es va carregar l'import de les còpies. Per tant és lògic pensar que no es fes res sense el seu consentiment.

L'acusació popular considera inversemblant i gens creïble la defensa de l'acusació, que considera el contingut del fulletó com "irònic i sense importància" que "va fer gràcia" als acusats. Un fulletó que, recordem, conté informacions injurioses cap al col·lectiu magrebí del municipi de Vic, com "*gracias a la generosidad de CiU estamos empadronados y nos ayudan dándonos comida y vivienda gratis*", "*Somos pobres y no podemos pagar tantos impuestos como vosotros, que sois infieles pero afortunados*", "*nuestro carnet de conducir marroquí que aunque no es válido en España, bien nos sirvió para conducir camellos*", entre altres. Difamacions que l'acusació creu que es van fer amb l'**objectiu de provocar sentiments d'odi, aversió, menyspreu i discriminació cap al col·lectiu musulmà, tot malmetent la seva dignitat.**

Davant les acusacions de fer una "**caça de bruixes**" o de patir un "**judici polític**", l'acusació popular recorda que són una **associació independent i sense interessos polítics, amb la responsabilitat de lluitar contra el discurs de l'odi**, i que ho fan independentment del color polític de qui ho fa.

Destaquem les conseqüències de dites accions, que tal i com va exposar l'acusació particular, **van ocasionar un greu malestar i preocupació en el municipi osonenc, amb la por constant de que accions xenòfobes com aquestes encenguin un conflicte social**, tal i com van declarar els Mossos d'Esquadra que van portar la investigació. Aquests van explicar que Vic estava ple d'aquests fulletons, tant per les bústies com penjats pels carrers.

Per aquests delictes, SOS Racisme demana **dos anys de presó i la inhabilitació de sufragi passiu pels dos acusats**. Tant Fiscalia com l'acusació particular també han mantingut les seves peticions de penes. Confien en la condemna dels acusats per tal que es marqui un límit i es deixi clar que "no tot s'hi val" i aturar l'augment de racisme i la permissivitat amb el discurs de l'odi que es dóna també a altres partits i que es cada cop més alarmant.

El judici ha quedat vist per sentència, que segons la jutgessa es notificarà **el proper 14 de novembre**.

Barcelona. Octubre. **Manifestacions creuades de PxC i grups contraris.** Dos grups de manifestants, d'ideologia radicalment diferent s'han concentrat a Barcelona. Els membres de PxC, havien convocat una concentració a la plaça Sant Jaume a favor de la llibertat d'expressió, ja que el TSJC va prohibir, a finals d'agost, una manifestació a Salt per a protestar contra la construcció d'una mesquita. Com a resposta a aquest

acte, unes 300 persones, segons els Mossos, s'han citat a la Plaça Urquinaona i s'ha desplaçat fins a via Laientana, a uns 200 metres de l'altre concentració; per mostrar el rebuig en contra del discurs d'extrema dreta que fomenta PxC.

El País

Tortosa. Octubre. **PxC vol que el certificat d'arrelament sigui més car.** L'Ajuntament de Tortosa va aprovar ahir amb els vots a favor del govern (CiU), l'abstenció de PSC, ERC, ICV i PP, i el vot contrari de PxC les ordenances fiscals del 2012. La majoria d'impostos i taxes pugen el 3% que marca l'IPC interanual. Un increment que el regidor de PxC va titllar d'indignant en el context de crisi actual, i va aprofitar per lamentar que *"mentre s'apugen els impostos d'una manera descarada als estrangers se'ls hi està cobrant el preu irrisori de 45 euros per la taxa de gestió i tramitació d'informes d'integració social"*; Un document que expedeix l'Ajuntament i que és imprescindible per obtenir el permís de residència.

El regidor va declarar que *"d'una banda, estan tramitant certificats falsos perquè la majoria d'immigrants no estan integrats i, en segon lloc, el preu és baix, tenint en compte que aquest certificat significa més gent a les escoles i a la seguretat social"*.

Uns arguments que l'alcalde de Tortosa, Ferran Bel, va rebatre amb contundència. *"No es poden cobrar els impostos en funció del color de la pell. Ho diu la Constitució"*.

El Punt Avui

MONTSERRAT. Octubre. **Anglada s'encomana a la moreneta per les eleccions del 20-N.** Uns 300 afiliats i simpatitzants de Plataforma per Catalunya s'han trobat al monestir de Montserrat, on Josep Anglada ha defensat *"incentivar el naixement de nens autòctons per frenar aquesta invasió per l'úter que estem patint, perquè el futur de la nostra civilització tal i com l'hem conegut no corri perill"*. Ha continuat afirmant que a Montserrat està l'essència de la identitat i la religiositat catalana que no té res a veure amb dones tapades per vels, ni amb imams que prediquen la yihad i ha recordat que per aquests també hi ha un lloc en el món on poden viure conforme a les seves tradicions i els seus costums, i és la Meca.

E-Notícies

SALT. Novembre. **Acte de PxC i manifestació de rebuig a Salt.** Una hora i mitja abans que la formació xenòfoba PxC celebrés el seu acte electoral, més de dues-centes persones es van manifestar pels carrers més cèntrics de Salt cridant consignes contra el feixisme, el racisme i la presència del president de la formació, Josep Anglada, a la població. La marxa es va desenvolupar sense incidents.

L'únic incident es va produir quan la manifestació va passar per davant d'un bar d'on van sortir uns quants clients exaltats cridant *"visques a Franco i a l'Espanya grande y libre"*. Tot plegat va acabar amb unes quantes empentes i els propis organitzadors de la manifestació es van encarregar de posar pau.

També es van produir moments de tensió en els carrers pròxims a la sala on s'havia de celebrar l'acte, on fileres de Mossos d'Esquadra antidisturbis, impediend el pas.

Finalment, fora de la sala només quedaven els Mossos d'Esquadra, els periodistes i poc més de seixanta simpatitzants de Plataforma per Catalunya, esperant l'arribada del seu líder.

L'accés a l'acte va ser limitat i controlat, tres homes vetllaven l'entrada i controlaven; tot i que era un acte públic.

El Punt Avui

MANRESA. Novembre. **Condemnat un membre de PxC pel cas dels pamflets de Vic.** El Jutjat Penal de Manresa ha condemnat per un delictes de provocació a l'odi a l'exregidor de Vic, Carles Fuentes, a un any i mig de presó i inhabilitació política pel

cas dels pamflets que PxC va distribuir a Vic a les eleccions municipals del 2007. Fuentes també haurà de pagar una multa de 4.860 euros.

Josep Anglada, president de PxC, que també estava imputat, ha quedat estat absolt, fet que ha generat una reacció de parcial satisfacció per part de l'acusació particular i l'acusació popular exercida per SOS Racisme Catalunya.

El jutge haurà de decidir si Fuentes ingressa o no a presó, segons fonts judicials, com que l'exregidor de PxC no té antecedents penals el més probable és que no es faci efectiva la seva entrada a presó. La inhabilitació de Fuentes complica la substitució de Josep M. Paré, regidor a l'ajuntament de Vic, que fa pocs dies ha ingressat a la presó per un cas d'apropiació indeguda.

Ara, Nació Digital

GIRONA. Desembre. **Anglada queda absolt d'un delictes d'amenaces.** El jutjat de Girona ha absolt el líder de PxC, Josep Anglada, per unes presumptes amenaces a la trànsfuga del seu partit a Salt Juana Martínez. La sentència estableix que els fets que s'imputen a Anglada *"no queden acreditats, trobant incongruències entre la declaració de la denunciant als Mossos d'Esquadra i la seva declaració en seu judicial"*.

E-notícies

CALAFELL. Desembre. **Absolt Josep Anglada de presumptes insults, injúries i amenaces.** El Jutjat de Pau de Calafell ha absolt a Josep Anglada, i el vicepresident de PxC per uns presumptes insults, injúries i amenaces a la cap de llista de PxC de Tarragona en les autonòmiques del 2010 i al seu pare. Els fets es remunten al desembre del 2010 a Vic.

E-notícies

ALTRES GRUPS

BARCELONA. Febrer. **El fiscal demana cinc anys de presó pel gestor d'un fòrum nazi a la xarxa.** El fiscal ha demanat la màxima pena que preveu el Codi Penal per a Marc Mora García, administrador des de 2007 d'un fòrum d'Internet, *www.europans.org*, per propagar la doctrina nazi; dos anys de presó per difondre doctrines que justifiquen el genocidi i altres tres per provocació a la discriminació.

S'acusa a l'individu de difondre idees que atempten contra la integritat física de determinats col·lectius i de promoure el genocidi i l'odi. Tot i que al bloc s'exposaven diverses opinions xenòfobes fetes per nombrosos internautes, l'acusació només recau a l'administrador i fundador ja que és dels que estableix els criteris de comportament i elimina els comentaris que creia que són desafortunats.

La Fiscalia, que ha sol·licitat la clausura definitiva de la pàgina, ha explicat que el propietari del fòrum actuava per transmetre informació dirigida a exaltar el règim d'Hitler i el genocidi comès; defensant i fomentant la restitució d'aquells règims. El fòrum havia permès l'accés directe a llibres com *La meva lluita* i *Nosaltres els racistes*. *El País, El Periódico*.

ARENYS DE MUNT. Setembre. **Atac al monument a la independència d'Arenys de Munt.** El monument a la independència d'Arenys de Munt ha aparegut, coincidint amb la Diada Nacional de Catalunya, ple d'esvàstiques i proclames contra l'autodeterminació. A la nit uns individus han pintat amb esprais les quatre columnes i el monòlit que conformen aquest espai de record a la primera consulta sobiranista. Fins a 39 símbols i un contundent "No a la independència", repetida diverses vegades. L'atac es vincula a un grup que signa com a "Peña de Canet de Mar", de tendència filonazi. Per la seva banda, l'Ajuntament i l'Ateneu Independentista d'Arenys de Munt han comunicat que el repararan el més aviat possible.

El Punt Avui

SABADELL. Octubre. **Rebuig popular a l'organització d'un concert neonazi.** Diverses entitats, veïns i partits de Sabadell es mostren escèptiques davant de les declaracions de l'alcalde que ha afirmat que impediria el concert neonazi programat pel 12 d'Octubre. S'oposen a que Sabadell torni a acollir un concert neonazi, com va passar l'any passat, i per això han demanat a l'Ajuntament que ho impedeixi i que tanqui la sala en que estava previst fer-lo. Les entitats recorden que la fiscalia va obrir diligències contra els organitzadors del concert neonazi de l'any passat per considerar que les lletres de les cançons podien ser constitutives de delictes, tot i que creuen que finalment no hi hagi hagut cap conseqüència pels organitzadors.

Mentrestant l'alcalde de Sabadell, deia que l'Ajuntament faria tot el possible per evitar que es faci el concert i que, si calia, precintarien prèviament els locals on s'hagin programat els actes, avisant, per carta, als propietaris de bars i restaurants que el consistori prendrà mesures per evitar l'esdeveniment. Ha dit, també, *"que no vol que Sabadell surti als mitjans com un lloc per acollir trobades de neonazis i de tolerància amb els intolerants"*.

A tot això la societat civil de Sabadell ha organitzat una marxa antifeixista per mostrar el rebuig popular a aquests actes.

Sabadell Antifeixista

ESTRASBURG. Octubre. **El Tribunal Europeu de Drets Humans revisarà el cas de Pedro Varela.** La demanda del propietari de la llibreria nazi del carrer Sèneca, va ser admesa a tràmit el 20 de Setembre, i havia estat presentada per Varela el novembre del 2009 davant el Tribunal d'Estrasburg, després que el Tribunal Constitucional espanyol rebutgés el seu recurs d'empar. El Tribunal Europeu de Drets Humans ha anunciat que ha admès a tràmit parcialment la demanda presentada pel propietari de la llibreria Europa de Barcelona, que va ingressar a la pressió per difusió d'idees genocides.

De tota manera, l'admissió a tràmit té una significació molt menor a les admissions a tràmit per part dels tribunals espanyols, ja que té un filtre d'acceptació dels casos molt més ampli. En cap cas, però la decisió europea significarà l'anul·lació de la sentència de presó actual.

Les queixes de Varela es van centrar en haver estat condemnat per un delictes de difusió d'idees genocides que no es trobava en l'acta d'acusació ni en la condemna en primera instància, i en la durada del procediment penal, que va començar el 1996. A més, el propietari d'aquest establiment va manifestar que la seva condemna estava "manifestament mal fundada", perquè el material venut en aquella llibreria feia referència a doctrines negacionistes del genocidi, però no a la seva justificació.

Ara

HOSPITALET DEL LLOBREGAT. Novembre. **Judici contra els redactors de la revista d'un partit d'extrema dreta.** El director de la publicació "Intempèrie", Luís Antonio G.R, president del partit d'extrema dreta "Estat Nacional Europeu", ha declarat a la Ciutat de la Justícia. Quan li han preguntat si era racista, ha respost *"que no és racisme, si no odi"*. El delictes del que està acusat correspon a la difusió d'idees genocides i un altre contra els drets fonamentals i les llibertats públiques, a través de la revista, de publicació bimensual, quatre pàgines i una tirada de 500 exemplars.

El fiscal demana una pena de quatre anys i mig de presó per a ell, que ha reconegut els fets, i dos anys i mig pels altres dos imputats, que eren presumptes col·laboradors de la mateixa, a més d'una multa de 7.200 euros.

Segons l'acusació, la publicació més enllà de ser portaveu d'uns postulats polítics, integra articles d'opinió que neguen i banalitzen l'Holocaust nazi de la Segona Guerra Mundial, amb referències humiliants cap al poble jueu. O desqualificacions cap els homosexuals dient-los degenerats o referències a la immigració com "un zoològic."

Catalunya Press

FETS EN PROFUNDITAT

LLIBRERIA KALKI

MADRID. **El TS revisa la condemna per vendre material nazi de la Llibreria Kalki de Barcelona.** El Tribunal Suprem revisarà la sentència que es va dictar el 2009 per l'Audiència Provincial de Barcelona, la qual condemnava amb penes de fins a tres anys i mig de presó a quatre responsables de la llibreria Kalki de la ciutat comtal, acusats de vendre i difondre llibres en els que es justificava i s'exaltava el règim nazi.
El Mundo

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA: 29 de març del 2011

EL TRIBUNAL SUPREM S'ENFRONTARÀ PER PRIMER COP A UN CAS DE DISCRIMINACIÓ I INCITACIÓ A L'ODI RACISTA.

La sentència del TS marcarà la interpretació de l'article 510 del Codi Penal, i afectarà a la lluita contra l'Extrema Dreta i el discurs de l'odi.

El pròxim dimecres 30 de març se celebrarà la vista sobre el cas contra la Llibreria Kalki a la segona sala del Tribunal Suprem de Justícia. El cas arriba al Tribunal Suprem després del recurs de cassació presentat per les defenses dels acusats contra la sentència condemnatòria de l'Audiència Provincial de Barcelona per delictes de justificació del genocidi nazi (art. 607.2 del Codi Penal), associació il·lícita creada per fomentar l'odi i la discriminació (arts. 515.4.5 i 517) i per provocació a la discriminació i a l'odi i a exercir la violència contra grups per motius racistes, antisemites o referents a ideologies, religió, etc., previst a l'article 510.1 del Codi Penal.

Una sentència que des de l'acusació popular, exercida per les entitats SOS Racisme-Catalunya i Amical de Mathausen i altres camps, vam rebre amb satisfacció, ja que suposava un pas endavant en la lluita contra l'Extrema Dreta i la defensa dels Drets Humans, tasques en les que és indispensables condemnar totes les doctrines generadores d'odi per motius racistes, xenòfobs, ideològics i de creences o per sexe, orientació sexual, malaltia i minusvalidesa.

Ara ens trobem de nou en un moment crucial en aquesta lluita, ja que el futur de l'article 510 del Codi Penal, tan important per condemnar i frenar el discurs de l'odi, és incert. Des de SOS Racisme creiem que l'article 510 s'està buidant de contingut i els diferents criteris per la seva interpretació i aplicació estan debilitant la lluita contra el discurs de l'odi mentre que obre les portes al discurs racista i xenòfob. La sentència del TS afectarà directament als casos contra Xavier García Albiol, líder del Partit Popular a Badalona, i Josep Anglada, líder de la xenòfoba agrupació Plataforma x Catalunya, entre d'altres denúncies per provocació a la discriminació i a l'odi per motivació racista.

Per aquest motiu és tan important el cas que es presenta el pròxim dimecres en el TS. En un moment en que augmenta i s'expandeix perillosament el discurs de l'odi; en el que l'Extrema Dreta europea s'enforteix i ocupa espais en els parlaments europeus; en definitiva, que sembla ser que volaran els pitjors fantasmes del feixisme, no podem permetre que l'acció neonazi quedi impune. És necessària la prevenció i sensibilització contra l'Extrema Dreta, però també l'actuació de la justícia amb sentències que facin avançar el camí per fer respectar els Drets Humans i els valors democràtics.

MADRID. Març. **El cas de la Llibreria Kalki al Tribunal Suprem.** Arran de la revisió per part del Tribunal Suprem de les condemnes als responsables de la llibreria Kalki de la ciutat comtal, a qui se'ls acusava de vendre i difondre llibres en els que es justificava i s'exaltava el règim nazi; alguns mitjans han publicat que SOS Racisme

com Amical de Mathausen, associacions personades com acusació popular, haurien rebut 18.000 euros per part dels condemnats. Les dues organitzacions ho desmenteixen.

El Mundo

COMUNICAT DE SOS RACISME-CATALUNYA I AMICAL DE MATHAUSEN I ALTRES CAMPS: 31 de març de 2011

SOS RACSIME-CATALUNYA I AMICAL DE MATHAUSEN DESMENTIM LA INFORMACIÓ QUE AVUI HAN DIFÓS DIFERENTS MITJANS DE COMUNICACIÓ EN RELACIÓ AL CAS DE LA LLIBRERIA KALKI

Ahir dimecres, 30 de març, es va celebrar la visita sobre el cas contra la Llibreria Kalki a la segona sala del Tribunal Suprem de Justícia. El cas va arribar al TS després del recurs de cassació presentat per els defenses dels condemnats contra la sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona per delictes de justificació del genocidi nazi (art. 607.2 del Codi Penal), associació il·lícita creada per promoure i incitar l'odi i la discriminació (arts. 515.4.5 i 517) i per provocació a la discriminació, a l'odi i a la violència contra grups per motius racistes, antisemites o referents a ideologies, religió, etc., previst a l'article 510.1 del Codi Penal.

Les associacions SOS Racisme-Catalunya i Amical de Mathausen volem desmentir i/o aclarir informacions que avui difonen alguns mitjans de comunicació, i que donen peu a una incorrecta interpretació dels fets i a greus malentesos.

1. En primer lloc: Amical de Mathausen i SOS Racisme Desmentim, un cop més, haver rebut 18.000€ per part dels condemnats en el cas de la Llibreria Kalki.

Tal i com es recull a la sentència condemnatòria de l'Audiència Provincial de Barcelona d'octubre de 2009, aquesta quantitat de diners va ser consignada al compte bancari dels Jutjats de Barcelona, com part de l'estratègia de la defensa per a que el tribunal ho considerés un atenuant de reparació de danys. SOS Racisme-Catalunya i Amical de Mathausen MAI hem acceptat i MAI acceptarem diners dels acusats. Aquesta quantitat va ser dipositada en el jutjat d'instrucció, i allà continua doncs ninguna de les entitats l'ha acceptat.

A continuació dos fragments de la sentència que concreten aquesta informació:

"...Las Defensas de todos los acusados han solicitado la aplicación de la circunstancia atenuante de reparación del daño del num.5 del artículo 21 del Código Penal prisión en fecha del 27 de noviembre de 2006 los acusados consignaron en el juzgado de instrucción la cantidad de 18.000€ para que dicha cantidad fuera entregada a las entidades que ejercitan la acusación popular en la presente causa"

"...Entendemos que la entrega de esta suma de 18.000€ en absoluto puede justificar la atenuante de reparación, por ser una suma ridícula en atención a la extrema gravedad de los hechos..."

Encara que la defensa va utilitzar aquest fals argument en la seva exposició, l'advocat de l'acusació particular ho va desmentir de manera contundent, i els textos als quals ens hem referit anteriorment així ho demostren. Per la qual cosa no entenem per quin motiu aquesta falsa informació és difosa en la majoria de mitjans de comunicació i sol·licitem una correcció.

2. A diferència del que s'extreu d'algunes informacions publicades, la Fiscalia no va demanar l'absolució dels acusats, sinó que recolza que se'ls absolgui del delictes de provocació a la discriminació, a l'odi i a la violència contra grups per motius racistes, antisemites o referents a ideologies, religió, etc., previst a l'article 510.1 del Codi Penal.

Però és precís recordar que els acusats estan sent jutjats per dos delictes més, sobre els quals no s'ha plantejat la possible absolució per part de la Fiscalia. Aquests delictes són els de justificació del genocidi nazi (art. 607.2 del Codi Penal) i associació il·lícita creada per promoure i incitar l'odi i la discriminació.

3. Les associacions SOS Racisme-Catalunya, Amical de Mathausen i la Federació de Comunitats Israelites de Barcelona i Espanya, exerceixen d'**Acusació Popular**, i no d'acusació particular com han recollit alguns mitjans.

Des de les associacions Amical de Mathausen i SOS Racisme-Catalunya, confiem en l'aplicació de la sentència condemnatòria que va emetre l'Audiència Provincial de Barcelona l'octubre de 2009. Una sentència que suposa un pas endavant en la lluita contra l'Extrema Dreta i la defensa dels Drets Humans, tasques en les que és indispensable condemnar totes les doctrines generadores d'odi per motius racistes, xenòfobs, ideològics i de creences o per sexe, orientació sexual, malaltia o minusvalidesa.

Catalunya. Juny. **Absolució de 4 nazis.** El Suprem ha absolt a quatre neonazis als que l'audiència de Barcelona havia imposat penes de fins a tres anys i mig de presó per difondre publicacions que disculpaven l'holocaust, elogiaven el tercer Reich, i es mostraven favorables a l'extermini de jueus i a la discriminació de col·lectius com els homosexuals, negres. Segons el Tribunal, la Constitució Espanyola "no prohibeix ideologies", i que les idees com a tals no poden ser perseguides penalment. Els tres absolts formaven part del "Círculo de Estudios Indoeuropeos", una associació autodefinida com a nacionalsocialista. A la llibreria Kalki, es van intervenir diverses obres escrites per diversos autors que donaven suport al règim de Hitler.

Un altre dels acusats, era l'únic administrador de la editorial "Nueva República". El Tribunal considera que la Constitució no prohibeix les idees extremistes, "per molt rebutjables que siguin". La llibertat ideològica i d'expressió, no significa que s'hagin d'acceptar, o comprendre, però el que no poden ser és perseguides penalment.

Tot i això la Sala matisà, a través d'un vot particular, que la llibertat ideològica i la llibertat d'expressió no es pot aixoplugar el menyspreu, l'insult cap a persones, grups o la generació de sentiments d'hostilitat contra aquests.

La sentència estableix un precedent ja que considera que el delictes de difusió, no és tal, i que s'ha de tenir en compte l'àmbit de difusió i el seu contingut, és a dir perquè la difusió d'idees genocides sigui delictiva no és només necessari que s'usin mitjans que garanteixin la publicitat d'aquestes doctrines i l'accés a elles per un major nombre de persones, sinó que cal que promogui els seus sentiments i la seva conducta cap a una direcció perillosa. Els acusats van argumentar que els llibres que distribueixen es troben a la Biblioteca Nacional.

L'advocat de SOS Racisme Catalunya i d'Amical de Mathausen i altres camps, entitats personades com acusació popular, tem que aquesta sentència pugui crear jurisprudència, i que els diferents criteris d'interpretació de la llei, està provocant que la lluita contra el discurs de l'odi es vagi afeblint, i s'obrin les portes al discurs xenòfob. A més a més, també considera que la multa és ridícula en comparació als delictes comesos.

Europa Press, ABC, El Mundo, El País, VilaWeb

BARCELONA. Juliol. **El Suprem absol quatre neonazis per justificar l'Holocaust.** El Tribunal Suprem ha decidit absoldre els quatre responsables de la llibreria Kalki de Barcelona, els quals havien estat anteriorment condemnats i acusats de vendre llibres que difonien idees nazis.

MANIFEST D'AMICAL DE MAUTHAUSEN I ALTRES CAMPS I SOS RACISME CATALUNYA: Barcelona, 27 de juliol del 2011

CONTRA L'ABSOLUCIÓ DE NEONAZIS

En data 28 de setembre de 2009 l'Audiència Provincial de Barcelona, Secció Desena va dictar sentència condemnatòria en la causa seguida contra Ramon Bau Fradera, Carlos García Soler, Juan Antonio Llopart Senent i Oscar Panadero García, per un delictes continuat de difusió d'idees genocides i delictes d'associació il·lícita.

Óscar Panadero García, propietari i administrador de la llibreria Kalki, des de la qual es distribuïa i venia tot tipus de publicacions destinades a disculpar el genocidi nazi, exaltar i justificar el règim nacionalsocialista, i altres publicacions que inciten a l'eliminació del poble jueu i que tenen per finalitat generar discriminació, odi i incitació a la violència. Publicacions que propugnen la reinstauració de règims totalitaris basats en la supremacia d'una raça disculpant l'extermini o l'exclusió de les altres, propugnant la discriminació i incitant a l'odi contra grups de persones com els homosexuals, malalts i discapacitats. Fou condemnat a tres anys i sis mesos de presó, a més d'una multa.

Juan Antonio Llopart Senent era administrador únic de la editorial Ediciones Nueva República, SL i a través d'aquesta editorial publicava i/o distribuïa també a la llibreria Kalki publicacions en les quals no es condemnava els crims comesos contra el poble jueu i altres pobles, ètnies o grups socials, justificant-los i incitant a la marginació i exclusió social. Publicacions que incitaven a la discriminació, exclusió i eliminació de diferents grups racials i a l'exaltació i justificació de règims feixistes totalitaris, propugnant la seva reinstauració. Fou condemnat a dos anys i sis mesos, a més d'una multa.

Ramon Bau Fradera, Carlos García Soler i Oscar Panadero García, eren membres de l'associació Círculo de Estudios Indoeuropeos (CEI) i de l'Orde. Aquesta associació que s'autodefinia com a nacionalsocialista estava composta per dos cercles d'organització, un anomenat exterior i compost de militants de base i simpatitzants, i un altre d'intern format per un petit grup d'homes i dones seleccionats. Aquest cercle interior rebia el nom COMMILITUM ÆQUITUUM IMPERII (SACRA SODALITAS) en sigles CEI-SS o simplement la Orde, que pretenia emular a l'Orde SS, guàrdia personal d'Adolf Hitler encarregada de la seva seguretat i que va ser coneguda com les SS. Fou condemnat a tres anys i sis mesos de presó, a més d'una multa.

Els membres del CEI organitzats en jerarquia de comandaments i tropa disposaven d'un uniforme reglamentari que emulava els uniformes nazis i el seu símbol per excel·lència era l'esvàstica. Aquest uniforme també era distribuït per la llibreria Kalki. En data 28 de maig de 2005 es va dissoldre l'associació CEI i la secció denominada la Orde.

Els acusats van presentar recurs de cassació davant el Tribunal Suprem, i en data 12 d'abril de 2011 la Sala Segona del Penal, d'aquest tribunal dictava sentència exculpan als acusats i en conseqüència anul·lant la dictada per l'Audiència Provincial de Barcelona. Els arguments del Tribunal va ser que malgrat la conducta descrita en els fets provats desenvolupada pels acusats constituïa una difusió d'idees favorables al règim nazi, els fets no constituïen accions delictives, doncs no es poden identificar amb una provocació o incitació directa a la discriminació, a l'odi o a la violència contra grups o associacions. Que la difusió d'idees o doctrines justificadores del genocidi a través de l'edició, distribució o venda genèrica de llibres o revistes no constitueix una incitació indirecta a cometre actes delictius, o una conducta generadora d'un clima d'hostilitat contra els grups susceptibles de rebre aquesta violència. Que l'associació CEI no és qualificada d'associació il·lícita i en conseqüència no es valoren com a actes de promoció de la discriminació, odi i violència contra determinats col·lectius les activitats de l'esmentada associació. Per últim, el Tribunal addueix que les dades de les quals es disposen sobre la secció anomenada Orde, no demostren que aquesta comptés amb una organització, estructura, personal i mitjans que li permetessin orientar la seva activitat de forma real a la realització d'actes concrets de promoció de la discriminació, tot i que sembla inherent a la seva ideologia.

Informe 2011. L'estat del racisme a Catalunya.

En la mateixa data 12 d'abril de 2011 el jutge Andrés Martínez Arrieta membre del Tribunal, va formular el seu vot particular contrari a la sentència dictada pels seus companys magistrats de la Sala Segona del Penal del Tribunal Suprem.

Una sentència que significa un atac directe a la dignitat de les víctimes del nazisme: "els supervivents han de sentir amb total estupor com s'absolen persones que estan repetint amb indecència les mateixes paraules d'aleshores".

Les associacions sotasignants ens sentim decebudes davant aquesta sentència, sobretot en aquests moments en què les forces d'extrema dreta prenen força no només a casa nostra sinó a tot Europa. Ara més que mai és necessari estar atents i fer una política de prevenció, per tal d'evitar les expressions i doctrines que generen i inciten a l'odi i la violència per motius racistes, xenòfobs, ideològics, religiosos, de gènere, d'orientació sexual i fins i tot per malaltia o minusvalia.

Sentències com les del Tribunal Suprem ens deixen al descobert davant de la continuada escalada de partits polítics que accedeixen als parlaments europeus que esgrimeixen i potencien teories basades en l'enfrontament entre els ciutadans, i els grups organitzats neonazis protagonistes d'agressions i manifestacions contra persones.

És un perill que davant l'augment del discurs de l'odi i la violència, els tribunals espanyols "no segueixen la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans", molt sever amb els que difonen l'odi cap a col·lectius i posen en perill els drets fonamentals i humans.

Demanem i exigim una legislació que protegeixi a tots els ciutadans, i que l'actuació de la justícia sigui clara i contundent, i que garanteixi el respecte envers els drets humans, els valors democràtics, les llibertats públiques i la dignitat de les víctimes del nazisme.

Per tots aquests fets exposats les associacions Amical de Mauthausen i SOS Racisme Catalunya, que en el seu moment van exercir l'acusació popular en aquesta causa, hem acordat recórrer la sentència del Tribunal Suprem, i us demanem la vostra adhesió i el vostre suport. Ara més que mai ens cal treballar units per poder construir una societat més justa i igualitària.

CASOS DE RACISME

Recull de casos gestionats pel Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAiD) de SOS Racisme Catalunya.

Es un Servei únic a Catalunya que ofereix una atenció integral a les víctimes de racisme i xenofòbia, atenent no només la gestió i resolució del conflicte, si no que oferint també un suport a nivell social i personal, en aquells casos que sigui necessari.

Alguns casos de la tipologia d'Extrema Dreta

En aquesta tipologia parlem de casos que es caracteritzen per ser protagonitzats per col·lectius organitzats que produeixen la discriminació i amb actuacions totalment desproporcionades i lesions físiques. També es fa referència a aquelles discriminacions produïdes pel discurs de l'odi.

Un grup d'extrema dreta apallissa un home a Cambrils

Cambrils. Maig 2010.

El Sr. A.D., de nacionalitat senegalesa, estava amb un amic en un local a Cambrils, on resideix. Segons explica, una dona li va fer una empenta per passar i tot seguit, altres homes del mateix grup d'ella van acostar-s'hi. Es va iniciar una baralla, ara amb tot el grup, on van agredir A.D. amb cops de puny i navalles, mentre li deien insults racistes. Després, va arribar la policia i una ambulància va traslladar-lo a l'hospital, en estat greu.

Els agressors portaven símbols nazis i podrien formar part d'un grup neonazi nomenat "Ángeles del Infierno", conegut per actuacions xenòfobes, racistes i violentes.

El SAID vam assumir l'acusació particular en la denúncia: hi ha sis persones imputades per intent d'homicidi a A.D.. El procés està en fase d'instrucció: dos dels detinguts han estat en presó preventiva i s'han intervingut 3 navalles i una bandera amb esvàstica.

Un grup d'estètica skin agredeix un home quan sortia del metro

Barcelona. Novembre 2010.

El Sr. A.K. viatjava en un vagó del metro. Abans de sortir, va sentir que algú li deia alguna cosa i en girar-se, va veure com se li apropaven uns vint nois i noies, d'estètica skin. Després de perseguir-lo, el van agredir amb tot tipus de mitjans, fins i tot amb bats de beisbol que duïen amagats a les jaquetes. També li van robar. Cap dels vianants presents va dir ni fer res. El Sr. A. K. no es podia moure del terra i el grup d'agressors va marxar corrents. Dues persones, en veure'l al terra, van avisar els Mossos d'Esquadra i l'ambulància.

El SAID vam denunciar els fets, assumint l'acusació particular. A més, hem ofert suport psicològic a la víctima a través de l'associació EXIL, entitat amb qui col·laborem que ofereix suport mèdic i psicosocial. Actualment, el cas continua en fase d'instrucció.

REFLEXIÓ

EL CASO LIBRERÍA KALKI: ESTIMÁBAMOS QUE AQUELLO ERA DELITO Y RESULTA QUE ERA LIBERTAD DE EXPRESIÓN.

Oscar Vicario García

Advocat de SOS Racisme Catalunya

ICAB, Colegiado nº 30.705

■ ANTECEDENTES

La Librería Kalki de Barcelona fue intervenida por los Mossos d'Esquadra en julio de 2003, después de una larga investigación que se inició con la localización de una página web en la que se ofrecía material de ideología nazi. Durante los registros, que se realizaron en la librería, en la Editorial Edicions Nova República y en el domicilio del propietario de ésta, fue ocupado un gran número de material (libros, banderas, etc) neonazi, de negación y justificación del Holocausto y contra el pueblo judío. Este material se distribuía por todo el Estado español y en el mercado internacional.

En mayo de 2004 se detuvo a los responsables del Círculo de Estudios Indoeuropeos (CEI), asociación neonazi enmascarada como entidad cultural sin ánimo de lucro. En junio del mismo año las asociaciones SOS Racisme Catalunya y Amical de Mathausen i altres camps, i de totes les víctimes del nazisme a Espanya, deciden ejercer de acusación popular en el proceso judicial por delitos de incitación al genocidio, al racismo y a la discriminación.

El mes de marzo de 2009 tuvo lugar el juicio a los cuatro imputados en el caso contra la Librería Kalki, y a principios de octubre se notificó la sentencia con penas que igualan o superan los 3 años de cárcel y una multa de 2100€ por los delitos de:

- Justificación del genocidio nazi previsto en el artículo 607.2 del Código Penal
- Provocación a la discriminación y al odio y a ejercer la violencia contra grupos por motivos racistas, antisemitas o referentes a ideologías, religión, creencias o pertenencia a etnia, raza, origen nacional, sexo, orientación sexual, enfermedad o minusvalía, previsto en el artículo 510.1 del Código Penal.
- Asociación ilícita creada para fomentar el odio o la discriminación, como miembros activos en tres de los casos, previsto en el artículo 515.4.5 y 517.

Los acusados presentaron un Recurso de Casación que nos llevó a nuevo juicio el 30 de marzo de 2010 en el Tribunal Supremo, la sentencia del cual absolvió a los 4 acusados de todos los delitos que se les había imputado.

NUEVOS PASOS EN ESTE ANTIGUO CASO

Las asociaciones **SOS Racisme Catalunya y Amical de Mathausen i altres camps, i de totes les víctimes del nazisme a Espanya** presentaron ante el Tribunal Constitucional Español una Demanda de Amparo Constitucional, de acuerdo con lo establecido en [los artículos 44, 46.1 b) 49 y siguientes de la Ley Orgánica 2/1979, de 3 de Octubre, del Tribunal Constitucional (B.O.E. núm. 239, de 5 de Octubre)] contra la Sentencia firme nº 259/2.011 dictada por la Sala de lo Penal del Tribunal Supremo de fecha 12 de Abril de 2.011 en Recurso de Casación nº 1.172/2.010. Dicha sentencia anulaba y deja sin efecto todos los pronunciamientos de la Sentencia dictada en fecha

28 de Septiembre de 2.009 por la Sección Décima de la Audiencia Provincial de Barcelona, y consecuentemente absolvía a los acusados de los delitos por los que fueron condenados que fueron los siguientes:

- **Justificación del Genocidio Nazional socialista** tipificado en el artículo 607.2 CP: "Difusión por cualquier medio, de ideas o doctrinas que justifiquen los delitos de genocidio, o pretendan la rehabilitación de regímenes o instituciones que amparen prácticas generadoras de los mismos"
- **Provocación al odio racial**, tipificado en el artículo 510.1 CP: "Provocación a la discriminación, al odio o a la violencia contra grupos o asociaciones por motivos racistas, antisemitas u otros referentes a la ideología, religión o creencias, situación familiar, pertenencia de sus miembros a una etnia o raza, su origen nacional, su sexo, orientación sexual, enfermedad o minusvalía".
- **Asociación ilícita**, tipificado en el artículo 515 4º y 5º CP: "Asociación ilícita como organización de carácter paramilitar o que promueva o incite a la discriminación, odio o violencia contra personas, grupos o asociaciones por razón de su ideología, religión o creencias, la pertenencia de sus miembros o de alguno de ellos a una etnia, raza o nación, su sexo, orientación sexual, situación familiar, enfermedad o minusvalía"

La Demanda de Amparo que presentan las dos asociaciones se fundamenta en la consideración de que dicha resolución vulnera los derechos a la Igualdad ante la Ley y a la Igualdad en la aplicación de la Ley en su vertiente de derecho a no ser discriminado del artículo 14 de la Constitución Española; el Derecho Fundamental al honor del artículo 18.1 de la Constitución Española; y el Derecho Fundamental a la Tutela Judicial Efectiva del artículo 24.1 de la Constitución Española, en relación al artículo 5.1 de la Ley Orgánica del Poder Judicial al no realizar el Tribunal Supremo una interpretación acorde la Constitución y la doctrina del Tribunal Constitucional a que legalmente esta sujeto

En dicho procedimiento, las asociaciones a las que represento ejercitaron desde el inicio del proceso la denominada **Acusación popular** en defensa de los derechos de toda la sociedad.

Es importante destacar que la Sentencia del Tribunal Supremo, no fue dictada por unanimidad, pues cuenta con un **Voto particular contrario** emitido por el Excmo. Sr. Don Andrés Martínez Arrieta (páginas 194 a 213) y que es absolutamente coincidente con las tesis mantenidas en todo momento por mis representadas tanto en primera instancia, como en el Recurso de Casación planteado.

El Tribunal Constitucional no admitió a trámite nuestro Recurso de Amparo, poniendo fin a todos los Recursos legalmente posibles en nuestro derecho interno-estatal.

JURISPRUDENCIA Y DOCUMENTACIÓN

La punición de estas conductas en numerosos convenios internacionales y organismos dependientes del Consejo de Europa y de Naciones Unidas.

Son numerosos los Convenios internacionales ratificados por España y que forman parte de su ordenamiento jurídico interno; y también los organismos dependientes del Consejo de Europa y de Naciones Unidas, que propician en sus recomendaciones la punición de conductas que han englobado bajo la rúbrica "discurso del odio".

Interpretar dichos artículos 510 y 607.2 del Código Penal en clave constitucional es tarea de todos los Jueces y tribunales españoles, pero pensábamos que era el tribunal Constitucional y solo dicho Alto Tribunal quien tenía la última palabra en cuanto a la interpretación de los mismos conforme a nuestra Constitución. Así, sin ánimo de ser exhaustivos, sino a modo de mero enunciado, alegábamos en nuestro recurso de Amparo, las siguientes normas internacionales:

- La Declaración Universal de Derechos Humanos, que en su artículo 19 establece la libertad de opinión y expresión de cada individuo, si bien afirmando contemporáneamente el principio de no discriminación y algunas restricciones de la libertad de expresión para asegurar el reconocimiento y el respeto de los derechos y las libertades ajenas, y para satisfacer las exigencias de la moral, el orden público y el bienestar general en una sociedad democrática.
- La Convención para la prevención y sanción del delito de genocidio
- El Pacto Internacional de Derechos Civiles y Políticos, cuyo art. 20 indica que “toda apología del odio nacional, racial o religioso, que constituya una incitación a la discriminación, la hostilidad o la violencia, estará prohibida por la ley”. Y cuyo artículo 19 párrafos 1º y 2º, prevé que el derecho a la libertad de expresión, afirmado previamente, puede ser objeto de algunas limitaciones que estén expresamente establecidas por la ley y sean necesarias para asegurar el respeto de los derechos o la reputación de los otros
- El Convenio Europeo de Derechos Humanos y sus Protocolos Adicionales, que limitan la libertad de expresión en relación con las manifestaciones racistas y xenófobas.

Este Convenio aplicable a los 47 Estados del Consejo de Europa (entre ellos España) establece en su artículo 10 el derecho a la libertad de expresión. Dicho derecho es reiteradamente invocado ante el TEDH como medio de defensa de los autores negacionistas o justificadores del genocidio frente a una jurisdicción nacional.

- La Convención de Naciones Unidas sobre eliminación de toda forma de discriminación racial (ICERD)
- La Recomendación R (97) 20, aprobada el 30 e Octubre de 1.997, y la Recomendación 7, de 13 de Octubre de 2.002, de política general a cerca de la legislación nacional para luchar contra el racismo y la discriminación racial en la Comisión Europea contra el racismo y la intolerancia (CERI)
- La Recomendación 1805 (2007) de la Asamblea Parlamentaria del Consejo de Europa, sobre blasfemia, insultos religiosos y discursos del odio contra personas por razón de su religión, que ha recomendado la conveniencia de sanciones penales a sus autores
- La Resolución 60 de la Asamblea de Naciones Unidas, de 1 de Noviembre de 2.005
- La Decisión Marco del Consejo de Europa para luchar contra el racismo y la xenofobia
- La Convención Europea sobre el cibercrimen
- La Recomendación nº 7 de la Comisión Europea contra el racismo y la intolerancia, que identifica el discurso del odio con aquellas expresiones que intencionadamente difundidas implican: a) una incitación pública a la violencia, el odio, la discriminación; o b) insultan y difaman públicamente contra personas o grupos de personas por razón de su raza, color, lengua, religión, nacionalidad u origen, nación o etnia
- La Recomendación R (97)20 sobre el discurso del odio, en el ámbito del consejo de Europa, que define el mismo como aquel que “*cubre todas las formas de expresión que extienden, incitan, promueven o justifican el odio*”

racial, la xenofobia, el antisemitismo o cualquier otra forma de odio basada en la intolerancia”

Como traslación de estos textos internacionales a nuestro Código Penal, el legislador español ha introducido en diversos tipos penales la punición de este denominado discurso del odio. Así ocurre en los casos del delito de apología del terrorismo; del delito de enaltecimiento del terrorismo, con sus dos previsiones típicas, el enaltecimiento o justificación del terrorismo y el menosprecio y humillación de sus víctimas; la negación del genocidio (antes de la STC 235/2.007); o de la punición de mensajes racistas y xenófobos o expresiones que provoquen el odio o la discriminación de los colectivos relacionados en el artículo 510 del Código penal.

En estos preceptos el odio es el elemento común de estas expresiones, tanto en el sentido de estar movidas por el odio, como, sobre todo, por tratar de transmitir ese mismo odio a los destinatarios del mensaje. La estructura de esos tipos penales participa de la naturaleza de los delitos de peligro, bastando para su realización con la generación de ese peligro que se concreta en el mensaje con un contenido propio del “discurso del odio” que lleva implícito el peligro al que se refiere el tipo.

De esta forma, estimábamos que los Convenios y normas internacionales reseñadas, refieren la antijuridicidad del discurso del odio sin necesidad de una exigencia que vaya más allá del discurso que contiene un mensaje odioso que por sí mismo, es peligroso para la convivencia. Los dos tipos penales (art 510 CP y 607.2 CP) requerían y requieren a nuestro modo de ver para su aplicación, la constatación de unas ofensas que puedan ser incluidas en el discurso del odio, pues esta inclusión supone la realización de una conducta que provoca, directa o indirectamente, sentimientos de odio, violencia y de discriminación.

Los pronunciamientos de los tribunales supranacionales sobre el denominado “discurso del odio”. Especial referencia al Tribunal Europeo de Derecho Humanos

En la doctrina y en la jurisprudencia de los Tribunales supranacionales, Tribunal Europeo de Derechos Humanos y otros organismos, como el Comité de Naciones Unidas, se ha acuñado también el concepto de discurso del odio para referirse a situaciones en las que se produce la difusión de expresiones que incitan, promueven o justifican el odio racial, la xenofobia, el antisemitismo o cualquier forma odio basada en la intolerancia.

Disponemos de numerosos pronunciamientos de Tribunales supranacionales sobre el discurso del odio, entre las que destacan las Sentencias del Tribunal especial para Ruanda, casos Nahimana, Barayaguriza y Ngeze, en las que se condena a titulares de medios de comunicación social desde los que se emitieron ideas de odio. También contamos con pronunciamientos del Comité de Naciones Unidas, casos Ross contra Canadá o Farisson contra Francia. En esta última resolución, de 16 de Diciembre de 1996, el Comité de Naciones Unidas declara que no se vulnera el derecho a la libertad de expresión (artículo 19 del PIDCyP) daño que *“leídas en su contexto completo, las declaraciones hechas por el autor podían suscitar o reforzar sentimientos antisemitas, las restricciones favorecían el derecho de la comunidad judía a vivir sin el temor de una atmósfera de antisemitismo”*.

El Tribunal Europeo de Derechos Humanos (TEDH), ha señalado en reiteradas ocasiones que la libertad de expresión extiende su cobertura al denominado discurso ofensivo e impopular, es decir, aquellas ideas no solo “favorablemente recibidas o

consideradas como inofensiva, sino también, aquellas otras que chocan, ofenden e inquietan al Estado o a una fracción concreta de su población, pues así lo exige el pluralismo, la tolerancia y la apertura propios de una sociedad democrática (STEDH casos Handyside, ligens y Günduz); pero junto a ello, ha negado esa cobertura a los supuestos de discursos de odio.

De esta forma la jurisprudencia del TEDH sobre la libertad de expresión es muy amplia y rica en consideraciones interesantes. De acuerdo con una orientación ya consolidada, los jueces consideran a la libertad de opinión como una de *“las condiciones básicas para el progreso de una sociedad democrática y el desarrollo de cada individuo”*. El artículo 10 del CEDH no solo protege “las informaciones” y “las ideas” acogidas favorablemente o consideradas como inofensivas o indiferentes, sino también... las que irritan, impactan o inquietan al Estado o a una parte de la población. En tal sentido, la libertad de expresión deviene un elemento central para una democracia plural.

Sin embargo, de ninguna manera estimábamos, se trata de un derecho absoluto como sí lo es en los Estados Unidos de América, (que afortunadamente no vivieron un holocausto) donde según la Primera Enmienda de la Constitución EEUU nos dice taxativamente: *“El Congreso no hará ley alguna con respecto a la adopción de una religión o prohibiendo el libre ejercicio de dichas actividades; o que coarte la libertad de expresión o de la prensa, o el derecho del pueblo para reunirse pacíficamente, y para solicitar al gobierno la reparación de agravios”*

En Europa el derecho a la libertad de expresión se configura como un derecho con naturaleza relativa (artículo 10.2 CEDH), por el que se reconoce a los Estados (miembros del Consejo de Europa) se les reconoce un margen de apreciación para juzgar la necesidad de una injerencia en el ejercicio de tal derecho, pero no como una facultad ilimitada sino subordinada al control del propio Tribunal Europeo de Derechos Humanos (TEDH).

La jurisprudencia del TEDH configura el derecho a la libertad de expresión como un derecho esencial para una sociedad democrática, pero no absoluto; y se muestra muy atento a la forma en que los Estados miembros del Consejo de Europa que se encuentran bajo su jurisdicción, afrontan el conflicto (ponderación de derechos) entre la libertad de expresión (o la libre manifestación del pensamiento) y la exigencia de punir el denominado discurso del odio. Baste decir que el Tribunal tiende a admitir una restricción a la libertad de opinión, reconociendo por un lado “la importancia de luchar contra todas las formas y manifestaciones de la discriminación” y, por otro lado, que uno de los instrumentos previstos para dicho fin por el sistema de Estrasburgo en el artículo 17 CEDH, el cual impide que los derechos protegidos por la Convención misma sean ejercitados de un modo que represente una violación de ella

Así en los Asuntos Jersild c. Dinamarca, Seurot c. Francia, 18-5-2.004, Timichev c. Rusia, 13-12-2.005, y Natchova c. Bulgaria, 6-7-2005, se confirma por el TEDH la necesidad de reaccionar ante ofensas particularmente graves contra la dignidad humana, como la violencia racial.

Además, en las reiteradas Sentencias del Tribunal Europeo de Derechos Humanos, (Casos Garaudy c. Francia, 24 de Junio de 2.003; Günduz c. Turquía, 4de diciembre de 2.003; Norwood c. Reino Unido, 16 de Noviembre de 2.004; Alinak c. Turquía, 29 de Marzo de 2.005; Souias et autres c. Francia, 10 de Julio de 2.008; Féret c. Bélgica, 16 de Julio de 2.009), el Tribunal ha examinado supuestos de discursos del odio, contra los que pueden imponerse limitaciones proporcionadas a “todas las formas de expresión que propaguen, inciten, promuevan o justifiquen el odio basado en la

intolerancia". De esa doctrina resulta que en la jurisprudencia del Tribunal los discursos del odio no resultan amparados por las garantías de la libertad de expresión.

No obstante, en los discursos del odio con un contenido menos explícito, las garantías propias de la libertad de expresión pueden ser limitadas de acuerdo con los siguientes criterios: el contenido, la forma, el tipo de autor, la intención de este, el impacto sobre el contexto y la proporcionalidad de la sanción. Así se pronunció el Tribunal en el asunto Jersild c. Dinamarca, de 23 de Septiembre de 1.994. En esta Sentencia abordaba el caso de un periodista que había sido condenado por realizar un reportaje sobre movimientos neonazis y hacer de altavoz de un grupo minoritario, expresando su ideología discriminatoria. El Tribunal entendió que en el contexto del trabajo periodístico, no se desprende que pretendiera justificar sus acciones ni su ideología.

En el supuesto objeto de nuestro Recurso, estimábamos que las expresiones se enmarcaban de manera indubitada dentro de ese discurso de odio, al tratarse de expresiones de odio porque van más allá de la mera exposición de una idea o de una opinión, por chocante u ofensiva que pueda resultar para la Comunidad. Se trata, por el contrario, de expresiones o conductas expresivas que, a través de la fuerza o vis atractiva de la persuasión, por la contundencia del lenguaje agresivo que se emplea, tienen unos efectos concretos, porque anudan, vinculan, persuasión y acción y acción en el auditorio o público al que se dirigen. El efecto concreto que producen es independiente incluso, de la voluntad de su autor, del emisor del discurso, porque el clima de odio, discriminación y violencia hacia ciudadanos que se vierte a un público, en ocasiones dispuesto a oír ese mensaje, crea espacios de impunidad para las conductas violentas.

De este modo, implican una legitimación de la violencia y de aquellos que realizaron conductas violentas. Ese es precisamente el contenido de la incitación al odio, la provocación al odio que exige la tipicidad del art. 510 del Código Penal y a la que se refiere el Tribunal Constitucional en la Sentencia 235/2.007

Es por esto, estimábamos, que esos discursos debían quedar fuera del ámbito de protección de la libertad de expresión, que no puede servir de cobertura porque suponen una incitación directa o indirecta a la violencia contra ciudadanos en general, o contra concretos ciudadanos que se hayan situados en determinadas situaciones. La propia Sentencia del Tribunal Constitucional, tantas veces citada, la 235/2.007, parte del siguiente aserto sobre la falta de cobertura de la libertad de expresión para este tipo de manifestaciones: *"La libertad de expresión no puede ofrecer cobertura al llamado discurso del odio, esto es, a aquel desarrollado en términos que supongan una incitación directa a la violencia contra los ciudadanos en general o contra determinadas razas o creencias en particular"*.

La sentencia del Tribunal Supremo de 12 de abril de 2.011, estimábamos que inaplicaba los artículos 510.1 y 607.2 del código penal con argumentos que no podían ser acogidos desde el punto de vista constitucional

Por un aparte sostiene que no es de aplicación el artículo 510.1 CP porque del relato factico "no se contienen actos ejecutados por aquellos que puedan ser considerados como incitaciones directas a la comisión de actos mínimamente concretados

Estimábamos que en el supuesto del artículo 510 CP la tipicidad existe cuando los actos objeto del enjuiciamiento suponen una provocación a la discriminación, al odio, o a la violencia contra grupos o asociaciones, por motivos racistas, antisemitas, u otros referentes a la ideología, religión o creencias, situación familiar, la pertenencia de sus

miembros a una etnia o raza, su origen nacional, su sexo, orientación sexual, enfermedad o minusvalía.

La interpretación que se realiza por parte del Tribunal Supremo (de ambos tipos penales 510.1 y 607.2 CP) estimábamos que no era respetuosa con la indicada por el Tribunal Constitucional en su Sentencia 235/2.007, ya que el Tribunal Supremo realiza una restricción de la tipicidad exigiendo una concreción del peligro para los ciudadanos pertenecientes al grupo sobre el que se actuó un genocidio o de uno de los colectivos determinados en el artículo 510 del Código Penal, de manera que el tipo supone un adelanto de la barrera de protección.

Considerando que esta interpretación no podía ser válida desde el punto de vista constitucional:

- Porque la potencialidad persuasiva de las ideas que se difunden no puede ser medida con criterios de lógica, pues sus efectos exceden de la previsión del autor que las difunde y desconoce el resultado que su discurso ofensivo puede causar en terceras personas y su disposición a la concreción de un daño. El difusor de un mensaje no puede prever, en concreto, el resultado que puede provocar su obra.
- Porque la exigencia de la provocación directa o indirecta, a la que alude el Tribunal Constitucional en su Sentencia 235/2.007 como criterio para medir el daño y excluirlo del Derecho a la libertad de expresión, no es una provocación a la acción, que sería típica del delito de proposición y provocación al genocidio (art. 615 CP), sino una provocación al odio, que no es sino un sentimiento
- Porque si se espera a que los destinatarios de este discurso de odio pasen a la acción, el Derecho penal habrá llegado tarde, y lo que se pretende evidentemente por el legislador es que este tipo de mensajes de odio, sean cortados de raíz, desde la mera difusión: para proteger a la sociedad de mensajes de esta naturaleza, en sí mismos lesivos e hirientes y perturbadores de una adecuada convivencia; y además para preservar la memoria de las víctimas de los más horrendos crímenes que la humanidad ha conocido, o a los colectivos en riesgo de discriminación, de situaciones provocadoras de discriminación, de odio y de violencia

Por otra parte sostiene el Tribunal Supremo que no es de aplicación tampoco el artículo 607.2 CP, ya que la conducta de los acusados (publicación, edición, distribución), aunque las considera graves no tienen relevancia penal en la medida en que consideran que es preciso que “bien por la forma y ámbito de la difusión y por su contenido, vengan a constituir una incitación indirecta a su comisión o que, en atención a todo ello, supongan la creación de un clima de opinión o de sentimientos que den lugar a un peligro cierto de comisión de actos concretos de discriminación, odio o violencia contra los grupos integrantes de los mismos.

Es decir, no solamente exigen la realización de una difusión en los términos de la tipicidad, sino, además, que el peligro se concrete, con posibilidad de un efectivo daño a los sujetos especialmente protegidos por la norma penal. Considera la Sentencia del Tribunal Supremo que no existe peligro potencial en la conducta reflejada en los hechos probados, dada la irrelevancia del grupo, por lo que las expresiones no rellenan la tipicidad de artículo 607.2 CP. Sin embargo creemos que la tipicidad del artículo 607.2 del Código Penal, exige la realización de actos de difusión de una ideología que, por su propio contenido sean generadores de un sentimiento de odio en los destinatarios del mensaje, lo que a su vez, contribuye a una denigración de quienes fueron víctimas del genocidio y de los miembros de su comunidad, una

negación de su respeto como víctimas de hechos execrables como son los que, en su día, se englobaron en lo que hoy conocemos como el holocausto judío.

Y estimábamos que unos hechos probados que consisten en difundir mensajes de odio, mensajes con los que se difundan expresiones que instan, promueven, justifican el odio racial, la xenofobia, el antisemitismo o cualquier forma de odio basado en la intolerancia, no podían en modo alguno, ni bajo ninguna circunstancia, quedar amparados por el derecho a la libertad de expresión (art 20.1 CE) ya que suponían una lesión evidente a la dignidad de las personas (art 10.1 CE) y a su derecho al honor en que aquella se proyecta. (art 18.1 CE)

Vulneración del derecho fundamental a la tutela judicial efectiva

La Sentencia vulneraba dicho derecho fundamental porque reducía el objeto de protección del artículo 607.2 CE, es decir, la dignidad de la persona (art. 10 CE), por debajo del nivel establecido en la STC 235/2.007 mediante una incorporación al tipo penal de un elemento no requerido por la Ley, ni derivado de los principios interpretativos aplicables:

- La Sentencia del Tribunal Supremo consideraba que los hechos declarados probados no se subsumen bajo el tipo penal del 607.2 CP, aunque sostiene que se trata de un delito de peligro abstracto (FJ primero, 8); pero a continuación contradice dicha afirmación y sostiene que a los efectos de la tipicidad, se requiere “examinar la potencialidad de la conducta para la creación del peligro”.

De esta manera es contradicha la tesis sostenida por la Sentencia del Tribunal Constitucional 235/2.007, donde se dice que *“resulta constitucionalmente legítimo castigar conductas que, aun cuando no resulten idóneas para incitar directamente la comisión de delitos contra el derecho de gentes como el genocidio, si suponen una incitación indirecta de la misma o provocan de modo mediato a la discriminación, al odio o a la violencia, que es lo que permite en términos constitucionales el establecimiento del tipo de la justificación pública del genocidio”*.

En definitiva, el Tribunal Supremo exige en su Sentencia para la punición de la conducta, que la justificación pública del delito de genocidio suponga una incitación directa a su comisión, vulnerando la doctrina del Tribunal Constitucional en su Sentencia 235/2.007, que claramente admite la incitación indirecta a la comisión del delito de genocidio.

También que el Tribunal Supremo había interpretado el artículo 20.1 de la Constitución (Derecho a la libertad de expresión) de manera absolutamente contraria a la doctrina e interpretación establecida por el Tribunal Constitucional, que por Ley Orgánica (art 5.1 LOTC) está obligado a respetar. Pues muy claramente se pronuncia el Tribunal Constitucional en su Sentencia 235/2.007 cuando afirma que: *“El comportamiento despectivo o degradante respecto a un grupo de personas no puede encontrar amparo en el ejercicio de las libertades garantizadas en el artículo 20.1 CE, que no protegen las expresiones absolutamente vejatorias, es decir, las que en las concretas circunstancias del caso, y al margen de su veracidad o inveracidad, sean ofensivas u oprobiosas”*.

Y por todo ello solicitábamos al Tribunal Constitucional que dictara una Sentencia que declarase lo siguiente:

- Vulnerado, reconocido y restablecido para nuestras representadas, el derecho fundamental al honor. (art.18.1 CE)

- Vulnerado, reconocido y restablecido para nuestras representadas, el derecho fundamental a la igualdad ante la ley y en la aplicación de la ley en su vertiente como derecho a no ser discriminado. (art. 14 CE)
- Vulnerado, reconocido y restablecido para nuestras representadas, el derecho fundamental a la Tutela Judicial Efectiva. (art. 24.1 CE)
- La Nulidad de la Sentencia nº 259/2.011 dictada por la Sala Segunda del Tribunal Supremo de fecha 12 de Abril de 2.011, debiendo el Tribunal Supremo dictar nueva Sentencia, respetuosa con los derechos fundamentales declarados vulnerados.

Así las cosas y habiendo agotado todas las instancias en derecho interno estatal, no queda otra vía que el complicado Recurso ante el Tribunal Europeo de Derechos Humanos, con sede en Estrasburgo por vulneración del convenio de Roma. ■

SUMARI. BLOC 5

LLUITA ANTIRACISTA

Recull de premsa

- Bones pràctiques des de les institucions
- Teixit associatiu, societat civil i antiracisme
- Bones pràctiques arreu

Fets en Profunditat.

- SOS Racisme Catalunya. *Diguem Prou. Campanya de SOS Racisme Catalunya, en contra del racisme i la xenofòbia i en defensa de la Democràcia.*
- SOS Racisme Catalunya. *Pack anti-incendis. "Cap racista als ajuntaments". Una iniciativa de SOS Racisme Catalunya davant els resultats de les eleccions municipals del maig de 2011.*
- SOS Racisme Catalunya *L'experiència de SOS Racisme en la construcció d'una xarxa d'entitats a nivell territorial i sectorial.*

INTRODUCCIÓ

Aquest darrer apartat és en part l'altra cara de la moneda, doncs per sort, les realitats solen tenir dues cares. Fins aquí hem estat relatant la cara més negativa, la crua realitat del racisme en les seves moltes i diverses manifestacions. Hem alertat de com el racisme en els darrers anys s'ha consolidat i s'ha normalitzat en diferents àmbits i espais de la nostra societat; a les pàgines anteriors hem descrit fets i esdeveniments que suposen un retrocés sense precedents en drets i llibertats, que és ben cert que afecten a tota la població, però també ho és que han estat més punyents amb la població estrangera i amb les minories ètniques.

Però en les properes pàgines la protagonista serà la resposta individual i col·lectiva, també d'algunes institucions, al racisme, la lluita contra la desigualtat i la discriminació i el treball per a construir una societat justa, diversa i realment democràtica.

Sense deixar de banda aquest optimisme que omple en part les properes pàgines, no volem deixar de parlar de responsabilitats. El racisme no és un ens abstracte, és quelcom real i el pateixen moltes persones; és també un indicador de que l'estat de dret no funciona, perquè permet que es discrimini a persones per motiu del seu origen ètnic o nacional, color de pell, cultura o religió. El racisme no reconeix a l'altre com a igual, i és això el que permet no concebre-li els seus drets i llibertats. **El racisme ens afecta a tots i totes, en tant que una societat amb racisme mai serà democràtica ni justa. I és per això que hi tenim una responsabilitat com a ciutadans i ciutadanes: lluitant contra el racisme i exigint als nostres governs i governants que cessin les polítiques racistes.**

Una de les iniciatives que recollim en aquest apartat, i que per SOS Racisme ha marcat molt aquest 2011 ha estat la campanya *"Diguem Prou, en contra del racisme i la xenofòbia i en defensa de la democràcia"*. Una iniciativa que partia d'un anàlisi concret que fèiem des de l'entitat, on ens situàvem en una conjuntura complexa i perillosa, davant la qual creiem oportú i necessari organitzar un acte ideològic antiracista, per defensar aquells valors que tant han costat conquerir a la societat: la llibertat i la igualtat; justificat en la necessitat de que la ciutadania es posicionés i transmeti el seu descontent, sortint al carrer i es posicionant-se radicalment en contra de l'augment i l'extensió molt preocupant del discurs racista i xenòfob.

Pensem que és important contextualitzar en aquest apartat el moviment del 15 M, que tot i la seva amplitud i globalitat, està àmpliament relacionat amb els conceptes dels que estem parlant; sobretot en la defensa d'una democràcia real, la igualtat, el valor del conviure junts,... la responsabilitat i necessitat com a ciutadans i ciutadanes de ser actives en la construcció d'una societat justa.

Durant el 2011 han estat moltes les iniciatives que s'han engegat tant des de la societat civil, les organitzacions socials, així com també des de les administracions públiques, que es poden emmarcar en la lluita contra el racisme i de la defensa de la igualtat de drets; en aquestes darreres pàgines volem fer una pinzellada de les diferents accions i iniciatives que s'han desenvolupat a Catalunya, i també una petita finestra al que ha succeït a la resta del món

RECULL DE PREMSA

BONES PRÀCTIQUES DES DE LES INSTITUCIONS

Abans d'entrar en matèria en aquests capítol, creiem que cal deixar constància de que les bones pràctiques per part de les administracions públiques, existeixen i desenvolupen un paper important en la lluita contra la discriminació i per la igualtat. Però també és cert que part d'aquestes bones pràctiques responen a iniciatives concretes, que no sempre són recollides en els programes, intervencions i/o polítiques més generals, que en moltes ocasions propugnen conceptes i pràctiques que s'allunyen molt i van en detriment de les bones pràctiques, per part dels governs, a les que ens disposem fer referència.

CATALUNYA. Maig. **El Parlament noqueja el contracte d'integració del PP.** El contracte d'integració per a persones estrangeres plantejat pels populars ha estat rebutjat pel Parlament, després de que les esmenes a la totalitat presentades per CiU, PSC, ICV-EUiA i ERC hagin prosperat amb els vots a favor de tots els grups de la Càmera amb excepció del PP.

El contracte d'integració ha estat utilitzat en diferents ocasions, la més recent durant la campanya de les eleccions autonòmiques, però que també apareixia al programa de Rajoy a les eleccions generals del 2008.

L'antic Secretari d'Immigració de la Generalitat i ara diputat d'ERC, Oriol Amorós, ha acusat el PP d'atribuir una imatge negativa als estrangers, i ha reivindicat la utilitat de la de la Llei d'acollida aprovada pel Parlament la passada legislatura.

Catalunya Press.

CATALUNYA. Juliol. **Formació dels funcionaris municipals catalans.** El govern català vol formar als treballadors i treballadores municipals com els principal agents per a sensibilitzar al voltant de rumors, que circulen sobre la immigració, per això ha iniciat unes jornades temàtiques. El director de Serveis d'Immigració i Cooperació de l'ajuntament de Barcelona va destacar la importància dels funcionaris per desenvolupar aquesta tasca, va comentar que el primer agent antirumors ha de ser el treballador de l'administració pública.

D'altra banda, la representant del departament de Nova Ciutadania, Joventut i Dona de Mataró, va explicar el desenvolupament de la campanya informativa "Ni més ni menys" en el que van sortir persones carismàtiques de la ciutat que van donar suport a la campanya. Va comentar, també, que "és una carrera de fons, no d'alta velocitat".

En el mateix acte, el Director General d'Immigració de la Generalitat, Xavier Bosch, va destacar que per l'actual govern és una prioritat desmuntar els rumors que circulen sobre les persones d'origen immigrant. Va anunciar, que hi hauria una secció específica al web del govern català amb informació concreta i dades que permetin rebatre els mites construïts.

EnLatino

EL VENDRELL. Març. **Comença el pla pilot per la integració a El Vendrell.** Des del dimecres 3 de març, El Vendrell serà un dels municipis que es beneficiarà d'un pla especial per millorar la cohesió social al seu nucli antic. Així com Salt (Girona), Badalona i Terrassa (Barcelona), El Vendrell, ha aconseguit en els darrers anys un gran nombre de veïns i veïnes d'origen immigrant; com altres municipis s'enfronten als reptes del context amb dificultats com una elevada taxa d'atur i dificultats de convivència.

El pla pilot, que està finançat pel Fons Europeu per la Integració, proposa la millora de la convivència en comunitats de veïns i fomenta el sentiment de pertinença a la societat d'acolliment. Els sis projectes previstos, durant el 2011, inclouen

l'alfabetització d'adults i l'acolliment lingüístic amb quatre mòduls extra de 45 hores de català bàsic o inicial. Altres mesures passen per organitzar sessions de primera acollida sobre els drets i deures elementals, les ordenances del civisme i el funcionament de les comunitats de veïns; contactar amb els veïns per conèixer les seves problemàtiques, i dinamitzar a estrangers de 12 a 18 anys mitjançant el reforç escolar, activitats d'oci i orientació socio-laboral.

Europa Press.

BARCELONA. Agost. Taller de Castells a Gràcia per promoure la cohesió social.

Una vuitantena de joves que han arribat al país a partir del reagrupament familiar, descobreixen la tradició dels Castells. Aquesta activitat forma part d'un programa municipal per intentar minimitzar l'impacte que pot suposar el canvi cultural quan comencin, el proper curs, l'escolarització a Catalunya. Han fet, també, cursos de llengua catalana i sobre la ciutat de Barcelona. Al mateix temps, aquest programa, busca ajudar-los a fomentar les relacions interpersonals.

El 75% de les famílies que segueixen un procés de reagrupament familiar accepten participar en aquesta iniciativa, que va néixer el 2009 com a prova pilot a tres districtes barcelonins, s'ha estès a tot el territori. Aquest estiu, han estat 140 els joves a qui el consistori acompanya en la seva adaptació a la nova realitat.

El Periódico

SANT ADRIÀ. Agost. L'ajuntament de Sant Adrià remet a la fiscalia un fulletó de PxC.

L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs ha remès a la fiscalia de menors un fullet de PxC per tal que estudiï si vulnera els drets de la infància, segons ha confirmat l'alcaldeessa accidental, Filo Cañete (PSC).

PxC ha repartit un fulletó que carrega contra la població musulmana en general, però sobretot contra els infants, amb afirmacions com "*no pot ser que la majoria de nens moros siguin beneficiaris de les beques i ajudes als menjadors escolars*". El PSC i ICV, que governen a Sant Adrià, van acordar portar el fullet a la justícia amb el suport de CiU. Requerida per l'alcalde, Jesús M. Canga (PSC), la regidora de PxC, Menchu Martí, va negar haver redactat el text del fullet però va mostrar el seu acord amb afirmacions que s'hi feien. En el fulletó també es convocava a una protesta contra la suposada instal·lació d'una mesquita, que fonts de la policia asseguruen que no existeix.

Avui, El País

SALT. Setembre. Salt tomba una moció de PxC contra el dret de vot dels marroquins.

El ple de l'Ajuntament de Salt ha tombat una moció presentada per la regidora de PxC, Maria Osuna, on demanava que s'instés l'Estat a no signar un conveni bilateral amb el Marroc que possibilitaria als i les ciutadanes d'origen marroquí votar en les eleccions municipals. Els dos exregidors de PxC, ara no adscrits, van donar suport al text, hi van votar en contra PSC i IPS, mentre que CiU i PP es van abstenir.

Nació Digital

EL VENDRELL. Desembre. Rebutjada una moció de PxC en contra de la RMI dels ciutadans extracomunitaris.

L'Ajuntament del Vendrell rebutja, amb 16 vots en contra i cinc a favor, la moció presentada per PxC que pretenia instar a la Generalitat a bloquejar les prestacions de la renda mínima d'inserció (RMI) als ciutadans i ciutadanes d'origen extracomunitari.

ADN

TEIXIT ASSOCIATIU. SOCIETAT CIVIL I ANTIRACISME

BADALONA. Gener. **Concert especial del Festival BarnaSants en contra del racisme.** Com a pòrtic de BARNASANTS abans de la seva inauguració, una nit de luxe amb el nou disc de Kiko Veneno, *Dice la gente* (Warner, 2010), que es presenta en un concert organitzat per BARNASANTS, Badalona Cultura i SOS Racisme Catalunya.

El Periódico.

TERRASSA. Gener. **L'Oficina de Drets Socials de l'Ateneu Candela i SOS Racisme-Catalunya signen un conveni per reforçar la seva activitat contra les discriminacions i agressions racistes.** En una roda de premsa l'Oficina de Drets Socials de l'Ateneu Candela i SOS Racisme-Catalunya han presentat el seu compromís de treball conjunt: han aprofitat l'ocasió per a rebutjar la moció que presentarà properament el PP a l'Ajuntament de Terrassa per vincular civisme i arrelament

També han fet ressò i han donat suport a l'associació "Sin papeles", que denunciï les persecucions dutes a terme pel cos de la policia nacional les darreres setmanes a joves d'origen estranger residents a Terrassa.

Ateneu Candela

BARCELONA. Febrer. **Fòrum públic a L'Hospitalet per les mesures que vinculen immigració amb incivisme.** Catorze entitats socials de L'Hospitalet van convocar un fòrum obert a la ciutadania i a la classe política. Les organitzacions estan preocupades pel que consideren una "onada de mocions" en contra de les persones immigrants.

Els municipis de Salt, L'Hospitalet, Lleida i Vic han aprovat una mesura que pretén relacionar les infraccions contra la normativa de civisme amb la sol·licitud d'arrelament o de reagrupació familiar. Les entitats afirmen que "*els partits polítics han entrat en una subhasta dels drets de les persones immigrants. Sembla que la consigna fora: Qui els discrimina més?*".

En Latino.

BADALONA. Març. **La Música, element de cohesió: El projecte *Barris en SolFa*.** Un concertista professional s'ha dedicat a buscar l'harmonia a diferents carrers de Badalona, a barris amb un alt percentatge de persones en risc d'exclusió social i fracàs escolar. Amb uns instruments senzills, fruit de l'enginy, s'ha creat una orquestra amb joves de Sant Roc, Congrés, El Remei i Artigues.

Pablo Persico és el director i ànima del projecte *Barris en SolFa*, en el qual s'ha embarcat de la mà del Consorci Badalona Sud, L'Obra Social de La Caixa i el suport de professors i mediadors socials. *Barris en SolFa* estimula la inclusió social i el desenvolupament a través de la creació musical i artística. Des de que va arrencar el curs al setembre, els i les joves, molt d'ells fills y filles de famílies immigrades, assisteixen una o dues vegades per setmana a les lliçons que Persico i altres músics, que s'imparteixen a l'Ateneu de Sant Roc. "*La idea és que cadascun treballi escoltant a la resta i que sorgeixi el diàleg*", explica Persico; afegeix que "*La música té la capacitat d'unir i integrar, dóna la batuta als nens, que són els que en realitat creen*".

El Mundo.es i el blog del TRAM

BARCELONA. Abril. **Neix a Barcelona una associació de dones gitanes.** En la tradició del poble gitano, les dones sempre han tingut un paper rellevant tant de cohesió i transmissió de la cultura, així com impulsores de canvis i modernització. Per això, un grup de 17 dones gitanes, presidides per Paqui Perona i amb el suport del Consell Municipal del Poble Gitano ha decidit crear l'associació "Veus Gitanes". Aquesta té com a objectiu no només reivindicar el paper de la dona en la cultura gitana, però també solucionar la poca visibilitat que se'ls dóna i trencar amb els

estereotips. Entre les accions que proposa desenvolupar, es troben la generació d'un debat plural, la capacitació de la dona gitana i la difusió de les llengües catalana i romaní.

ABC.

VIC. Maig. **Presentació d'un llibre antifeixista.** Just després de la presentació del programa de Plataforma per Catalunya (PxC) al centre cívic Ca Pau Raba de Vic, s'ha presentat en el mateix lloc el llibre "*No pasarán... aunque lleven trajes (2010)*". El llibre tracta sobre el fenomen a Europa de l'extrema dreta i s'enfoca en el creixement electoral de PxC. El col·lectiu Unitat contra el Feixisme i el Racisme (UCFR) ha organitzat l'acte. Segons David Karavala, coordinador de l'obra, l'objectiu del llibre és contribuir a frenar l'extrema dreta i, en concret, PxC. El llibre convida a la reflexió i dóna estratègies per combatre el fenomen racista i feixista. Un dels aspectes que es destaca en el llibre, segons Karavala, és el gir que ha experimentat últimament la formació Plataforma per Catalunya que actua a semblança de l'extrema dreta europea. *Osona.com.*

BARCELONA. Maig. **Els 'indignats' demanem la derogació de la Llei d'Estrangeria.** La subcomissió d'immigració de l'acampada de Barcelona a Plaça Catalunya va elaborar un plec de reivindicacions. Aquestes inclouen la regularització de totes les persones estrangeres sense cap tipus de condicions, el tancament immediat dels CIE i la derogació de la Llei d'Estrangeria. Per a això, van estar recol·lectant signatures de suport.

En Latino.

BADALONA. Maig. **Acte final de campanya d'Unitat contra el Feixisme i el Racisme.** La plataforma Unitat contra el Feixisme i el Racisme ha realitzat, també, un acte de final de campanya, on han parlat de l'amenaça de l'avenç de les candidatures feixistes en aquest comicis i de com aturar-les per promoure una societat més justa i plural. L'acte ha tingut lloc a Badalona i han intervingut diversos representants d'entitats de Badalona que col·laboren amb Unitat Contra el Feixisme i el Racisme. També organitzacions d'altres municipis que formen part de la plataforma.

Unitat Contra el Feixisme i el Racisme

HOSPITALET DE LLOBREGAT. Maig. **Unitat Contra el Feixisme i el Racisme Hospitalet demana als polítics que no deixin que PxC contaminin la seva campanya.** Desenes de ciutadans i ciutadanes han estat convocades per Unitat Contra el Feixisme i el Racisme Hospitalet a concentrar-se davant de les portes de l'Ajuntament de l'Hospitalet per demanar als polítics de la ciutat que no deixin que Plataforma per Catalunya contaminin la campanya. Roger Molins, portaveu d'UCFR ha anunciat que demanaran per carta a tots els caps de llista que es comprometin a no pactar res amb PxC si el partit aconsegueix regidors.

Unitat Contra el Feixisme i el Racisme

RIPOLL. Maig. **Manifest en contra de PxC a Ripoll.** Dotze entitats, entre elles associacions cíviques, culturals, sindicals o polítiques, de Ripoll conformen les primeres adhesions al manifest de denuncia de "la xenofòbia, el feixisme i el racisme de Plataforma per Catalunya".

En un manifest, que també recull suports individuals, les entitats signants denuncien que PxC "*és un partit que no pensa que totes les persones tinguin el mateix dret a viure dignament en aquesta terra*". També recorden que Josep Anglada, el fundador del partit i regidor de Vic, és un "franquista confés". Per tot plegat, conclouen que "*PxC no és ningú per foragitar cap persona ni per rebentar la convivència ni per trencar la cohesió social de Ripoll*".

Nació Digital

CATALUNYA. Maig. **Dones immigrants elaboren una agenda d'acció política.** Activistes i integrants de més d'una desena de col·lectius de dones immigrants s'han reunit a Barcelona per a l'elaboració de propostes d'acció per a influir sobre les polítiques socials i de codesenvolupament. L'objectiu de la jornada va ser revertir els biaixos principals de la realitat de la migració i promocionar a les dones d'origen immigrant com a agents de canvi social. D'aquesta reunió ha sorgit la constitució de la "Mesa de Treball sobre Migració, Gènere i Desenvolupament", integrat per les pròpies associacions participants, amb la reivindicació d'incidir en l'àmbit polític per a aconseguir "l'enfortiment de la ciutadania transnacional i la mobilitat humana com a dret".

Com a resultat dels tallers, es va elaborar un document que serà entregat a les Institucions Públiques catalanes encarregades de les polítiques de migració i codesenvolupament.

En Latino

LLEIDA. Juliol. **Formació de l'assemblea Tot color a Lleida.** La plaça Cervantes de Lleida va engegar "l'assemblea tot color", un espai de diàleg, debat i denúncia, on es va parlar de com les persones d'origen estranger es senten excloses, discriminades i no respectades per part de l'Ajuntament de Lleida i els diversos cossos policials.

Canal Solidari

CATALUNYA. Agost. **Entitats musulmanes demanen no caure en les provocacions de PxC.** El president de l'Associació d'Amics del Poble Marroquí reclama a la Generalitat que censure l'actitud d'Anglada. Coincidint amb el final del Ramadà diversos representants d'entitats musulmanes han aprofitat per fer una crida a la comunitat islàmica de no caure en les provocacions de PxC, ja que busquen la confrontació social i racial. També han demanat una postura clara per part del President de la Generalitat. Així mateix, han afirmat que l'acció judicial contra aquest ha de ser més contundent, ja que disposa de proves suficients per fer-ho.

Per la seva banda, el president del Consell Islàmic i Cultural de Catalunya, Mohamend Halhoul, ha assegurat que PxC és un partit populista que busca la confrontació i que intenta contaminar a "l'imaginari col·lectiu" sobre el col·lectiu musulmà.

El Periódico

SALT. Agost. **Manifestació contra el racisme a Salt.** Centenars de persones s'han manifestat a Salt contra el Racisme, on també PxC havia convocat una altre manifestació en contra de la construcció d'una mesquita, que no s'ha pogut realitzar degut a la prohibició de la Generalitat i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. La manifestació antiracista s'ha realitzat enmig d'un fort desplegament policial i ha acabat sense incidents.

S'han sentit crits contra Josep Anglada, així com també l'alcalde de Salt, Jaume Torramadé. La manifestació portava com a lema "Aturem el Feixisme. Salt diu no al racisme".

El País, Diari de Girona, El Mundo

SITGES. Setembre. **Concentració de rebuig a la violència feixista.** Una concentració en rebuig a la violència feixista, racista i homòfoba va reunir al voltant d'un centenar de persones d'arreu de la comarca del Garraf a Sitges. L'acte tenia com a finalitat donar suport a la veïna del municipi, Mercedes Vaca, que va patir una agressió racista el passat mes de juny. Vaca, que és la vicepresidenta de l'associació Llatina del Garraf, va ser atacada per tres encaputxats a la porta de casa seva. També va explicar que havia denunciat els fets, i el cas està essent investigat per la fiscalia de delictes d'odi i discriminació.

El Punt Avui

TARRAGONA. Agost. **L'Arquebisbe de Tarragona demana respecte cap els migrants.** L'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, va fer una crida als catòlics a respectar les creences dels ciutadans d'origen estranger. Segons va dir al full dominical *"el fenomen de la immigració no es actual ja que Jesús de Natzaret va ser un immigrant i la seva família refugiats polítics. Déu va crear el món, però no les nacions"*, afirma. Va continuar dient que les persones que emigren busquen una feina i millors condicions de vida, i que si Catalunya ha sobrepassat els set milions i mig d'habitants és gràcies a ells.

Segons Pujol, *"des d'antic hi ha fronteres i sempre les persones han buscat la seva manera de viure en el lloc que els ha semblat més convenient"*. L'arquebisbe va remarcar que els immigrants *"s'integren en els nostres pobles i ciutats i aporten valors d'humanitat que contribueixen a una millor comprensió entre tots"*. Va defensar que *"sigui quina sigui la seva religió o els seus hàbits culturals, els immigrants han de ser acollits com a germans"*.

El País

TERRASSA. Agost. **Condemna unànime de tots els partits per les presumptes manifestacions xenòfobes al Facebook de PxC.** La Junta de Portaveus ha subscrit aquest dimecres un manifest per condemnar les mostres de xenofòbia detectades a través de la xarxa social facebook. Presumptament un membre de PxC de Terrassa va fer una crida a "una altre nit dels ganivets llargs" contra els imams.

L'acord de la junta de portaveus diu que totes les forces polítiques democràtiques amb representació a l'Ajuntament condemnen les manifestacions xenòfobes expressades, així com tota actitud que atempti contra la convivència i inciti actuacions d'odi i violència en qualsevol de les seves manifestacions. Afegeix que els partits valoren molt positivament que el Servei Especial de Delictes de l'odi i la Discriminació de la Fiscalia de Barcelona hagi iniciat diligències per determinar si aquestes manifestacions són constitutives de delicte.

Alhora, l'acord de la Junta de Portaveus dóna suport al manifest elaborat pel Consell Interreligiós de Terrassa i expressa el seu reconeixement per la seva tasca constructiva en favor de la convivència pacífica a la ciutat.

Finalment, el manifest expressa la voluntat de totes les forces polítiques de reafirmar-se en el compromís de seguir treballant de manera consensuada en matèria d'immigració. Afegeixen que la ciutat disposa d'instruments com ara el Pacte per la Ciutadania que van subscriure l'any 2006 tots els grups polítics a l'Ajuntament per continuar fent de Terrassa una societat integradora com ha estat sempre.

SOS Racisme Catalunya

BARCELONA. Setembre. **Trobada internacional de Teatre per a combatre el racisme.** La setena edició de la trobada internacional de teatre, "Forn de teatre Pa'tothom" s'emmarca dins dels objectius del projecte FRATT, finançat per la Unió Europea; i enguany es centra en la lluita contra el racisme. Hi participaran dos dels directors teatrals més prestigiosos del continent Africà, de Mozambic Alvim Cossa, i de Sud-àfrica, BhekiMkawabe. També l'Itàlia Roberto Mazzini, així com d'altres professionals provinents d'arreu del continent Europeu.

El seu objectiu es basa en la lluita contra el racisme, donant a conèixer diferents treballs que es porten a terme en diversos països. Busca analitzar fenòmens com l'estigmatització, la vinculació del concepte estranger a la inseguretat, el silenci social davant alguns comentaris i injustícies, el treball directe amb col·lectius de persones sense papers, el racisme subtil, entre d'altres.

EIPlural.com

BARCELONA. Setembre. **Mostra itinerant sobre l'Holocaust.** La mostra itinerant sobre l'Holocaust que està recorrent Barcelona i nombroses localitats catalanes, és una de les primeres que s'ha fet a Catalunya sobre el genocidi del poble jueu. Per al comissari de l'exposició, Xavier Torrents, l'objectiu inicial era "*impulsar l'educació sobre l'Holocaust*". El resultat ha estat una exposició que mostra als visitants les vicissituds que va patir la comunitat hebrea europea durant la dècada dels anys 30 i el final de la segona guerra mundial. Es vol explicar, segons el comissari, els pilars fonamentals de l'Holocaust i que els ciutadans tinguin tota la informació d'una manera molt estructurada, amb exemples i il·lustracions.

El Periódico

BARCELONA. Octubre. **El premi Francesc Candel reconeix la trajectòria del Laboratori Antiracista.** L'associació SOS Racisme Catalunya ha rebut un dels VIII Premis Francesc Candel que aquest any reconeix la tasca del Laboratori Antiracista, unes jornades per joves que l'entitat impulsa des de fa sis anys.

El guardó de la Fundació Lluís Carulla, que consta de cinc mencions, premia les bones pràctiques i activitats en l'àmbit de la integració dels ciutadans i ciutadanes catalans d'origen estranger. El Laboratori Antiracista ha estat escollit com "una iniciativa que ajuda a crear espais de trobada entre nouvinguts i autòctons per a la sensibilització contra el racisme i la xenofòbia, i dóna veu als joves i els adolescents, fills i filles de la immigració, amb l'encert d'implicar el teixit associatiu jove del país".

A més del Laboratori de SOS Racisme, el VIII Premi Francesc Candel, també ha reconegut iniciatives d'altres entitats: el centre de Normalització Lingüística d'Osona, a Vic, l'Institut de Roquetes, l'Ajuntament de Tàrraga i l'Associació de Veïns de Rocafonda, a Mataró.

SOS Racisme Catalunya

CATALUNYA. Octubre. **Coscubiela proposa una reforma del Codi Penal per inhabilitar a polítics racistes.** El cap de llista d'ICV-EUiA per les eleccions generals, Joan Coscubiela, proposa una modificació del Codi Penal per poder actuar legalment contra dirigents polítics que usin el racisme o la xenofòbia com una "arma política" amb mitjans electorals, i inhabilitar-los del seu càrrec públic.

El candidat ha avançat que el programa electoral del seu partit portarà una bateria de propostes encaminades al combat democràtic i legal del racisme i la xenofòbia, així com per acabar amb actituds d'un partit nazi com és Plataforma per Catalunya. Ha matisat que aquesta proposta no va en contra de les idees o dels partits, si no contra de determinats comportaments.

ABC

BADALONA. Octubre. **Manifestació per protestar davant les actituds racistes del govern municipal.** Més d'un centenar de persones s'han concentrat a la plaça dels Països Catalans de Badalona, per a protestar contra el que consideren actituds racistes del govern municipal. La Federació per la Igualtat Ciutadana (FIC), entitat que agrupa a una dotzena d'associacions de persones migrades, havia programat una trobada festiva per a celebrar "el dia de la no-raça" però, fa uns dies, des de l'ajuntament se'ls va exigir el pagament de 249 euros per la neteja posterior a l'activitat, una taxa que no figura escrita a cap document i que mai abans s'havia fet pagar a ningú. La FIC es va negar a pagar, i per això l'ajuntament li va denegar els permisos.

El Periódico

BARCELONA. Octubre. **Premien al GRAMC per la feina en immigració a Salt.** L'associació gironina Grups de Recerca i Actuació amb Minories Culturals i Treballadors Estrangers (GRAMC) ha rebut el premi Josep Solé Barberà, que lliura el

Col·legi d'Advocats de Barcelona. GRAMC ha estat premiada per la feina feta en relació a la immigració, en la defensa de la igualtat de drets, a la població de Salt.

El Punt Avui

SANTA COLOMA DE FARNERS. Octubre. **Santa Coloma aplica el seu propi model d'integració.** El govern municipal ha admès una petició del grup municipal de la CUP perquè les peticions de llicència per a centres de cultes quedin exemptes d'haver de pagar cap taxa. Això significa equiparar la situació amb la de l'Església catòlica, a la qual un conveni amb l'Estat deslliura de pagar impostos i taxes.

L'Ajuntament té clar que aquest conveni no existeix amb altres religions i que, per tant, és factible que es produeixin dificultats legals per materialitzar l'acord. L'equip de govern de CiU va decidir, tot i així, donar el seu suport per una qüestió de justícia i igualtat en relació a les creences religioses de cadascú.

L'aposta de Santa Coloma sempre ha estat la d'interpretar l'arribada de nouvinguts més com un fet d'intercanvi de riquesa que no pas com un fet invasiu.

El Punt Avui

BARCELONA. Novembre. **Manifest conjunt de SOS Racisme i Tot Raval com a resposta a les declaracions racistes per part del representat del PP a la ciutat de Barcelona.**

Manifest conjunt de SOS Racisme i Tot Raval contra el discurs polític racista Barcelona, 11 de novembre del 2011

El Raval de Barcelona és un barri que com a molt barris de Barcelona i del món ha viscut canvis de diferent naturalesa: econòmica, social, cultural i demogràfica. Aquest canvis són globals i tenen una incidència en el món local.

Concretament, el fet migratori en el barri del Raval és una característica, també ho és la implicació del veïnat, el teixit associatiu i les organitzacions en la gestió de la diversitat i la convivència intercultural.

Actualment, estem situats en un context de crisi econòmica on el respecte, la solidaritat i la confiança són actituds molt necessàries per tal de que els barris puguin continuar treballant per aquesta convivència.

Es per aquest motiu que presentem el nostre rebuig a totes les declaracions fetes per els diferents partits polítics durant la campanya electoral que inciten al racisme i la xenofòbia i que vinculen la immigració amb la inseguretat. Considerem que aquestes declaracions són demagògiques, populistes i d'una alta irresponsabilitat social donat que vulneren la dignitat de la població nouvinguda i poden malmetre la cohesió social del barri del Raval.

A l' Octubre del 2010 la Taula Intercultural del Raval, coordinada per la Fundació Tot Raval, va elaborar un manifest que demanava als partits polítics el compromís de no fer cap declaració que pogués vulnerar els drets fonamentals de la població nouvinguda durant la campanya electoral. En aquest manifest es van adherir un total del 700 entitats.

A novembre del 2011, SOS Racisme Catalunya i la Taula Intercultural del Raval, tornen a manifestar que els discursos racistes i xenòfobs vulneren els drets socials de les persones nouvingudes i estan fora del marc legal tant de la constitució espanyola (LO4/2000), com de la llei d'acollida. Recordar també que al Pacte Nacional per a la Immigració recull en la mesura 42 la no utilització de la immigració, per tant:

- Demanem als Partits Polítics que respectin la llei i els drets de les persones i no utilitzin el fet migratori de manera discriminatòria en la seva campanya electoral. Els hi demanem que facin política de manera responsable i que recordin que la seva funció es garantir la convivència i no es incitar al desordre social.

- Demanem als Mitjans de Comunicació que no facin ressò d'aquests discursos i que abans de publicar una notícia contrastin la informació amb diferents fonts. També els hi demanem que donin importància al treball diari que fa el veïnat i el teixit social per a la convivència intercultural.
 - Demanem als poders judicials que siguin intransigents amb els discursos que inciten al racisme i la xenofòbia i que poden generar desordre social, per tant demanem que apliquin la llei davant d'aquests fets.
-

BARCELONA. Novembre. **Laboratori Antiracista al barri de Sants.** Lluitar contra el racisme i la xenofòbia i contribuir a la creació d'un nou concepte de ciutadania més inclusiu són els objectius de la trobada de joves Laboratori Antiracista. L'edició d'enguany va tenir lloc al Casinet d'Hostafrancs, i va ser organitzat per SOS Racisme Catalunya i el Secretariat de Sants, La Bordeta i Hostafrancs, el qual va acollir tallers de teatre social i comunicació i diferents actuacions, com ara, gegants, castells o hip-hop.

SOS Racisme Catalunya

TÀRREGA. Novembre. **Tàrrrega exporta arreu de Catalunya la seva campanya contra els tòpics sobre la immigració.** La campanya 'Desmuntant Rumors', impulsada per l'Ajuntament de Tàrrrega, ha estat una de les propostes que s'han pogut conèixer durant una jornada sobre la gestió dels rumors vinculats a la immigració que va tenir lloc a la Diputació de Lleida. El projecte es va iniciar al febrer i tenia dues branques. La primera era un treball en centres educatius amb alumnes de 1r a 4t d'ESO perquè aprenguessin a contrastar la informació i fossin ells mateixos els que proposessin els rumors a combatre. La segona part anava dirigida a tota la ciutadania a través de l'edició de manuals de butxaca, 800 punts de llibre, 10.000 agots que s'han repartit en establiments de restauració i 5 cartells de grans dimensions penjats als edificis.

SOS Racisme Catalunya

BONES PRÀCTIQUES ARREU

ESTAT ESPANYOL. Gener. **Un fiscal especialitzat pels casos de discriminació.** El fiscal general de l'Estat ha proposat designar un fiscal de sala delegat per promoure i coordinar les actuacions penals que sancionen comportaments discriminatoris en tot el territori Espanyol. El ministeri fiscal vol donar d'aquesta manera la mateixa importància a la lluita contra la discriminació, que l'atorgada als delictes en altres matèries, com la violència de gènere o la seguretat vial, que també compten ja amb fiscals especialitzats.

A l'Audiència Provincial de Barcelona funciona des de 2009 el Servei Especial de Delictes de l'Odi i la Discriminació.

Público

MADRID. Març. **Cap a l'accés no discriminatori a serveis de salut.** Més de 100 organitzacions i 7.000 professionals de la salut han demanat que la Unió Europea garanteixi l'accés no discriminatori de les persones immigrants en situació irregular als serveis de salut. Metges del Món i la xarxa d'organitzacions HUMA han lliurat davant el Parlament Europeu una declaració signada, que denuncia que "en la majoria dels països de la UE les persones sense permís de residència troben nombrosos problemes d'accés a l'atenció sanitària i demana l'eliminació dels impediments que possibiliten aquesta situació".

Les lleis que limiten o impedeixen la cobertura sanitària, la complexitat del sistema de salut i les denegacions infundades de l'accés són contraris a la deontologia mèdica, que estableix que "tota persona té dret, sense discriminació, a una atenció mèdica adequada". Amb l'evidència de que els metges i altres persones o organismes que proporcionen atenció mèdica, "tenen la responsabilitat conjunta de reconèixer i respectar aquests drets i buscar els mitjà apropiats per assegurar-los" quan aquests siguin negats.

Europa Press

ESTAT ESPANYOL. Març. **Reivindicació del tancament dels centres d'internament.** IU i IC-V, han registrat una proposta no de llei, en el Congrés que insta al govern a que tanqui tots els centres d'internament existents a Espanya, ja que suposa que els migrants estiguin en condicions inhumanes, i que es "*produeixen freqüents abusos i maltractaments, i dificultats per accedir a la cobertura legal, o l'assistència mèdica*". A l'exposició de motius, explica que l'actual legislació d'estrangeria obliga, als efectes d'assegurar la seva expulsió, a l'internament preventiu i sistemàtic de tota persona estrangera en situació administrativa irregular, encara que no hagi fet cap delictes. Tot això fa que es violin diversos drets humans, com el dret a la integritat física i moral, així com el dret a un recurs efectiu. En definitiva les persones internades en els CIE pateixen una discriminació múltiple que és incompatible amb els articles 5 i 6 de la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les formes de Discriminació Racial (CIEDR). També s'assenyala que en aquests espais no es respecten els drets humans, socials i culturals de les persones internades, en particular l'assistència mèdica, la seguretat social i els serveis socials als que té dret tota persona, tot i estar privada de llibertat.

Tribuna Latina.com

PARIS. Abril. **Un líder del Front Nacional francès ha estat condemnat per injúries racials.** Patrick Binder, el líder del partit d'extrema dret Front Nacional (FN) a la regió d'Alsàcia (nord-est de França), va ser condemnat a tres mesos de presó exempts de compliment i a 5.000 euros de multa per injúries i provocació a l'odi racial. El Tribunal de Mulhouse es va pronunciar així pels comentaris racistes que va escriure un internauta i que van ser publicats en el blog del polític l'any 2010.

EFE.

ESTAT ESPANYOL. Maig. **Publicació de l'Informe "Living Together".** El Ministeri de Treball ha fet públic l'Informe final del projecte "Living Together: ciutadania europea contra el racisme i la xenofòbia", que durant els darrers dos anys ha portat a terme conjuntament amb Holanda, Portugal, Suècia, Finlàndia i Irlanda. Ha estat finançat per la Comissió Europea, la Direcció general de Justícia i Seguretat dins del programa dels Drets fonamentals i ciutadania.

Entre els objectius que es marca, hi ha el de combatre el racisme i la xenofòbia, promovent un discurs europeu de tolerància, la filosofia de la qual estigui basada en la convivència, el respecte, el reconeixement de les diferències.

Del projecte en surt l'elaboració d'un decàleg que és el resultat final de les investigacions que els països participants han fet mitjançant grups de discussió, a més, també es compta amb l'aportació de les reflexions d'experts en la matèria provinents d'universitats, centres de recerca, ONG, administracions públiques i mitjans de comunicació.

Per a cada punt del decàleg, s'inclou un diagnòstic i diverses estratègies i propostes d'acció, i de formació.

Xarxanet.org

MADRID. Maig. **L'expulsió d'immigrants "no és un dret de l'Estat"**. El magistrat del Jutjat de Madrid, Ramiro García de Dios, ha dictat una sentència en la qual recorda al Govern que l'expulsió d'immigrants "no és un dret fonamental de l'Estat" sinó una llei que és modificable; en aquesta sentència critica que les autoritats demanen directament l'internament de les persones estrangeres en situació irregular en lloc de considerar altres mesures. Per al jutge, s'ha produït *"una autèntica manca de motivació perquè les autoritats acudeixen directament a d'internament dels estrangers sense acordar mesures cautelars menys oneroses que el legislador ha posat a la seva disposició"*.

Europa Press.

JAEN. Maig. **Jornades per a les bones pràctiques i la convivència escolar**. Des de Foro por la Convivencia es va organitzar unes jornades per a les bones pràctiques i la convivència escolar. Aquesta jornada anava dirigida als equips directius dels centres, a professors, assessors de formació, als equips d'orientació, a pares i mares, al Consell Escolar i en general a tots els professionals del món educatiu.

SOS Racisme Catalunya

ESTAT ESPANYOL. Juny. **Més de 300 associacions denuncien la manca de transparència del ministeri d'interior i reclamen un Reglament que garanteixi els drets de les persones estrangeres retingudes**. S'ha presentant una campanya avalada per més de 300 organitzacions socials i milers de firmes d'individuals, incloses les de juristes, actors i actrius, periodistes i acadèmics reconeguts. Sota el títol *"Que el derecho no se detenga a la puerta de los CIE"*.

En el marc del tercer aniversari de l'aprovació de la Directiva europea de Retorn, més coneguda com la "Directiva de la Vergonya", el proper 18 de junys; les organitzacions impulsores de la campanya, volen denunciar, una vegada més, la manca de transparència dels governs en la gestió dels CIE i les expulsions i anunciar les accions que es duran a terme per aconseguir que s'aprovi un reglament que garanteixi tots els drets dels que són subjectes les persones retingudes als CIE. És per això que aquesta xarxa d'organitzacions socials a nivell estatal han impulsat una campanya d'incidència política i social, amb la finalitat de que el govern elabori un Reglament que protegeixi de manera efectiva els drets de les persones retingudes als CIE i estableixi garanties suficients per la defensa judicial dels seus drets quan aquests es vegin vulnerats.

SOS Racisme Catalunya.

ESTAT ESPANYOL – MARROC. Octubre. **Els dies 29 i 30 d'octubre es celebra la VII Caravana a la Valla de Ceuta**. La Caravana a la Valla de Ceuta es celebra des del 2005 per recordar els tràgics esdeveniments que es van produir aquell any a Ceuta i Melilla quan desenes d'immigrants que tractaven de saltar els murs d'ambdues tanques en cerca d'un futur més digne es van trobar amb una ofensiva de les autoritats que va tenir com a conseqüències la mort de 14 persones.

La Caravana es celebra anualment amb la col·laboració de Chabacka, Pateras de la Vida, Consell Migrants Subsaharians en Marroc i l'Associació Pro Drets Humans d'Andalusia, entre d'altres. Aquest any, a més, s'estudia la possibilitat de realitzar un petit acte simbòlic en la part de Ceuta de la tanca.

Associació Pro Drets Humans d'Andalusia

FETS EN PROFUNDITAT

DIGUEM PROU. CAMPANYA DE SOS RACISME CATALUNYA, EN CONTRA DEL RACISME I LA XENOFÒBIA I EN DEFENSA DE LA DEMOCRÀCIA.

Una campanya que recull les adhesions d'associacions, personalitats públiques i el suport de la ciutadania i que culmina amb un acte polític i festiu el 19 de març a l'Arc de Triomf de Barcelona.

MANIFEST SOS RACISME-CATALUNYA: Barcelona, gener 2011

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA. EN DEFENSA DE LA DEMOCRÀCIA

Estem assistint, d'un temps ençà, a un **increment descarat del racisme a tots els àmbits socials, polítics i legislatius**, que pot arribar a tenir unes conseqüències gravíssimes pel que fa a la retallada de drets i llibertats, i, molt especialment, com a ATAC DIRECTE ALS DRETS HUMANS I AL MATEIX SISTEMA DEMOCRÀTIC.

En un context de crisi econòmica que crea incertesa en la societat, la utilització interessada del missatge de la por i de la inseguretat està fent la ciutadania cada cop més permissiva davant una retallada sense precedents dels nostres drets i de les nostres llibertats, i més impassible davant l'augment de desigualtats entre països i entre classes dins dels mateixos països.

A Europa s'està apostant per una política restrictiva amb els drets, tant socials com polítics, que afecten el conjunt de la població, però que és especialment punyent en el cas de les persones d'origen no comunitari. Des de la Directiva del Retorn, més coneguda com a Directiva de la Vergonya, fins a les deportacions, a França, de ciutadans i ciutadanes romaneses pel fet de pertànyer a l'ètnia gitana, els exemples són tan nombrosos com greus. Es va consolidant, dia a dia, una situació d'apartheid jurídic que **aboca una part important de la població a l'exclusió social i a la marginació, i referma la idea d'Europa com a fortalesa i els estats membres, com a executors de l'expulsió i la segregació**. El creixement, tant en nombre com en suport, que han viscut els partits d'extrema dreta en les darreres eleccions a diferents països, és conseqüència del model d'Unió Europea que s'està construint.

L'Estat espanyol s'inscriu plenament en aquest context internacional i les successives Lleis d'Estrangeria han anat restringint cada vegada més els drets de les persones no espanyoles, d'origen no comunitari. En són dos exemples clau, d'una banda, l'existència dels 11 Centres d'Internament per a persones Estrangeres (CIES) dins de territori espanyol – una versió light dels camps de concentració, on persones que no són retingudes per haver comès cap delicte sinó per no tenir la documentació en regla, viuen en estat d'excepció dels seus drets fonamentals fins a 60 dies-; i de l'altra, l'externalització de fronteres a través d'acords econòmics del Govern espanyol amb països dictatorials, en els quals no es reconeixen els drets humans, i que estan construint autèntics camps de concentració fora de qualsevol control, destinats a les persones immigrants que intenten arribar a Europa.

Els últims mesos **Catalunya s'ha convertit en un laboratori de pràctiques racistes sense cap precedent en la nostra democràcia**. Hem estat, desgraciadament, pioners en les mesures encaminades a penalitzar la immigració (des de l'absurda prohibició del burca a diverses ciutats catalanes on ningú mai no ha vist aquest tipus d'indumentària, fins a normatives municipals que retallen drets i llibertats), sumades **al discurs inflammat i irresponsable de determinats líders d'opinió, partits polítics i mitjans de comunicació**. Tot plegat no fa més que alimentar el racisme, tot estenent entre el conjunt de la població la idea que la immigració és la causa de molts dels mals de la nostra societat; en definitiva, se l'ha convertida en el boc expiatori en situacions de crisi: una tàctica que tants rèdits ha donat a la dreta europea en altres èpoques, i que tants perills ha comportat, històricament.

Tot i així, constatem amb consternació que en el nostre país **està prenent forma i guanyant seguidors el monstre de la intolerància**. No seria d'estranyar que tinguéssim l'ingrat privilegi d'exportar, a la resta de l'Estat, l'experiència del primer partit feixista i xenòfob de la democràcia postfranquista.

A les últimes eleccions catalanes molts dels partits de tradició democràtica, els uns per covardia i els altres per oportunisme, han optat per fer de la immigració, del poble gitano o d'altres minories ètniques, així com també de la convivència, un instrument de rèdit electoral, sense pensar en les possibles conseqüències. Què no passarà a les properes eleccions municipals? Hem de resignar-nos a patir la mateixa falta d'ètica i respecte a cada procés electoral? Quin tipus de societat i de democràcia estem construint, si l'exclusió és la base de les polítiques dels que ens governen?

Europa té poca memòria històrica i ni Catalunya ni Espanya no en tenen gaire més. Si continuem abonant el discurs de la por i de la inseguretat, **si continuem confonent víctimes amb culpables, si continuem estigmatitzant una part de la població a causa del seu origen, forçosament acabarem repetint un dels capítols més nefastos del passat europeu i acabarem constatant, una vegada més, que el racisme mata**. No podem continuar amb aquest silenci còmplice si no volem repetir la part més fosca de la nostra història. **Ara** és el moment de recordar aquella Europa que es va alçar per dir MAI MÉS! **Ara** és el moment de recuperar l'esperit de l'Europa que es vanta de ser el bressol de la fraternitat i dels drets humans. **Ara**, que encara hi som a temps, és el moment de rebutjar discursos excloents i de construir una societat basada en la igualtat de drets i d'oportunitats per a tothom, en el diàleg i en el consens, en la construcció d'uns valors comuns que afavoreixin la convivència i el bon veïnatge entre totes les persones.

Ara no és moment de vacil·lacions ni de mitges tintes; ara no és moment de mirar, amb els braços plegats, com es van deteriorant la democràcia i la convivència. Més culpable que el xenòfob, és la persona que mira cap a una altra banda davant l'acció del racista. **Ara**, el que cal és una resposta clara i contundent de la societat civil, una denúncia del retrocés i de la restricció continuada de drets i llibertats. **Ara és l'hora de construir una alternativa democràtica a l'ofensiva reaccionària i feixista**.

I és per això que SOS Racisme i les entitats signants **fem una crida el proper 19 de març a tota la ciutadania catalana per manifestar el nostre rebuig a la situació actual; per fer palès que apostem per una societat justa i inclusiva, per la igualtat de drets i d'oportunitats; perquè volem viure i conviure en plena harmonia. En definitiva, per una plena i real democràcia**.

CATALUNYA. Març. **Presentació de la campanya "Diguem prou!"**. SOS Racisme ha presentat la campanya audiovisual de difusió de l'acció "Diguem prou! Contra el racisme i la xenofòbia en defensa de la democràcia". L'objectiu és fer una crida per a mobilitzar a la ciutadania el proper 19 de març.

Aquests vídeos, que aniran sortint dos per setmana, a través del seu web, compten amb el suport, de moment, de persones com Tortell Poltrona, Mercedes Sampietro, Amparo Moreno, Vicky Peña, Cesc Freixas, entre molts d'altres. A cada vídeo es podrà veure un moment històric vinculat al racisme i a cada una d'aquestes personalitats posicionant-se en contra del racisme.

La mobilització, segons ha apuntat Alba Cuevas, portaveu de SOS Racisme, vol ser un esdeveniment *"polític perquè es parlarà de política i de transformació social i ideològica"*.

Aquesta campanya, té com a objectiu la denúncia i el rebuig al racisme que està en augment a causa del pretext de la crisi econòmica que crea incertesa a la societat. La utilització massiva del missatge de la por i la inseguretat està fent a la ciutadania més permissiva.

L'entitat destaca els tres nivells en els que s'està desenvolupant " les retallades en drets i llibertats; a Europa, amb una nova política restrictiva; L'Estat amb centres d'internament i Catalunya com un laboratori de pràctiques racistes.

ABC

BARCELONA. Març. Acte del dia Internacional contra el Racisme i la Xenofòbia.

Diverses associacions, entre entitats cíviques, sindicats,... de la mà de SOS Racisme van convocar una jornada per la celebració de la diada internacional contra el Racisme i la Xenofòbia, al passeig Lluís Companys, en el marc de la campanya "Diguem Prou!" Aquestes han demanat als diferents partits polítics, entre d'altres qüestions, que no instrumentalitzin a la població d'origen immigrant per guanyar vots en un període previ a la campanya electoral.

Tal i com ha dit Alba Cuevas, portaveu de SOS Racisme, amb aquestes qüestions *"ens la juguem tots, perquè si triomfen aquestes actituds la democràcia també perilla, enten que hi ha una "ofensiva feixista i reaccionaria"*. La jornada ha combinat els parlaments amb diferents actuacions musicals, com les de Che Sudaka, o Sabor de Gràcia.

Público

BARCELONA. Març. Més 3000 persones clamen contra el racisme i en defensa de la democràcia. Més de 3000 persones s'han concentrat al centre de Barcelona contra el racisme, la xenofòbia, la retallada de drets i llibertats, i per la defensa de la democràcia. Es tracta d'un acte en el qual han intervingut, entre altres persones, l'ex fiscal anticorrupció Carlos Jiménez Villarejo, ha dit *"que és inacceptable convertir a les persones que no tenen papers en persones de segona categoria i amb una dignitat humana disminuïda"*

Un acte convocat per SOS Racisme sota el lema *"Diguem Prou Contra el Racisme i la xenofòbia, en defensa de la democràcia"*, que forma part d'una campanya que denuncia l'increment del racisme en tots els àmbits i adverteix que és un problema a escala europea. En aquesta s'hi han sumat més de 150 entitats catalanes que en representen a més de 3000, i ha servit per denunciar que hi ha un increment del racisme en els àmbits polítics, socials i legislatius que té greus conseqüències pel que fa als drets socials i llibertats.

EFE

FETS EN PROFUNDITAT

PACK ANTI-INCENDIS. "CAP RACISTA ALS AJUNTAMENTS"

Una iniciativa de SOS Racisme Catalunya davant els resultats de les eleccions municipals del maig de 2011.

Durant el darrer any hem pogut constatar com a Catalunya s'ha anat estenent cada vegada més el discurs racista i xenòfob, reforçat per l'entrada de diversos partits polítics que utilitzen el discurs de l'odi –la utilització d'arguments demagògics els quals fomenten la por i els prejudicis- per aconseguir rèdit electoral. Molts han estat els partits polítics catalans que en la lluita electoral per aconseguir més vots i una major representació han oblidat la seva tasca com a garants de les demandes socials de la població, centrant-se exclusivament en un discurs racista i populista, criminalitzant a les minories com és el col·lectiu de persones immigrades.

Davant d'aquesta situació, SOS Racisme Catalunya va posar en marxa una campanya després de constatar els resultats electorals: a 46 municipis catalans hi ha amb regidors i/o regidores que, o bé formen part de partits obertament xenòfobs, o bé han utilitzat el discurs de l'odi i les injúries contra col·lectius en la seva campanya electoral.

Davant el perill que comporta l'entrada als plens municipals del racisme i la xenofòbia, SOS Racisme Catalunya i les associacions participants volen *"demanar als regidors i regidores compromeses en la construcció d'una societat més justa que tinguin una actitud responsable i valenta que frenin aquells discursos i propostes que atemptin contra la salut democràtica del municipi"*.

És per aquest motiu que es portà a terme l'elaboració d'un Pack Anti-incendis per frenar l'extensió de discursos i posicionaments racistes en els municipis catalans. Aquest "Pack Anti-incendis", que s'entregà de manera simbòlica als plens, inclou: en primer lloc un conjunt d'eines jurídiques en les que emmarcar la lluita contra el racisme i la xenofòbia com són la Declaració de Drets Humans, el Conveni Internacional sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial i altres normatives europees; els articles de la Constitució Espanyola i el Codi Penal que contempnen la lluita contra el discurs de l'odi, i el Pacte Nacional per a la Immigració; i per altra banda, recursos de sensibilització com referències de l'informe "L'estat del racisme a Catalunya" i la campanya de seguiment del discurs polític "Mistos Electorals", de SOS Racisme; el manifest signat per un centenar d'entitats catalanes "Contra l'augment del racisme i la xenofòbia a la política catalana", i un argumentari contra tòpics i estereotips.

D'aquesta manera des de SOS Racisme s'encoratjava als ajuntaments a fer servir aquestes eines i recursos per a combatre els discursos racistes i xenòfobs. Per altra banda, es demanava que es portés a terme una tasca pedagògica i sensibilitzadora des dels ajuntaments, a partir de coneixements sòlids i no tòpics i rumors infundats. Degut a la magnitud de les tasques demanades s'encoratjava als ajuntaments a que treballessin conjuntament amb diferents entitats i associacions del territori les qual treballen per a la cohesió social, la convivència i la defensa dels drets humans per a tothom, i construir una societat democràtica i justa.

El primer municipi al qual se li va fer entrega del Pack Anti-incendis va ser Badalona el dia 10 de juny de 2011, un dia abans que es celebrés l'acte d'investidura de nou govern municipal. També es va aprofitar la cita per a donar a conèixer públicament aquesta iniciativa explicant els motius i objectius de l'acció.

Informe 2011. L'estat del racisme a Catalunya.

A Barcelona es va presentar el dia 1 de juliol amb la col·laboració de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB) i el Consell d'Associacions de Barcelona (CAB).

Altres municipis on es va fer l'entrega del Pack Anti-incendis van ser L'Hospitalet, Salt o Rubí, municipis on Plataforma per Catalunya, el Partit Popular o Convergència i Unió van fer bandera del discurs racista, així com a Sant Andreu de la Barca, Piera, Sant Just Desvern, Mataró, Torelló, o diferents municipis de la comarca d'Osona.

FETS EN PROFUNDITAT

L'EXPERIÈNCIA DE SOS RACISME EN LA CONSTRUCCIÓ D'UNA XARXA D'ENTITATS A NIVELL TERRITORIAL I SECTORIAL. El treball en xarxa és una peça clau en la lluita contra el racisme i en la construcció d'una societat igualitària, cohesionada i democràtica.

El treball en xarxa sempre ha estat per a SOS Racisme una de les prioritats i de fet una base de la metodologia de treball. Promoure i potenciar les relacions amb el teixit associatiu ens permet tenir un coneixement específic del que succeeix, tant a nivell territorial (barris, municipis, comarques,...) com per àmbit (joventut, immigració, infància, justícia,...).

Una de les apostes clau de l'associació en aquest moment és la consolidació i ampliació de llaços amb entitats territorials i sectorials, aconseguir que la Xarxa esdevingui més gran i més forta: detectant situacions de racisme per treballar els conflictes que es generen; contribuint així en la millora de la convivència i la cohesió social a Catalunya; i en definitiva ampliant el moviment antiracista i de defensa de la igualtat de drets.

La xarxa com un instrument per donar resposta al context actual. En aquest anàlisi no podem obviar el moment que estem vivint: la permanència d'una crisi econòmica amb grans conseqüències a nivell social, el perill de fractura social, l'augment de manifestacions racistes en conflictes socials, així com també en els discursos per part de la classe política i de mitjans de comunicació,...

És per això que, un cop més, ens reafirmem en la validesa d'un treball que té com a finalitat construir una xarxa forta que ressalti l'enriquiment per a tots i totes d'una societat diversa i que reclami la igualtat de drets i oportunitats com a element clau per a una Catalunya cohesionada.

Alguns detalls sobre el posada en marxa d'aquesta iniciativa. Un criteri indispensable per establir les col·laboracions amb les diferents associacions és trobar un punt de consens a nivell d'ideari: compartint la necessitat de defensa dels drets humans des de l'antiracisme, com a element fonamental en la construcció d'una societat cohesionada.

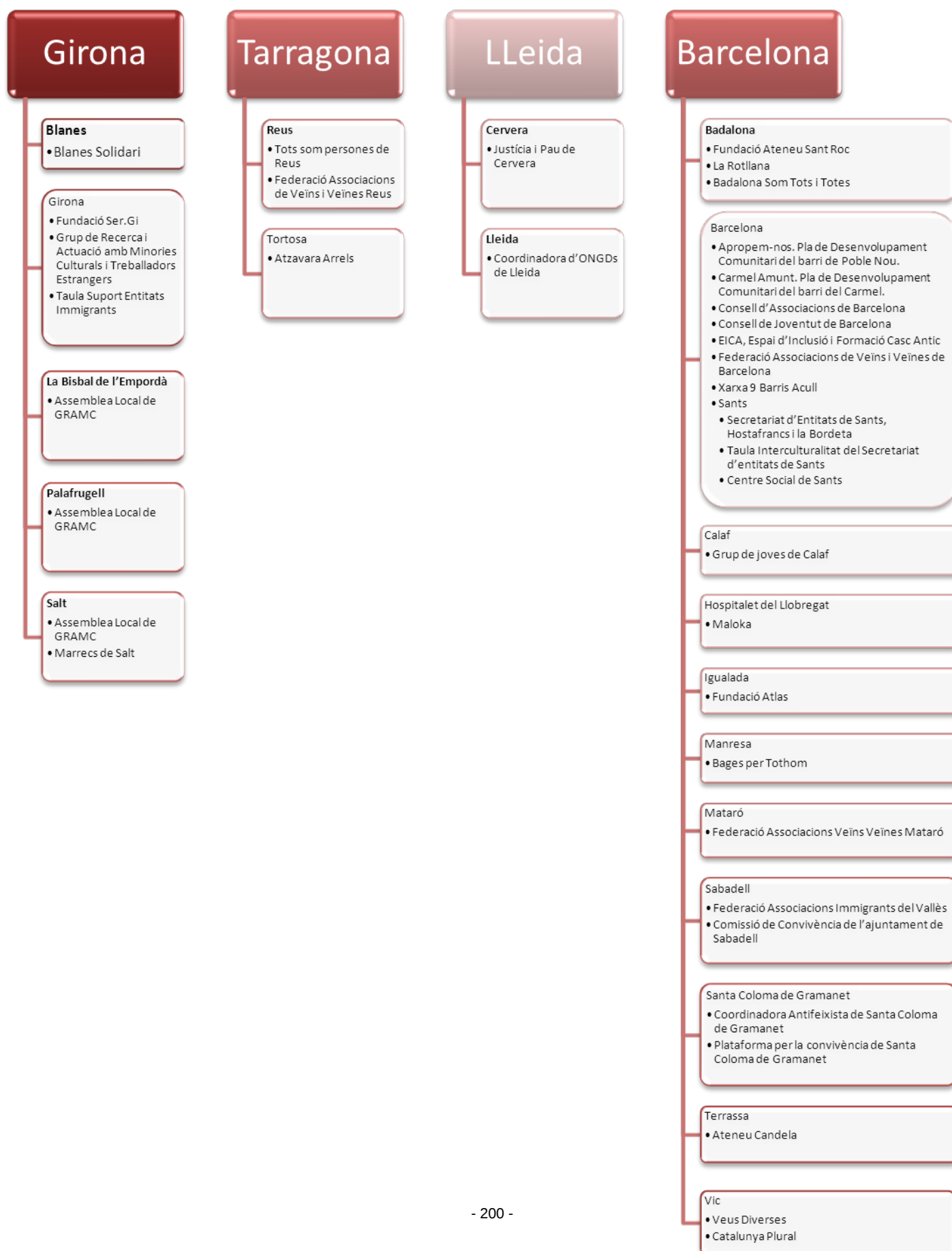
Podríem diferenciar 4 eixos a l'hora de definir aquesta col·laboració

- Compartir principis ideològics
- Garantir mecanismes habituals de comunicació
- Proporcionar eines com la formació antiracista i altres de sensibilització
- Disposar d'eines per treballar en xarxa

Un altre aspecte important a destacar és que l'aposta està en consolidar relacions amb associacions que tenen una trajectòria en el seu territori o en el seu àmbit d'actuació; ja que són elles les que poden oferir un coneixement i una perspectiva específica; i és des de SOS Racisme que es pot oferir una visió de territori més àmplia i els recursos necessaris per treballar de forma més específica l'antiracisme, dins el paraigua de la defensa dels drets humans.

En aquest sentit és important intentar garantir que a cada municipi, la interlocució i en definitiva la xarxa; sigui amb més d'una entitat per tal d'assegurar la diversitat i la representativitat de diferents àmbits i col·lectius. El creixement de la xarxa no vol anar únicament lligat a un augment de la conflictivitat social; ja que l'enfocament és per realitzar un treball previ que faciliti recursos per evitar o solucionar possibles conflictes. No obstant, sovint cal prioritzar contactes, vincles i actuacions en aquells municipis on s'han donat situacions de racisme i xenofòbia.

Una fotografia de la xarxa

CONCLUSIONS

Al llarg d'aquest informe, hem denunciat en diferents ocasions que vivim una situació molt complexa, de la qual no trobem precedents en la història de la nostra democràcia, i en la qual el racisme s'està consolidant i normalitzant en els diferents espais i àmbits de la nostra societat. És important, però, per aquesta anàlisi, intentar situar quines són les bases del racisme en el nostre context actual.

Per una banda, cal situar les nefastes conseqüències del RACISME INSTITUCIONAL, que s'està consolidant a una velocitat sorprenent, i està estructurant una situació d'*apartheid* jurídic, que afecta, sobretot, les persones estrangeres, però també les que formen part de minories ètniques. Com a mostra més flagrant d'aquesta realitat de racisme d'estat o racisme institucional, continuem denunciant la *Llei d'estrangeria*, que actua com a paraigua de les diferents discriminacions. **Una llei que, amb una perspectiva cada vegada més restrictiva, viu d'esquena a la realitat social del país i que, per tant, és incapaç de respondre a les necessitats de la situació migratòria; una llei que es basa en la repressió i que no camina cap a la integració i la construcció conjunta d'un projecte social; una llei que, entre altres qüestions, accepta i legitima la reclusió de persones que no han comès cap delictes, en Centres d'Internament per a persones Estrangeres, en condicions d'amuntegament i de vulneració constant dels seus drets.** Aquesta qüestió ens porta a parlar de la Directiva Europea del Retorn, coneguda i denunciada socialment com a *Directiva de la vergonya*, una eina fonamental en la definició i construcció de l'Europa-Fortalesa. Es tracta d'una disposició que es fonamenta en la criminalització, la persecució i l'expulsió de les persones estrangeres, que vulnera els drets d'aquestes persones i que, en canvi, no suposa cap càrrec de consciència per als estats membres, tot i que obvia una multitud de convenis, tractats, i altres documents signats, teòricament, amb l'objectiu de garantir els drets humans.

Un altre exemple d'aquesta realitat és **l'aplicació discriminatòria del Codi Penal, que es converteix en la base de la criminalització de la immigració**, i que fomenta, entre d'altres mesures, la commutació de penes menors per l'expulsió, ignorant la garantia de drets d'aquestes persones.

Són mostra d'aquest *apartheid* jurídic les ordenances aprovades en diferents municipis, i que es consoliden com a base de la discriminació de les persones estrangeres i/o pertanyents a minories ètniques. Els abusos i situacions de discriminació amb motivació racista efectuades per agents dels cossos de seguretat pública, també formen part de la maquinària del racisme institucional, que es consolida de manera preocupant a Catalunya.

Els casos d'abús i discriminació per part dels cossos de seguretat pública representen la tipologia més reiterada dels casos gestionats pel SAiD (Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia). La identificació de persones d'origen estranger al carrer és una constant, i és la font principal dels conflictes que originen aquestes situacions de discriminació racista.

Volem destacar dos elements que són primordials en l'anàlisi de les bases del racisme actual. Per una banda, la manca de polítiques antidiscriminatòries, que han estat

pràcticament nul·les, i que, més enllà d'algunes campanyes de sensibilització, s'han caracteritzat per no reconèixer l'existència del racisme a la nostra societat. Per una altra banda, la covardia d'algunes institucions i partits polítics que, davant l'avenç i l'extensió del discurs i de les pràctiques racistes, han optat per mirar cap a una altra banda i, en el més lamentable dels casos, per sumar-s'hi, facilitant, d'aquesta manera, una deriva cap a posicionaments clarament xenòfobs i discriminatoris.

El context actual es caracteritza per una profunda i complexa crisi econòmica i social que té, entre d'altres, tres conseqüències que estan molt relacionades amb la normalització i la consolidació del racisme a Catalunya. Una crisi econòmica que augmenta les desigualtats i enfronta sectors de la població en la lluita pels recursos. Una crisi al voltant de la qual, governants i polítics, justifiquen el desmantellament de l'incomplet estat del benestar. I una crisi que genera por i inseguretat, i que ens fa cada cop més permissius amb la retallada de drets i llibertats. Una realitat, doncs, que suposa un atac directe als drets humans i al mateix sistema democràtic.

Però, a què ens referim quan diem que a Catalunya en els darrers anys el racisme s'està incrementant i normalitzant en diferents àmbits de la societat? Lamentablement d'exemples n'hi ha molts, i a continuació n'esmentarem alguns.

En paràgrafs anteriors parlàvem de la consolidació del racisme institucional, com a una de les bases del racisme en l'actualitat; un exemple d'aquesta realitat és l'aprovació del Decret sobre Sanitat, a l'abril del 2012, que, justificat com a mesura per combatre la crisi, nega l'accés a la sanitat a les persones estrangeres que es troben en situació administrativa irregular. Les restriccions en l'accés als drets, com el cas de la sanitat que acabem d'esmentar, però també, per exemple, en les prestacions socials bàsiques, són una amenaça real per a tota la població. Però, com que en moltes ocasions s'ha començat retallant els drets de les persones d'origen estranger **-sota una perillosa argumentació que es resumeix amb el titular *Primer els de casa-*, no acabem de ser conscients que el desmantellament de l'estat del benestar afecta greument tot el conjunt de la població.**

El fenomen de Plataforma per Catalunya representa un paper important que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar la situació; per una banda, perquè suposa un clar augment del vot racista i xenòfob d'una part de la població; i per una altra banda, la presència del partit en més d'una quarantena d'ajuntaments, suposa una debilitat per a aquests consistoris, a més del risc de caure en certes polèmiques racistes i populistes.

I en aquesta mateixa línia, o amb certa relació amb l'enfortiment de PxC, no podem obviar la normalització del racisme en el discurs polític. **Molts dels partits polítics de tradició democràtica del nostre país, sovint amb independència del seu color, han traspassat barreres ètiques, i han utilitzat la població d'origen immigrant i les minories ètniques com a peces del joc electoral**, en la cerca d'un rèdit immediat. En definitiva, una manca de responsabilitat social i una pràctica que posen en risc la convivència i la cohesió social.

Un cas que exemplifica de manera descarada aquesta forma de fer política basada en el populisme i racisme, és el de Xavier Garcia Albiol, líder del Partit Popular a Badalona. Un tarannà que ja el va caracteritzar durant els anys d'oposició i que fonamenta la política que està desenvolupant a Badalona des del juny de 2011 quan va guanyar les eleccions municipal.

En aquest estat de coses, el paper dels mitjans de comunicació és clau. El tractament que es dona a algunes notícies, primant l'espectacle per damunt de la informació veraç, la recreació davant temes polèmics i, fins i tot, la creació de falsos debats, contribueixen de manera negativa a la consolidació de tòpics i estereotips cap a l'*altre*, cap a aquelles persones que es perceben com a *diferents*. El que recullen els mitjans i el que no recullen, també són un bon indicador del biaix racista: en poques ocasions trobem notícies que parlin en positiu de persones procedents d'altres cultures, o de l'enriquiment que suposa, per a una societat, la diversitat; en canvi, sí que trobem al·lusions a la diferència quan es tracten temes relacionats amb la delinqüència o amb l'escassetat de recursos. I en aquest sentit, considerem cabdal denunciar l'ús d'un llenguatge racista de manera habitual en alguns mitjans. Aquests són elements importants a tenir en compte ja que tenen una gran influència en l'increment i en la normalització del racisme, en els diferents espais de la nostra societat.

Les conseqüències d'aquest panorama en el dia a dia, en l'àmbit social, són negatives i molt perilloses: la combinació de racisme i crisi ens porta, lamentablement, a un augment de conflictes i de violència racista, sobretot, en els barris i poblacions més desfavorides, on els efectes d'aquesta crisi econòmica es fan més palpables, i on el risc d'exclusió social és cada cop més alarmant.

Els casos de discriminació i agressió en la tipologia de conflictes entre particulars que atenem des del Servei d'Atenció i Denúncia de víctimes de racisme i xenofòbia, ens alerten de la consolidació del RACISME SOCIAL. En voldríem destacar dos motius; per una banda perquè suposen el 22% del total de casos atesos aquest 2011, convertint-se en la segona tipologia en número. I per una altra banda, perquè les situacions de discriminació ens arriben cada vegada més deteriorades, fet que sovint suposa una resolució per la via penal, quan es tracta d'un àmbit en el que seria més adient poder fer mediació.

En definitiva, estem davant el triomf i la consolidació d'una dictadura financera global, de caràcter pràcticament mundial, però més accentuada als països occidentals, que està acabant de manera contundent amb drets polítics i socials conquerits al llarg de dures lluites de molts anys, i que pretén justificar-se amb una crisi creada pel mateix sistema. Tot això, amb la connivència de la majoria de partits polítics que, declarant-se plenament legítims pel sistema democràtic, abonen aquestes actuacions, i perverteixen així els mateixos fonaments de la democràcia.

I és aquest mateix sistema, suposadament democràtic però que cada vegada més ensenya els seus tics racistes, que ens vol fer veure la població d'origen immigrat com a consumidora gairebé exclusiva de tots els recursos, cada vegada més escassos. I si parlem del col·lectiu musulmà, veiem que se'ns vol presentar com a un enemic que cal combatre, com si estiguéssim davant d'una invasió del territori, sense pensar en les conseqüències que aquesta visió pot abocar en les tensions cada vegada més perilloses entre orient i occident, abonades per la lògica més crua del capitalisme.

Aquesta construcció social de l'*altre* unida a l'aparició i consolidació de grups racistes que s'erigeixen com a alternatives de vot per un sector important de la població, ens posen en situació de risc.

Constatem, per tant, que estem davant d'una **perillosa estratègia que es basa en criminalitzar els diferents col·lectius que no comparteixen els postulats capitalistes, reaccionaris i, en moltes ocasions, racistes i**

feixistes; col·lectius que, a més, són assenyalats com a culpables de la complexa situació econòmica i social. Aquest fet suposa una criminalització i una conseqüent repressió d'aquells que plantegen alternatives de vida, de pensament, de tradició cultural i/o religiosa, d'organització social... Aquesta criminalització comporta una divisió constant de la població, orquestrada pel poder de l'estat, que penja l'etiqueta d'*antisistema* a qualsevol que gosi criticar els seus postulats, que reforça els valors patriòtics amb l'excusa de la manca de solidaritat, que titlla les persones estrangeres de lladres dels nostres recursos i, fins i tot, de terroristes potencials. Un discurs arriscat, doncs, que s'estén amb rapidesa, que separa i enfronta la població, i que dificulta la reacció i la mobilització social, tan necessàries per frenar aquest retrocés en drets i llibertats.

Des de SOS Racisme pensem que aquesta ofensiva reaccionària, sumada a la debilitat de la societat a l'hora de donar-hi resposta, marcaran la realitat en què ens mourem a mig i llarg termini i indiquen també quin és l'actual equilibri de forces. En aquest sentit considerem fonamental enfortir la lluita antiracista, entenent que el racisme, com a sistema de dominació i discriminació, desenvolupa un rol clau en la perpetuació d'aquesta realitat. Aquest enfortiment ha de basar-se en el debat de les idees, en la construcció de discursos que ens permetin fer front a aquesta ofensiva. Són, doncs, moments de resistència i d'organització. Conceptes com la desobediència civil, la insubmissió, la no violència activa, al costat del treball en xarxa i de la creació de vincles forts entre diferents sectors i col·lectius, seran elements claus en la lluita contra el racisme, en la defensa efectiva de la igualtat de drets i d'oportunitats, i en la construcció d'una Catalunya diversa, inclusiva i realment democràtica.

Memòria Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia_2011

Introducció

El Servei d'Atenció i Denúncia per a les víctimes de racisme i xenofòbia (SAiD) de SOS Racisme Catalunya, és un servei gratuït, per donar resposta a aquelles persones, grups i col·lectius que hagin estat víctimes de fets i / o comportaments racistes o xenòfobs, així com informar a aquests col·lectius dels seus drets i de les possibilitats que tenen per evitar que se'ls vulnerin, amb una perspectiva inclusiva en l'àmbit social. La finalitat per tant del SAiD és la restitució dels drets i de la dignitat de les persones que han estat víctimes d'actes racistes o xenòfobs.

Són moltes les persones que pel seu origen, color de pell, cultura... pateixen agressions de caire racista i que són discriminades en diferents àmbits de la nostra societat.

De les persones que atenem, un percentatge elevat es troben en una situació de vulnerabilitat molt marcada, agreujat per les dificultats del fet migratori i el context de desigualtat (temes legals estrangeria, rebuig social, tracte desigual en les administracions, precarietat laboral, por i desconfiança de les institucions, manca de coneixement de l'entorn, dificultats idioma, etc..) a la que cal sumar el seu estat d'indefensió com a víctima.

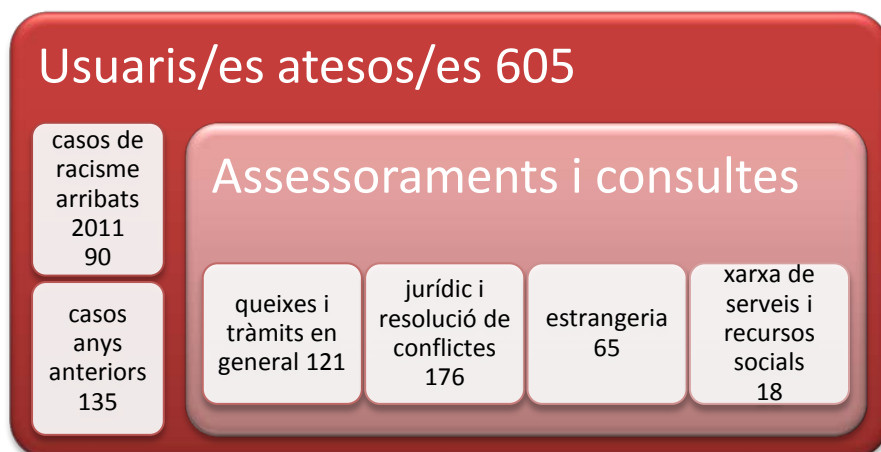
Cal tenir en compte doncs aquesta realitat a l'hora de definir la forma de treball amb les persones ateses ja que la majoria d'ells/elles requereixen un acompanyament, especialment al principi. És important incidir en el suport i acompanyament a la víctima que pel context actual es pot veure abocada a l'exclusió social. Des del SAiD treballem donant resposta a aquestes situacions, per a mantenir la convivència i la cohesió social, oferint atenció individualitzada a les víctimes en funció de la seva situació social, laboral i personal.

En el Servei atenem demandes de diferents continguts i que en moltes ocasions reclamen un assessorament per la nostra part, previ a una posterior derivació. Entre aquestes demandes també comptabilitzem el casos de discriminació racista que corresponen a l'àmbit d'actuació específic del nostre servei.

La metodologia utilitzada en aquest anàlisi de dades es planteja tenint en compte inicialment dos blocs: les demandes de divers contingut rebudes durant l'any 2011 i els casos treballats al llarg d'aquest any. Dins d'aquest segon bloc hem de diferenciar per un costat els casos nous acceptats al llarg de tot l'any 2011 i per un altre, els casos que s'han iniciat en anys anteriors però que es mantenen oberts durant l'any 2011 i que per tant han precisat d'un seguiment.

Una vegada hem aclarit aquest concepte, entrem a descriure les diferents variables analitzades als dos blocs i que tenen una relació directa amb el contingut del conflicte que planteja la víctima i amb la seva resolució.

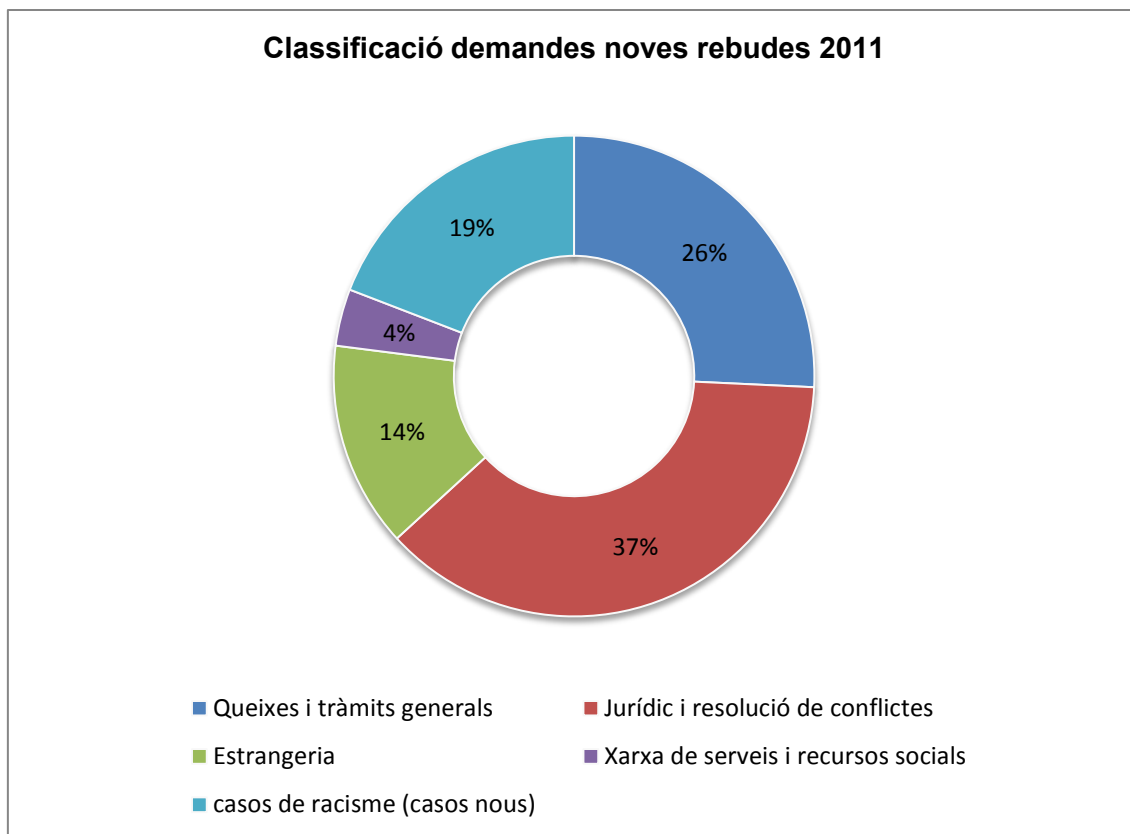
Anàlisi Demandes

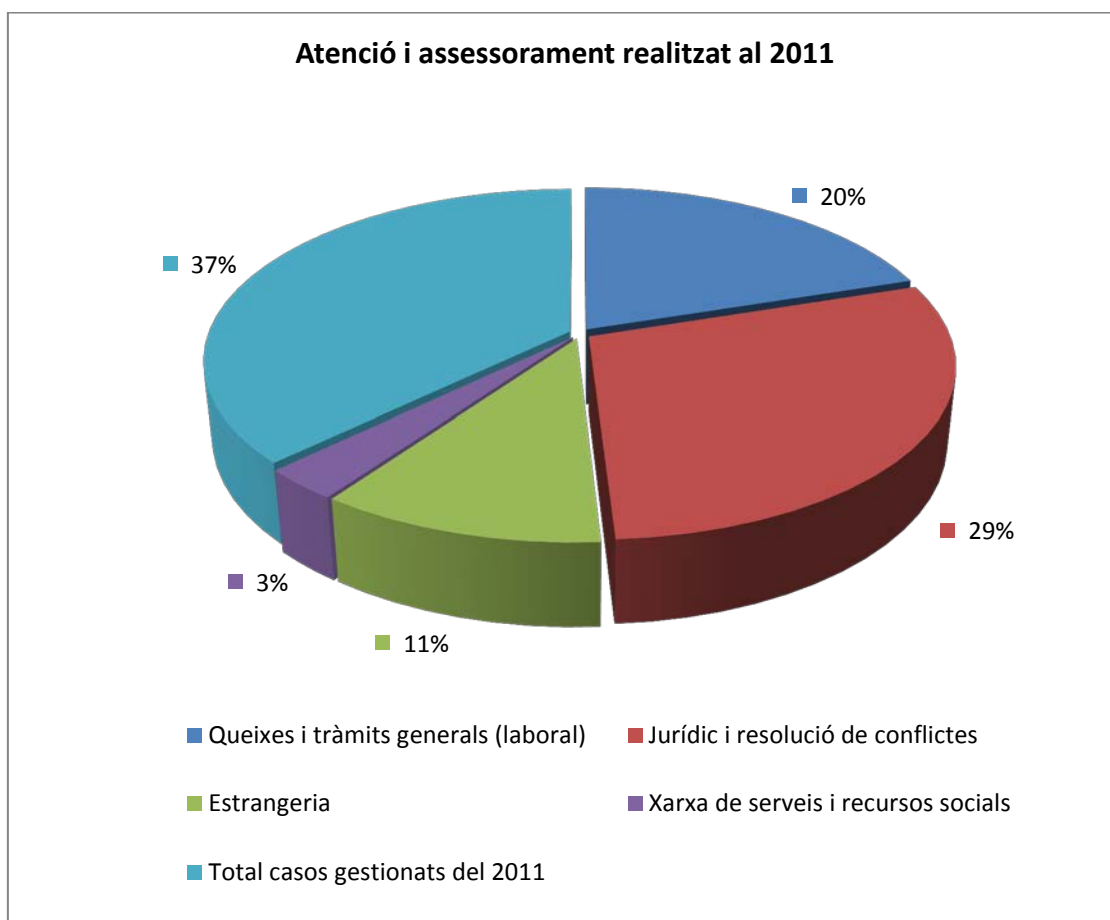
En aquest bloc ens centrem en les demandes tractades durant l'any 2011. El contingut de les demandes ateses és divers però podem establir una classificació genèrica que planteja per una banda els temes que tenen a veure amb tràmits relacionats amb l'administració pública i amb qüestions laborals (queixes i tràmits generals), i per altra banda, les demandes que tenen relació amb l'entramat jurídic, sobretot en relació a la via penal i amb temes de conflicte en àmbits de convivència en els que no hi ha una motivació racista (jurídic i resolució de conflictes). Dins d'aquest bloc també ens trobem amb una altra tipologia, és la centrada en aquelles qüestions que tenen relació amb la situació administrativa de les persones immigrades (estrangeria). I per últim, totes aquelles demandes que tenen a veure amb la prestació de serveis socials i/o amb l'atenció donada en aquests àmbits.

A la gràfica 1 podem veure la distribució en percentatges d'aquestes noves demandes rebudes, i com una gran part, el 37%, corresponen a assessorament respecte a temes jurídics. En aquesta gràfica també s'inclouen els casos nous de racisme que assumim al llarg de l'any (19%).

S'ha de remarcar per tant, la tasca d'assessorament que realitzem des del servei i el treball que suposa la incorporació d'aquest cas nou i per descomptat el seguiment i la feina continuada respecte als casos ja assumits en anys anteriors, que tal com es visualitza al gràfic 2, la suma d'aquestes dues variables corresponen a un total del 37% de totes les gestions realitzades en matèria d'atenció i assessorament, al llarg de l'any.

Gràfic 1

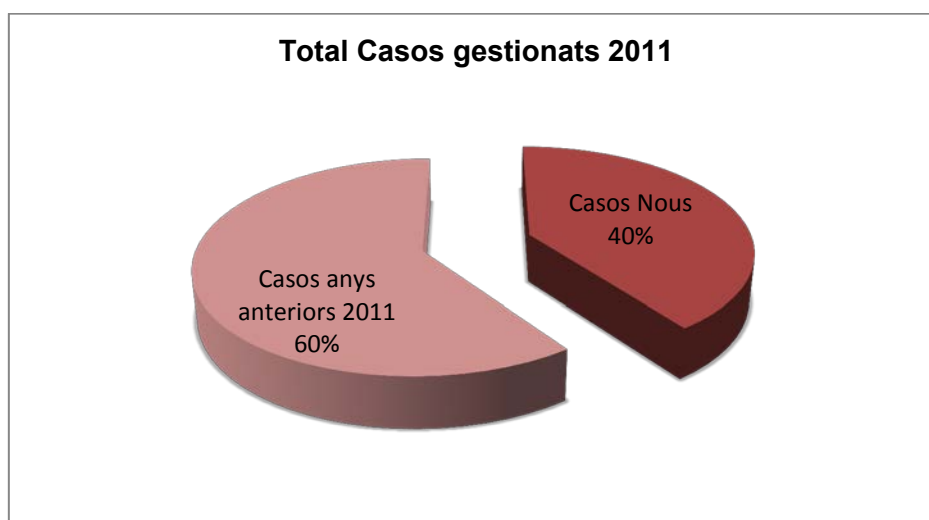
Gràfic 2

Anàlisi Casos

A partir d'ara tractarem les dades que tenen a veure amb els casos que assumim des del SAiD i què després d'una contrastació dels fets, considerem que la discriminació que plantegen té una motivació clara de racisme i per tant corresponen al nostre àmbit d'actuació.

Dins de la variable de casos hem de distingir entre els casos nous que assumim al llarg de l'any 2011, en concret parlem de 90 casos nous, i els casos que es van assumir en anys anteriors i que continuen oberts i pendents de resolució al 2011 (135 casos) i que per tant han necessitat d'un seguiment i un treball per aconseguir i/o continuar oberta la possibilitat de resolució del conflicte.

És per això que cada vegada que analitzem alguna de les variables hem d'especificar si la tractem en relació als casos nous, o en relació als casos totals gestionats al llarg d'aquest any que representen la suma dels casos nous i els casos iniciats a anys anteriors. Seguint aquesta classificació interna dels casos ens trobem amb què el 40% dels casos gestionats corresponen als casos nous i el 60% són casos iniciats en anys anteriors al 2011. (Gràfic 3)

Gràfic 3

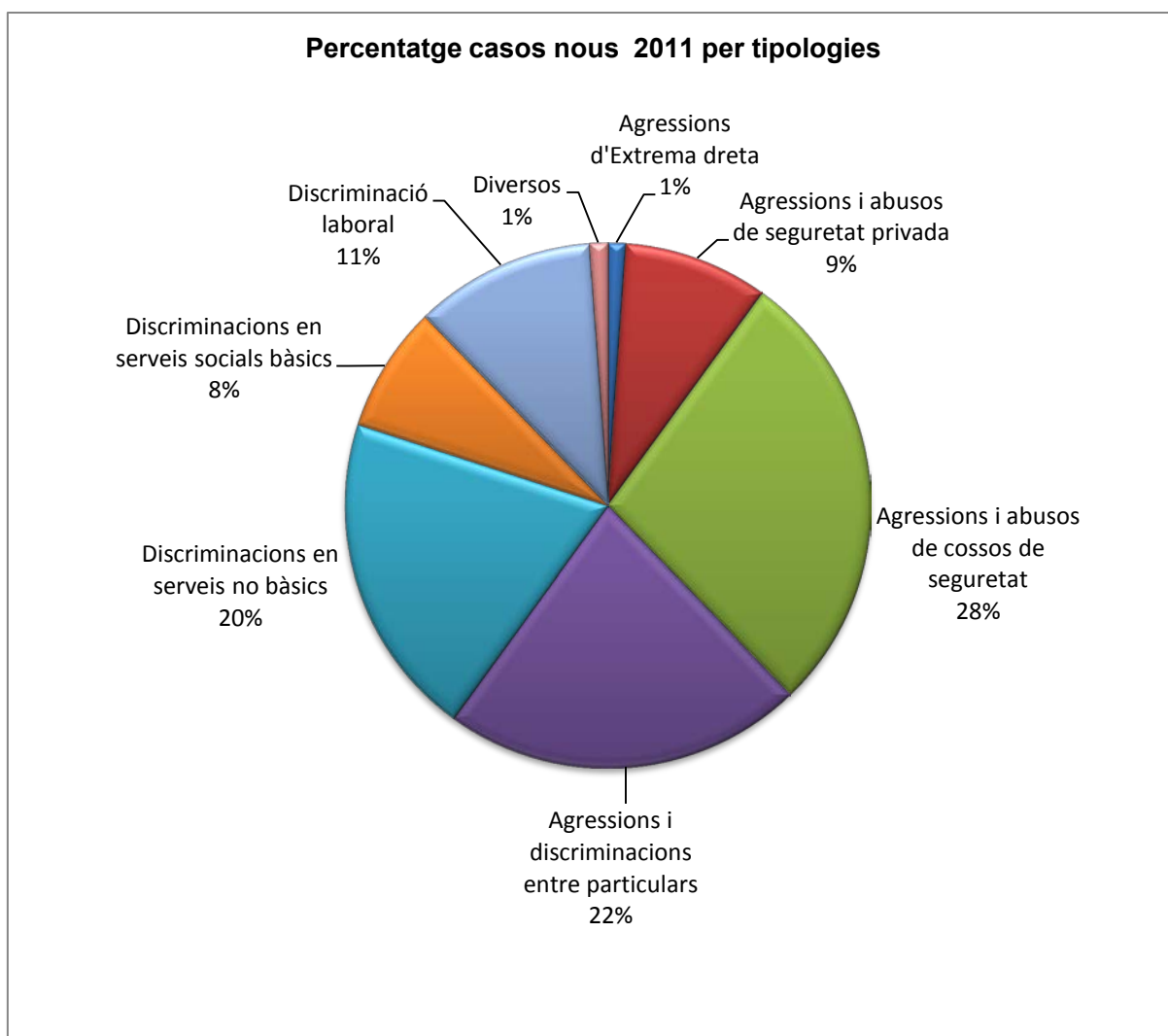
Aquesta distribució s'explica perquè en el **56% dels casos gestionats** (veure Gràfic 8), ens veiem obligats a utilitzar com element central de resolució la via penal, degut a la gravetat o degradació de la situació, fet que suposa un procés més llarg per solucionar els temes. Hem de tenir en compte que el 41% d'aquests casos són faltes i què per tant s'haurien de resoldre més ràpidament (Gràfic 10). Però com mostra el Gràfic 11, encara es mantenen en instrucció un 45,6%, i per tant aquests casos encara estan oberts i pendents de resolució. Només un 19,2% dels casos tramitats per via penal han estat tancats definitivament al llarg d'aquest any.

En relació a la distribució de casos segons la classificació de tipologies que assumim al SAiD, el gràfic 4 mostra la distribució que hem establert dels casos nous (90 casos) que hem assumit al llarg d'aquest any.

En primer lloc hem de remarcar que la classificació d'aquestes tipologies es fa tenint en compte els actors que intervenen en el conflicte, la relació que hi ha entre ells i l'espai on es produeix la discriminació. Així doncs, ens trobem amb la següent classificació, que mostra com els casos que corresponen a la tipologia de cossos de seguretat pública són els més nombrosos amb un 28% (25 casos nous). Representen, per tant discriminacions i /o abusos produïts per aquests actors i que han estat denunciats al nostre servei. La segona tipologia més nombrosa en relació als casos nous és la que es dona en àmbits de convivència (22% que corresponen a 20 casos nous) i la següent tipologia més nombrosa és la que es produeix en relació a la prestació de serveis privats amb un 20% (18 casos nous).

Com podem comprovar al gràfic 5, aquest comportament dels casos assumits al servei, és una dinàmica que s'ha anat produint al llarg dels 3 darrers anys, fent una comparativa entre els casos nous assumits a cada any. És el resultat de com pot afectar el racisme institucional en la vida quotidiana de les persones i com alimenta l'imaginari col·lectiu respecte a la visió de competència que es té cap al col·lectiu estranger, sigui quina sigui la seva situació administrativa i els anys d'estada al territori espanyol.

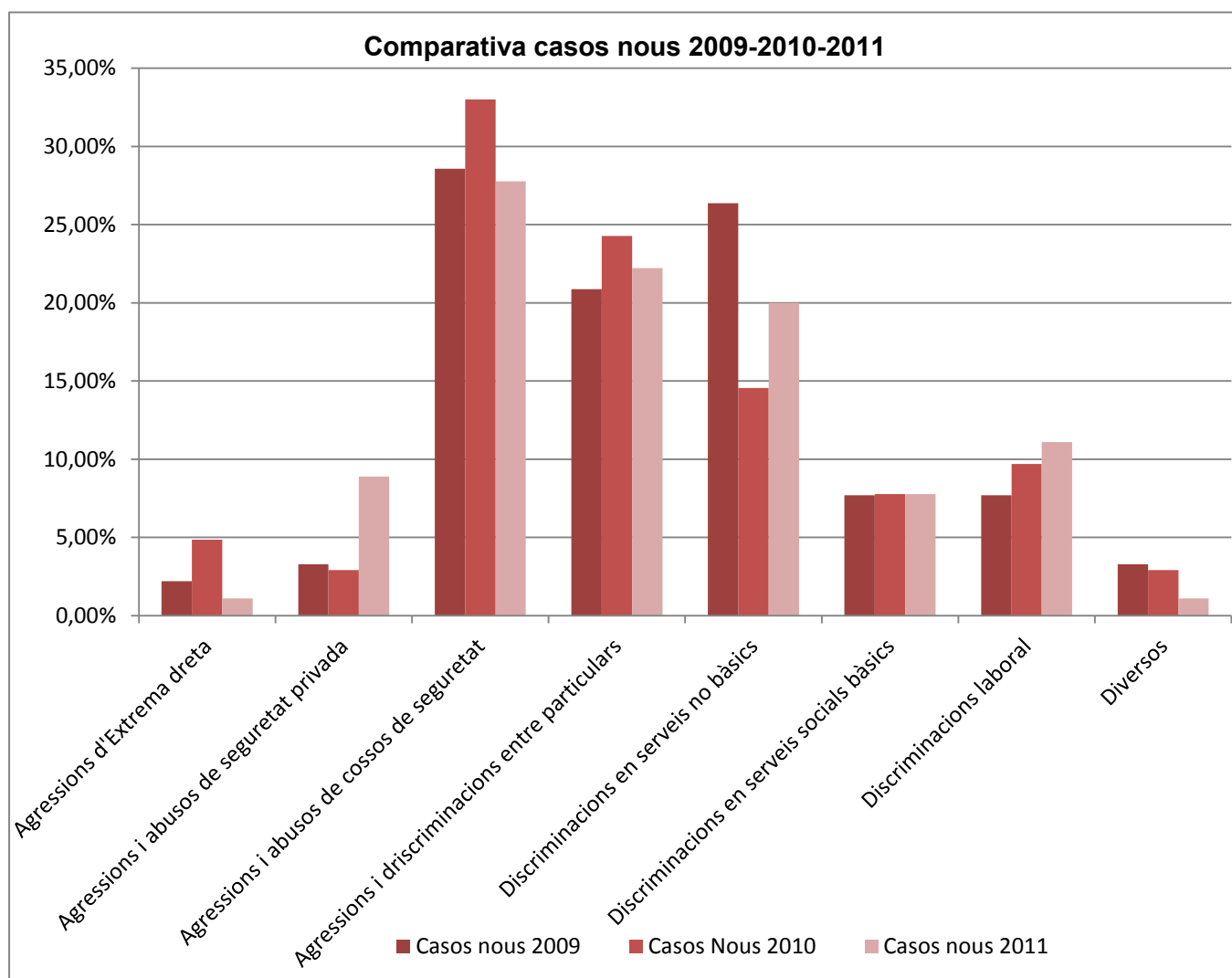
En concret, en els casos que intervenen cossos de seguretat pública, aquesta actuació provoca una criminalització d'aquest col·lectiu, i és producte de l'aplicació de la llei d'estrangeria i, també és conseqüència de l'actual deteriorament de la situació econòmica. La identificació dels estrangers al carrer és constant i és la font principal dels conflictes que originen aquestes discriminacions racistes, així com les situacions d'exclusió social que es donen precisament per la dificultat d'accés al mercat laboral per la situació de crisi actual i també, ja abans, per l'aplicació de la llei d'estrangeria, que dificulta aquest accés laboral i aboca a aquestes persones a una situació quasi bé d'exclusió social.

Gràfic 4

Distribució per tipologies del total de casos gestionats

	Casos nous	Casos anteriors	TOTAL
Agressions d'Extrema dreta	1	11	12
Agressions i abusos de seguretat privada	8	10	18
Agressions i abusos de cossos de seguretat	25	44	69
Agressions i discriminacions entre particulars	20	38	58
Discriminacions en serveis no bàsics	18	13	31
Discriminacions en serveis socials bàsics	7	13	20
Discriminació laboral	10	5	15
Diversos	1	1	2
TOTAL	90	135	225

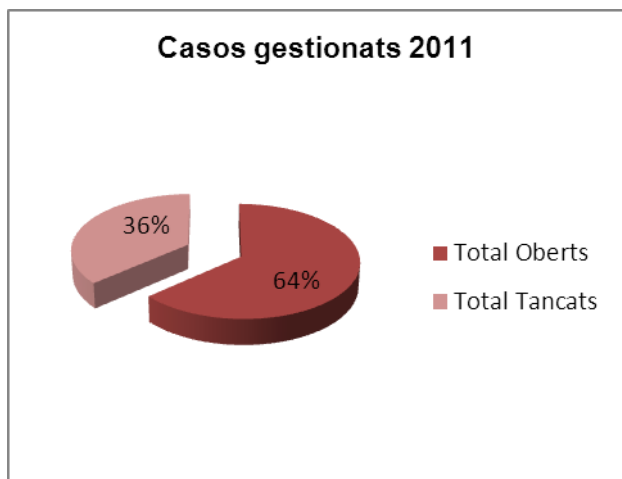
Gràfic 5

Comparativa per tipologies Casos Nous 2009-2011

	Casos nous 2009	% 2009	Casos nous 2010	% 2010	Casos nous 2011	% 2011
Agressions d'extrema dreta	2	2,20%	5	4,85%	1	1,11%
Agressions i abusos de seguretat privada	3	3,30%	3	2,91%	8	8,89%
Agressions i abusos de cossos de seguretat	26	28,57%	34	33,01%	25	27,78%
Agressions i discriminacions entre particulars	19	20,88%	25	24,27%	20	22,22%
Discriminació en serveis no bàsics	24	26,37%	15	14,56%	18	20,00%
Discriminacions en serveis socials bàsics	7	7,69%	8	7,77%	7	7,78%
Discriminació laboral	7	7,69%	10	9,71%	10	11,11%
Diversos	3	3,30%	3	2,91%	1	1,11%
Total	91	100%	103	100%	90	100%

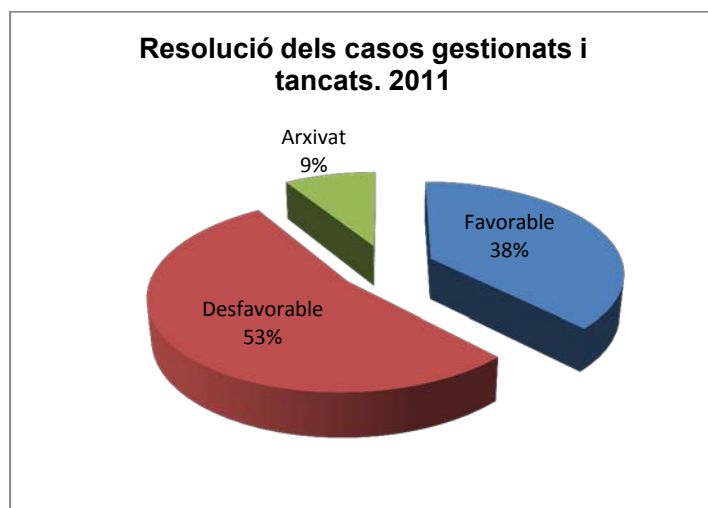
Respecte a la situació dels casos gestionats al llarg del 2011, ens trobem que a data 31 de desembre hi ha un 36% dels casos , ja tancats i la resta, un 64% romanen oberts i per tant pendents de solucionar o finalitzar el procés per tancar el conflicte. La via utilitzada per resoldre el problema, com ja hem dit anteriorment afecta, a la durada del temps de resolució del conflicte.

Com es pot apreciar al gràfic 7 dins dels casos ja tancats podem valorar com favorables el 38% d'aquests i com desfavorables, el 53%. Aquesta desviació s'explica sobretot per la gran diferència que es dona entre casos resolts de manera favorable i desfavorable en la tipologia on intervenen cossos de seguretat pública, i on la majoria de les vegades ens trobem que no només actuem per via penal com acusació particular sinó també com defensa. El comportament, en aquest sentit, de la resta de tipologies està més equilibrat i respon a situacions entre els actors on pot haver una relació més igualitària. A més a més hi ha més possibilitats d'utilitzar altres vies de resolució més enllà de la penal possibilitant més diversitat alhora de resoldre el conflicte .

Gràfic 6

Total Oberts	143
Total Tancats	82
	225

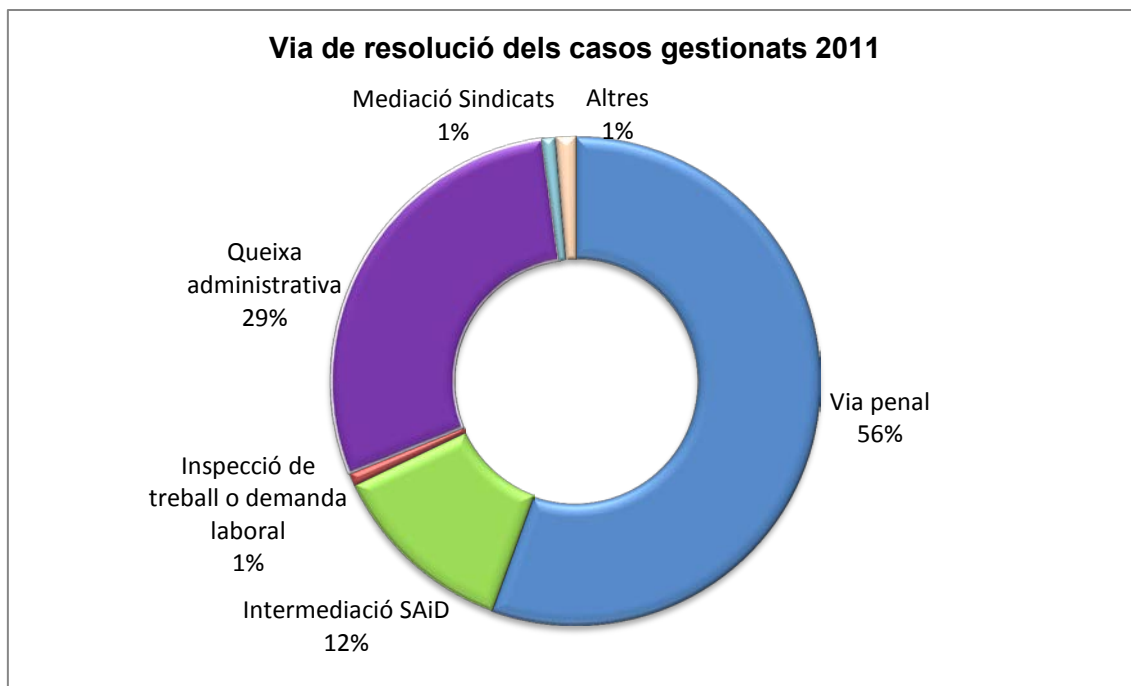
Gràfic 7

Index de resolució dels casos gestionats al 2011

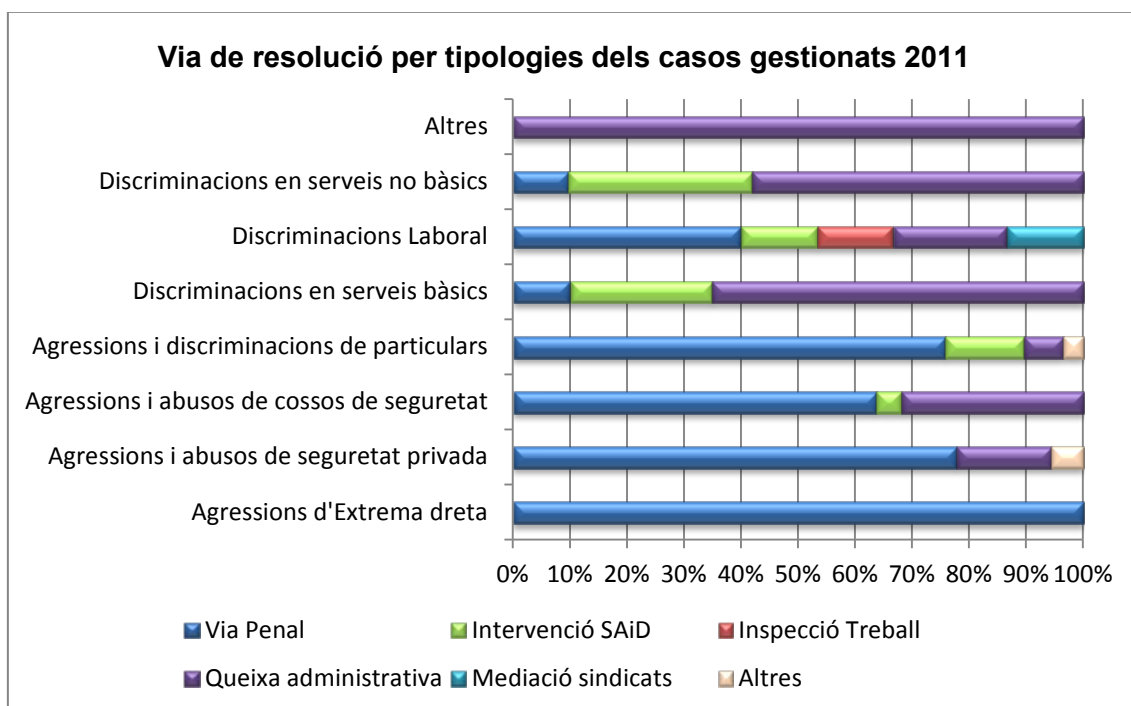
	Favorable	Desfavorable	Arxivat
Extrema dreta	0	2	
Seguretat privada	3	4	
Cossos de seguretat pública	2	10	7
Entre particulars	9	11	
Serveis socials bàsics	4	5	
Laboral	4	5	
Serveis No bàsics	8	7	
Altres	1		
Total casos	31	44	7

Precisament, en relació a les vies de resolució utilitzades per resoldre els diferents conflictes, aquestes es diversifiquen i es seleccionen en funció de la tipologia. Hem d'aclarir que dins del funcionament del servei a banda de seleccionar els casos de manera acurada, ens dotem d'un protocol d'actuacions on establim quina és la millor via a utilitzar en cadascuna de les tipologies per resoldre el cas. Concretarem aquestes vies de resolució en l'estudi que realitzem posteriorment per tipologies, però de manera genèrica podem mencionar que les tipologies que tenen a veure amb espais de convivència habituals, amb situacions de conflicte amb l'administració pública, amb qüestions laborals, i amb la prestació de serveis privats; les vies de resolució prioritzades són la queixa o denúncia administrativa adreçada a l'organisme competent que gestiona l'àmbit, i la intervenció directa del SAiD, que a vegades compaginem amb altres agents. En aquelles tipologies on el greuge de la discriminació comporta lesions físiques i/o injúries la via utilitzada normalment és la penal, (veure gràfic 9).

Malauradament aquestes situacions es donen cada vegada més en totes les tipologies i per tant el deteriorament del conflicte no ens possibilita altres vies que no sigui la penal, per això tal i com representa el gràfic 8 la via penal suposa un 56% del total de les estratègies de resolució dels casos gestionats al 2011, i aquesta es una dinàmica que s'ha anat donant en els darrers tres anys.

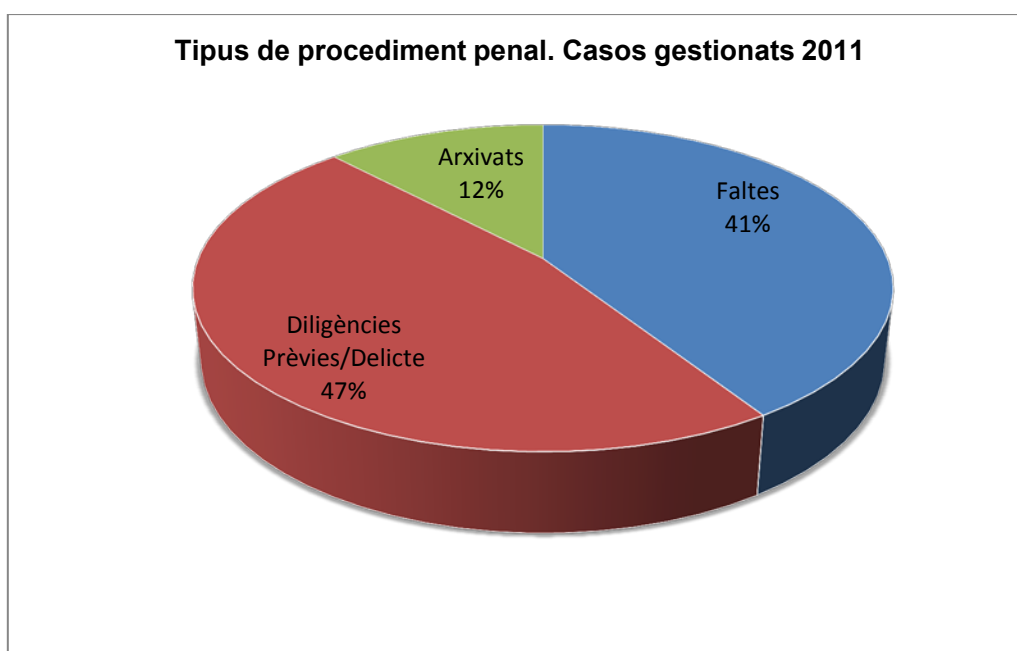
Gràfic 8

Gràfic 9

Precisament per això, ens centrem en un anàlisi de com evolucionen els casos assumits a través de la via penal. I és en aquest espai on veiem que hi ha un cert equilibri entre els casos que portem com a faltes i els casos que encara estan en diligències prèvies o ja han estat establerts com a delictes.

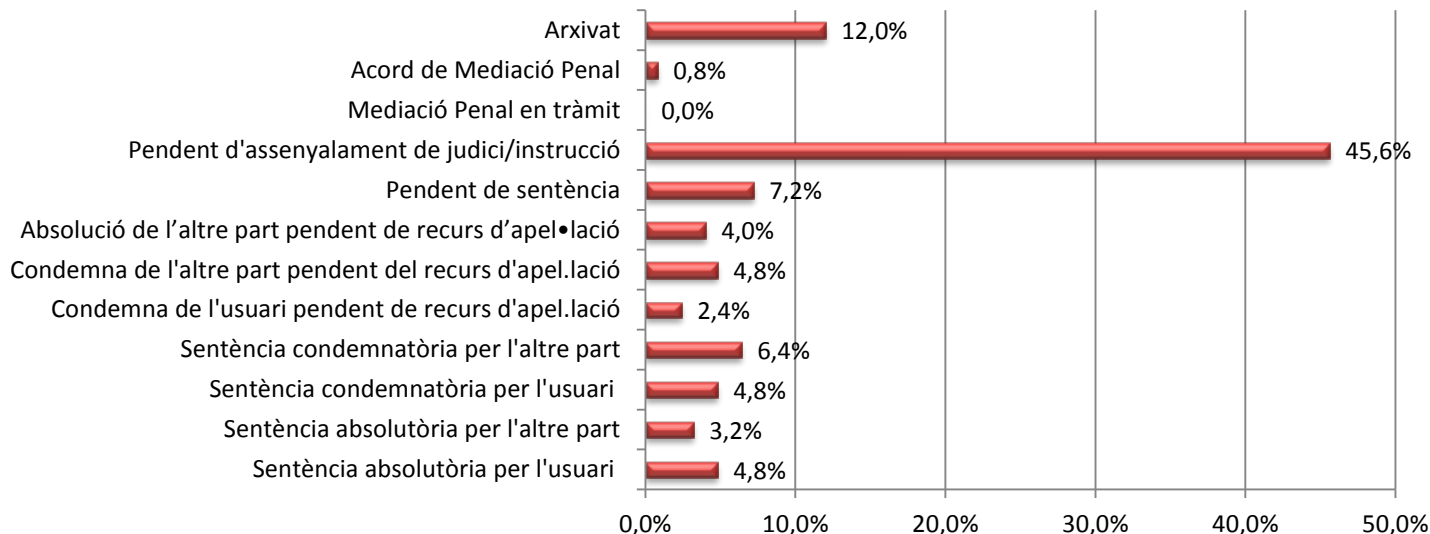
Segons la Gràfica 11 podem constatar com el 45,6% dels casos assumits per via penal encara resten pendents d'instrucció i/o assenyalament de data de judici i com la següent dada més important és l'arxiu de les denúncies, un 12%, que suposen un total de 15 casos, dels quals 7 casos corresponen a la tipologia de cossos de seguretat pública.

Gràfic 10

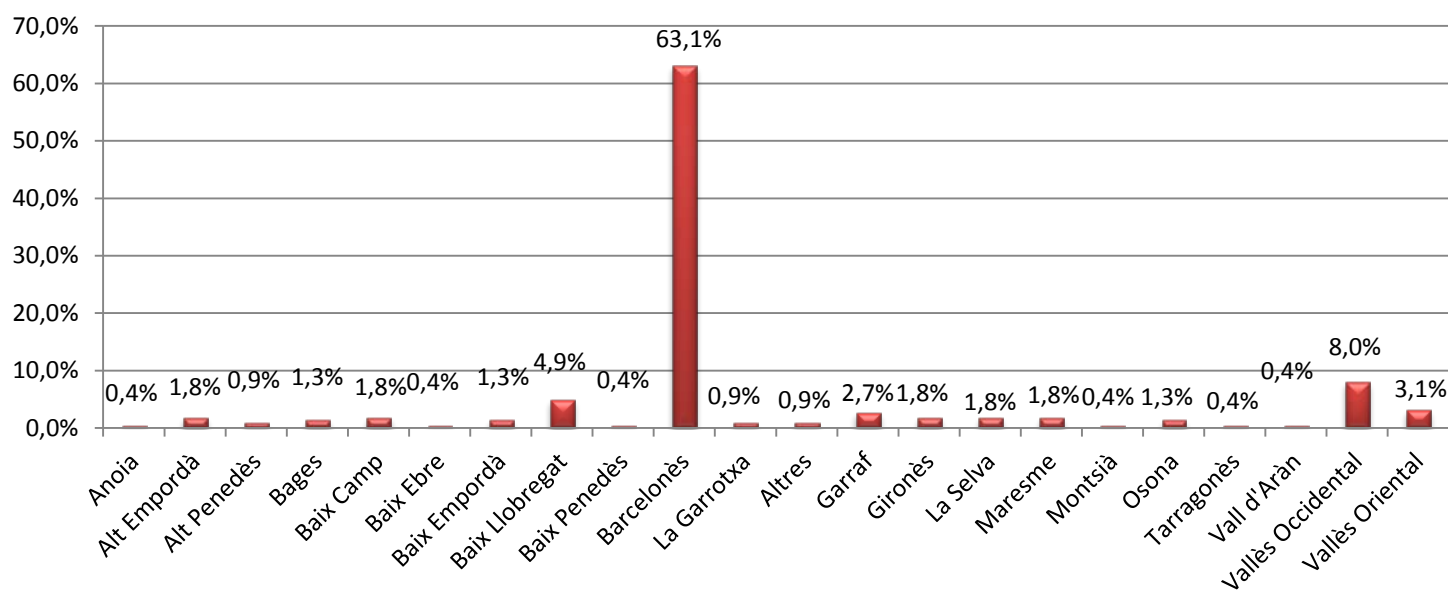
Casos gestionats 2011 segons el procés penal

	Faltes	Prèvies	Arxivada
Agressions d'Extrema dreta	2	9	1
Agressions i abusos de seguretat privada	5	8	1
Agressions i abusos de cossos de seguretat	15	22	7
Agressions i discriminacions de particulars	24	16	4
Discriminacions en serveis bàsics	1	1	
Discriminacions laboral	4	1	1
Discriminacions en serveis no bàsics		2	1
	125	51	59
			15

Situació casos gestionats 2011 procés penal

Gràfic 11

Respecte a la localització dels casos de discriminacions, encara que hi ha un petit increment en els casos assumits a les comarques del Baix Llobregat, Vallès Occidental i Vallès Oriental, la majoria dels casos es localitzen a la comarca del Barcelonès. Aquesta lògica respon a l'alt nivell de concentració de població en aquesta comarca, i encara que es realitza un treball en xarxa amb altres organitzacions de la resta del territori català, es fa difícil incrementar la incidència del servei. Malgrat tot, aquesta és una tasca prioritària de l'associació.

Localització dels casos

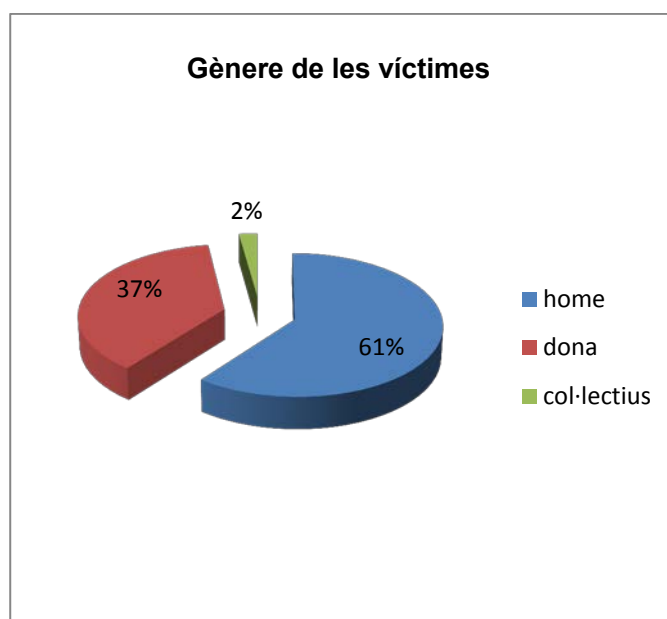
Gràfic 12

Anàlisi del perfil de les víctimes dels casos gestionats al 2011

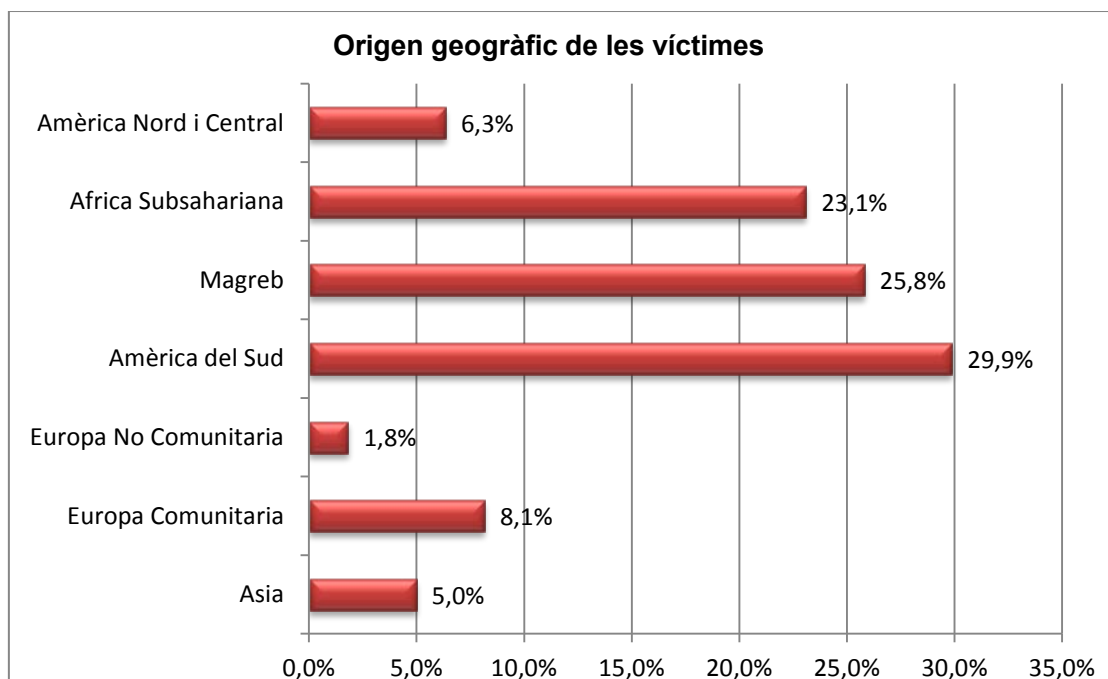
Des d'aquesta perspectiva i centrant-nos en les característiques principals dels casos gestionats al 2011, podem considerar que el perfil general de les víctimes que atenem *"és un home en situació administrativa regularitzada, i que el seu país d'origen és sud-americà, seguit de les persones d'origen magrebí i subsaharià, encara que aquests últims amb una situació més desfavorable des de la perspectiva administrativa i amb les repercussions que això suposa a l'àmbit laboral, social i econòmic, i per tant amb una major vulnerabilitat"*.

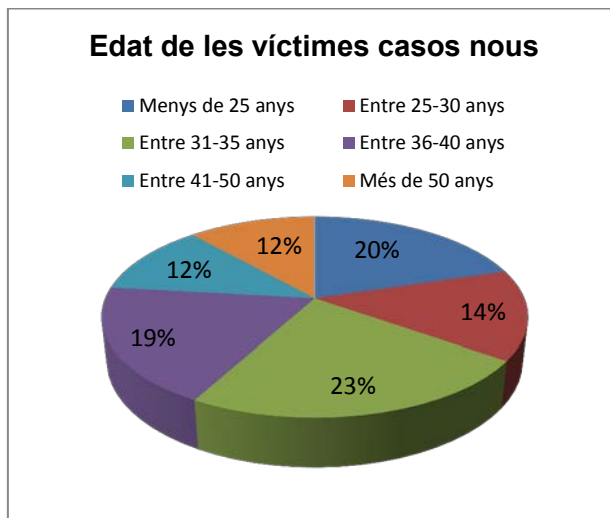
Gràfic 13

Gràfic 14

Gràfic 15

Gràfic 16

Edat	Número	Percentatge
Menys de 25 anys	14	20%
Entre 25-30 anys	10	14%
Entre 31-35 anys	16	23%
Entre 36-40 anys	13	19%
Entre 41-50 anys	8	12%
Més de 50 anys	8	12%
Total *	69	100%

**la mostra recull els casos amb aquesta dada (69 casos)*

Cossos de seguretat pública

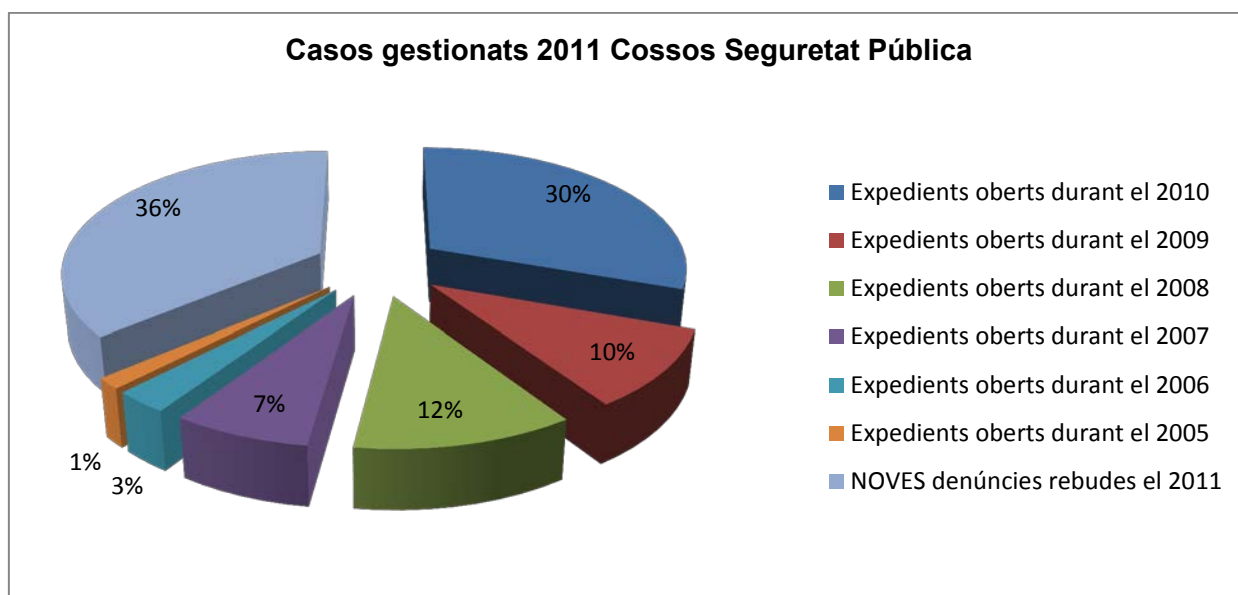
Els casos que corresponen a aquesta tipologia són aquells que intervenen algun dels diferents cossos de seguretat pública que actuen al territori català, i que generen una situació de discriminació cap a la persona per una qüestió d'origen i nacionalitat.

Tal i com mostra el gràfic 1 del total de casos gestionats a l'any 2011, el 36% (25 casos) corresponen a casos nous iniciats aquest mateix any, que a la vegada corresponen al 28% del total dels casos nous assumits al llarg de tot l'any, sent aquesta la tipologia on hi ha més nombre de casos, com hem explicat en les estadístiques generals.

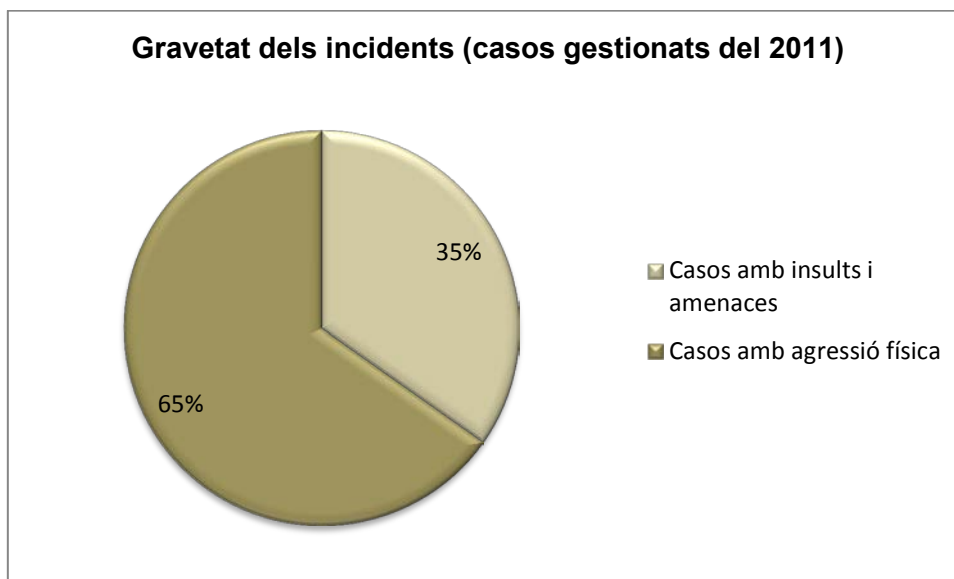
L'explicació del perquè dels 69 cassos gestionats al 2011 d'aquesta tipologia, 44 casos corresponen a l'any anterior, és la mateixa que hem plantejarem a la tipologia d'entre particulars, però amb un nivell d'agreujament més important, ja que com es veu a la gràfica 2, el 65% dels casos gestionats contemplem dins de la discriminació algun tipus d'agressió física. Per tant aquesta gravetat comporta que la via de resolució del conflicte sigui penal (64% dels casos gestionats es porten per via penal), fet que allarga en el temps la resolució del conflicte. Com podem veure al gràfic 7, el 52% d'aquests casos gestionats per via penal estan encara en fase d'instrucció. Aquesta situació que s'allarga en el temps, repercuteix de manera negativa en la mateixa víctima, que per un banda no pot tancar aquest episodi per continuar amb la seva vida i per una altra genera una dificultat en el moment de recordar els detalls dels fets afegint un problema més en les declaracions.

S'ha de fer esment que només un 2% dels casos (1 cas) portat per via penal, han resolt el procés de manera satisfactòria per a la víctima, amb una sentència absolutòria per a la mateixa, i que en cap cas hi ha una sentència condemnatòria per l'altra part.

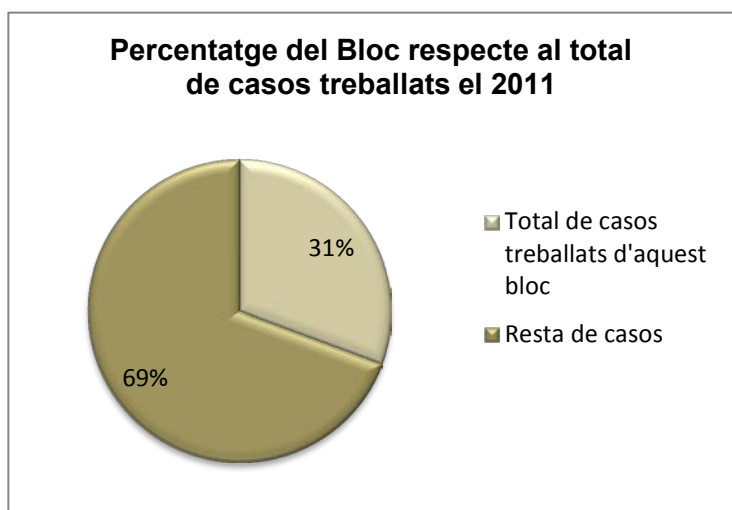
També hem de destacar que aquesta és la tipologia on hi ha un desequilibri més elevat entre els casos tancats de forma favorable (només un 11%, veure gràfic 9) i els tancats que es consideren amb una resolució desfavorable.

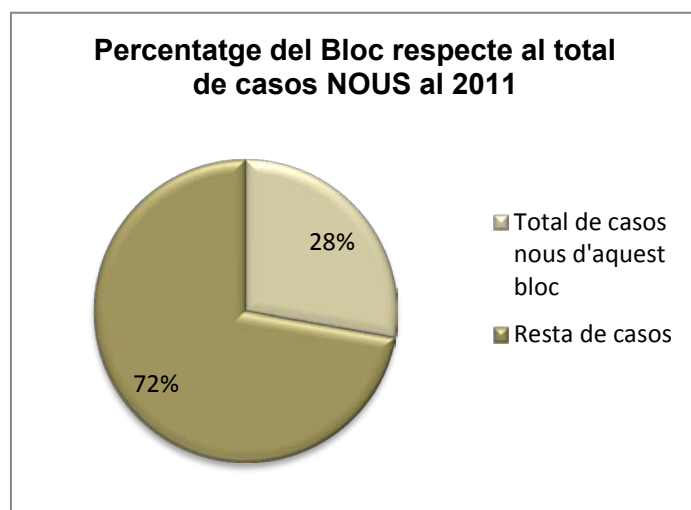
Gràfic 1

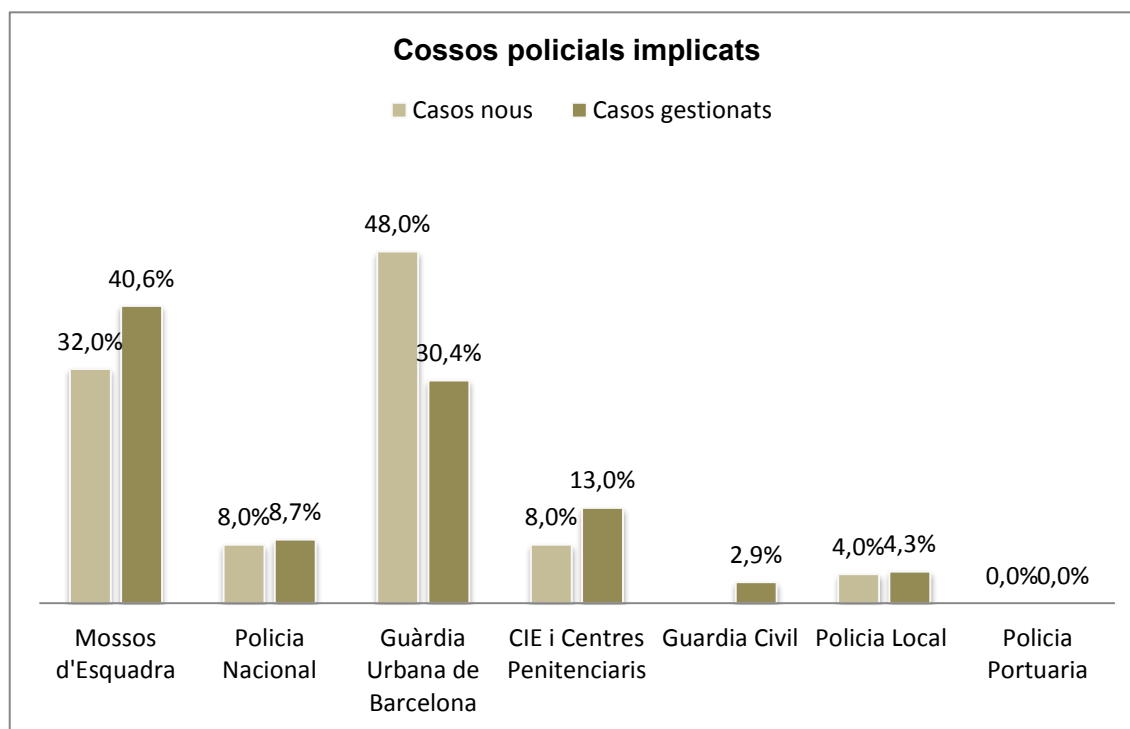
Gràfic 2

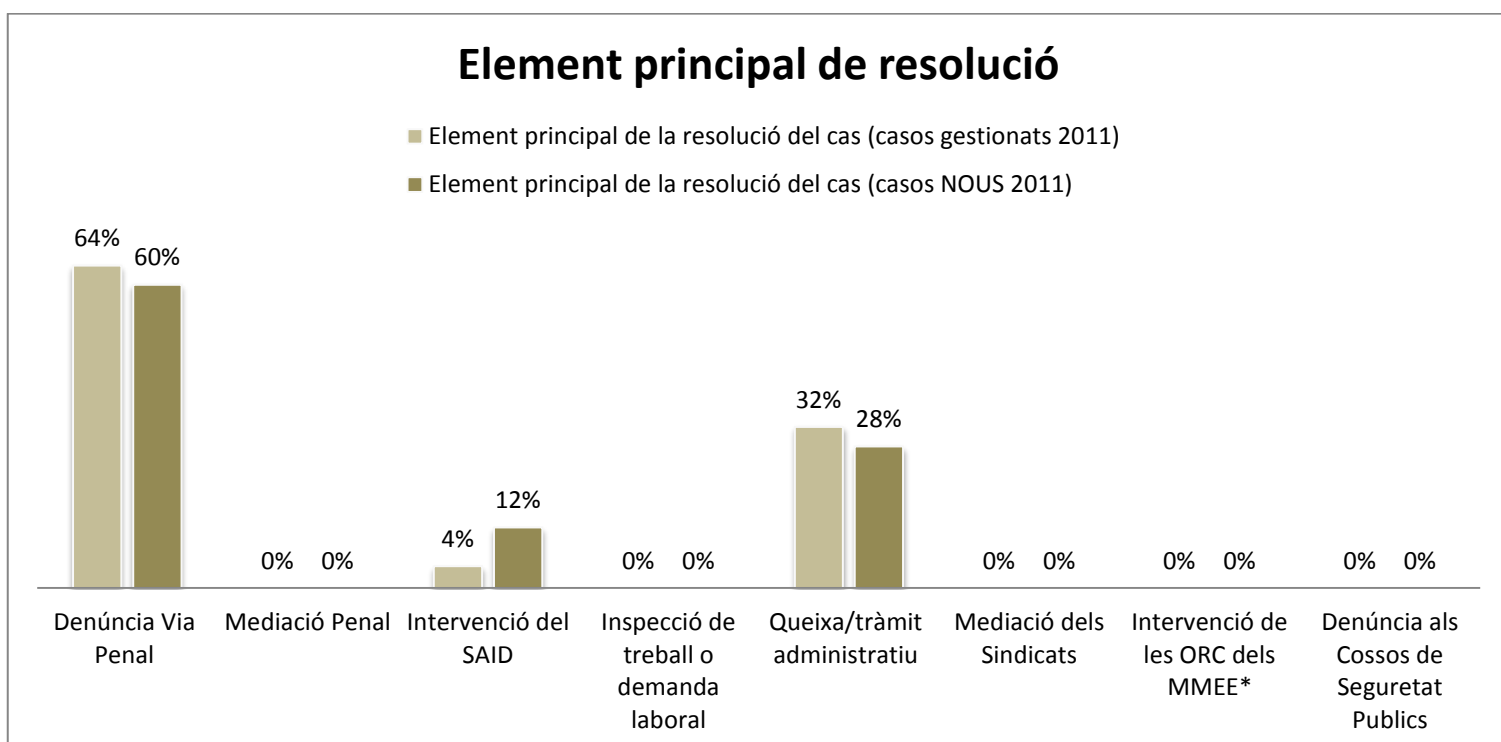
Gràfic 3

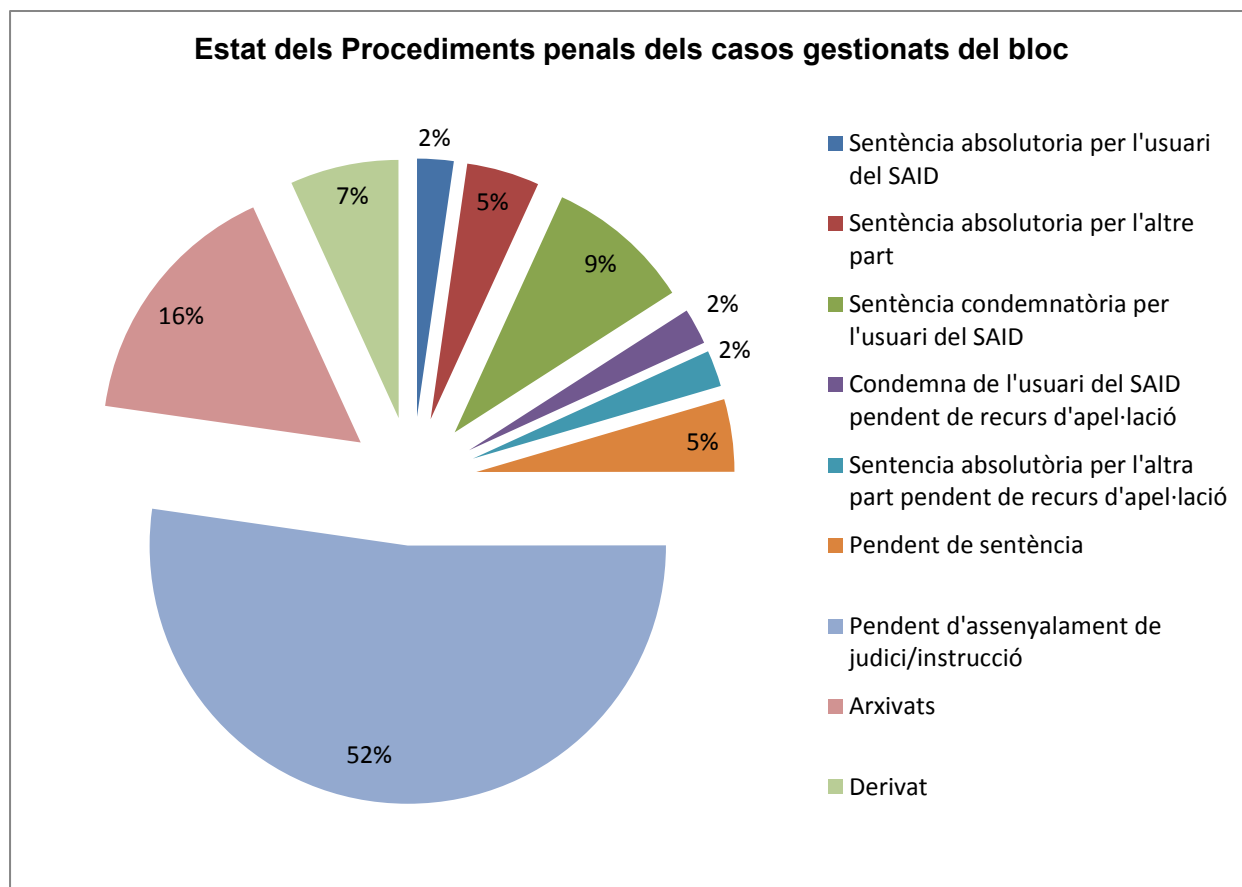
Gràfic 4

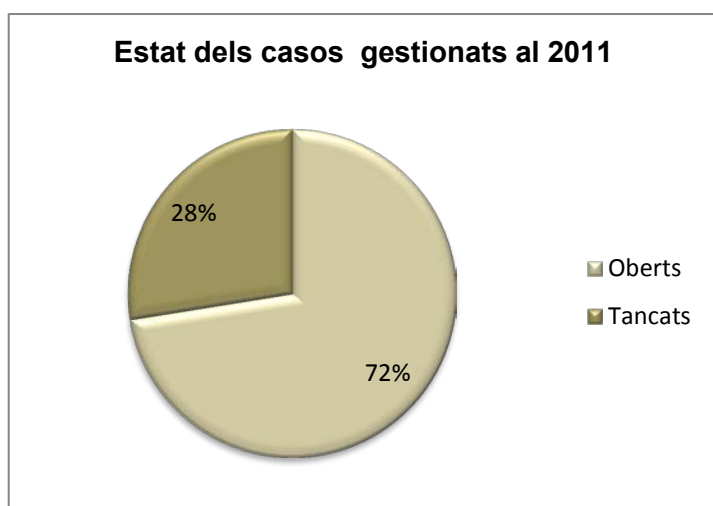
Gràfic 5

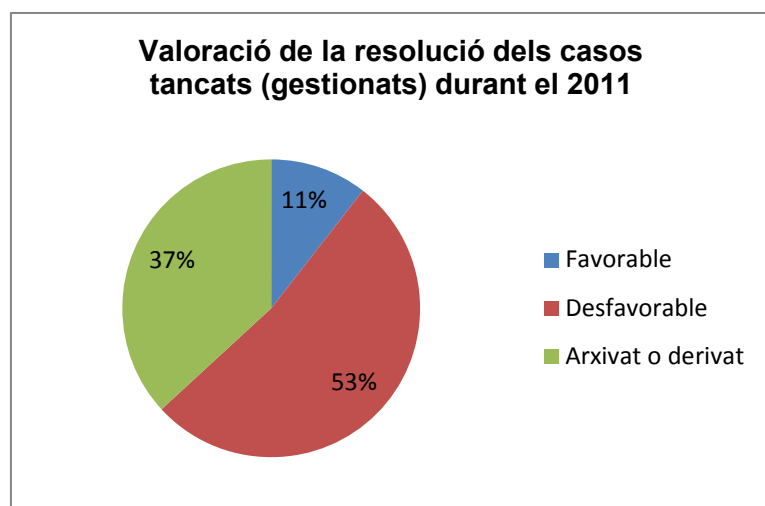
Gràfic 6

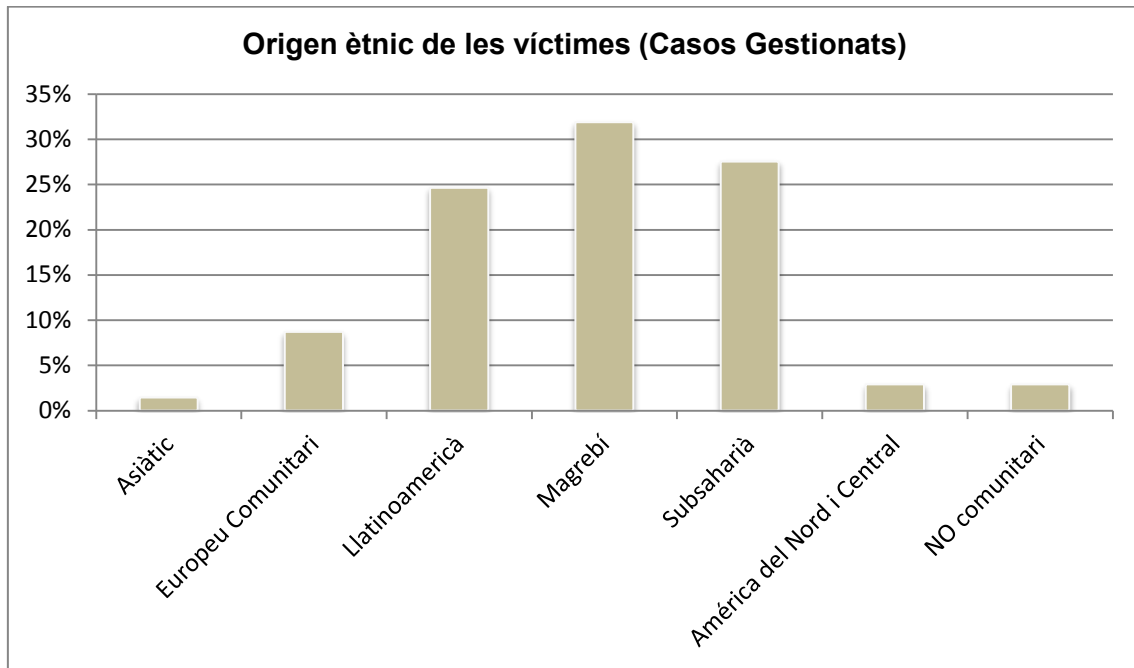
Gràfic 7

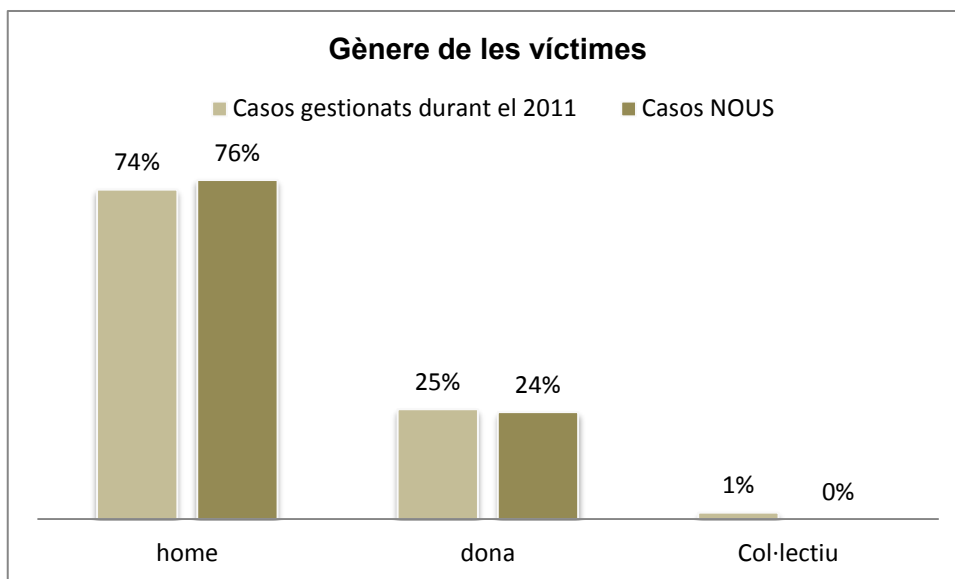
Gràfic 8

Gràfic 9

Gràfic 10

Gràfic 11

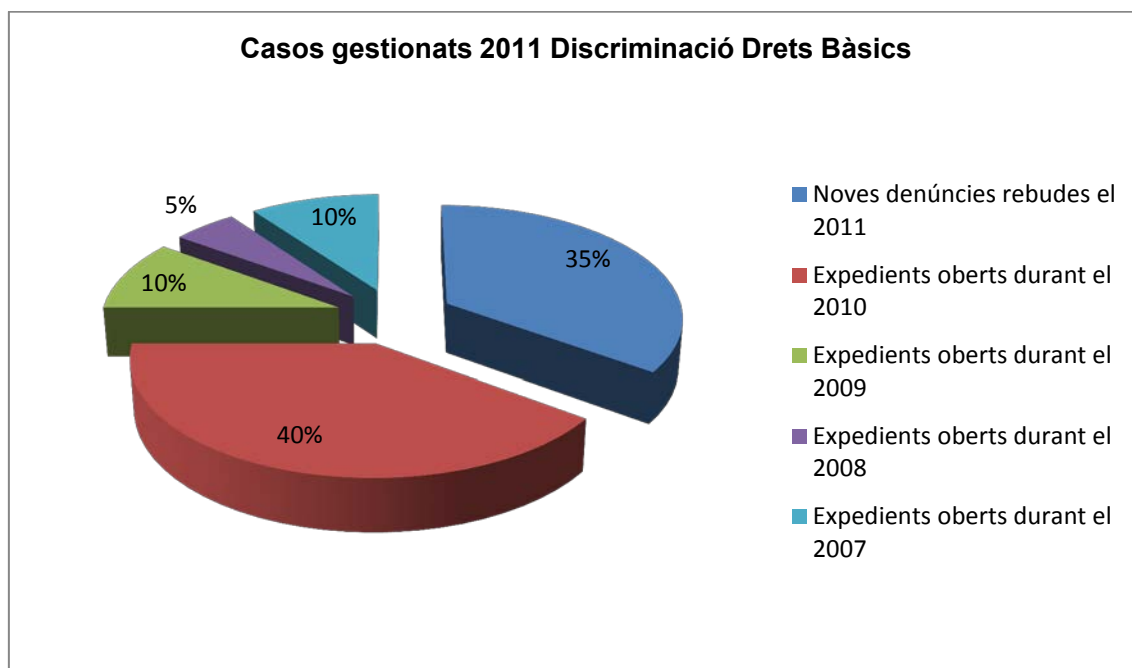
Discriminació en drets bàsics

Aquesta tipologia contempla les discriminacions produïdes en l'àmbit de l'accés a serveis socials i drets bàsics, com són l'accés a l'educació, a la sanitat, les condicions d'empadronament que faciliten els anteriors drets, l'accés a l'habitatge i el tracte i les condicions d'accés per tramitar serveis socials.

Exceptuant l'habitatge, tots aquests serveis bàsics són competència de l'administració pública, per tant el greuge comparatiu amb la resta de tipologies quan es produeix la discriminació s'incrementa, ja que és l'administració la que ha de vetllar per la igualtat en l'accés als drets i el gaudiment d'aquestes prestacions. Una discriminació que a més pot incorre en una il·legalitat interpretant la llei de manera distorsionada o inclús atribuint-se competències que no són seves. Un exemple clar, són les diferents condicions d'empadronament que plantegen diversos municipis catalans, condicions que limiten l'accés a drets fonamentals.

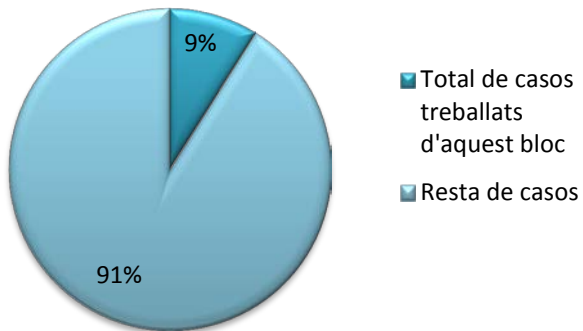
És per tant raonable que la via de resolució prioritària sigui la queixa a través de l'administració i a través de la intervenció directa del servei. Intercedint davant de l'administració i que per tant la primera via esmentada tingui una durada més llarga per donar resposta al problema. Dins aquesta tipologia hi ha casos en els que tramitem una queixa al Síndic de Greuges.

És remarcable, que en aquest tipus de discriminacions, el col·lectiu de dones és majoritari respecte al d'homes, a diferència de la resta de tipologies, veure gràfic 8. Ja que en molts casos són les dones les que prenen més responsabilitats en la gestió d'aquests aspectes dins l'estructura familiar.

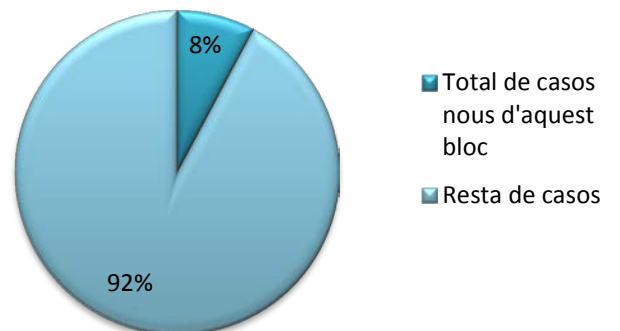
Gràfic 1

Percentatge del Bloc respecte al total de casos gestionats al 2011

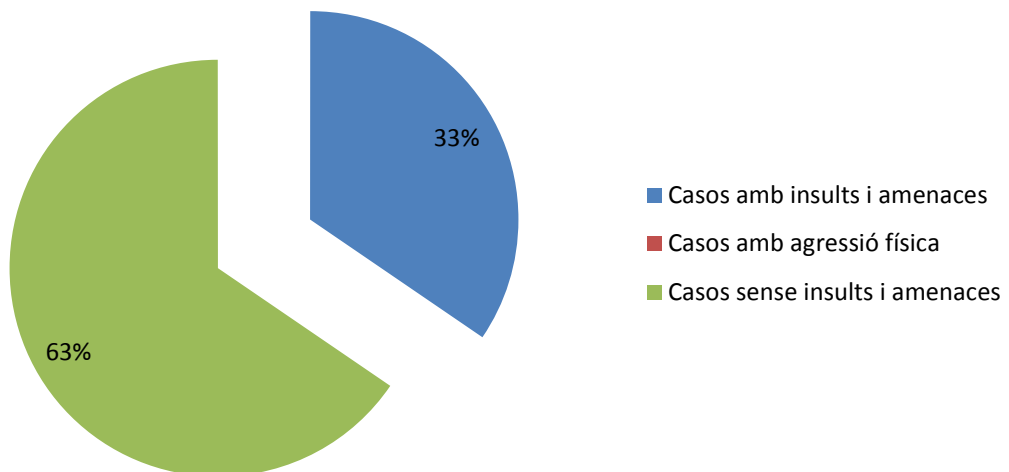
Gràfic 2

Percentatge del Bloc respecte al total de casos NOUS al 2011

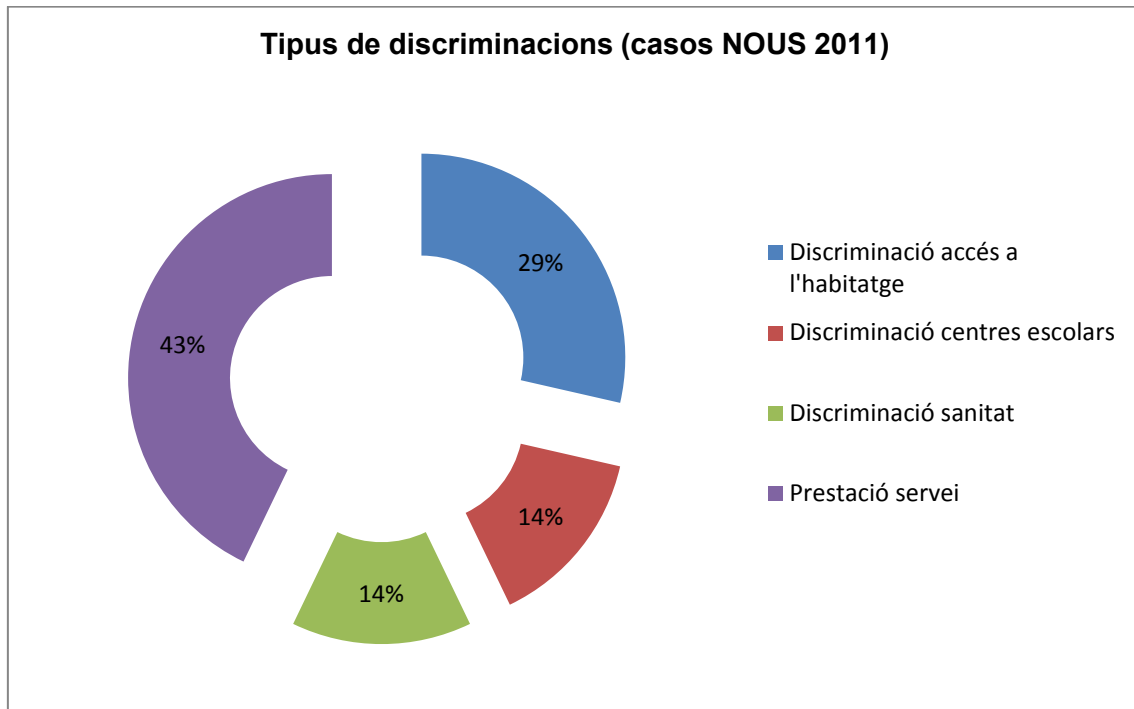

Gràfic 3

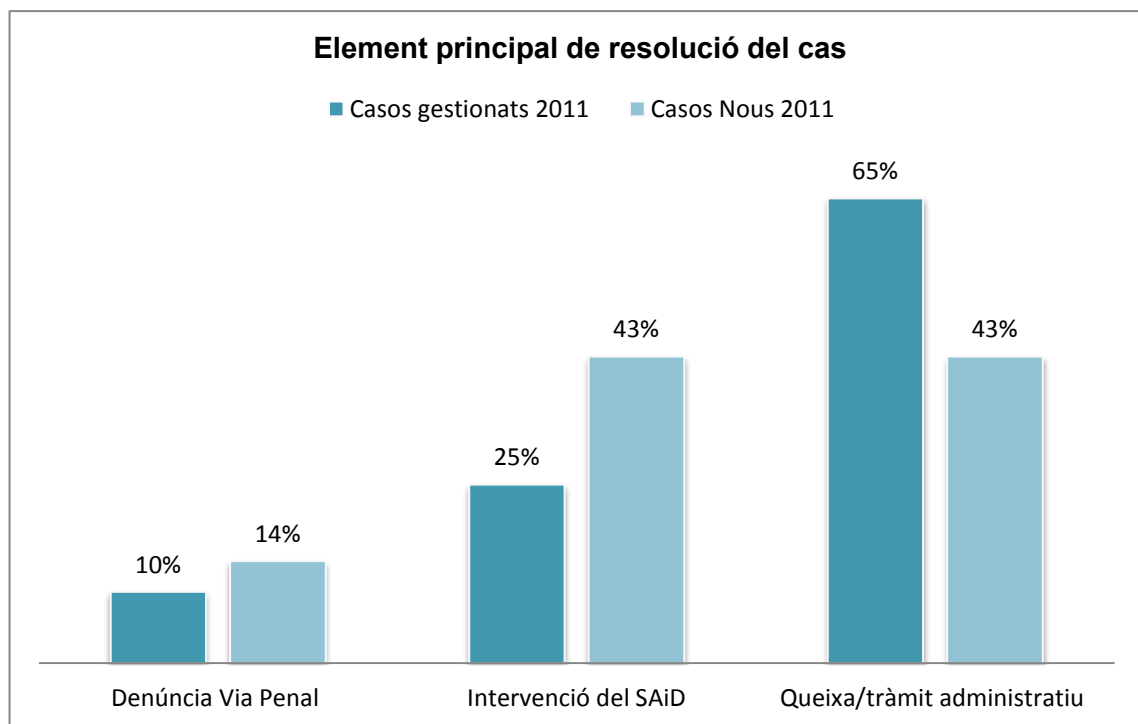
Gravetat dels incidents (casos gestionats al 2011)

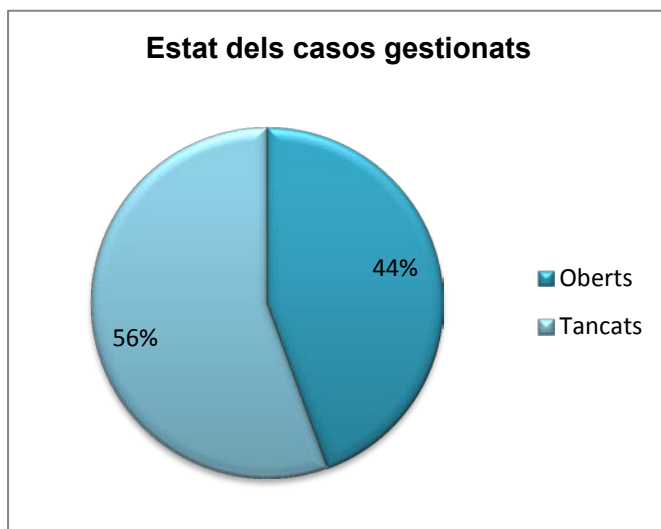
Gràfic 4

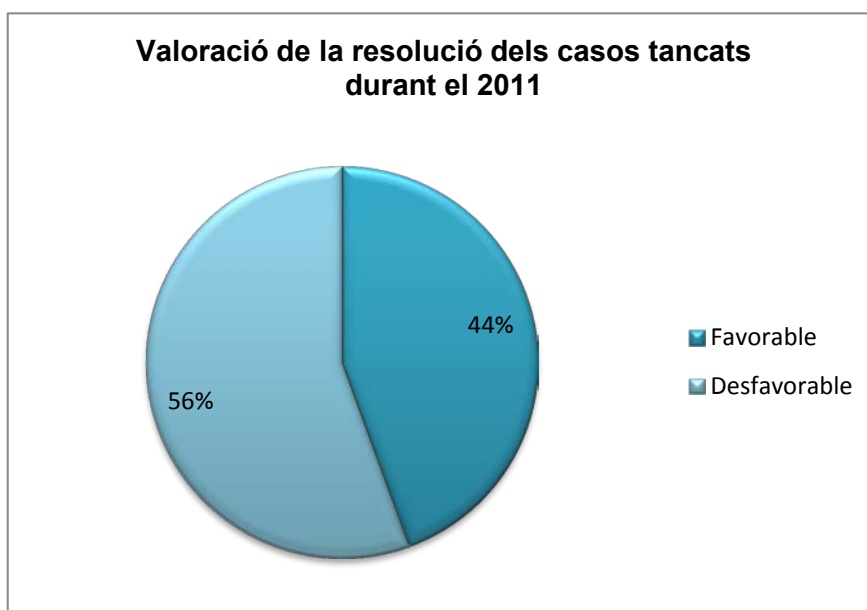
Gràfic 5

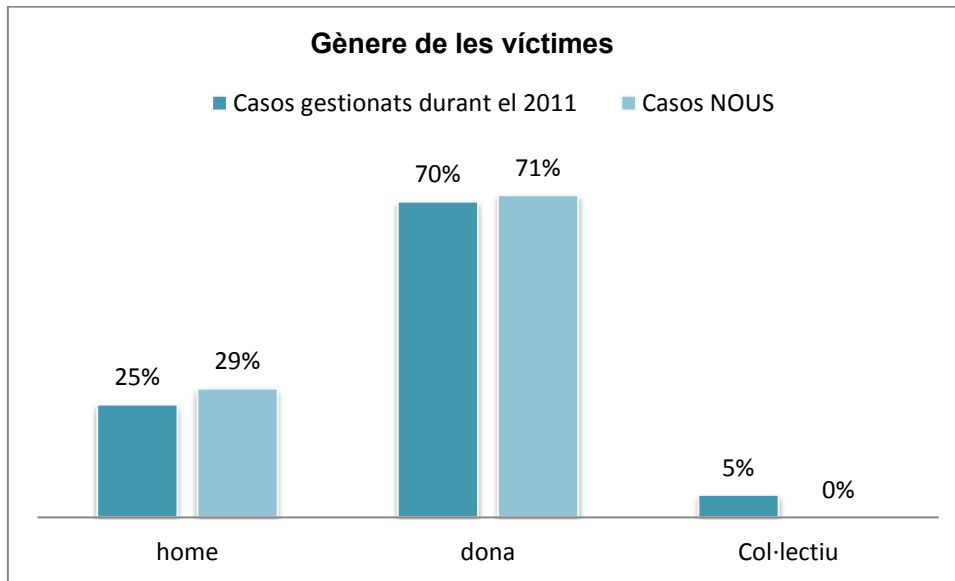
Gràfic 6

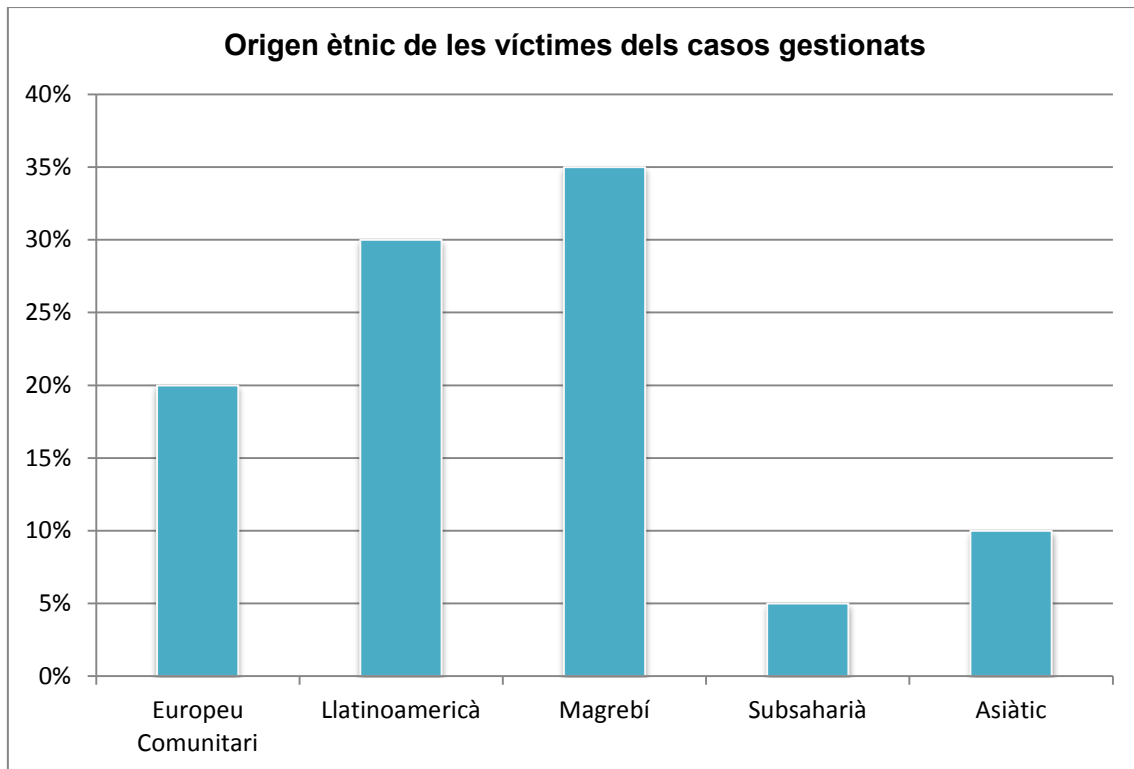
Gràfic 7

Gràfic 8

Gràfic 9

Gràfic 10

Discriminació Laboral

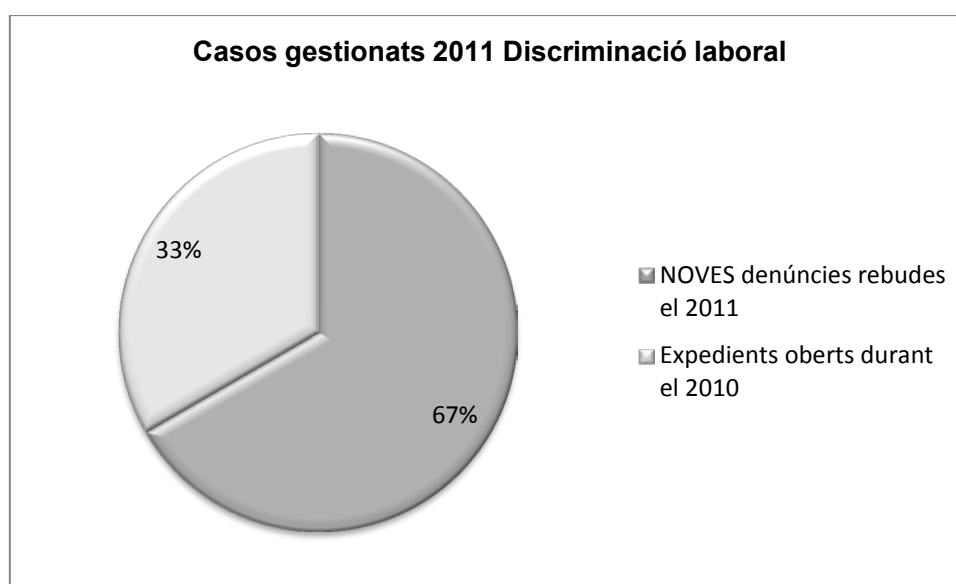
Aquesta tipologia correspon a aquells casos de discriminació racista que es produeixen a l'àmbit laboral i on els actors que intervenen tenen una relació desigual respecte a la seva posició a l'empresa establint-se una relació de poder d'un enfront a l'altre. Les discriminacions tractades en aquest àmbit tenen a veure amb les possibles condicions discriminatòries provocades per la llei d'estrangeria i amb l'abús per part de l'empresari per motius vinculats a l'origen ètnic o nacional, color de pell, cultura i o religió. Així com també pel fet de tenir una situació administrativa irregular, qüestió que fa que se la consideri a ulls d'aquest com una persona sense cap tipus de dret. En aquesta tipologia també s'inclouen aquelles discriminacions que es produeixen en l'accés al mercat laboral.

El nombre de casos nous assumits en aquesta tipologia corresponen a 11% (10 casos) respecte al total de casos nous assumits al llarg del 2011,(gràfic 3).

A diferència de la resta de tipologies, exceptuant la tipologia de serveis no bàsics, en aquest àmbit el nombre de casos nous és superior als casos iniciats als anys anteriors (gràfic 1).

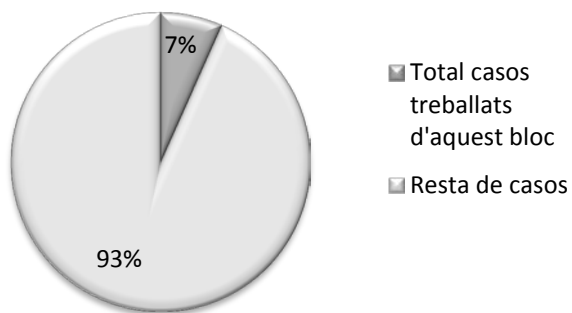
Aquesta situació té una relació directa amb les vies de resolució d'aquests casos, ja que encara que continua sent la via penal la prioritària, existeix una diversificació en les possibles vies de resolució dels casos que configuren aquesta tipologia (veure gràfic 5).

Hem d'assenyalar que a la pràctica hem ampliat les possibilitats de resolució utilitzant la denúncia a inspecció de treball de manera més regular del que s'havia fet al servei fins ara. Aquesta diversificació per tant en les vies de resolució implica un període més curt de temps per arribar a una finalització del conflicte.

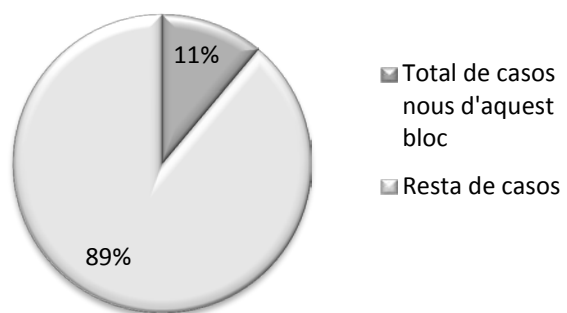
Gràfic 1

Percentatge del Bloc respecte al total de casos gestionats al 2011

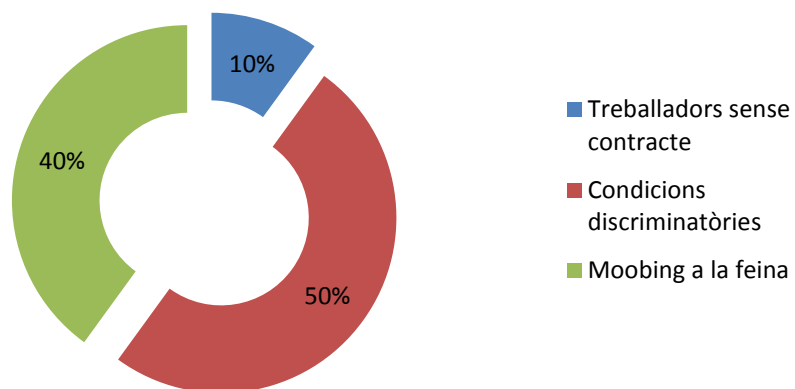
Gràfic 2

Percentatge del Bloc respecte al total de casos NOUS al 2011

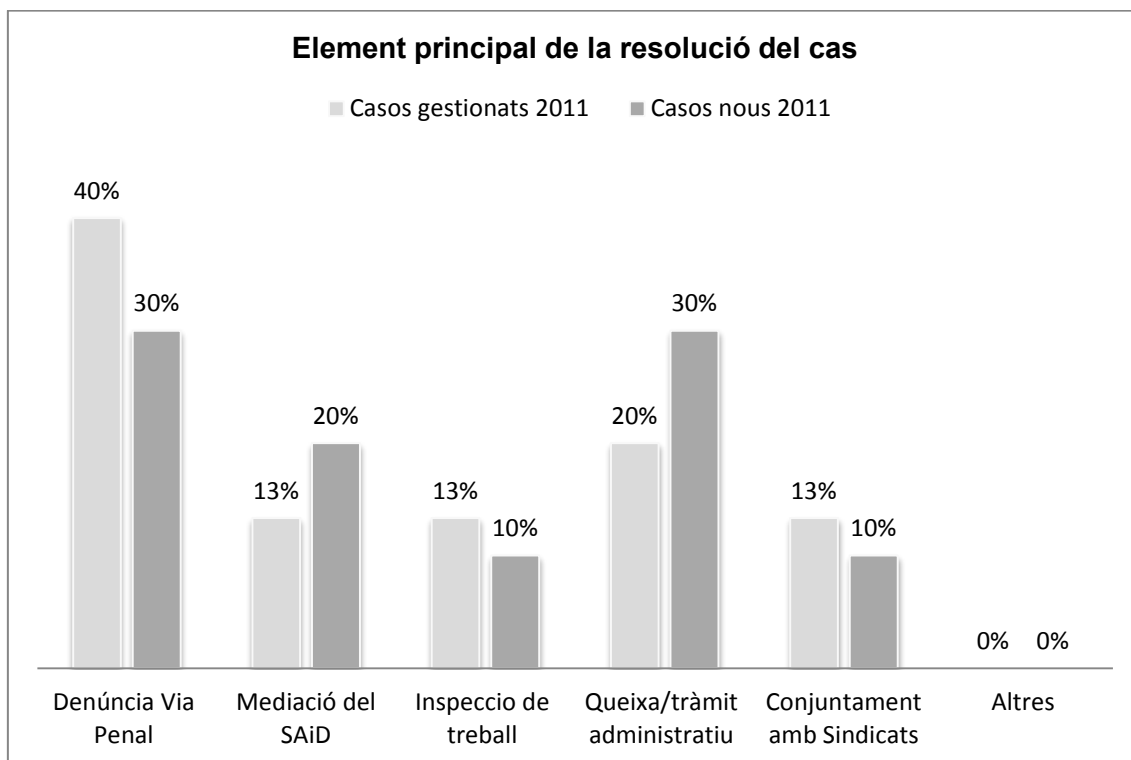

Gràfic 3

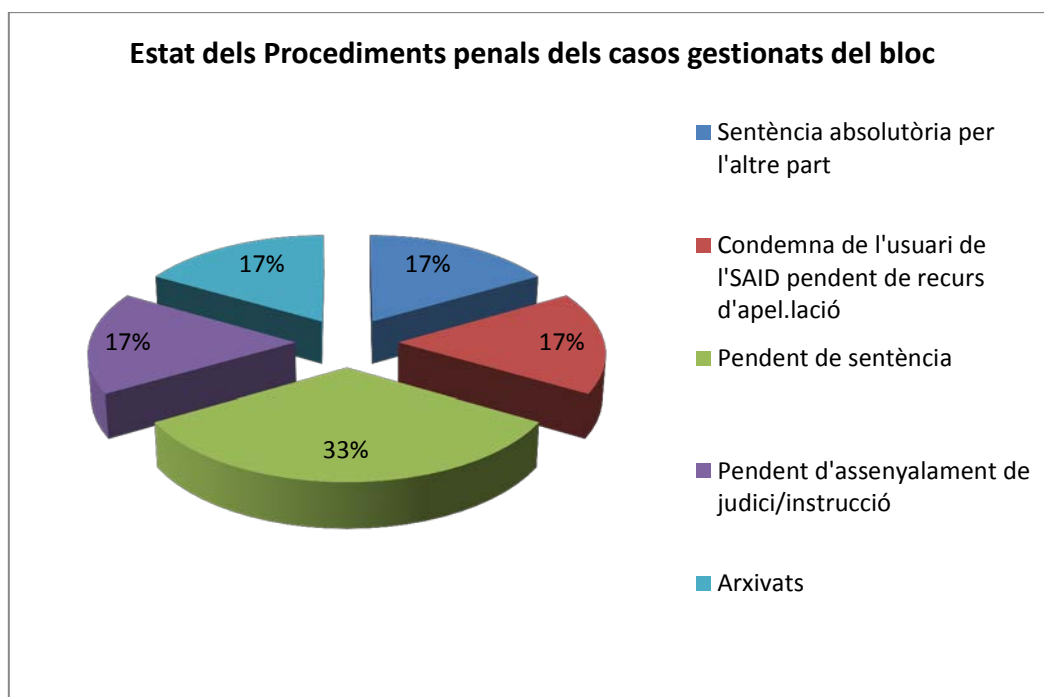
Tipus de discriminacions (casos nous 2011)

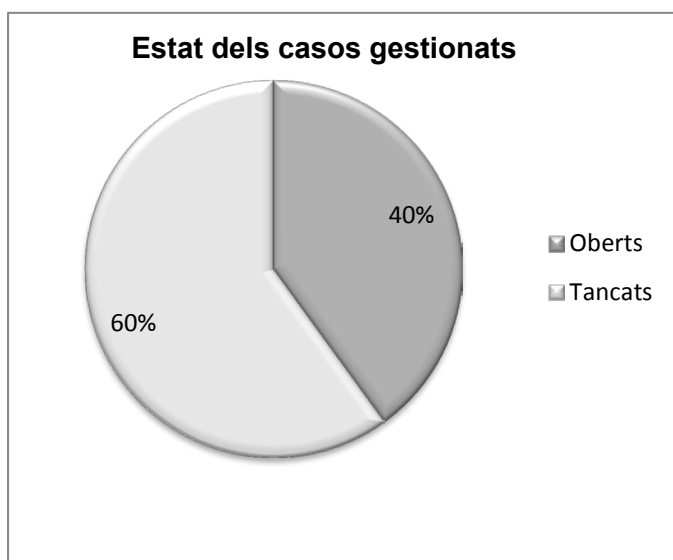
Gràfic 4

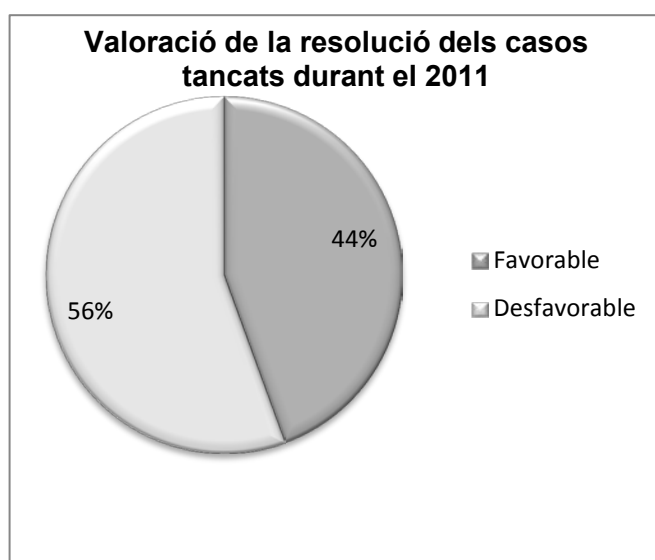
Gràfic 5

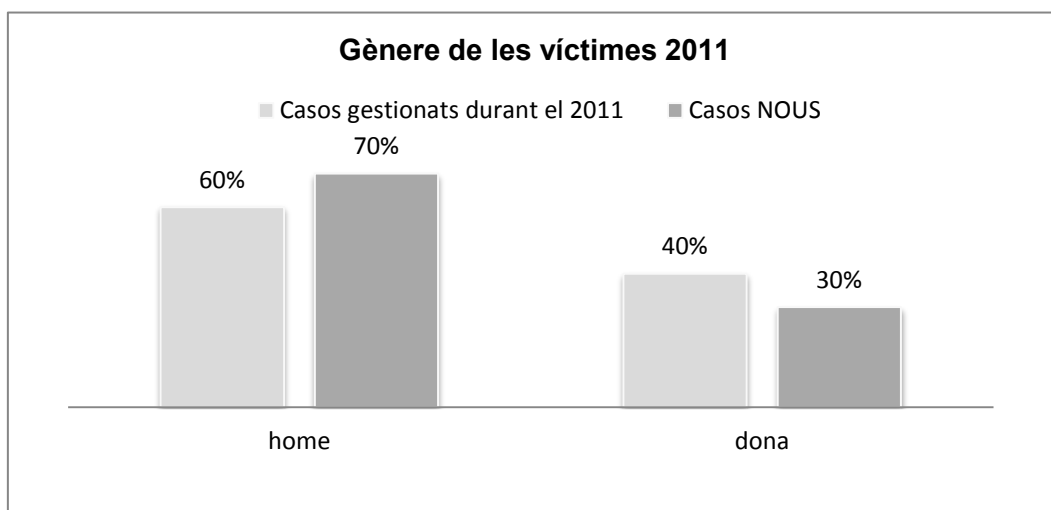
Gràfic 6

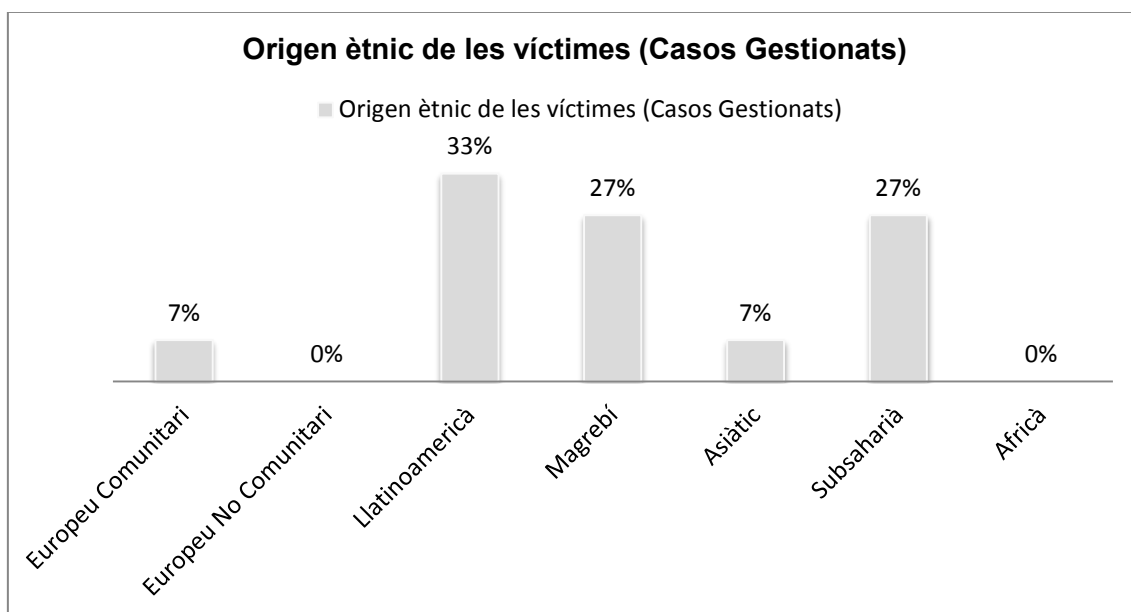
Gràfic 7

Gràfic 8

Gràfic 9

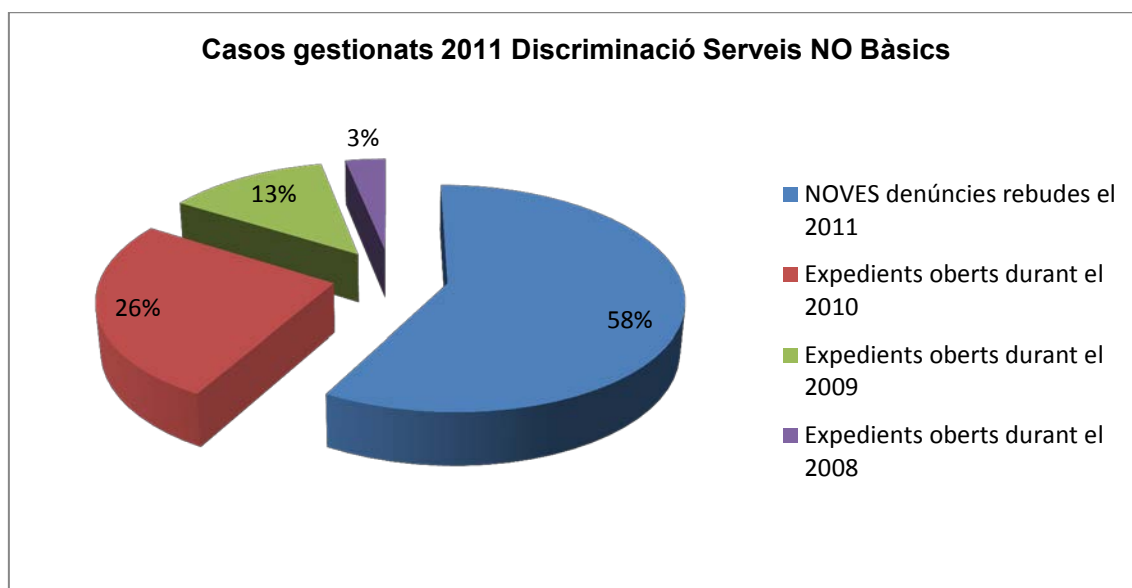
Gràfic 10

Discriminació en serveis no bàsics

En aquesta tipologia es troben totes aquelles discriminacions de caràcter racista que es produeixen en l'espai de la prestació de serveis privats, des de les possibles condicions discriminatòries per la concessió d'un préstec, la discriminació en la compra de qualsevol article i/o la mala atenció al client pel fet de semblar estranger, o fins i tot el cobrament dels articles als bars amb preus més elevats a clients que són estrangers.

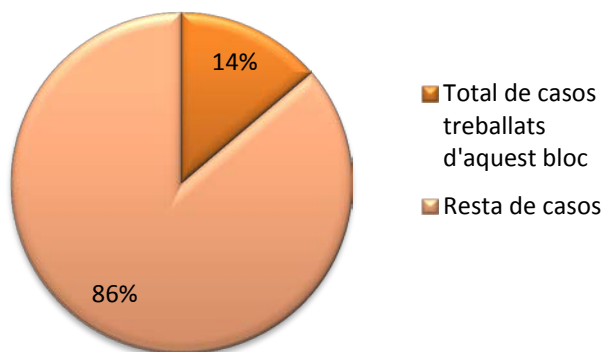
Dins d'aquesta tipologia hem de remarcar les discriminacions que es produeixen en l'accés a locals, argumentant el dret d'admissió, que com mostra el gràfic 5, el 39% de casos dins aquesta tipologia són discriminacions que es donen per aquest motiu.

Com es pot veure al gràfic 3, aquesta tipologia és un 20% dels casos nous assumits al llarg de l'any i per tant és la tercera tipologia amb més nombre de casos, amb un total de 18 casos nous, i la via de resolució més utilitzada és la denuncia administrativa als estaments corresponents que tenen competència en els diferents àmbits, (veure gràfic 8). Per tant aquesta tipologia, juntament amb l'accés a serveis bàsics, utilitza aquesta via de resolució prioritàriament, en lloc de la via penal, per tant el període de temps de resolució d'aquests casos és més curt que la resta; s'ha de tenir en compte també la via de la intervenció directa del SAiD per resoldre aquests casos en un període de temps més curt.

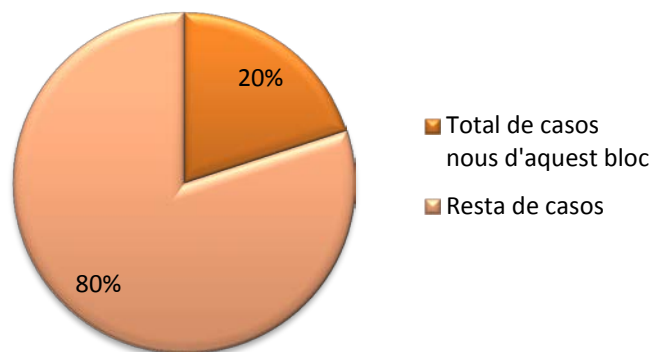
Gràfic 1

Percentatge del Bloc respecte al total de casos gestionats el 2011

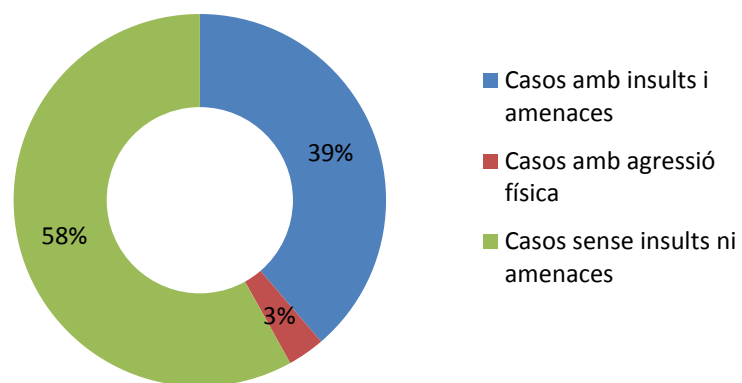
Gràfic 2

Percentatge del Bloc respecte al total de casos NOUS al 2011

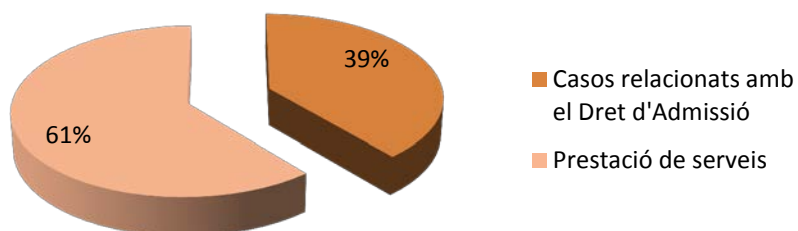
Gràfic 3

Gravetat dels incidents (casos gestionats del 2011)

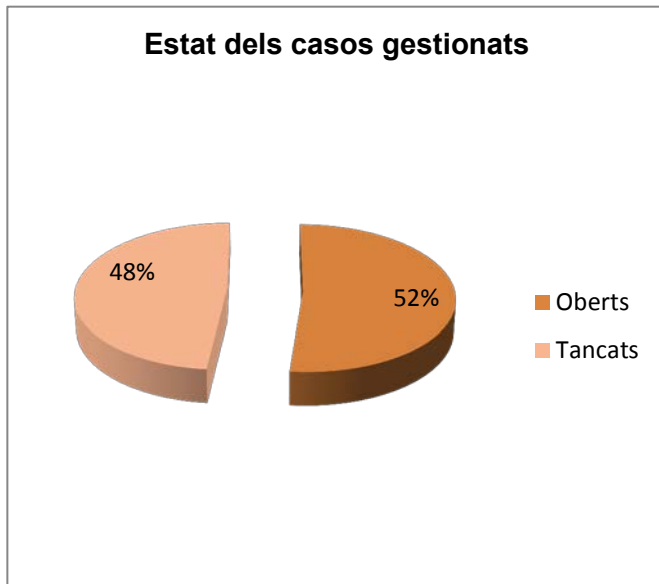

Gràfic 4

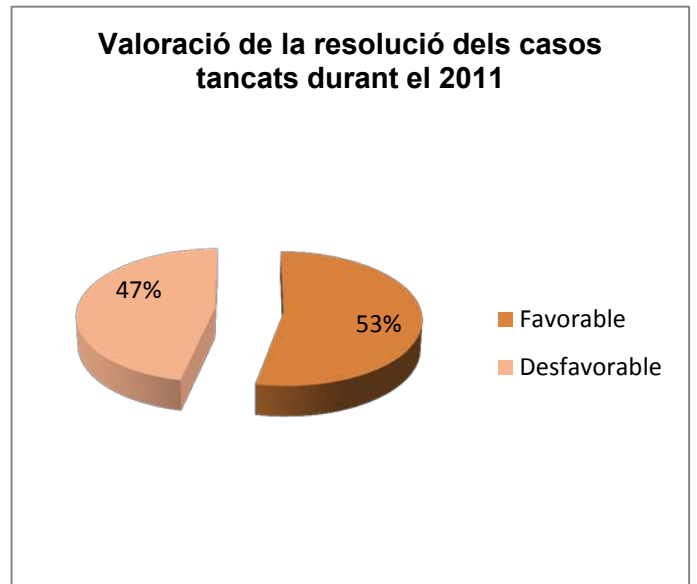
Tipus de discriminacions sofertes (casos nous del 2011)

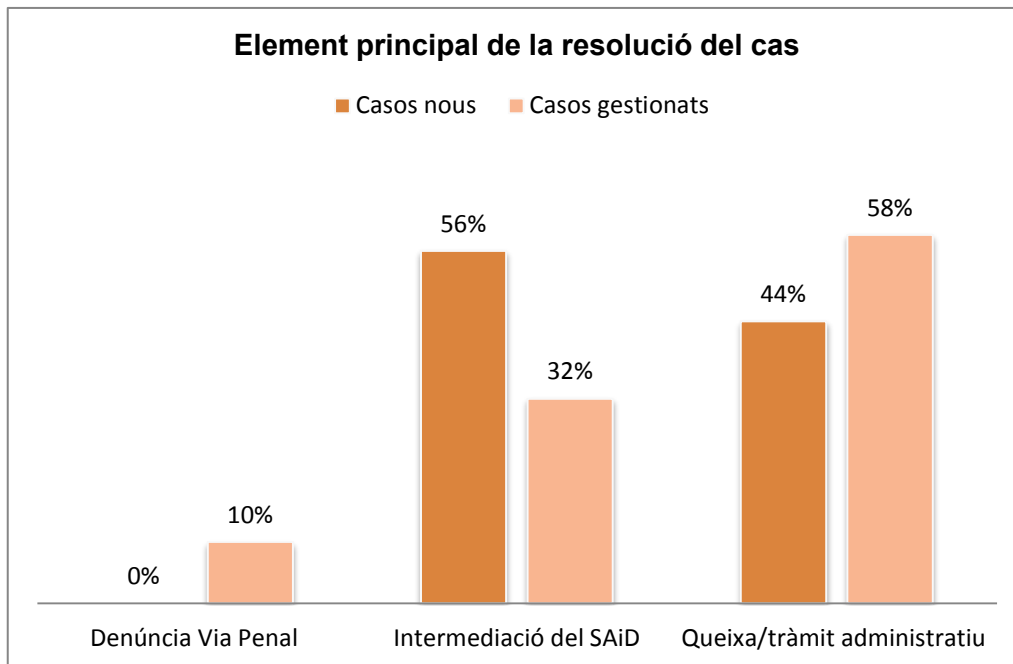
Gràfic 5

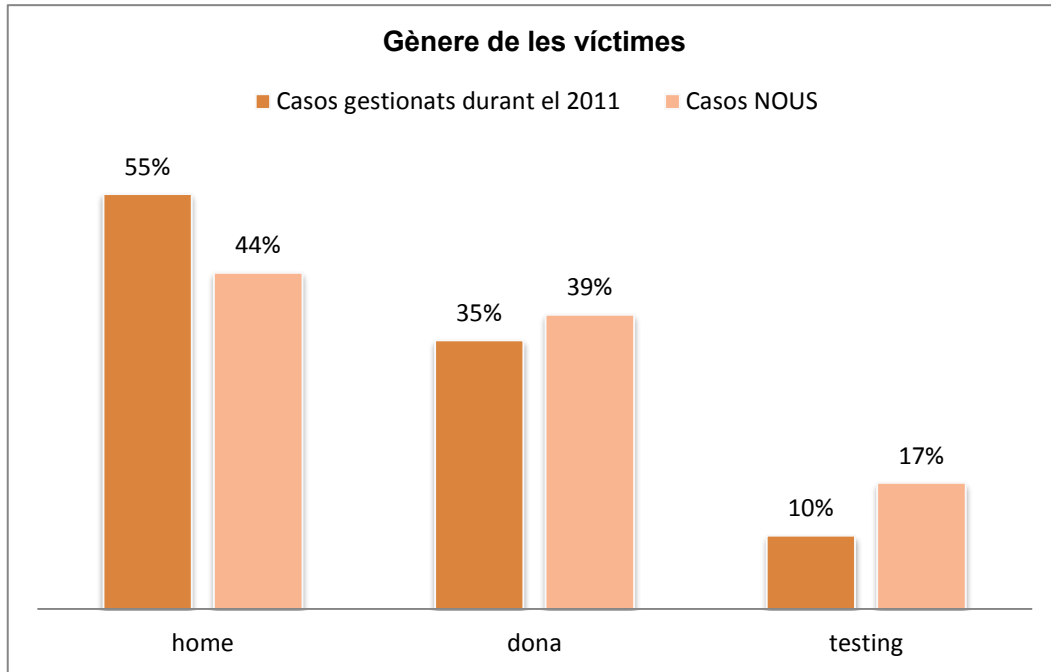
Gràfic 6

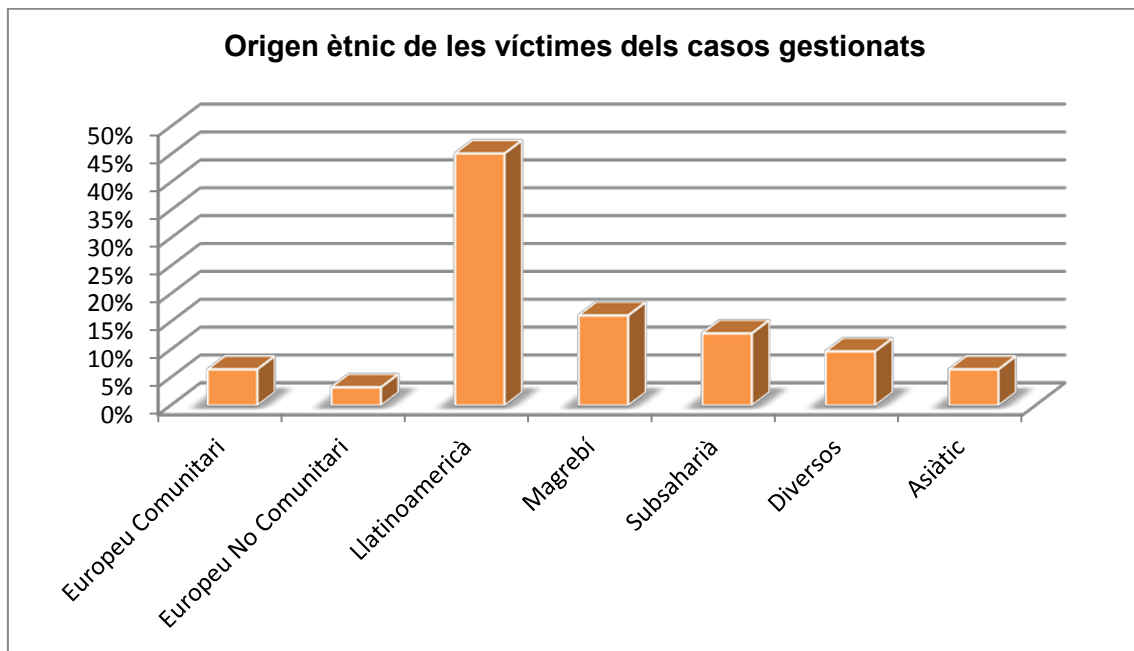
Gràfic 7

Gràfic 8

Gràfic 9

Gràfic 10

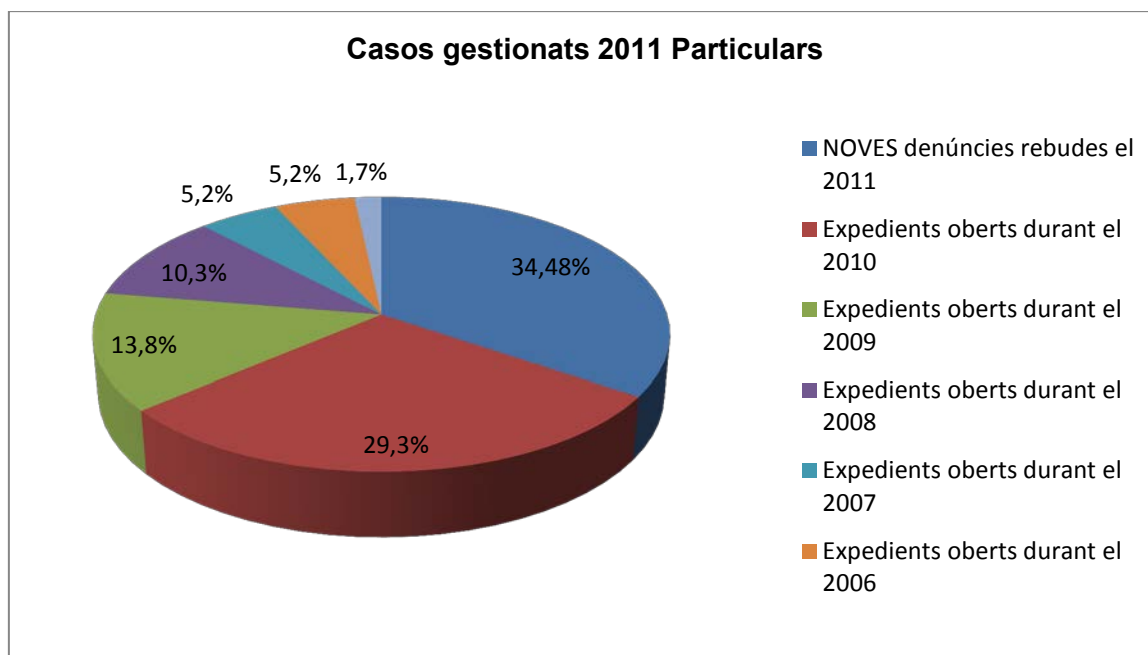
Entre particulars

Dins d'aquesta tipologia comptabilitzem aquells casos de discriminació racista on els actors que intervenen són particulars i que el conflicte es desenvolupa a diferents àmbits de la vida quotidiana, com al carrer, entre veïns, al lloc de treball o a altres espais públics, com l'escola, el centre de salut, etc. És important remarcar que la relació que es dona entre els dos actors en conflicte, és una relació entre iguals.

Aquests casos corresponen al 22,22% dels casos nous assumits a l'any 2011 com hem mencionat a les estadístiques generals.

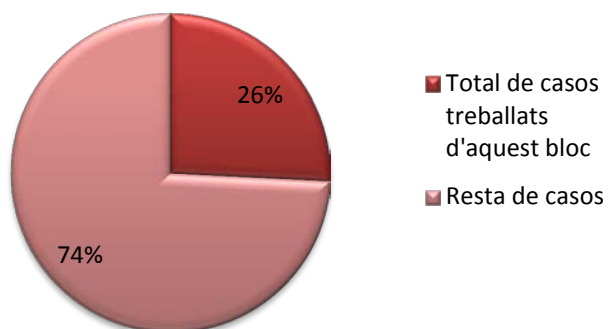
Dins dels casos gestionats ens trobem amb un 34,48% de casos nous assumits a l'any 2011 i la resta son casos iniciats en anys anteriors. L'explicació d'aquesta realitat és que els casos que corresponen a aquesta tipologia, en els darrers tres anys, a més de consolidar-se com una de les tipologies amb més nombre de casos, (conjuntament amb les altres dues tipologies que tenen a veure amb cossos de seguretat pública i amb serveis privats), també s'han vist agreujats i amb situacions més deteriorades una vegada arriben al SAiD, dificultant per tant la via de la mediació que podria ser la més adequada per aquestes situacions, i intervenint cada vegada més per la via penal (76 % dels casos gestionats dins d'aquesta tipologia es porten per la via penal, veure gràfic 6), amb poques possibilitats d'una mediació penal. Per això la durada per aconseguir una resolució dels casos s'allarga molt més i es mantenen oberts més temps: el 66% dels casos gestionats en aquesta tipologia estan oberts abans del 2011.

La majoria dels procediments penals es plantegen com a faltes d'injúries i/o amenaces. Precisament el 60% dels casos d'aquesta tipologia corresponen a aquest grau de gravetat dels incidents, veure gràfic 5.

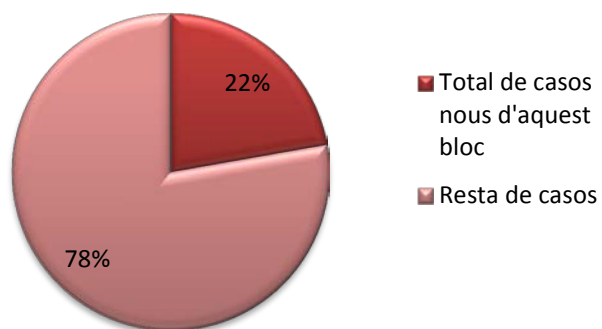
Gràfic 1

Percentatge del Bloc respecte al total de casos treballats al 2011

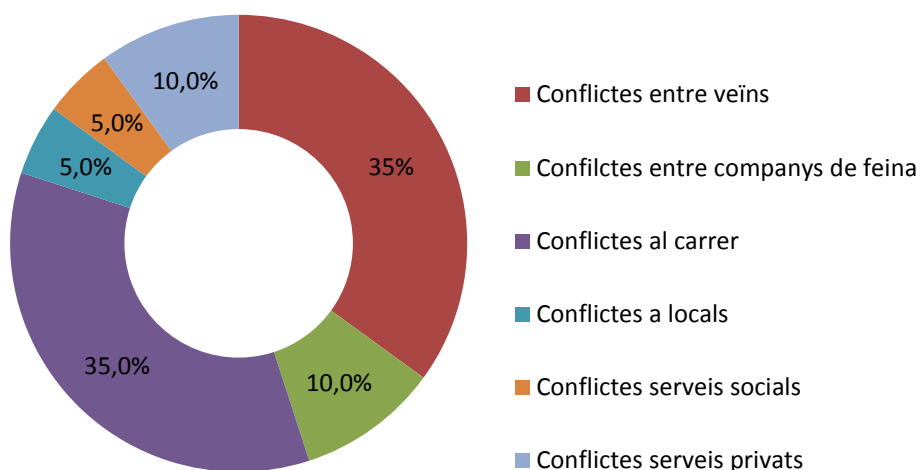
Gràfic 2

Percentatge del Bloc respecte al total de casos NOUS al 2011

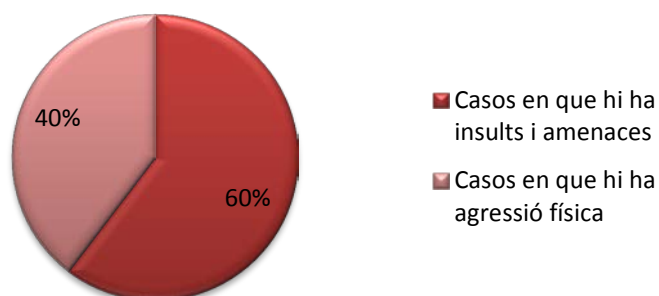
Gràfic 3

Tipus de discriminacions sofertes (casos NOUS del 2011)

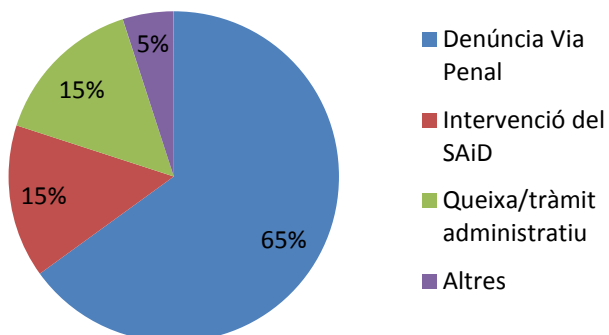
Gràfic 4

Gravetat dels incidents (casos gestionats al 2011)

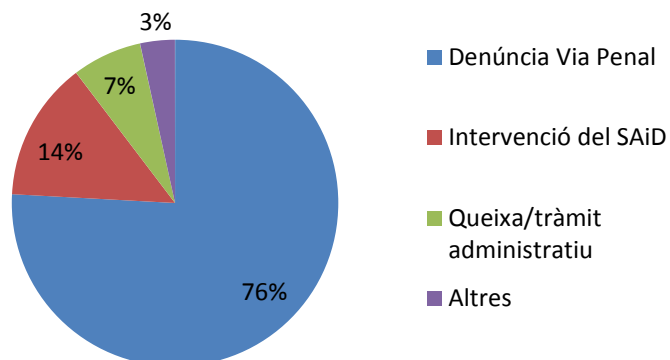
Gràfic 5

Element principal de la resolució del cas (casos NOUS 2011)

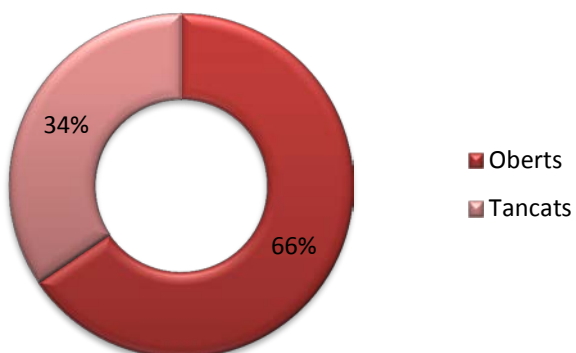
Gràfic 6

Element principal de la resolució del cas (casos gestionats 2011)

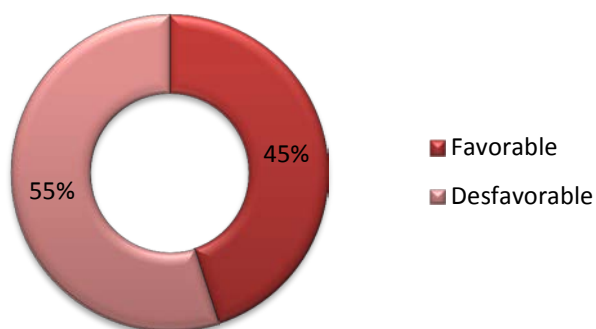
Gràfic 7

Estat dels casos gestionats 2011

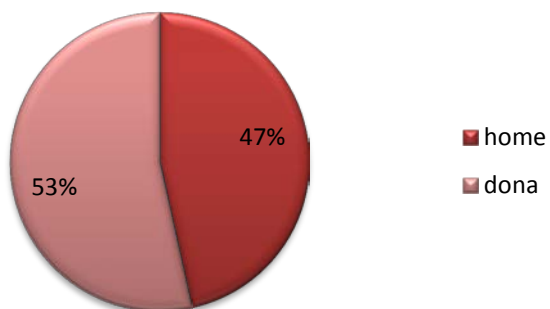
Gràfic 8

Valoració de la resolució dels casos tancats (gestionats) durant el 2011.

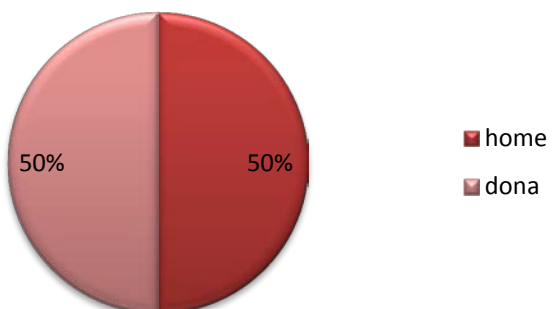
Gràfic 9

Gènere de les víctimes de tots els casos gestionats durant el 2011

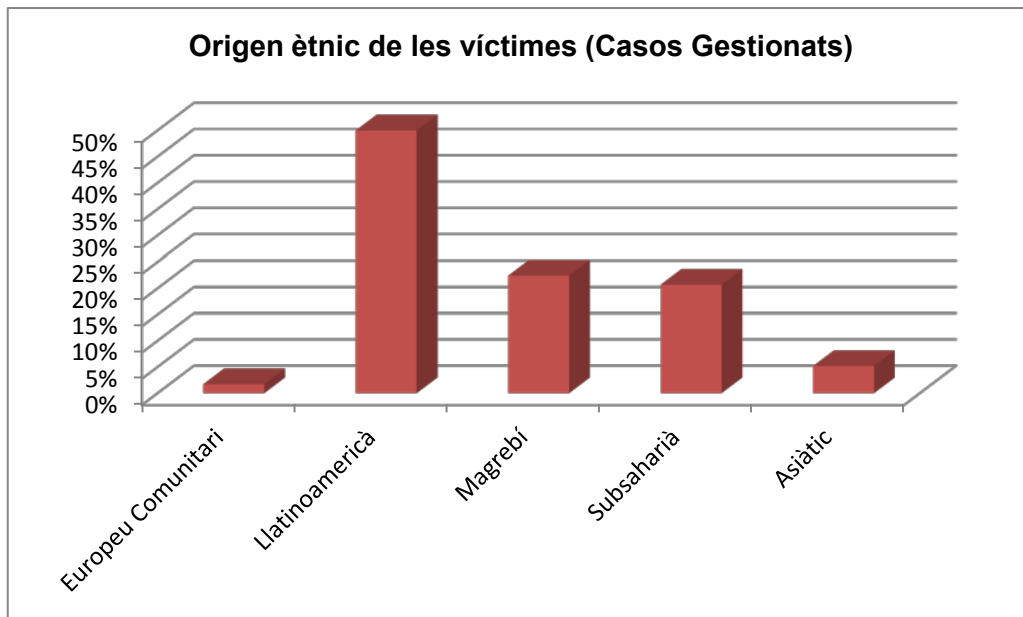

Gràfic 10

Gènere de les víctimes dels casos NOUS del 2011

Gràfic 11

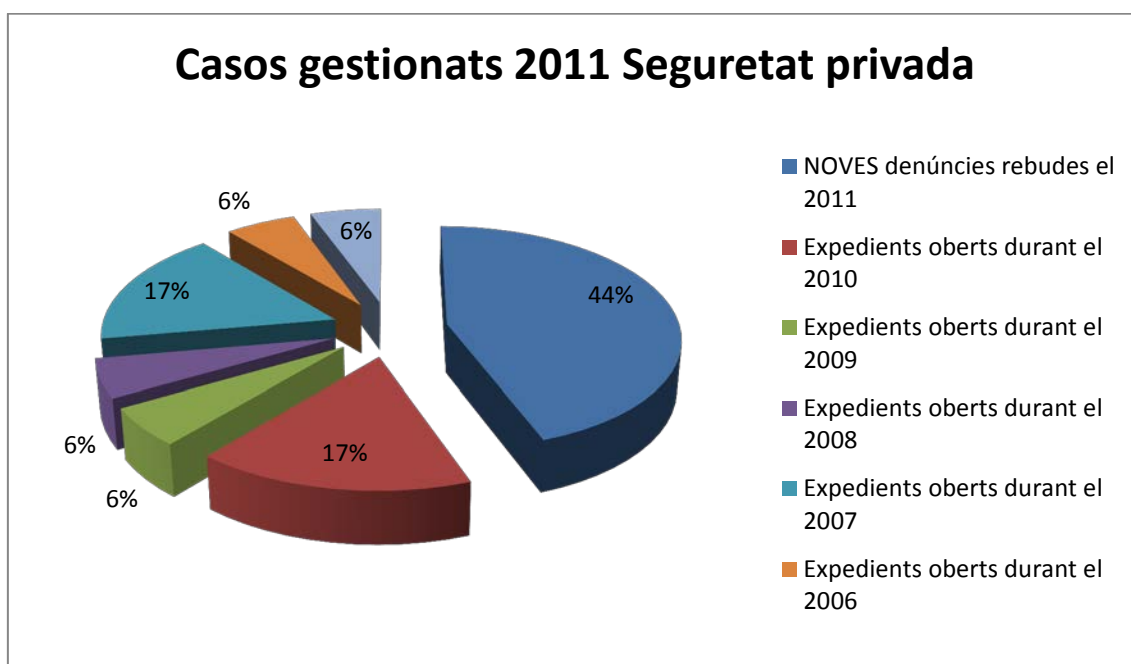
Gràfic 12

Agressions i abusos seguretat privada

Dins d'aquesta tipologia es contemplen aquells casos on la discriminació és realitzada per empleats de seguretat privada de diferents àmbits com els transports públics, els locals d'oci, les botigues i centres comercials, etc.

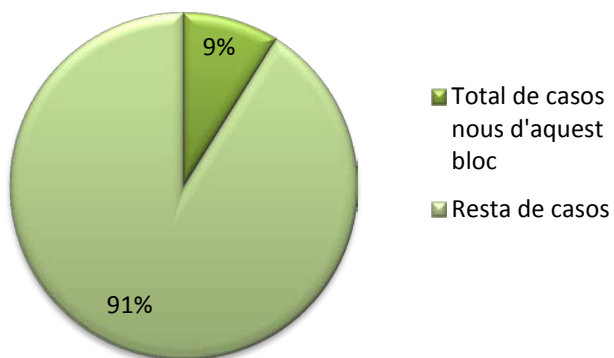
Com es pot comprovar al gràfic 1 el nombre de casos iniciats anys anteriors (10 casos) supera al nombre de casos nous assumits al 2011 (8 casos). Malgrat tot, el nombre de casos nous enguany és força important, representant el 9% respecte del total de casos nous assumits, mostrant així la incidència de les discriminacions racistes en aquets espais habituals de convivència.

Segons el gràfic 4, el 61% dels casos gestionats d'aquesta tipologia han estat suficientment greus com per provocar lesions, per la qual cosa la via de resolució d'aquests ha estat la penal (el 78% dels casos gestionats s'assumeixen utilitzant la via penal), però a diferència dels casos amb agents de la seguretat pública s'obtenen resultats més favorables,(gràfic 9).

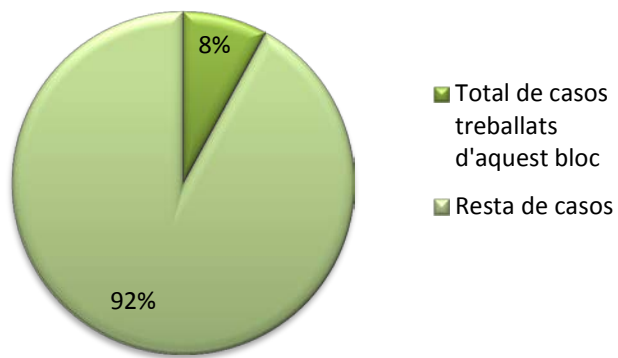
Gràfic 1

Percentatge del Bloc respecte el total de casos NOUS al 2011

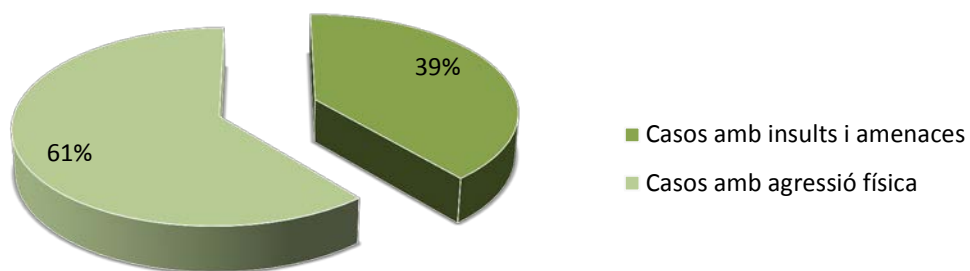
Gràfic 2

Percentatge del Bloc respecte al total de casos gestionats al 2011

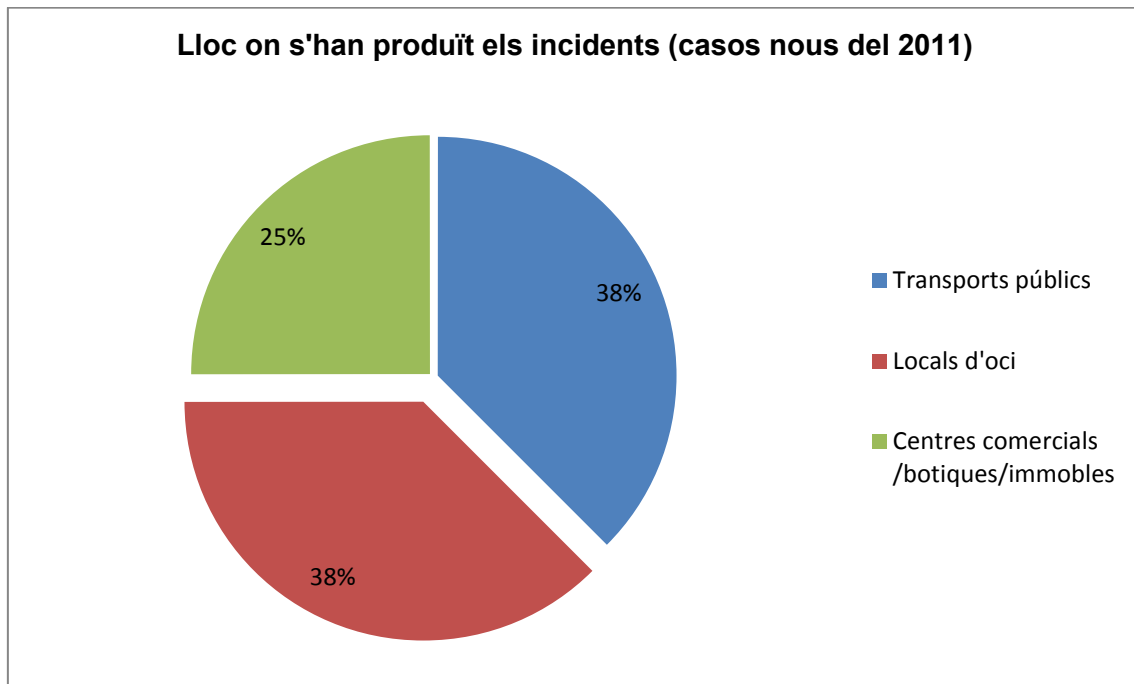

Gràfic 3

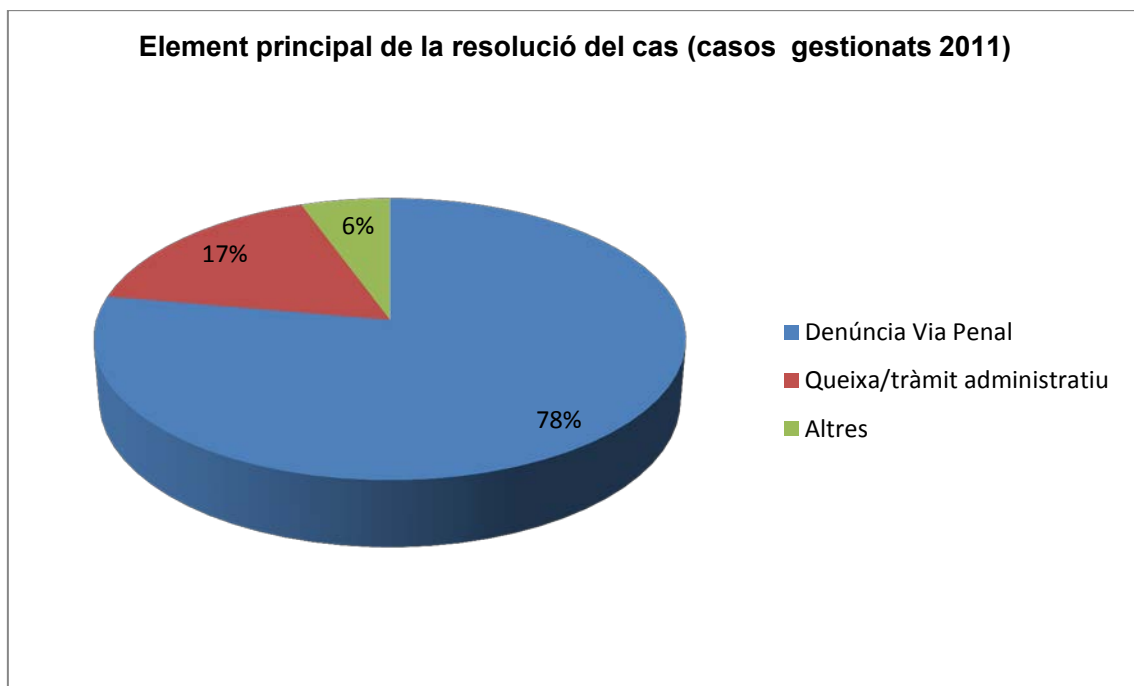
Gravetat dels incidents (casos gestionats del 2011)

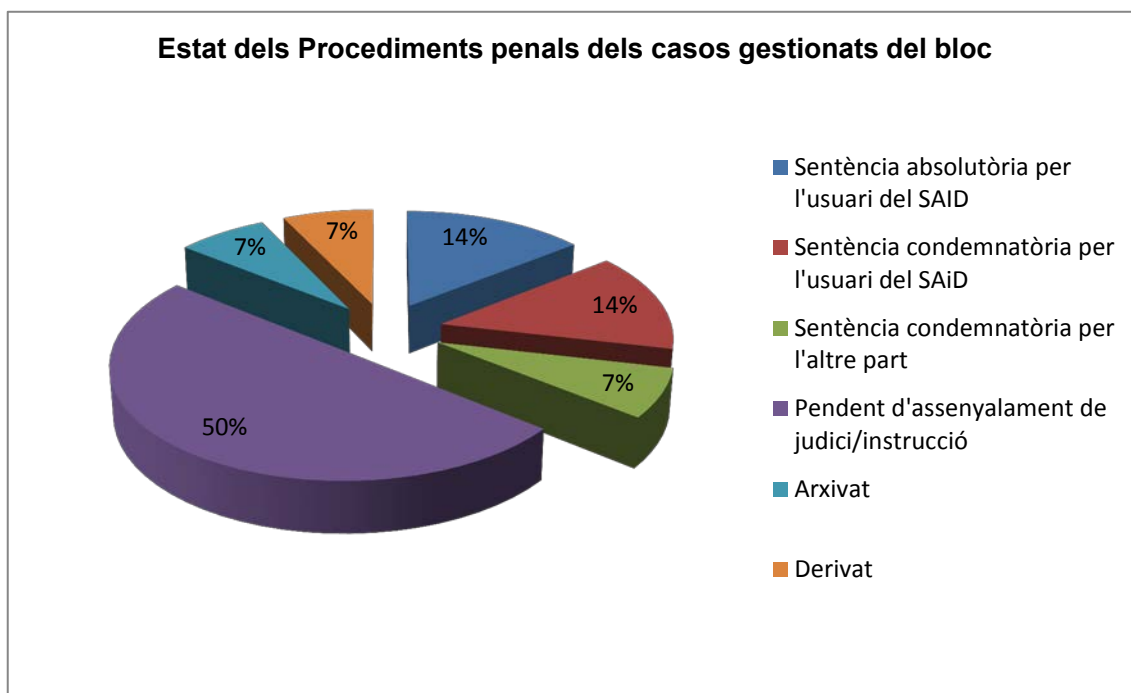
Gràfic 4

Gràfic 5

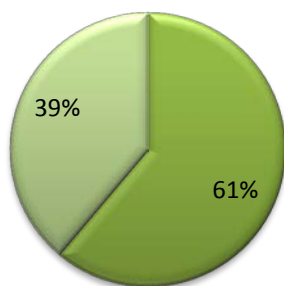
Gràfic 6

Gràfic 7

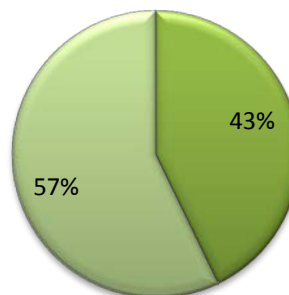
Estat dels casos gestionats

■ Obert ■ Tancat

Valoració de la resolució dels casos tancats durant el 2011

■ Favorable ■ Desfavorable

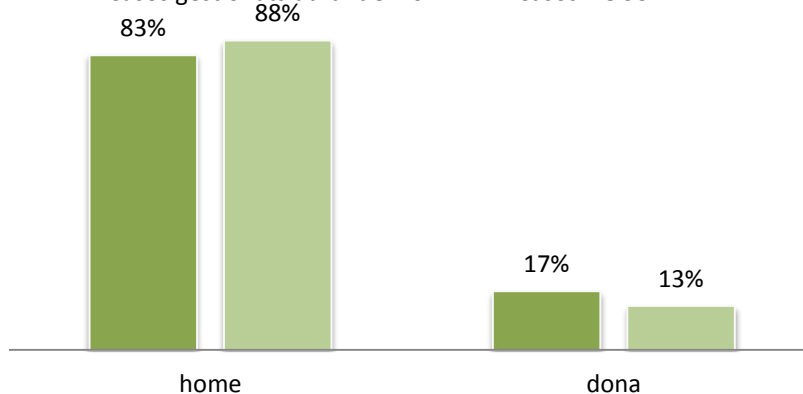

Gràfic 8

Gràfic 9

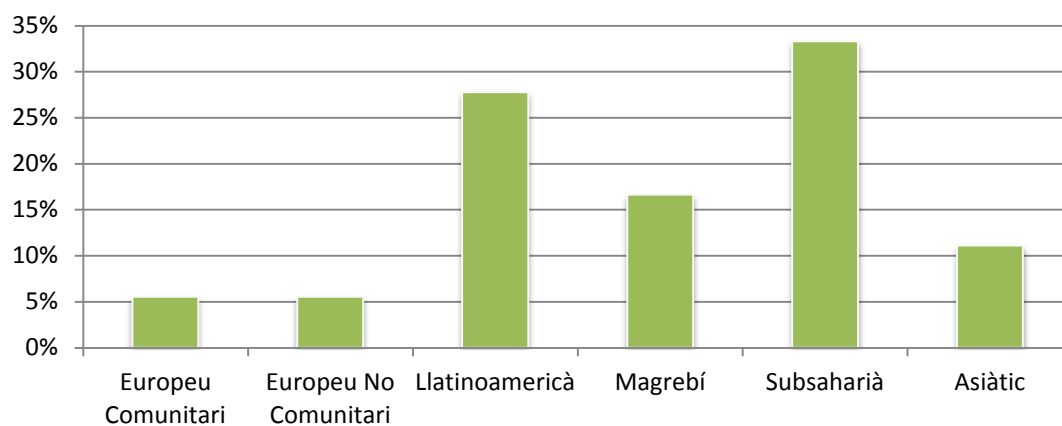
Gènere de les víctimes

■ Casos gestionats durant el 2011 ■ Casos NOUS

Gràfic 10

Origen ètnic de les víctimes casos gestionats

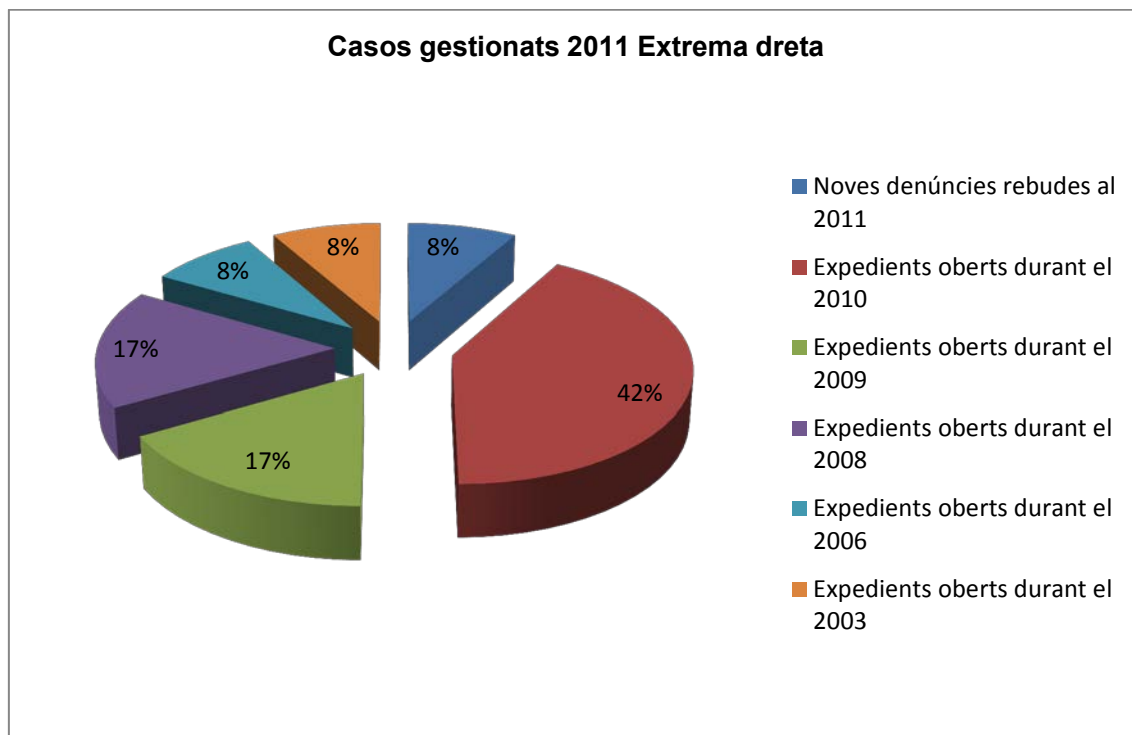

Gràfic 11

Extrema dreta

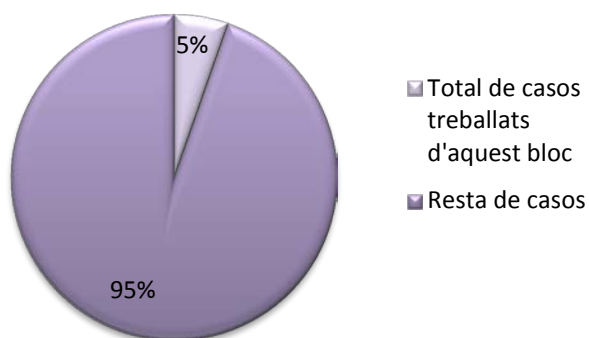
En aquesta tipologia parlem de casos que es caracteritzen per ser protagonitzats per col·lectius organitzats que produeixen la discriminació i amb actuacions totalment desproporcionades i lesions físiques. També es fa referència a aquelles discriminacions produïdes pel discurs de l'odi que difonen diferents polítics aprofitant situacions electoralistes i demostrant una irresponsabilitat envers a la població, ens referim a casos com la denúncia presentada contra el representant de Plataforma per Catalunya, etc.

Una altra característica important és que les víctimes individuals són homes i que tenint en compte el greuge de la discriminació per part d'aquests grups, l'única via de resolució és la penal. I en aquest sentit, i en concret amb els casos de difusió del discurs de l'odi cap a col·lectius determinats, trobem un aliat en la figura de la fiscalia especialitzada de delictes d'odi de Barcelona.

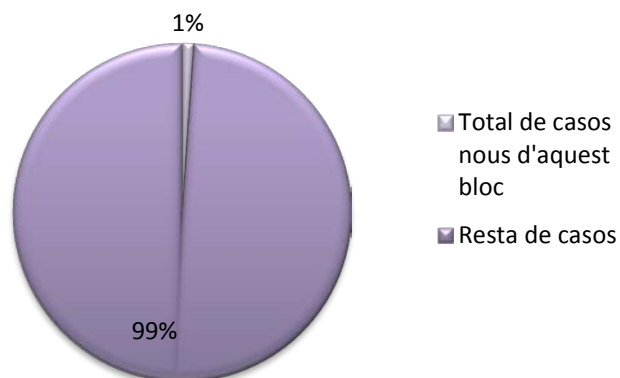
Gràfic 1

Percentatge del Bloc respecte al total de casos gestionats al 2011

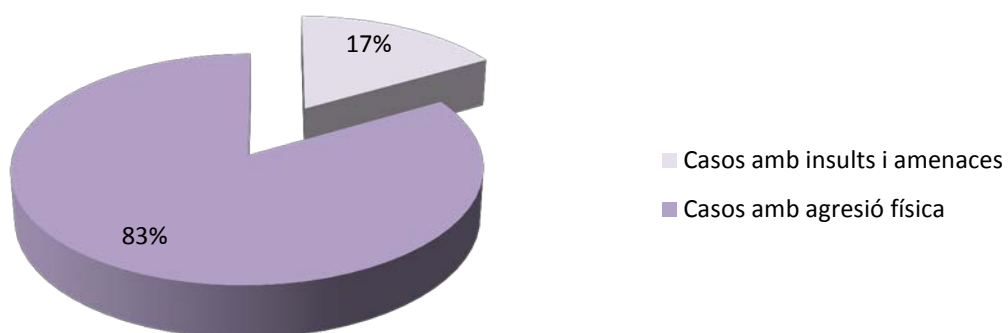
Gràfic 2

Percentatge del Bloc respecte al total de casos NOUS al 2011

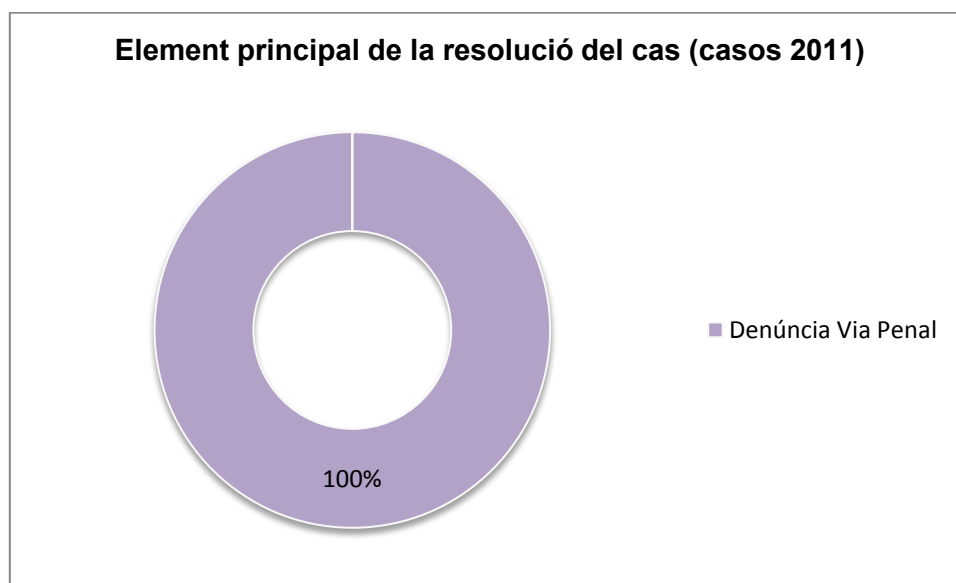

Gràfic 3

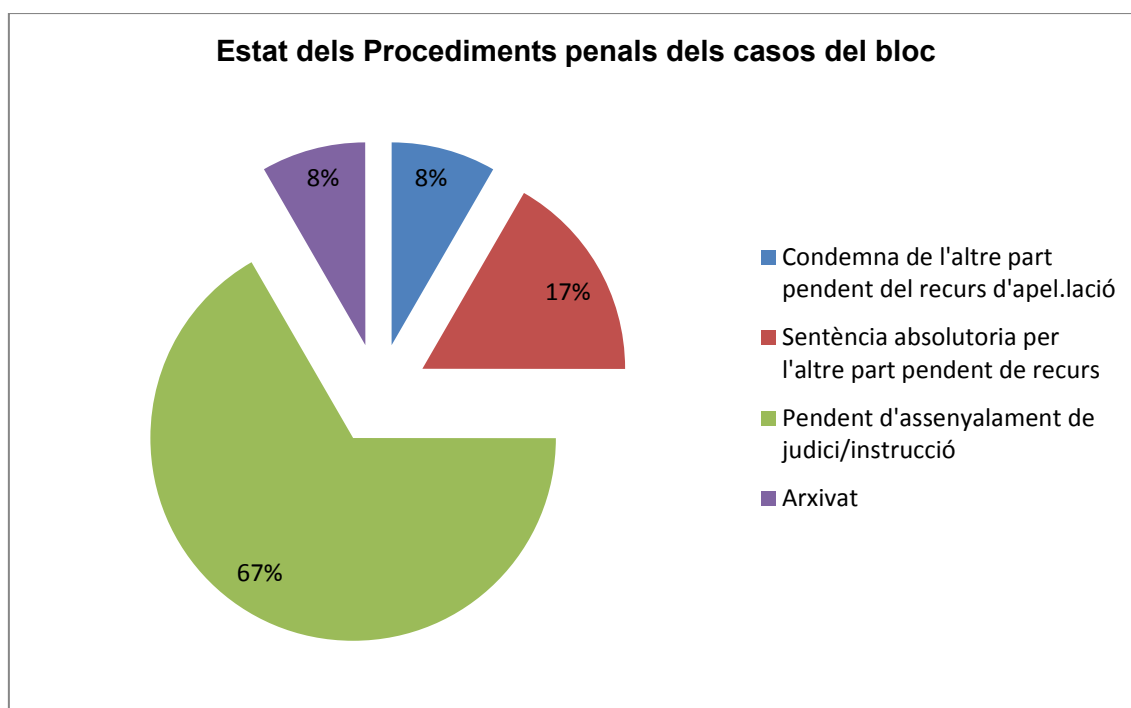
Gravetat dels incidents

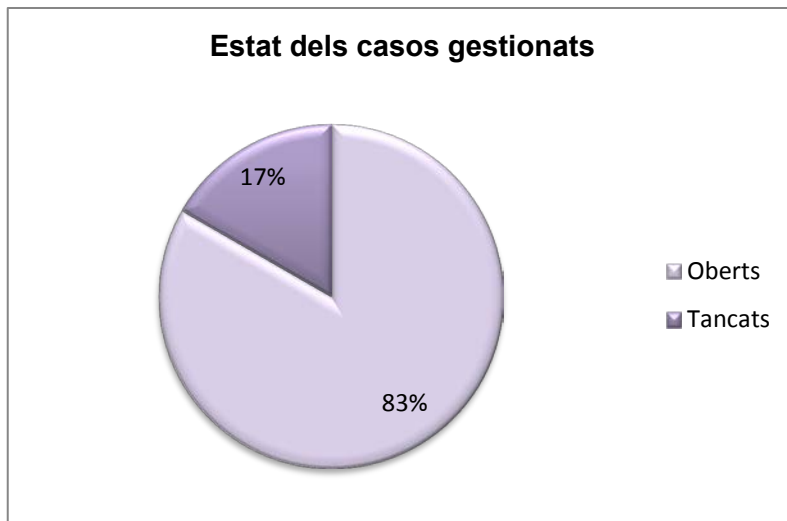
Gràfic 4

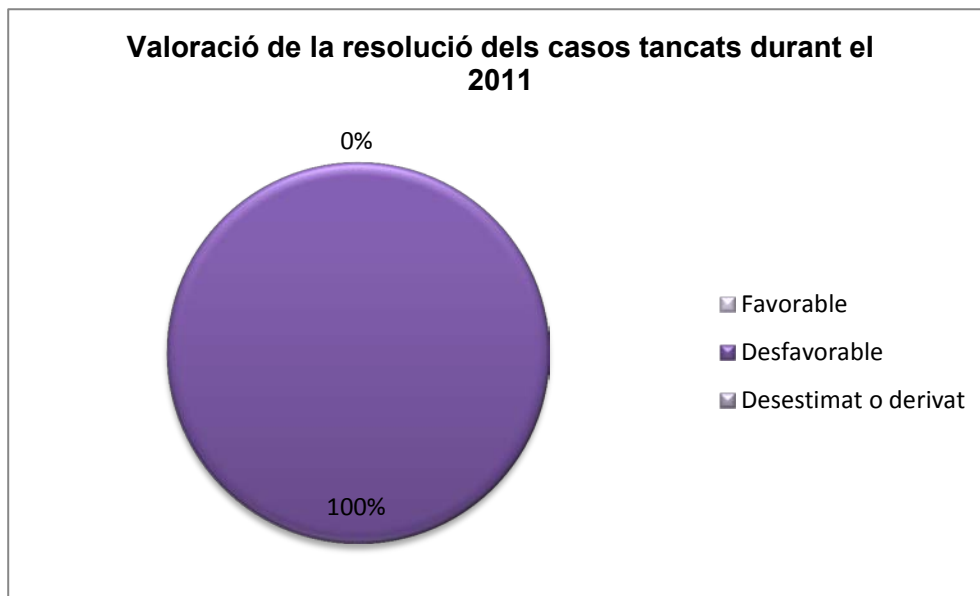
Gràfic 5

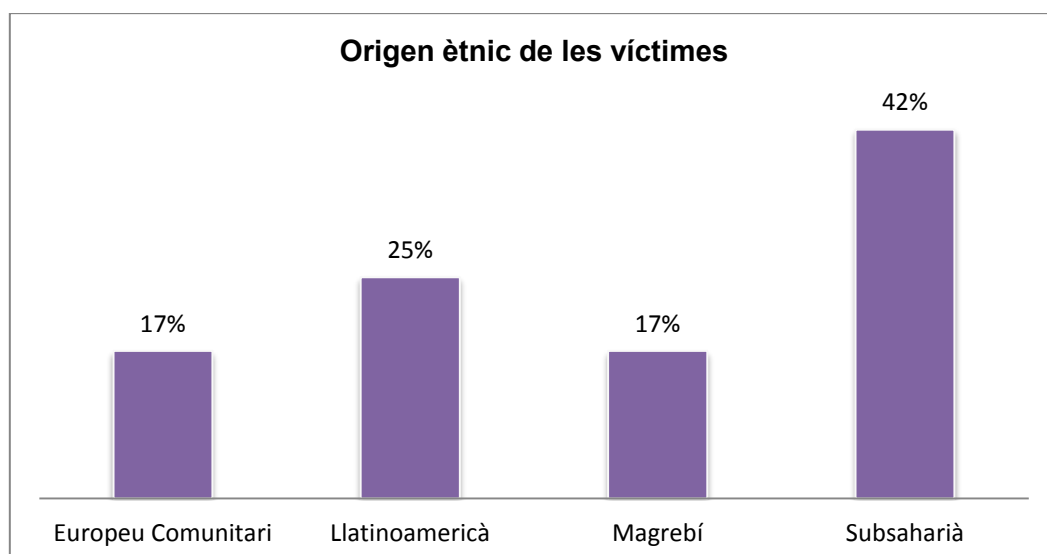
Gràfic 6

Gràfic 7

Gràfic 8

Gràfic 9